

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam.

Szobotica, 1928. VASARNAP, április 29.

116. szám

Telefon: Kladohivatal 8—59 Szerkesztőség 5—19, 8—52, 379.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladohivatal és könyvosztály. Szobotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Avizsgáló magyarság

Verejtékező homlokát törölgetve távozott Nagy Ödön dr. a parlament miniszteri szobájából, ahol az igazolóbizottság nyelvvizsgának vetette alá. A magyarpárti képviselő beleizzadt az egzámenbe, nem mint-ha a feltett kérdésekre nehéz lett volna felelnie, hanem azért, mert rásulyosodott a felelősség, hogy a magyar kisebbség egy mandátuma függ a vizsga kimenetelétől. Ha csak arról lett volna szó, hogy az ő személyi ambíciói ütköznek akadályba, bizonyára félreállt volna abban a pillanatban, míhelyt a mandátumhoz való jogát államnyelvi ismereteinek kétségbevonásával elvitatni próbálták. De mint a magyarság reprezentánsa nem hátrálhatott meg és a fajtájáért derekasan az — Achilles-sarkára állott.

A vizsga sikerült és mint a horvát lapok írják, Nagy Ödön dr. elégséges osztályzatot nyert, olyan kalkulust, amely elégséges ahhoz, hogy mint a magyarság képviselője elfoglalja helyét a parlamentben. Maga Radics István járt elől jó példával a törvény erre vonatkozó rendelkezésének szabadelvű értelmezésében. A képviselőválasztásról szóló törvény tizenharmadik szakaszának harmadik pontja kimondja, hogy csak az lehet nemzetgyűlési képviselő, aki az államnyelvet bírja. Az igazolóbizottság, amelyre az a szokatlan feladat hárult, hogy személyes meggyőződés alapján állapítsa meg, vajjon Nagy Ödön dr. megfelel-e ennek a törvényes feltételnek, olyan szigorú mértéket állíthatott volna fel, amelyet sem Nagy Ödön dr., sem a nemsláv anyanyelvű állampolgárok túlnyomó többsége nem üthetne meg. Azonban Timotievics Koszta elnök mellett épen Radics István, aki pedig meglehetősen követelőző politikus, helyezkedett szinte tüntetően az ellenző cenzor álláspontjára és a vizsga alapján 6 indítványozta a mandátum igazolását, annak a reményének nyilvánításával, hogy Nagy Ödön dr. utólag mindent el fog követni a mulasztottak pótlására.

Az igazolóbizottságban valamennyi nagyobb párt képviselve van és ezek az egy földművespárt kivételével egyöntetűen hozzájárultak Nagy Ödön dr. mandátumának igazolásához. Ez a döntés, amelyet a parlament magáévá tett, a szláv nemzeti közvéleményt tükrözi és korszakalkotó fordulópontot jelent a faji többség és a kisebbségek viszonyában.

A Vajdaság magyar népe tíz év óta állandóan vizsgálk loyaltásból, az állam iránti hűséges ragaszkodásból és áldozatkészségből. Amilyen készületlenül érte dr. Nagy Ödönt, hogy ország-világ előtt diák módjára kellett a hozzá intézett kérdésekre felelnie, olyan váratlan volt az egész kisebbségi sorba szakadt magyarság számára is a permanens vizsgakényszer. Adózás, katonáskodás, jótékonyági akciók, társadalmi és kulturális mozgalmak és nemzeti ünnepek alkalmával újból és újból le kellett a magyar kisebbségnek tennie a megbízhatósági vizsgát a kétkedés, bizalmatlanság és vádakat kovácsoló gyanakvás leküzdésére. A magyarság eze-

ket a vizsgákat sikeresen állotta ki, de a cenzorok igen óvatosak, sőt fukarok voltak az elismerésben és leginkább csak választások előtt, amikor szükségük volt a magyar szavazatokra, melegegett fel a hangulatuk a magyar kisebbségi törekvések iránt.

Nagy Ödön dr. nyelvvizsgájának eredménye azért nevezetesen a kisebbségi élet szempontjából, mert azt demonstrálja, hogy a faji többségben véglegesen felülkerekedett a nemzetiségi kérdés megoldására irányuló megértés politikája. Legyünk őszinték, Nagy Ödön dr. nem áll az államnyelvi tudásának olyan magas színvonalán, hogy a vizsgálóbizottság tagjai zavarba ne hozhatták volna. Nincs olyan vizsga, amelyen a jelöltet el ne lehetne buktatni, ha a tanárok ezt előre elhatározzák.

Abban, hogy az igazolóbizottság a vizsga anyagát minimális igények szerint állította össze és ítéletével a magyar párt harmadik mandátumát verifikálta, része van a magyar kisebbség tízéves államhü, bölcs, megfontolt és minden tekintetben kifogástalan magatartásának is, amelynek honorálásában nincs immár különbség kormányzópartok és ellenzék között.

A földművespártiak gunyolódnak az igazolóbizottság eljárása fölött, egyes ugynevezett elégedetlen radikálisok alkotmányellenesnek bélyegzik a parlament határozatát, de ki hiszi el nekik, hogy Vukicsevics Velja, Davidovics Ljuba, Marinkovics Voja, Radics István és Pribicsevics Szvetozár a nemzeti érdekek ellen dolgoznak és csak azok az igazi hazafiak, akik dr.

Nagy Ödönt ki akarják tessékelní a parlamentből? Nagy Ödön dr. tudja annyira az államnyelvet, amennyire a törvény kötelezi és ha nem tudja úgy, mint a született szlávok, vagy mint a magyarság jövő generációi tudni fogják, az nem lehet ok arra, hogy megfosszák a mandátumától, amelyre egy nagy szláv párt is érdemesnek találta, amikor jelöléslistájára felvette. Mind-ez olyan természetes, hogy bizonyításra sem szorul, de különösen kisebbségi ügyekben hányszor zárkóztak el a hatalmon levők az önként értődő igazságok méltánylása előtt! Nagy Ödön dr. nyelvvizsgája és mandátumának csaknem egyhangú igazolása biztató jel arra nézve, hogy érdeklődnek már a jogos és alkotmányos nemzetiségi célkitűzések gyümölcsei.

Nagy izgalom előzi meg Franciaországban a vasárnapi pótválasztásokat

Súlyos választási incidensek az egyes választókerületekben

Párisból jelentik: Vasárnap lesz a kamarai választások második napja és a pártok az utolsó erőfeszítéseket teszik, hogy a pótválasztásokon saját jelöltjeiket juttassák győzelemre.

A végsőkig feszített izgalom több választási kerületben kisebb-nagyobb incidensekre vezetett.

Humert bárót, az ismert francia ban-

kárt Cannesban egy választási gyűlésen az ellenjelölt hívei botokkal megtámadták és össze-vissza verték, úgy-hogy menekülni volt kénytelen.

Mulhouse-ban az elzászi autonómisták rendeztek viharos tüntetést.

A városháza előtt gyülekeztek a tüntetők, ahonnan a baloldali köztársasági párt választási irodája elé vonultak és

ott az ellenjelöltet agyba-föbe verték.

Lyonban egy választási gyűlésen Herriot nagyobb beszédet mondott, amelyben

a leghevesebb harcra buzdította híveit a reakció ellen.

Az izgatott hangulatra való tekintettel a rendőrhatalóságok megtettek minden intézkedést.

Vukicsevics Velja teljesen felgyógyult

Marinkovics Voja dr. külügyminiszter egyórás tanácskozása a miniszterelnökkel — Elcsendesedett az elégedetlen radikálisok akciója

Május elsején életbelép az új lakástörvény

Beogradból jelentik: A politikai élet minden jel szerint nyugvópontra jutott. Az elégedetlen radikálisok részéről semmi újabb lépés nem történt, azonkívül, hogy Maksimovics Bózza Vrnjatska Banjára utazott, ahol a beogradi Novosti szerint egy napig Zstykovics Pera tábornokkal volt együtt. Kormánykörökben a helyzetet nyugodtan ítélik meg és hangsúlyozzák, hogy a kormány helyzete stabil. Már az a tény is, hogy Sztanovics Aca visszautazott Knyezsevácra, arra mutat, hogy békéltető misszióját elvégezte. A Pasics-csoportbeli radikális képviselők licitálják, az *Oslobodjenje* is sokkal nyugodtabb hangon tárgyalja a radikális párt belső ügyeit.

Az ellenzék szombaton tovább folytatta a parlamentben éles harcát a kormány ellen. A parlament folyosói látszott, hogy egyes elégedetlen radikálisok és az ellenzék között vannak bizonyos megbeszélések, bár az ellenzék a kormánypárti elégedetlentől rossz néven veszi, hogy abban a harcban amelyet Vukicsevics és a kormány ellen folytatnak, nem mutatnak elég határozottságot.

A kormány egyébként főleg a kölcsön előkészítésével van elfoglalva és a kölcsön kérdése utolsó fázisba jutott. Ezzel hozzák összefüggésbe Markovics Bogdan pénzügyminiszter szombat délelőtti hosszú audienciáját az udvarnál.

A parlament szombaton 4. alkalommal

ban és részleteiben megszavazta a lakástörvényt, amely május elsején lép életbe.

A parlament ülése

A parlament szombati ülését tíz órakor nyitotta meg Perics Ninkó elnök. A jegyzőkönyv felolvasása után Popovics Toma radikális azt követelte, hogy az elnök tartson névsorolvasást. Az üléssteremben ezalatt sok képviselő gyűlt össze, úgy-hogy az elnök a névsorolvasást nem tartotta szükségesnek.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök felolvasta Cankovnak, a bolgár szobranje elnökének táviratát, amelyben köszönettel veszi tudomásul, hogy a jugoszláv parlament segítséget küldött a bolgár földrendezés károsultjainak.

Az elnök ezután bejelentette, hogy Milutinovics Milenkó radikális képviselő kérdést intézett a parlament elnökségéhez, hogy milyen stádiumban van annak a parlament bizottságnak a munkája, amely a földműves adósságok kérdésével foglalkozik. Az elnök közölte, hogy a bizottságot gyorsabb munkára fogja felszólítani. Milutinovics Milenkó megindokolta kérdését, miközben nagy lármát keltett.

Koszanovics független demokrata: Ugy látszik Önt felbresztette Nasztáz. Eljen a szopoti gyűlés!

A Radics-pártiak és a független de-

mokraták ekkor nagy tüntetést rendeztek Petrovics Nasztáz mellett.

Milutinovics elmondotta, hogy a földművesek ma negyven-ötven százalékot fizetnek tartozásaik után és kérte a kormányt, hogy tegyen meg mindent a földművesosztály megmentésére.

Megszavazták a lakástörvényt

A parlament ezután áttért a lakástörvény tárgyalására. Peteljan Joszip szocialdemokrata, dr. Macsek Vlatko Radicspárti és Radics Punisa radikális szövegeket fel. Peteljan elmondta, hogy a törvényjavaslatot tulajdonképpen ő terjesztette a parlament elé, azonban a bizottsági és a minisztertanácsi tárgyalások alkalmával a javaslaton változások történtek, amelyeket ő nem fogadhat el. A mostani törvényjavaslat nem a lakókat, hanem a lakásokat védi. Amikor a munkásoknak és a tisztviselőknek csökkentik a fizetését — mondotta — akkor a házbéreket háromszorosra, négyzerezetre, sőt ötszörösre emelik fel. A törvényjavaslat szerinte nem a lakók, hanem a háziurak érdekeit védelmezi. A lakásépítési akció sürgős megindítását követelte a kormánytól.

Dr. Macsek Vlatko azt követelte, hogy a javaslatot terjesszék vissza a bizottsághoz, Radics Punisa felszólalása után

azonban a törvényjavaslatot 119 szavazattal 56 ellenében elfogadták.

Május elsején lesz a legközelebbi ülés

Attérték ezután a napirend második pontjára, a rokkantörvény 108. szakaszának értelmezésére. Az ellenzék zajosan tiltakozott az ellen, hogy a szociálpolitikai miniszter nem nyilatkozott a kérdésről. A nagy lármból különösen Radics Pavle kiáltozása hangzott ki:

— *Idióta-kormány!*

Vilder Vetyeszlav felszólalása után az elnök bezárta az ülést. A legközelebbi ülés május elsején, kedden lesz és annak napirendjére az erdőügyi minisztérium szervezeti szabályrendeletének tárgyalását tűzték ki.

A miniszterelnök felgyógyult

Marinkovics Voja külügyminiszter szombaton délelőtt meglátogatta lakásán Vukicsevics Velja miniszterelnököt és egyórás tanácskozást folytattak. Vukicsevics miniszterelnök egyébként már felgyógyult betegségéből, úgy hogy vasárnap elhagyhatja szobáját és meg fog jelenni a miniszterelnökségen.

A bírák fizetési pótléka

A minisztertanács legutóbb a bírákról szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával elhatározta, hogy a bírák számára a rendes illetményeken és drágasági pótlékokon kívül még külön fizetési pótlékot fognak rendszeresíteni. A bírói fizetési pótlék havi kétszáz dinár körül mozog.

Együtt ünneplik május elsejét a szubotici munkásszervezetek

A rendőrség nem engedélyezte az uccai felvonulást

A szubotici egyesült és független szakszervezetek, továbbá a nyomdászszakszervezet közös kérvényt nyújtottak be a rendőrséghez, amelyben május elsején uccai felvonulásra és nyilvános népgyűlések tartására kértek engedélyt. A rendőrség nem engedélyezte az uccai felvonulást és a nyilvános népgyűlést és csak ahhoz járult hozzá, hogy a munkásság a Lifka-mozi udvarán levő üveg-házban megtartsa ünnepi népgyűlést.

A szubotici munkások ez alkalommal közösen rendezik ezt a népgyűlést, amelyen egy a nyomdászok, mint az egyesült és független szakszervezetek vezetői beszédeket fognak tartani. A szónokok között szerepel Rotter Mihály, a szubotici képviselőtestület munkásfrakciójának vezetője, Pintér József, aki a független szervezetek nevében szólal fel és Muhari János, aki az egyesült szakszervezetek szónoka.

Május elsején hivatalos munkaszünet nincs, de gyárakban és éjjeli ipari üzemekben szünetelni fog a munka és a lakások sem fognak megjelenni.

Ötnegyed évet tudtak be Rác György büntetésébe

A volt topolai malomtulajdonos előtt kihírdették a semmitőszéki ítéletét

A szubotici törvényszéken szombaton hirdette ki a Sztircsevics-tanács a semmitőszéki ítéletét Rác György volt topolai malomtulajdonos bűnügyében. Rác Györgyöt fogházhoz vezette a terembe. A hosszas fogság nem viselte meg a hatalmas termetű férfit, aki nyugodtan állt meg a vádlottak padja előtt, szemben a bírói emelvényen.

A noviszadi semmitőszék — mint ismeretes — április hó 4-ikén meghozott ítéletében megsemmisítette a felelőtlen bíróság ítéletét és Rác Györgyöt, akit szándékos emberölés büntetésének kísérletében mondtak ki bűnösnek, két évi fegyházbüntetésre ítélte. Egyben kimondta a semmitőszék, hogy a felelőtlen bíróság főtárgyalásán eltiltotti vizsgálói fogságból egy évet tud be a büntetésbe.

A semmitőszék ítéletének elhangzása után Rác György meghajolt a bíróság előtt, majd halk hangon mondotta:

— Kérem a tekintetes törvényszéket,

méltóztassék azt az időt is beszámítani, ami a táblai és a semmitőszéki ítélet között eltelt.

Kengyelac Milivoj dr. védő ezután előterjesztést tett, hogy a bíróság számítsa be Rác György büntetésébe a január 30-ikán meghozott táblai ítélet és az április 4-ikén meghozott semmitőszéki ítélet között, valamint az ítélet a

vádolt előtt történt kihirdetéséig eltelt időt.

A bíróság határozathozatalra vonult vissza és negyedórai tanácskozás után kihirdette határozatát, mely szerint hely adva Kengyelac Milivoj dr. védő előterjesztésének, az egy éven kívül még két hónap és huszonnyolc napot beszámított Rác György eddigi büntetésébe.

Sokezer család rémregénye és a nagyközönség nivós irodalma

Értékes irodalmat terjeszt a Bácsmegeyi Napló olcsó könyvakciója

Visszaélni azzal a körülménnyel, hogy a mai gazdasági viszonyok között az emberek csak képzeletizgató módon kínált és főleg olcsón árusított olvasnivalót vesznek; ez a füzetes regények és rémhistóriák terjedésének titka. Sokezer család kapja így kezébe a ponyvatermékeket, holott a jó irodalomnak is sikere és nagy olvasóközönsége van, ha az el tud jutni a közönséghez. A Bácsmegeyi Napló olcsó könyvakciója éppen azt bizonyítja, hogy a jó és nivós irodalom számíthat azoknak a tízezreknek érdeklődésére, akik a ponyvától még a rossz gazdasági körülmények közt is elfordulnak.

Ezt bizonyítják regényakciónk eddigi kotelei és ezért adunk tovább is minden hónapban egy érdekes és értékes regényt olcsó árban lapunk olvasóinak. Májusban a világirodalom egyik legkiválóbb alkotását: Romain Rolland: Colas Breugnon című rendkívül élvezetes regényét adjuk ki olvasóinknak kedvezményül.

A díszes kiállítású, finom papírra nyomott, hatalmas művet keménykötésben 15 dinárért kapják a Bácsmegeyi Napló olvasói, akik beküldik az alábbi megrendelési szelvényt. A regény vételárának beküldése céljára a kiadóhivatal

postatakarékpénztárral csekklapot küld, amellyel az összeg portómentesen feladható.

Kérem részemre ROMAIN ROLLAND: COLAS BREUGNON

című regényét bekötve, megküldeni.

A 15 dinár vételárat postatakarékpénztár utján küldöm be.

Aláírás: .....

Cím: .....

Olvasóink közül — mint az eddigi tapasztalatok mutatják — egyesek csak az utolsó pillanatban jelentik be igényüket a könyvedvezményre. Ez a késlekedés hátráltatja a regények szétküldését. Legutóbbi, A nyakék című regényünkbenl ezért kénytelenek vagyunk kivételesen az utólagos megrendelésekre pótszállítást eszközölni s így A nyakék-re most korlátolt számban elfogadhatunk újabb előjegyzéseket, amelyeknek, ugyszintén a »Colas Breugnon« szelvényeknek beküldését mielőbb kérjük.

A városi lakosság köteles fizetni a tartományi adót, de a városokon nem lehet behajtani az adózók hátralékait

A subotici és novisadi polgármesterek a pénzügyminiszternél

A városoknak a tartományhoz való tartozása és ezzel kapcsolatban a tartományi terhekhez való hozzájárulásának kérdése még mindig a legaktuálisabb problémája a vajdasági városoknak. Az államtanács, mint ismeretes, ebben a kérdésben a tartomány álláspontjára helyezkedett és így már többé nem lehet vitás, hogy a városi lakosságnak is hozzá kell járulni a tartomány terheinek viseléséhez. Ezt az álláspontot kénytelenek voltak elfogadni a városi előjáróságok is, amelyek köteleességükhöz hiven mindent megtettek, hogy a városok álláspontját érvényre juttassák.

Az államtanács ismeretes döntése után a városi hatóságok meg is tették az intézkedéseket a tartományi pótdadó behajtására nézve, ez azonban nagyobb előkészítést igényel és így még sem Suboticián, sem Noviszadon nem kerülhetett sor a tartományi pótdadó behajtására. A tartományi választmány viszont a tartományi pótdadó azonnali behajtását követelte a városoktól és elhatározta, hogy a városok ellen végrehajtást vezet a hátralékos pótdadó erejéig.

A vajdasági városok ezt a határozatot sérelmesnek tartják és dr. Sztipics Károly subotici, továbbá Borota Braniszlav dr. noviszadi polgármesterek pénteken Beogradba utaztak s a pénzügyminisztériumban tiltakoztak a tartomány állásfoglalása ellen. A két polgármester a pénzügyminiszterrel és a minisztérium illetékes osztályának főnökével tárgyalt. A tárgyalás eredményéről Sztipics Károly dr. subotici polgármester a következőket mondotta a Bácsmegeyi Napló munkatársának:

— Kifejtettük azt az álláspontunkat, hogy a tartományi pótdadóért nem lehet felelőssé tenni a várost olyan érte-

lemben, ahogy a tartomány akarja, hogy a város fizesse ki a lakosság helyett a pótdadót és utólag hajtsa be. Mi kötelesek vagyunk a törvény értelmében a tartományi pótdadót behajtani és a beszedett adót a tartományi választmányunk beszolgáltatni, de semmiesetre sem fizetheti ki a város a tartomány által kirótt adót, mielőtt azt behajtotta volna, mert megtörténhet, hogy a kirótt egy millió helyett csak mondjuk nyolcszázezer dinár folyik be, mivel az adózók egy része meghalt, vagy elszegényedett, szóval megszűnt adóalany lenni. Ebben az esetben a város kétszázezer dinárt ráfizetne, már pedig ilyen deficit fedezésére egyetlen város költségvetésében sincs fedezet. A városok kirójják és behajtják a tartományi pótdadót, amelyet egyelőre a törvény értelmében fizetni kell és amit behajtottunk, azt haladéktalanul a tartomány rendelkezésére bocsátjuk. Ezt az álláspontot képviseltük dr. Borota noviszadi polgármester ural és a minisztérium tellesen el is fogadta álláspontunkat.

— Ami magát az alapproblémát illeti, hogy a városokat vegyék ki a tartomány hatásköre alól, az ennek érdekében megindított akciónkat tovább folytatjuk és reméljük, hogy a községi törvényben orvosolni fogják a szabad királyi városokon a tartományi beosztásról szóló törvényben esett sérelmet és függetleníteni fogják a szabadkirályi városokat a tartománytól.

Mint Noviszadról jelentik, Gifinger János bácska tartományi pénzügyigazgató szombaton délelőtt Noviszadra érkezett és felkereste hivatalában dr. Borota Braniszlav noviszadi polgármestert s vele tanácskozásokat folytatott a tartományi pótdadó behajtása tárgyában. Gifinger János a tartomány nevében

százezer dinár előleget kért a tartományi pótdóra, a polgármester azonban kijelentette, hogy nem hajlandó előleget fizetni, hanem megígérte, hogy az állami adóval együtt ki fogják vetni a lakosságra a három százalékos tartományi pótdadót is és azt átadják a tartománynak. A tartományi pénzügyigazgató nem elégedett meg a válasszal. Noviszad város tanácsa elhatározta, hogy a pénzügyigazgatósággal karöltve további lépéseket fog tenni az ügyben, mert a pénzügyi szakértők véleménye szerint nem lehet kivetni a tartományi pótdadót az 1927. évre, mert még nem történt meg az 1927. évi állami adókivetés sem. Ezért elhatározták, hogy a város részéről Beogradba küldik Borota Braniszlav adófőnököt, a pénzügyigazgatóság részéről Szávics inspéktort, hogy érdeklődjenek a pénzügyminisztériumnál aziránt, hogy ilyen körülmények között minek alapján vessék ki a tartományi pótdadót. A két tisztviselő hétfőn utazik a fővárosba.

Szövetségbe tömörülnek a noviszadi zeneegyesületek

Noviszadon fellendült a zenei élet

Noviszadon jelentik: Noviszadon a már évek óta működő Neven, Frohsinn, Polgári Magyar Daloskör, Cecilia egyházi énekkaron kívül az utóbbi években Noviszadi Zeneegyesület címmel egyesület alakult, legújabbban pedig a Zenebarátok Egyesületét, amely a banktisztviselők egyesületének zenekarából alakult át és a Női Zeneegyesületet teremtették meg. De az egymást gyors-tempóban követő hangversenyek — veszélyeztették a hangversenyek anyagi sikerét. Ezért a noviszadi zenebarátok egyesülete, amelynek élén dr. Borota Braniszlav polgármester áll, akciót indított egy Noviszadon létesítendő zeneegyesületi szövetség alakítására. A Zenebarátok Egyesületének egyik vezető tagja az akcióról a következőket mondotta:

A helybeli zenei köröknek nagy gondot okoz az a körülmény, hogy különböző jótékonyági és sportegyesületek, csaknem minden héten rendeznek hangversenyeket és azokon legtöbb esetben külföldi szereplők vesznek részt. Sokszor megtörténik, hogy ugyanakkor, amikor valamelyik noviszadi zeneegyesület hangversenyét rendezi, más intézmények, amelyeknek tulajdonképpen semmi közük nincs a zenehez, ugyanarra az estére más hangversenyt hirdetnek és ezáltal veszélyeztetik a noviszadi zeneegyesületek hangversenyének sikerét. Noviszad zeneértő és zenekedvelő közönsége még sokkal kisebb, semhogy ilyen nagy erőpróbát elbírnjon. A Zenebarátok Egyesülete Schubert, a nagy zeneemester százötven éves halálának évfordulója alkalmából hangversenyt hirdetett és fájdalmasan érintett bennünket, hogy amikor a Zenebarátok Egyesülete nagy buzgalommal fáradozott a hangverseny sikere érdekében, másik négy hangversenyt rendeznek ugyanazon az estén. A Zenebarátok Egyesülete körében ez adta meg a közvetlen okot, annak az akciónak a megkezdésére, hogy a noviszadi zeneegyesületek foglaljanak állást, ilyen eljárás ellen. Ezzel a kérdéssel — a városnak is foglalkozni kell és hasonló esetek megállítására legalkalmasabbnak találtuk, hogy Noviszadon létesítsünk egy zenei fórumot, amelynek tudta és hozzájárulása nélkül Noviszadon ne lehessen hangversenyeket rendezni. Ebben a zenei fórumban képviselőket kapnának az összes noviszadi zeneegyesületek és a szövetség olyan mintára alakulna meg, mint amilyen szövetségekkel rendelkeznek a sportegyesületek.

Üzleti könyveket

jó papíron,
szép és tartós kötésben
készít a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN AJÁNLATOT

2134

A magyar hatóságok Kun Béla kiadatását kérték Ausztriától

A volt kommunista diktátor már régebben Bécsben tartózkodik és nagyarányú levelezést folytatott a leleplezett propaganda-irodában — Letartóztatták az állítólagos droguista-üzlet tulajdonosát is — Kun Béla megszerezte az orosz állampolgárságot — A magyar proletárdiktatura volt vezére Bécsből újja akarta szervezni a magyarországi kommunista mozgalmat — A lefoglalt iratokból a bécsi rendőrség tudomására jutott, hogy milyen álneveken szerepelnek a különböző országokban a moszkvai agitátorok

Kun Béla és társai nem hajlandók vallani

Bécsből jelentik: Kun Béla letartóztatásának körülményeiről szombatra a következő részletek váltak ismeretessé: Az a droguista nagykereskedő cég, amelynek udvarra nyíló irodahelyiségeiben Kun Béla elvártaival már napok óta dolgozott, a Neubaugasse 5. szám alatt van. Elöl egy raktárféle helyiség nyílik, amelyből ajtó vezet az udvari szobába és ennek egy külön fiülkéje is van. Az iroda ajtaján most is ott lóg egy bádorgató, amelyen fehér zománc alapon ez a felírás olvasható: »Chef«. A főnök itt ügylátszik maga Kun Béla volt.

A magyar kommunisták között, akiket a bécsi rendőrség előállítottak és kihallgattak, van dr. Székely Béla egykori magyar népbiztos.

Kun Béla jobbkéz is. Kivül letartóztatott Breuer Ilonát, aki mint titkárnő szerepelt Kun Béla mellett. A titkárnőnek sok munkája lehetett, mert a ház lakói sokszor késő estig is látták dolgozni a kivülállított irodában, ahol különben is szorgalmasan dolgozott. A házmesternő, aki mint takarítónő volt alkalmazva az irodában, elmondotta a rendőrségnek, hogy

nagyon sok levél és távirat jött az irodába, amelyekre maga Kun Béla diktálta a választ Breuer Ilonának.

A levelek mindegyikén ez a cím volt: »Georg Mayerhofer & Co. Wien, Neubaugasse 5.« A házmesternő számtalan-szor hallotta, amint Kun Béla diktált titkárnőjének rendszerint németül.

Sűrűn jönnek látogatók is az irodába, akikkel Kun Béla magyarul vagy oroszul beszélt.

Az íróasztalon mindig garmadában heverték a nyomtatványok, az iratszékény azonban a titkárnő mindig gondosan lezárva tartotta és a házmesternő csak akkor takaríthatott a helyiségben, hogy ha Kun Béla vagy Breuer Ilona jelen volt.

Az állítólagos droguista cég tulajdonosát, Mayerhofot, aki menekült magyar kommunista, szintén letartóztatták.

Mayerhof, aki a proletárdiktatura bukása után menekült Bécsbe Magyarországból, egy házbeli lakónak elmondotta, hogy Magyarországon felakasztották volna, ha el nem menekül.

Kun Béla letartóztatása után bünyügyi tisztviselők jelentek meg az osztrák kommunistapárt bécsi központi helyiségében.

ahol házkutatást tartottak, amely állítólag semmiféle kompromittáló adatot nem produkált.

Kun Béláról pontos adatok vannak a bécsi rendőrségnek. Eszerint

Kun Béla a moszkvai Agit-nak, a harmadik internacionale agitációs osztályának egyik vezetője és ő intézte a kommunista agitációt Magyarországon, Ausztriában, Csehszlovákiában, Lengyelországban, Jugoszláviában, Romániában és általában a Balkán-államokban. Hamis, többnyire német utlevéllel sokat utazott

és többször járt Németországban, Csehszlovákiában, Lengyelországban és állítólag Bulgáriában is.

A letartóztatott Breuer Ilona egyike a legfanatikusabb kommunista nőnek. A negyven éves nő annakidején a magyarországi, azután pedig az osztrák kommunista pártban nagy szerepet játszott és amióta Kun Béla Moszkvában tartó-

zkodott. Breuer Ilona volt az összekötő kapocs közte és az osztrák kommunisták között.

Két kiváló bécsi ügyvéd, Schönhol dr. és Rosenfeld Bálint dr. szombaton már elvállalta Kun Béla védelmét.

Noha még nincs pontosan megállapítva, hogy Kun Béla mikor jött Bécsbe, annyi bizonyos, hogy legálább tizenegy napja tartózkodik az osztrák fővárosban.

amely idő alatt lakását állandóan változtatta. Oroszországból kerülő utakon és álneveken ez alatt az idő alatt Kun Bélának tekintélyes összegeket utaltak át.

Kun Béla eddigi kihallgatásai nem vezettek eredményre.

Szombaton délelőtt újból kihallgatták Kun Bélát, de ez a kihallgatás éppoly eredménytelen maradt, mint az eddigiek.

A legnagyobb nyugalommal és egykedvűen ismételt, hogy nem válaszol a hozzáintézett kérdésekre és nem hajlandó elárulni sem bécsi tartózkodásának célját, sem munkatársainak neveit.

A többi letartóztatott hasonlóképpen megtagad minden vallomást, ami valószínűleg előzetes megbeszélés eredménye. Ezzel magyarázható, hogy a rendőrség még mindig nem tudja megállapítani Lippai Zoltán és Breuer Ilona személyazonosságát, mert kétségtelennek tartják, hogy mindketten álneven szerepelnek.

Abból a terjedelmes levelezésből, ami a rendőrség kezére jutott, kitűnik, hogy Kun Béla és a moszkvai agitációs osztály az egyes országokban kikérel, milyen álneven tartott fenn összeköttetést és megvan a kommunista ügynökök névsora is, akiket a moszkvai propagandairoda titkos megbízással küldött az egyes országokba.

ahol az illetők még most is rejtőzködnek. Nyilvánvaló, hogy a bécsi rendőrség a kölcsönös jogsegély alapján közölni fogja ezt a névsort az érdekelt államok rendőrhatalmaival.

A lefoglalt iratok között a legérdekesebb az a levél, amit a Bécsben megalakított magyar kommunista párt intézett nárcius közepén az orosz kommunista párt végrehajtóbizottságához. A levél címe: »Segélykiáltás« és azt tartalmazza, hogy

a magyar kommunisták utolsó erőfeszítésre készülnek és ebben a munkában okvetlen szükségük van moszkvai támogatásra,

kérlek tehát az orosz kommunista párt központi végrehajtóbizottságát, hogy küldjön megbízható embereket Bécsbe, hogy újjászervezzék a magyar kommunista mozgalmat. A levelet Kun Bélának adták ki Moszkvában, aki elhatározta, hogy személyesen megy Bécsbe és maga veszi a kezébe a magyar kommunista-mozgalom irányítását.

A bécsi sajtó terjedelmes cikkekben foglalkozik Kun Béla letartóztatásával és a látható fejleményekkel. A Neue Freie Presse azt írja, hogy a bécsi szociáldemokrata párt szerencsésének vallhatja, hogy az a rendőrség, amelyet a párt gunyol, becsmérel és piszkol, szerencsésen bezárta a neubaugassei méregkeverőhelyiséget és ezzel

a bécsi rendőrség az osztrák fővárost nagy szerencsésétségétől mentette meg.

mert nem lehet tudni, hogy Kun Béla és társainak felforgató tervét csupán Magyarországra vonatkoztak-e, vagy — ami valószínű — Ausztriára is. Nem lehet tudni — írja a lap — hogy

nem tervezett-e Kun Béla Bécsben újabb július 15-ikét.

A nagyémet párt hivatalos lapja, a Wiener Neueste Nachrichten abban foglalja össze véleményét, hogy

az osztrák köztársaság kormányának nem szabad elűrníe, hogy az állam területén forradalmi terveket kovacsoljanak más ország ellen,

másrészt nyilvánvaló azonban, hogy Kun Béla felett Ausztriában csak az osztrák törvények szerint lehet itélkezni. Kétségtelen — írja a lap — hogy Kun Béla Magyarország forradalmasítását készítette elő, a magyar sajtó azonban, amely oly hallatlanul nagy izgalmat árul el, alaposan téved, ha azt hiszi, hogy Ausztria kiszolgáltathatja Kun Bélát a magyar hatóságoknak. Az egykori kommunista magyar diktátor megszerezte az orosz állampolgárságot, tehát azért, amit az osztrák törvények büntetnek, Bécsben fog lakolni és azután az osztrák törvények szerint ki kell toloncolni új hazájába. Nincs Ausztriában olyan örült — fejeződik be a cikk — aki ennek a fenyegetésnek még egyszer menedéket fog adni.

Az osztrák horogkeresztesek lapja, a Deutsche Tageszeitung Kun Bélának a magyar hatóságok részére való kiszolgáltatását követeli, míg

a szociáldemokrata Arbeiterzeitung védelmére kel Kun Bélának

és azt írja, hogy Kun Bélát az osztrák hatóságok sohasem utasították ki, hanem mint politikai menekültet csupán internálták és most neveléses títos szö-

vetkezés vádjá alá helyezni egy olyan törvény alapján, amely idejét multá és az abszolútisztikus rendőrállam maradványa. Elvárjuk — írja a lap — hogy a törvényszék nem fogja ellene a vizsgálati fogságot elrendelni, hanem a leg-rövidebb időn belül szabadlábra helyezi.

Mint Budapestről jelentik, a bécsi lapoknak azzal a felfogásával szemben, hogy Kun Bélát Ausztria nem adhatja ki Magyarországnak, mert orosz állampolgár, magyar körökben az a felfogás uralkodik, hogy egymagában ez a körülmény

Kun Bélának esetleges állampolgársága a kiadatásnak nem lehet akadálya.

Nemzetközi jogszokás az, hogy két állam szerződést köt egymással bizonyos bűntettek kiadásáról és ilyen szerződés fennáll Ausztria és Magyarország között is. A nemzetközi jog szerint teljesen közbűnös az, hogy a kiadatni kért bűntettes milyen állampolgár, a döntő csak az, hogy saját állampolgárát egyik állam sem adja ki egy másik országnak. Kun Bélát Magyarországon elkövetett bűncselekményekkel vádolják és mivel Kun Béla nem osztrák állampolgár, a nemzetközi jog értelmében nem lehet kiadatását megtagadni, ha a magyar hatóságok igazolják, hogy nem politikai, hanem közönséges bűncselekményekről van szó.

A budapesti államügyészségen Sztrache Gusztáv főügyész már péntek délután intézkedett, hogy a népbiztosok ügyére vonatkozó és körülbelül másfél mázsát nyomó aktákat szedjék össze.

Az ügyészség álláspontja szerint Kun Béla a kommün idején közönséges bűncselekményeket: pénzhamisítást, rablás, gyilkosságra való felbujtás büntetést és más hasonló bűncselekményeket követett el.

Legutóbb Szántó Zoltán bűnpörének tárgyalásán is felmerült Kun Béla ellen az a gyanu, hogy Bécsben agitátor-iskolát tartott fenn és Magyarországot elleni bűncselekményekre képezett ki kommunistákat. Az ügyészség felfogása szerint ez is a közönséges bűncselekmény kritériumait meríti ki, de most is azért tartóztatták le Bécsben, mert Magyarország elleni irányuló merényletet tervezett és ezt nemcsak Magyarországon, hanem más országokban, így Ausztriában is kimeríti a közönséges bűncselekmény kritériumait. Mindezeknél fogva

a budapesti ügyészség Kun Béla sürgős kiadatását kérte az osztrák igazságügyi hatóságoktól

és az erre vonatkozó átirat szombaton már el is ment Bécsbe.

Pribicevics Szvetozár Suboticára érkezett Radics István vasárnap délelőtt jön meg a parasztdemokrata koalíció népgyűlésére

A parasztdemokrata koalíció szuboticiai szervezete megtett minden előkészületet a vasárnapi népgyűlés megtartására. A horvát parasztpárt és a független demokrata párt szombaton még egy közös értekezletet tartottak, amelyen a szükséges részleteket beszélték meg. Ugyancsak szombaton érkezett Beogradból Suboticára a parasztdemokrata koalíció egy futárja, amely jelentette a szuboticiai szervezet vezetőségének, hogy a vasárnapi népgyűlésre Pribicevics Szvetozár volt miniszter, a koalíció egyik vezetője husz képviselő-társának kíséretében szombaton éjjel háromnegyed tizenegy órakor érkezik Suboticára, míg Radics István szombaton délután Oszijekre utazott, ahol szombaton este előadást tartott az ottani szervezet klubhelyiségében és így Radics csak vasárnap jöhet Suboticára. Radics István valószínűleg vasárnap reggel a hét óra husz perckor érkező szombori személyvonattal érkezik Suboticára kíséretével, vagy esetleg automobilon jön Oszijekről.

A parasztdemokrata párti népgyűlés, mint jelentettük, vasárnap délelőtt tíz órakor kezdődik a kenyérpiac téren a város háza előtti téren. A gyűlést Vukovics Gyido József, a parasztdemokrata koalíció szuboticiai szervezetének elnöke fogja megnyitni és a gyűlés elnökévé

Magarasevics Sándor dr. ügyvédet, a független demokrata párt szuboticiai szervezetének elnökét fogják megválasztani. Az első szónok valószínűleg Radics István, a második Pribicevics Szvetozár lesz. A parasztdemokrata koalíció szuboticiai szervezetének vezetői közül senki sem fog felszólalni a gyűlésen.

A népgyűlésre szombaton este már nagy számban érkeztek Suboticára a vidéki pártszervezetek kiküldöttjei és a párthívek. Subotica környékéről Tavankutról, Gyurgyinből, Ljutovoról, Ludasról, Zsednikről, Zobnaticáról, Topoláról, Baisáról, Feketicről, Bajmokról, Szvetozár Milekcsről, Szomborból és környékéről vasárnap hajnalban jönnek a parasztdemokrata hívei Suboticára.

Lapzártakor értesülünk, hogy Pribicevics Szvetozár husz nemzetgyűlési képviselő társával együtt, valamint Dobanovics Pál volt szuboticiai főispánnal háromnegyed tizenegy órakor éjjel megérkezett Suboticára. A szuboticiai pályaudvaron Magarasevics Sándor dr. ügyvéd vezetése alatt a szuboticiai független demokrata pártszervezet vezetője és a horvát parasztpárt néhány vezetője, valamint nagyszámban közönség várta Pribicevics Szvetozárt, akit állandó éljenzés között kísérték színlására.

Nagy pompával temették el a noviszadi repülőszerecsétlenség áldozatait

Noviszadról jelentik: Szombaton folyt le Noviszadon a csütörtöki repülőszerecsétlenség áldozatainak, Petrovics Petar századosnak és Jandrics Simeon őrmesternek a temetése a lakosság óriási részvételével.

A holttesteket katonai autón szállították délután három órakor a görögkeleti székesegyházba, ahol felvatalozták őket. A beszentelési szertartás után Zsivkovics őrnagy bucsuzott el a halottaktól. Ezután Petrovics százados tetemét ágyutalpra, Jandrics őrmesterét pedig halottaskocsira helyezték és négy órakor megindult a temetési menet a városháza felé. A zenekar után Petrovics százados kitüntetését vitték, majd a koszorúk következtek, köztük a noviszadi első, a zagrebi második repülőezred és a mosztári repülőkülönítmény hatalmas koszorúi. A koszorúk mögött vonult a kirendelt díszsereg.

A halottas kocsik után az áldozatok hozzátartozói, Danolovics tábornok a légi flotta főparancsnoka, sok katonai előkelőség és több ezer főnyi tömeg haladt.

A városháza előtt a menet megállt és az erkélyről az Aeroklub beogradi központjának kiküldöttje bucsuztatta el a katasztrófa áldozatait.

Innen az Uszpenzka temetőbe haladt tovább a temetési menet, ahol Jandrics őrmestert bajtársainak és főlegbvalóinak megható bucsubeszédei után elhaltolták.

Petrovics kapitány holttestét ezután a vasútállomásra szállították, ahonnan vasárnap, reggel szülőföldjére viszik és ott fogják eltemetni.

Szubotikai panoráma

A ruhatáros

Ebben a tavasz felé ballagó időszakban, amikor mindenki meleg fohászokat menseszt az eget urához azért, hogy ne csak a fohász legyen meleg, hanem az idő is, van egy egész külön kasztja az emberiségnek, amely a tulnyomó többséggel merőben ellenkező vágyakat és óhajokat lanszíroz az időjárás jövő alakulását illetően. Amíg mi így sóhajtozunk:

— Ó, bár kisütne egyszer a nap!

Addig ők így próbálják megkontemernálni a tavaszt:

— Legalább még két hetet tartana a zimankó!

Ha mi konstatáljuk, hogy az időjárás nem akar tudomást venni a kalendáriumról, ők vigaszt találnak abban, hogy eleget átkozhatjuk még a forróságot.

A ruhatárosok ők, akik édes mosolylyal vetkőztetnek ki a kabátodból, megszámolják a kalapodat és szavatosságot vállalnak az esernyődért.

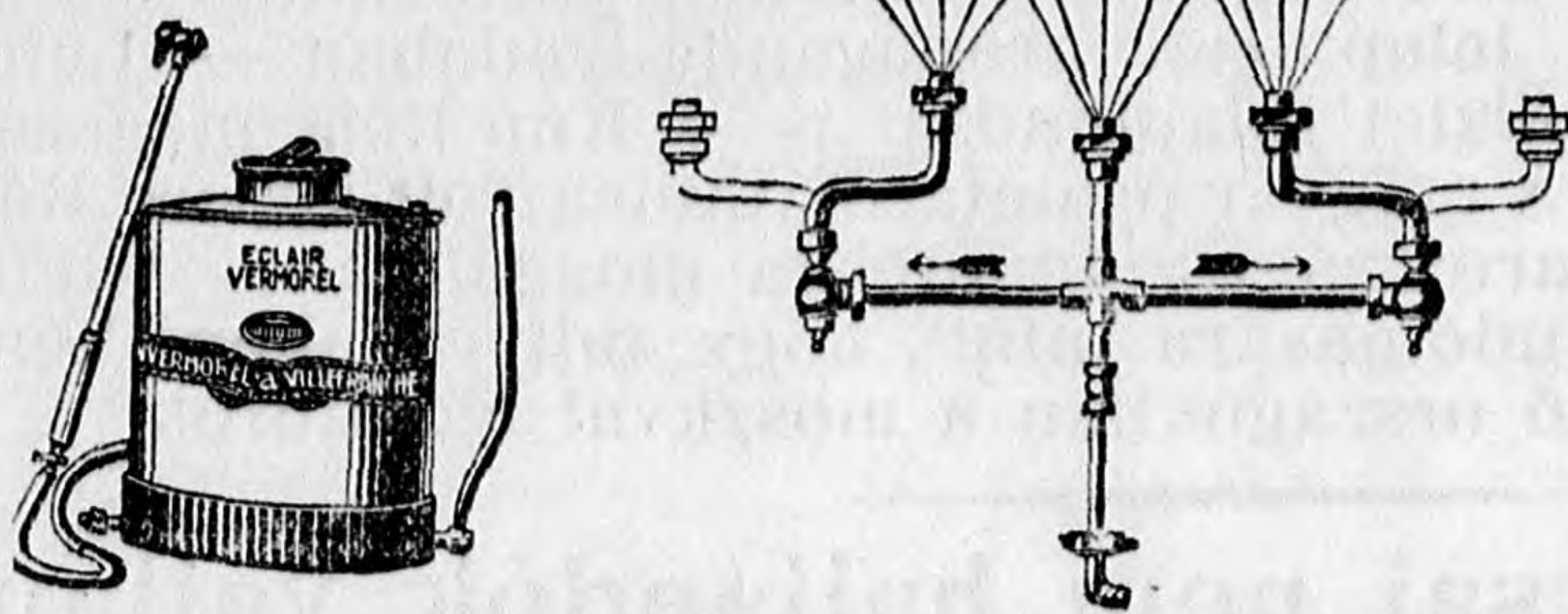
Az idén jól beütött nekik. Aki a csalfa áprilisi nap mosolyától megbüvölve kabát nélkül merészkedett este a vendéglőbe és a kávéházba, másnap már nem győzte fogadni az egészségére kívánságokat, annyit trüsszentett. És harmadnap megint csak beburkolódzott a jó öreg átmenetibe. Igaz, vigasztalhatta magát azzal, hogy átmenetileg. A ruhatárosok biztosan a leghívebb olvasói az újságok időjárás rovatának. Nekem vagy neked, a holnapi rossz idő legfeljebb csak egy randevut, édes esti andalgást mozibamenetelt, vagy unalmas kávéházi estét verhet tönkre, neki azonban a kenyere meg a dolog. Szép időben nem viselnek kabátot az emberek.

Szegény mennyi pompásabbnál-pompásabb bundát segít fel naponta a vendégekre, prémekkel és belépőkkel bibelődik, vajjon megfordul-e néha a gondolat benne, hogy nagyon finom lenne felpróbálni, vagy egyszer-egyszer végig is sétálni egy ilyen simogató puhabélű kabátkölteményben, aminőt éppen most vesz át teljes erkölcsi és anyagi felelősség mellett a sárga ruhatári jegy ellenében.

Lehet, hogy nem is gondol ilyenre. Lehet, hogy minden vágya, ambíciója, törekvése csak arra irányul, hogy minél tovább tartson a csunya áprilisi nedveség.

Eredeti francia "Eclair Vermorel" háromágú repápermetező csövel

a világ legjobb permetezője!

Vezérképviselőt „BARZEL” D. D., Subotica Kapható mindenütt! Kérjen árajánlatot!

4245

Tegnap amikor kabát nélkül mentem vacsorázni, aggodalmasan mondtam:

— Ne tessék könnyelműsködni kérem! Nem jó viccelni az idővel. Olvan ez könnyörgöm, mint a lidércfény: csalóka.

Nem tehetek róla, de ezt az aggodalmat némi gyanakvással fogadtam. Pedig lehet, hogy nem is az üzletre gondolt. Hanem az egészségemre.

(de jó)

„A jugoszláv segélyakció az első komoly lépés a jugoszláv-bolgár barátság felé”

A Times cikke a bulgáriai földrengés áldozatai javára megindult jugoszláv segélyakcióról

Londonból jelentik: A Times szófiai táviratot közöl, amelyben a lap szófiai munkatársa a bolgár földrengési katasztrófa áldozatai javára indított segélyakció nagy jelentőségét hangsúlyozza.

Az a tény, hogy a jugoszláv kormány és a jugoszláv nemzet a katasztrófa hírére a legnagyobb áldozatkészséggel sietett a bolgár lakosság segítségére, politikailag is beláthatatlan jelentőséggel bír — írja a Times. — A jugoszláv segély-

akció az első komoly lépés az őszinte jugoszláv-bolgár barátság felé vezető úton.

Jugoszlávia magatartása minden bizonnyal szét fogja osztani a két nemzet között levő ellentéteket és a balsors által sújtott bolgár lakosság bizonyára méltányolni fogja a segítséget, amit a volt ellenség nyújt.

Minden remény megvan rá — fejeződik a Times cikke, hogy a régi szerb-bolgár barátság újból feltámad.

A Samouprava

Valkó magyar külügyminiszter beszédéről

Beogradból jelentik: Valkó magyar külügyminiszter minapi beszédének, amelyben a trianoni szerződés revíziójának a lehetőségéről beszélt, még mindig élénk visszhangja van a szerb sajtóban. Legújabbban a Samouprava, a radikális párt hivatalos lapja foglalkozik vezércikkben ezzel a kérdéssel „Magyar politika” cím alatt. A cikk a következőket mondja:

— Hogy a mai európai helyzettel és a mai nemzetközi határokkal nincsenek megelégedve azok az államok, amelyek a nagy világtataklizmából mint legyőzöttek kerültek ki, az logikus és természetes. A dolgok mai rendje az ő akaratuk és törekvéseik ellenére valósult meg és annak a politikai rendszernek a romjain épült ki, amelyért ők küzdöttek. Mégis ebben a tekintetben jelentős különbségek vannak azok között az államok között, amelyeknek akarata ellenére jött létre a jelenlegi status és a mostani határok. Mig egyesek közülük továbbra is elkeseredett ellenfelei maradtak az új, igazságosabb és jobb rendnek, addig mások nagy politikai megszelátlást és belátást tanúsítottak, elengedték a dolgok mai rendjét és nyíltan teljes készségeket tanúsítottak arra, hogy tegnap ellenségeikkel együtt dolgozzanak a mai állapotok alapján az általános béke és az általános haladás céljából. Kétségtelen, hogy ebben a tekintetben

az első helyet a német államférfiak foglalják el, akik a legnagyobb politikai belátást és államférfiúi szellemet tanúsították és tanúsítják azáltal, hogy nem hajlandók a múlt romjain siránkozni,

hanem minden erővel arra törekcsenek, hogy a többi nemzetekkel együtt egy jobb és szebb jövőt építsenek ki.

Milyen ezzel szemben Magyarország és államférfiainak a magatartása? A maga természetes és etnikai határaitra lecsökkentve, a háború és a háborús nehézségek által kifárasztva, súlyos verekedés alatt megtörve Magyarország a békekötés utáni első évek bizonyos súlyos belső megrázkódásai után lényegesen meglunyászkozott, minthogy súlyos gazdasági és pénzügyi válság abszorbeálta erejét. Kivéve néhány hiábavaló kísérletet, hogy visszahozza a Habsburgokat és restaurálja a monarchisztikus államformát, Magyarország semmit sem tett, amiből az következett volna, hogy nem nyugszik bele a dolgok új rendjébe és az új határokbba, amelyeket a békeszerződések húztak meg és amelyek legjobban felcinek meg Középeurópa etnikai állapotának. És bár ilven magatartásával Magyarország nem tudta olyan gyorsan elérni szomszédai teljes bizalmát, mert hiszen

Magyarországon a legnagyobb befolyása továbbra is azoknak a köröknek volt, amelyek az országot bevitték a háborúba és katasztrófabá vezették.

mégis a bizalmatlanság mind kisebb lett vele szemben. A kisantant államai, amelyek eminensen pacifista politikát folytattak és a középeurópai békére törekedtek, a szomszédos Magyarországgal is jobb viszony megteremtésére törekedtek. Néhány alkalommal érezhető bizonyítékát is adták ennek a jóakarataknak és békeszerető érzelmeiknek az, hogy Magyarország gazdasági, pénzügyi szanalásának kérdését rendezni lehetett, elsősorban a kisantant Magyarországra iránti jóakaratainak volt köszönhető. Ugyanigy, amikor később a magyarországi katonai elinörzés megszűnésével

ról volt szó, a kisantant véleménye volt a mérvadó. Ezalkalommal is dokumentálódott a kisantant jóakarata.

Az utóbbi időben azonban Magyarország magatartása kezd megváltozni.

Allamférfiai, akik továbbra is a szomszédokhoz való jó viszonyról szóló kijelentésekkel operálnak, egyidejűleg és takargatás nélkül a trianoni szerződés revíziója, vagyis a Magyarország és a kisantant közötti határok revíziója mellett nyilatkoznak. Ez a felfogás nemcsak a kormánytöbbség egyes tagjainál jutott kifejezésre a külügyi költségvetés tárgyalása alkalmával, hanem Valkó külügyminiszter nagy beszédében is, aki azt mondotta, hogy a trianoni szerződés is azok közé a problémák közé kerül, amelyeket meg kell oldani.

— Hogy a magyar államférfiak jól meggondolták-e, amikor egy lehetetlen és fantasztikus politika mellett nyilatkoztak,

azt mi nem tudjuk és ebbe nem is akarunk belemenni. Előttünk bizonyos az, hogy egy ilyen politika teljesen irreális és hogy abból a legbisebb hasznát éppen Magyarország fogja látni. Nem kételkedünk abban sem, hogy ennek a politikának a hirdetői Magyarországon hamarosan meg fognak győződni ennek irreálisásáról és káros voltáról. Az ő saját érdekükben állna, hogy ez minél előbb következzon be, mert akkor kevesebb kárral fog járni Magyarországra és államférfiakra. Mert hiszen a mai Európa és az 1914 előtti között óriási különbség van. Lehetséges-e, hogy ezt a különbséget Magyarországon még ne látnak be? — fejezi be cikkét a Samouprava.

Eltemették Benett pilótát

A német oceánrepülők részt vettek a temetésén

Newyorkból jelentik: A tragikus körülmények közt elhunyt Bennett pilótát péntek délután helyezték örök nyugalomra a Virginia állambeli Harlington városka temetőjében. A temetés a legnagyobb katonai pompával ment végbe és résztvettek a temetésen a német oceánrepülő is, akik német és ir lobogóval borították a pilóta koporsóját. A temetésen szakadó esőben sok ezer ember vett részt és a koporsó sirbelyezésékor a katonaság díszützet adott.

Köhl kapitány, Hühnefeld báró és Fitzmaurice őrnagy a temetés után visszatértek Washingtonba, ahonnan hétfőn repülnek Newyorkba és ekkor lesz a mitchellfieldi repülőtéren ünnepélyes fogadtatásuk.

Holtpontra jutott a nyomozás a kláriai rablógyilkosság ügyében

A büntény egyetlen gyanúsítottját átadják az ügyészségnek

Becskeréről jelentik: A kláriai kettős rablógyilkosság ügyében holtpontra jutott a nyomozás és a nyomozó hatóságok teljesen tehetetlenül állnak a rejtélyes bünténnyel szemben. A nyomozás ezideig még azt sem tudta megállapítani, hogy hányan lehettek a tettesek és az sincs kizárva, hogy a gyilkosságot csupán egy ember követte el.

A pénteki nap folyamán Makszimovics becskeréki rendőrkapitány, aki a nyomozást a helyszínen vezette, sok kihallgatást eszközölt, abban a reményben, hogy ilyen módon nyomába jut a tetteseknek. Ezek a kihallgatások is azonban épp úgy eredménytelenül végződtek, mint a gyilkosság gyanúja miatt őrizetbe vett Rankov Szvetozárnak, a meggyilkoltak rokonának ujból kihallgatása. Rankov Szvetozár rendületlenül tagad és állandóan azt hajtogatja, hogy semmi része sincs a bestiális büntény elkövetésében. A nyomozás vezetőinek azonban az a meggyőződésük, hogy ha nem is Rankov a gyilkos, de előre tudhatott a gyilkosok szándékáról és elősegítette a gyilkos terít végrehajtását.

Makszimovics rendőrkapitány szombaton visszautazott Becskerekre, Rankovot pedig ugyancsak szombaton szállították a becskeréki ügyészség fogházába.

Mennyi lesz a megváltási ára az agrárreform céljaira lefoglalt földeknek?

Két törvényjavaslatot dolgoztak ki a vajdasági agrárviszonyok rendezésére — Az egyik javaslat a kataszteri tiszta jövedelem százhatvanszorosát, a másik kétszázszorosát tervezi megváltási árnak

A vajdasági agrárreform végleges likvidálása most már úgy látszik mégis csak napirendre fog kerülni. Annyi halogatás és jogbizonytalanság után az agrárviszonyok terén a legközelebb egyszerre két törvényjavaslatot tárgyal a parlament, amelyek ennek a fontos kérdésnek a rendezését célozzák. Minthogy mind a két javaslat a kormánypártok vajdasági csoportjaiból került ki, amelyeknek a befolyása pártjaikban és a kormányban állandóan növekszik, bizonyosra vehető, hogy a kormány is igyekezni fog a maga álláspontjának megfor-

málására és a parlament komolyan hozáláthat ennek az óriási gazdasági jelentőségű kérdésnek végleges rendezéséhez.

Az egyik törvényjavaslatot az agrárkérdés megoldásáról Setyerov Szlavkó demokrata képviselő dolgozta ki és már be is nyújtotta a parlamentnek. A másik javaslat a vajdasági radikális képviselők régen folyó megbeszéléseinek az eredménye. Ez is már teljesen ki van dolgozva, de mielőtt a parlamentnek benyújtják, még a pártklub elé akarják vinni.

Setyerov Szlavkó javaslata

Setyerov képviselő javaslata „Törvény az agrárföldek megváltásáról” címet viseli és részletesen intézkedik mindazokról az anyagi és formai jogviszonyokról, amelyek a rendezéséről, amelyek a mai ideiglenes állapotok végleges intézkedésekkel való felváltásából folynak. A negyvenöt paragrafusból álló javaslat kilenc fejezetre oszlik.

Az első fejezet rendelkezései szerint az agrárreform által felosztott és ideiglenesen az agrárigénylőknek bérbeadott összes földek megvásárolhatók (megváltatnak) a régi tulajdonosoktól és a mostani agrárbérlők tulajdonába mennek át.

A megváltási ár magasságát a második fejezet a következőképpen állapítja meg: a régi tulajdonosok az agrárreform által igénybe vett földekért holdanként vagy az eddigi agrárbér huszszorosát vagy a kataszteri tiszta jövedelem százhatvanszorosát kapják.

A megváltási árt maga az agráralany (helyi érdekelt, kolonista vagy autokolonista) köteles megfizetni. A dobrovoljácok kivételt képeznek a szabály alól. Érték az állam fizeti meg a megváltási árt. Ez viszont csak azokra a dobrovoljácokra érvényes, akiknek neve benne van a hadügyminisztérium által záros határidőn belül kibocsátandó névjegyzékben a szaloniki front aktív önkéntes katondiról. Azok a dobrovoljácok, akik ebből a jegyzékből hiányoznak, szintén maguk kötelesek a megváltási árt megfizetni.

A régi földbirtokos a vételárat nem készpénzben kapja meg, hanem husz év alatt amortizálódó négy és fél százalékos kötvények alakjában.

A megváltási ár teljes kifizetéséig az agrárföldeket jelzáloggal és elidegenítési tilalommal terhelik meg.

Állami agrárbank

Ennek a nagyvárnyú pénzügyi műveltetnek a lebonyolítását a törvényjavaslat egy újonnan alakítandó szervre, az úgynevezett Állami Agrárbankra akarja bízni. Az Agrárbankot az állam maga alapítaná harminc millió dínár alaptőkével. Ez a bank végzi a négy és fél százalékos kötvények kibocsátását és az ezzel összefüggő összes pénzügyi műveleteket.

Az agrárbank követelését a megváltott földekre első helyen kell bekebelezni, a bank javára szól a feljegyzendő elidegenítési tilalom is. A telekkönyvi hatóságok a bank részére minden feljegyzést illetégmentesen eszközölnek.

Igen fontos jogi megállapítása a törvénynek, hogy

a négy és fél százalékos kötvények nem állami adósság, hanem az új tulajdonosok (agráralanyok) jelzálogtartozásai lesznek.

A javaslat részletesen intézkedik az agrárbank igazgatóságának összeállításáról és vezetéséről is.

A megváltási ár törlesztése Az agráralanyok a megváltási árt fél évenkénti kamat és tőketörlesztéssel fizetik meg. A féléves részleteket az adóügyi hatóságok hajtják be a földadóval együtt,

az agrárbank által rendelkezésükre bocsátott jegyzékek alapján. Akinek van pénze, előbb is kifizetheti az egész megváltási összeget. Ebben az esetben illetégmentesen törlik a jelzálogtartozást és az elidegenítési tilalmat.

Aki két éven keresztül elmulasztja a megváltási részletek fizetését, attól elveszik a földet.

Ezek az eddig befizetett részleteiket sem

kapják vissza, hanem azok bérösszegnek tekintetnek és a bank köteles ezeket az összegeket a kolonizációs alapra befizetni. Az ilymódon felszabadult földeket a bank útján még ki nem elégített agrárérdekelteknek adják el ugyanilyen feltételek mellett.

Az agrárbanknak rezsiköltségei fedezésére jutalékot biztosít a törvényjavaslat. És pedig a törvények kibocsátása alkalmával az egész összeg két százalékát a régi és két százalékát az új tulajdonostól, valamint az évi részletek egy százalékát provízió fejében.

A maximumok felszabadítása

Az Állami Agrárbank ezeken az ügyeken kívül nagybirtokok megvásárlásával és parcellázásával és a fennmaradt maximumok megvásárlásával is foglalkozni fog. Kivételesen terméketlen vagy inudációs földeket 50 hektárig terjedő nagyobb parcellákban is eladhat.

A megvásárolt nagybirtokok értékének 50 százaléka erejéig az agrárbanknak joga lesz zálogleveleket is kibocsátania.

Az Állami Agrárbanknak elővételi joga lesz az összes maximumok és szupermaximumok megvételére.

A 24. paragrafus szerint a maximumokat ma terhelő összes elidegenítési és megterhelési tilalmakat törlik. Az Állami Agrárbanknak csak elővételi joga marad meg. Ha a bank ezzel a joggal nem kíván élni, akkor a birtok szabadon eladható, azonban a vételár 5 százalékát be kell szolgáltatni a kolonizációs alapra.

A dobrovoljácok helyett az állam fizeti meg a megváltási árt.

A javaslat megjelöli azokat a forrásokat is, amelyekből az állam ezeket a fizetéseket teljesíteni fogja:

1. az évi költségvetésbe felvett hitelek; 2. az agrár zajednicák és egyes agrárérdekeltek által az államnak visszafizetett kölcsönökből; 3. azoknak a földeknek megváltási drábját, amelyeknek tulajdonosai az alkotmány 42. §. szerint nem tarthatnak igényt körtérítésre és 4. az Állami Agrárbank esetleges tiszta nyereségéből.

Az Állami Agrárbank jelzáloghitelek nyújtásával is fog foglalkozni, úgy saját eszközeiből, mint az általa felveendő kölcsönökből. Ezekre a hitelekre úgy az agráralanyok, mint a maximumok megvásárlói igényt tarthatnak.

A törvény életbelépésével minden agrárreforma igénybe vett föld kizárólagos tekintendő és a törvény rendelkezései értelmében megváltandók.

Az igénybevett földeket, akár fel vannak osztva, akár nem, a nagybirtokosok nem fogják többet viszeszakapni.

Egy speciális bizottság minden agráralanyok igazolványát fog kiadni a neki kiosztott parcelláról, előirások papírosan és formában, amelyek alapján a telekkönyvi hatóság az eddigi bérleti viszonyt tulajdoni viszonyná változtatja át.

Az átmeneti rendelkezések többek között arról is intézködnek, hogy az agrárbank igazgatóságát másfél hónapon belül a kormánynak ki kell neveznie és hogy milyen részletekben köteles az állam az agrárbank alaptőkéjét befizetni.

A radikális képviselők agrártörvény tervezete

A vajdasági radikálisok egyelőre még nem hozták nyilvánosságra a maguk törvényjavaslatát. Annyit mégis sikerült megtudnunk, hogy

a radikálisok a nagybirtokok megváltási áraként a kataszteri tiszta jövedelem kétszázszorosát javasolják,

Üveg és márvány

gondozása nem könnyű. Karcolás nélkül ragyogó fényesre csiszolja a

Schicht-féle Ominol

míg Setyerov javaslata a kataszteri jövedelem százhatvanszorosát állapítaná meg vételárként.

A javaslat pénzügyi hatásai

Miután a törvényjavaslatok szövege erről nem szól, megkérdeztük dr. Setyerov Szlavkót, hogy mennyi lesz valójában a megváltási ár, amit a régi birtokosok kapni fognak. Szerinte

a megváltási ár átlag 1000-1500 dínár lesz holdanként.

A Bácskában, ahol a földek klasszifikációja a kataszteri jövedelem szempontjából általában magasabb, a megváltási ár helyenként a 2-3000 dínárt is el fogja érni.

Az egész Vajdaságban körülbelül 600.000 katasztrális hold agrárföld van, úgy hogy ez az egész pénzügyi művelet 7-800 millióra, esetleg 1 milliárdra is fog rugni.

I. I.

Eltogták a kulai rablógyilkosság egyik tettesét

Egy kiszabadult fegyenc gyilkolta meg Ugrósi Mihály kulai pékmestert és a feleségét — A csendőrséget egy öregasszony vezette nyomra, aki fényképről ismert rá a gyilkosra

Kula községben március 2-ikán borzalmas kettős rablógyilkosság történt, amelynek felderítésén a csendőrség heteken át eredménytelenül fáradozott, míg most — mint Kuláról jelentik — a véletlen a csendőrség kezére juttatta a rablógyilkosság egyik tettesét.

Március 2-ikán éjjel meggyilkolták Ugrósi Mihály hetvenéves pékmestert és feleségét, majd a lakást teljesen kifosztották és mint a nyomozás utóbb megállapította,

a gyilkosok hatvanezer dínárt vittek el.

A csendőrség a bűntény felfedezése után széleskörű nyomozást indított, amelynek során Loch Péter kulai pékmester értékes vallomást tett a nyomozó közegek előtt a gyilkosok kitérére vonatkozólag. Loch elmondotta, hogy a bűntényt megelőző napon beállított hozzá két rosszul öltözött fiatalember. Az egyik péksegédnek, a másik asztalosságának mondta magát és megkérték őt, hogy adjon munkát a számukra. Loch, miután elmondották neki, hogy semmi pénzüik nincs és már napok óta éhesen vándorolnak, megsajnálta őket és mivel neki alkalmazottra nem volt szüksége, elküldte őket a szomszédos utcában lakó Ugrósihoz, hogy attól kérjenek alkalmazást. Az ismeretlen

fiatalember az esti órákban állítottak be a zörg pékmesterhez. Ugrósi, amikor értesült arról, hogy mi járóban vannak, alkalmazta is őket, majd amikor éjszakára szállást is kértek tőle, megengedte nekik, hogy az udvaron álló felszerben, vagy pedig a műhelyben aludjanak. Később a jószívű pékmester az egyik szobában vettetett ágynyat a számukra és vacsorára is meghívta őket. Körülbelül kilenc óra tájban a két ismeretlen fiatalember aludni tért, Ugrósi pedig feleségével hálószobájába vonult vissza. Kévéssel több történetet a gyilkosság. Amint a nyomozás megállapította, a gyilkosok zsineggel megfojtották áldozataikat.

A csendőrség Loch vallomása alapján kereste a gyilkosokat, akik azonban nyomtalanul eltűntek. Hetek multak el anélkül, hogy sikerült volna a menekülő gyilkosok nyomára akadni és a csendőrség már-már le is mondott arról, hogy elfogja őket, amikor váratlanul szenzációs fordulat történt. Néhány nappal ezelőtt

megjelent a rendőrségen egy idősebb asszony, aki a meggyilkolt Ugrósiék szomszédságában lakott és elmondta, hogy egy fényképhez jutott, amelyben az egyik gyilkos képére ismert rá.

Egyben fel is mutatta a fényképet;

— Ez a gyilkos — mondotta határozottan.

A csendőrségen részletesen kihallgatták a nyomravezető öregasszonyt, majd a kihallgatás után a fénykép alapján azonnal körözölevelet adtak ki. Az újabb körözés teljes eredménnyel járt, amelyben az osztrák rendőrség értesítette a kulai csendőrséget, hogy

a keresett fiatalembert a körözölevél alapján Osztrákországban elfogták.

A csendőrség kérésére a letartóztatott embert Kulára szállították, ahol megállapították, hogy

Fisch Jánosnak hívják és kiszabadult fegyenc.

Fisch 1919-ben egy szlovéniai rablóbandának volt a tagja, de hamarosan elfogták és 1920-ban öt évi fegyházra ítélték, amelyet Mitrovicán ki is töltött.

A csendőrség kihallgatta Fischet, aki azonban tagad és azt állítja, hogy a gyilkosság idején nem tartózkodott Kulán. Aradszki Milán csendőrmester, aki a nyomozást irányítja, Fisch kihallgatása után többeket kihallgatott, akik

szintén ráismertek Fischben arra az emberre, aki egy társával a gyilkosságot megelőzően Kulán feltűnt és munkát kért Loch pékmesternél.

A csendőrség most már tovább nyomoz Fisch társa után is, akinek letartóztatása szintén már csak napok kérdése.

után rendezett vacsorán azt mondják sokkal jobban berugott.)

— Kovács — Piukova — Horvát-kvartett kitünő lefutamokat csinált, de hatást, illetve eredményt elérni nem tudtak. Az első félidőben a mezőny legjobb embere Schall József volt. Ő ugyanis nem volt jelen a meccsen. A hölgyek nagyrésze nem volt megelégedve. Kiderült, hogy a buffónak görbe a lába, a dallás bonviván pedig egy göthös csikó.

— És ezért a vacakért — buktam én sopánkodott egy fiatal asszonyka, aki kitartóan szerelmes volt a délceg amorózóba, de csak volt. Egész biztos, hogy kiábrándult belőle, mikor meglátta úgy a diszkrét kis futball nadrágban.

— Rossz itt a világitás — próbálta magát vigasztalni egy diáklány. Az igaz De viszont sötétben könnyű szépnek lenni. Sötétben még a Szedlák rendező ur is szép.

Az első félidőben több gól esett, de kölcsönösen letagadták. A második félidőben a zenészek alaposan elhúzták a működvelő színészek nótáját. Precízen és jól mindig talp alá valót játszottak. De azért azt hiszem a ripacsok győztek. Az eredmény reálisnak mondható. Sajnos a szinpadí lovagok nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.

A hölgyek szerint az amorózó kiábrándítóan durva volt és azt hitték, hogy futballdresszben jobb formát fog kijátszani Nagy Dezsőné nem játszott.

(sz. e.)

A sabáci repülőszerecsétlenség

Kedden délelőtt Sabácon — mint ismeretes — lezuhant egy Bregue XIX. típusú noviszadi katonai repülőgép. A pilóták közül szerencsés véletlen folytán

egyik sem szenvedett komolyabb sérülést, a repülőgép azonban teljesen összetört. A kép az összetört repülőgépet ábrázolja a katasztrófa megtörténte után.

Romeó volt a kapus és Hamlethabozott berugni a gólt

A szuboticei működvelők és zenészek futballmeccse

A szuboticei működvelők és működvelő zenészek futballmérkőzése nagy tömeget vonzott ki szombaton délután a SzAND-pályára. A Ferencváros meccsen lehet, hogy többen voltak ugyan, de az meccs volt, ez pedig szkeccs. A SzAND-tribün teljesen megtelt hölgyekkel. Ott voltak a »szakmabelteken« kívül az összes bonviván- és táncoskomikus-rajongók, továbbá a zenekedvelő közönség. A sport-kedvelő közönség érihetetlenül távol maradt, mert bizonyosan azt hitték, a futballmeccs is olyan lesz, mint egy működvelő előadás, a megjelentek pedig azt remélték, hogy működvelő előadást látnak — és nem láttak semmit, csak futballmeccset.

Külön érdekessége volt a mérkőzésnek, hogy a működvelők kimaszkírozva játszottak. A kapus Romeó hódító jelmezében védte a labdát, a középcsatár Hamlet volt és állandóan töprengett: — Rugjak, vagy ne rugjak?

Legtöbbször nem rugott, mert egy

Noszty fiu-nak látszó »szépfü« elszipkázta előle a labdát. Voltak aztán főhercegek, az egyik hekk Cigányprimás volt, a jobbszélső intrikus szerepet játszott, az összekötő nagyon hasonlított egy grófra, a balszélső Chaplin jelmezben kacszott a pályán. Egyik játékos Kovács Kornélt, a népszerű karnagyot igyekezett utánozni.

A közönség nagy derűsége közben kezdődött el az előadás:

Noszt Béla szipjelére felgördült a függöny. Már az első porchen megállapítottam, hogy működvelő színészek nem tudnak semmit. A zenészek a nyitányt jól játszották, de a kapu előtt mindent túl magasan fogtak. A színészek közül legtöbben nem tudták a szerepüket és mielőtt a labdába rúgtak volna, a sugólyukat keresték. Így történt, hogy legtöbbször lyukat rúgtak, noha valamennyien a »sugó« szerették volna megrugni. Változatos mezőnyjáték után — mint ahogy az operettekben már megszoktuk — a zenészek kerekedtek felül. A hátsó sorokban nem lehetett hallani Wagner hangját, aki pedig többet kiabált, mint rugott. (A mérkőzés

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Május 2-ikán: Rajmonda, balett három felvonásban, egy előjátékkal. Zenéjét szerezte Glazunov. (A beogradi opera vendéjátéka.)

Jegyelővétel szerda, április 26-ikától.

*

— Pavle herceg Szubotícán. Pavle herceg, Ojelsége Alekszandar király unokafivére pénteken délután néhány órát Szubotícán töltött. A herceg kíséretével Bukarestből jövet kiszállt Szubotícán és titkárával automobilon megtekintette a várost és Palicsot, majd újból a pályaudvarra hajtatott és a beogradi gyorsvonathoz csatolt udvari kocsián tovább utazott. Pavle herceg inkognitóban tartózkodott Szubotícán.

— Beograd elhalasztotta a hárommillió dolláros kölcsön felvételét. Beogradból jelentik: Beograd városhárommillió dolláros kölcsöne a Chaze-csoporttól május elsején lett volna esedékes, a kölcsönt azonban egyelőre nem bocsájtják Beograd város rendelkezésére. Utólagos megállapodással a kölcsön kifizetését június elsejére halasztották. A halasztás azért történt, mert a város ezidőszereint más pénzcsoportokkal is tárgyal és lehetséges, hogy a közeljövőben nagyobbarányú kölcsönt sikerül lekötnie.

— Gyásztisztisztelet Szubotícán Wrangel halála alkalmából. A szuboticei és a palicsi orosz kolónia pénteken gyásztisztiszteletet tartott a szuboticei görögkeleti templomban Wrangel tábornok halála alkalmából. Az istentisztelet Protics Márkó görögkeleti lelkész celebrálta és azon megjelentek a hatóságok képviselői, Manojlovics Dusán főispán és Dimitrijevic Milivoj tábornok, a szuboticei helyőrség parancsnokának vezetése alatt.

— Új képviselőtestületi tagok Topolán. Topoláról jelentik: A topolai képviselőtestületben megüresedett öt helyre Namestacski Istvánt (demokrata), Kiss Károlyt (magyar párt), Bacsa Antalt (magyar párt), Kecskés Józsefet és Kiss Istvánt (demokratákat) választották meg.

— A szentai gazdasági bizottság ülése. Szentáról jelentik: Senta város gazdasági bizottsága pénteken délután Branovacski Steván gazdasági tanácsnok elnöklété alatt ülést tartott. Az ülésen Kirjakovics Braniszláv főszámvéve előterjesztette dr. Orelli beogradi ügyvéd ajánlatát, amely szerint az ügyvéd

jutalék ellenében az államkincstártól kiadja a várostól az államhoz átvett tisztviselők drágasági pótlékának visszafizetését. A pótlékokat 1918—1922. évig a város előlegezte, de a belügyminisztérium azt még mindig nem fizette vissza. A bizottság dr. Orelli ajánlatát hosszabb vita után elvetette. Ellenben elfogadta a bizottság a »Povracsa« szuboticei társulat ajánlatát, mely arra adott be ajánlatot, hogy az államvasutaktól beszédett városi közegetvámot, melyet az államvasutak a várossal kötött megállapodás értelmében beszéd 25 százalék részesedés ellenében revideálja. A város ezt az ajánlatot elfogadta.

Noviszad látványossága. Nem mindennapi látványosságban van része annak, aki esténként a noviszadi korzón sétál és a Krausz-féle áruház autószerelőjének kirakata előtt elhalad. A kirakaton a Renault-gyár új, szenzációs találmánya, a Renault-villanytelep látható üzemben. Ez a telep, amely mindössze egy kis motorból áll és amelyik minimális petroleum vagy benzinfogyasztással működik, minden kezelés nélkül, automatikusan fejleszt villanyáramot, úgyhogy negyven nagy villanyégőt táplál egyszerre árammal. A motorok most kerülnek forgalomba és vidéken, gazdaságokban stb., ahol villanyáram nincs, bizonyára rövidesen alkalmazást nyernek célszerű, olcsó és gazdaságos voltuknál fogva.

Apuka, hoztál Ovomaltinet?

A gondos szülők nagyon jól tudják, hogy a gyermek fejlődésében levő szervezetének sem a csokoládéra, sem a cukorkára nincs szüksége. Azokból a fontos tápanyagokból, amelyek a szervezet fenntartásához és erősítéséhez kellenek, a cukorka csak a bennelevő cukor, a csokoládé pedig a kakaónak nagyon szerény tápértékét tartalmazza.

Csokoládéval nem lehet a szervezetet vitaminnal ellátni. A növést, csont- és idegrendszer erőteljes fejlődését elősegítő vitaminok a malátában, a tejben és a tojásban vannak meg. Ezeknek a természetes tápanyagoknak minden értékes alkotórészét természetes alakban és változatlan állapotban egyesíti magában az

OVOMALTINE

Ha tehát azt akarjuk, hogy gyermekeink egészségesek és ellenállóképesek legyenek és hogy az iskolabajárással és a tanulással járó fáradtságot ne is érezzék, a reggeli és oszonnakávéjukba tegyünk 2-3 kávéskanál OVOMALTINET, amelyet kellemes és jó íze folytán felnőtt és gyermek egyaránt nagy örömmel fogyaszt

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben, dobozonként 18-50 dináros árban, kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyen mintát a következő cégtől

Dr. A. Wander D. D. Zagreb

Pettyes és divatmintás foulardok

a legjobb minőségben, 94 cm. széles

60 dinártól

igen nagy választékban

SZÉKELY

divatkülönlegességek áruháza

— Kik kapnak lakást a noviszdai városi bérházban? Noviszadról jelentik: A városi közgyűlés által kiküldött bizottság dr. Markovics Giga gazdasági tanácsnok elnöke alatt ülést tartott, amelyen kiosztották az Iskola-uccai városi bérház lakásait a tizenkét pályázó városi tisztviselő között. A bizottság a hét lakást dr. Adamovics Péter városi tiszti főorvosnak, Radosevics György városi aljegyzőnek, Indzsics Pavle közgyámnak, Dotlics Mita kulturtechnikusnak, Vilovszki Bózza rendőrségi hivatalnoknak, Brkics Iszak pénztári ellenőrnek, Ajvasz Milos városi főkertésznek juttatta.

— Halálozás. Weisz Vilmos Sztariszivaci lakos, a Szloboda-szálloda tulajdonosa huszonhét éves korában tegnap meghalt. Az elhunytban Weisz Jakab szuboticei műtrágyakereskedő unokaöccsét gyászolja.

Palicsi monológ

Orvosság ez a levegő
És ez az egészség magva.
Most már megértem legalább,
Miért szedem poralakba.

(de. jó.)

— Pólya Tibor beperelte Henry Fordot. Budapestről jelentik: Az Amerikából hazatért magyar küldöttség egy részével jött vissza a Majestic oceanjárón Európába Pólya Tibor, az ismert magyar festőművész is és a hajó fedélzetén megismerkedett Henry Forddal, a milliárdos automobilkirállyal. Hosszabb rábeszélés után Pólya rávette Fordot, hogy modellüljön. Már csaknem elkészült az arckép, amikor beavatkozott Ford felesége és titkárával elkönfiskáltatta a Pólya-portrét. A magyar festőművész a napokban Angliában járt és ottani ismerősei rábeszéltek, hogy perelje be Fordot a kép tulajdonáért és kártérítésért. Pólya a pör vitelével Parker híres londoni ügyvédet bízta meg.

— A bécsi Wacker Noviszadon. Noviszadról jelentik: Május elsején a noviszdai NAK és Radnicski meghívására Noviszadra jön a bécsi Wacker. A két noviszdai egyesület kombinált csapatot állít ki a bécsiek ellen.

— Megnyitott a zagrebi tavaszi kiállítás. Zagrebből jelentik: A zagrebi tavaszi kiállítást megnyitották. A kiállítás 250 cég van képviselve, köztük 106 külföldi. A leggazdagabb az autósztály, ahol 55 különböző márkájú autó szerepel. A kiállítás mezőgazdasági gép-osztálya szintén igen látogatott.

MA ESTE EGY JÓ LÁBFÜRDŐ

Ha a lábai fájnak, oldjon fel ma este 1—2 kanál SZENT RÓKUS LÁBSÓT egy liter forró vízben és áztassa ki ebben a kimerült lábakat. A kínzó égetés lassankint megszűnik, a bőrhámítás és a láb zsibbadása megszűnik. Az ilyen lábfürdő megszűnteti azokat a fájdalmakat is, amelyeket a szűk cipő okoz, de eltávolítja a legmakacsabb fagydagánokat és az elviselhetetlen fagyási viszketést is. Ha a lábat ebben a fürdőben hosszabb időn át áztatjuk, a tyukszem és a másfajta bőrkeményedés is annyira megpuhul, hogy kés nélkül is könnyűszerrel eltávolítható.

A Szent Rókus lábsó megerősíti az érzékeny lábakat és azokat, ha akár mennyire is el vannak hanyagolva, ismét rendbehozza, hogy ismét járhat és sportolhat, amennyit csak akar vagy állhat egy helyben, anélkül, hogy a fáradtságnak vagy a fájdalomnak a legkisebb nyomát érezné. Egy csomag Szent Rókus lábsó ára 16 din. Minden gyógyszertárban és drogeriában kapható. Ahol nem lenne kapható, rendelje meg a fölerakattól:

Kollár és Gabrics Subotica,
Strossmajerova ulica 2 216

Állatbőrök

A fehér állatbőr elveszti mint szobadísz értékét, mi-helyt bepiszkolódik.

Radionnal bármikor könnyen tisztítható.

A tisztításhoz készítsen hideg Radion-oldatot és azzal sávonként kefélje át.

Ezután jól le kell öblögetni, hogy a víz a Radion által megfagyított szennyet eltávolíthassa.

Ha végül a bőrt enyhe melegen megszáritja, majd alaposan átkeféli, ismét olyan lesz, mint az új.

2831

— Nagystíliú képcsalót leplezett le a pozsonyi rendőrség. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi rendőrség letartóztatta Jelinek dr. bécsi akadémiai festőt, aki a Carlton szálló halljába drága festményekből kiállítást rendezett és a képeket, mint nagyhirű mesterek alkotásait, drága pénzen adta el. Hosszu vallatás után az akadémiai festő bevallotta, hogy nem azonos Jelinekkel, valódi neve Kudrhal Antal és három izben volt már büntetve csalás miatt.

— Nyomorgott és százezer dinárt hagyott hátra. Oszijekről jelentik: A napokban Oszijeken szívzselhűdés következtében meghalt Fischer Emma egy szerbiai származású kereskedő özvegye. Az özvegyasszony férje halála óta nagy nyomorban élt és rokonai, ismerősei, valamint jótékony egyesületek adományai-ból tengette életét. Halála után derült ki, hogy az asszonynak százezer dinár készpénze, sok ékszere és értékpapírja volt, amit most rokonai örökölnek.

— A fűtő a kazánba dobta a mozdonyvezetőt. Aradról jelentik: Borzalmas büntényt leplezett le az aradi rendőrség. Mencer Gábor aradi mozdonyvezető már egy hónap óta nem adott hírt magáról. Kétségbeesett családja feljelentést tett a rendőrségen. Megállapítást nyert, hogy a mozdonyvezető Ploesti és Azuga között egy tehervonaton bűnténynek esett áldozatul. Mencer Gábor rossz viszonyban volt a fűtővel. A fűtő egyszer ittas állapotban a vaslappal fejbavágta a mozdonyvezetőt, aki eszméletlenül rogyott össze. Amikor kijózanodott, azt hitte, hogy Mencer meghalt és félve a hűm következményeitől, a mozdonyvezetőt beledobta a kazánba, ahol a szerencsétlen ember szénré égett. A nyomozás az ügyben tovább folyik.

— Fejszével verte agyon alvó édesanyját egy fiatal lány. Egerből jelentik: Megrázó bűntényt tárgyalt a napokban az egri esküdtszék. Lill Mária huszonegyéves lány volt a vádlott, aki fejszével agyonverte édesanyját, Lill József házalót. A múlt év június 16-án a házaló felesége és három gyermeke jelentették a rendőrségen, hogy szétvert koponyával, haldokolva találták ágyában apjukat. A helyszínrre kiszállt törvényszéki bizottság megállapította, hogy az öreg házalót a gyilkos hét fejszecsapással ölte meg. A meggyilkolt ember felhőtt lányai, Mária és Anna igyekeztek a nyomozó hatóságok előtt azt a látszatot kelteni, hogy az ismeretlen tettes rablógyilkosságot követett el. A nyomozás azonban hamarosan helyes utra terelődött. A házaló szobája előtti kert földjén meztelen láb nyomait találták és nem telt sok időbe, míg megállapították, hogy a lányomokba pontosan beillik a házaló leányának, Lill Máriának a lába. A csendőrség gyilkosság gyanúja miatt tartóztatta le Lill Máriát és édesanyját. A lány beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy nem szerette apját, aki utjában állt szerelmi kicsapongásainak és egy alkalommal megvárta, míg édesapja elalszik és azután fejszével a fejére sújtott. A fő tárgyaláson az esküdthírák megállapították a lány bűnösségét és a bíróság tízevi fegyházzal sújtotta.

— Briand állapota javult. Párisból jelentik: Azzal a nyugtalanító híreszteléssel szemben, hogy Briand külügyminiszter állapota kritikusra fordult, a »Journal« megállapítja, hogy Briand normális lefolyású spanyolnáthában szenved és krízisről vagy életveszélyről szó sem lehet. A külügyminiszter már pénteken elhagyta rövid időre az ágyát és bár újságot még nem olvas, mégis tudomást szerzett arról, hogy a kommunista »Humanité« már valóság-gal elparantálta. »Ejnye, de sürgős nekik!« — mondotta erre a hírre mosolyogva Briand külügyminiszter. Az utolsó orvosi jelentés szerint Briand állapota javult és a láz szűnőben van.

— Két öngyilkosság Budapesten. Budapestről jelentik: Csütörtök délelben az Andrássy-ut 94. szám alatti palotában agyonlőtte magát Baruch Jenő felsőbányai földbirtokos, akinek hatszáz holdas földbirtoka és kastélya van. Valószínűleg betegsége adta kezébe a fegyvert a jó anyagi körülmények között élő földbirtokosnak, aki szombaton meghalt. Péntek délután a Gellért-fürdőben melbelőtte magát Wohl Márton dr. kórházi főorvos orvostanhallgató fia, Váli Pál, akit kórházba szállítottak, ahol szombaton meghalt.

— Tíz berlini rendőr súlyos balesete. Berlinből jelentik: Csütörtökön délelben egy tíz rendőrrel megrakott őráratkocsi Berlin-Lichterfeldben teljes erővel nekiment egy gázszlopnak. A kocsi szétrombolódott és mind a tíz rendőr súlyosan megsebesült.

— Tíz berlini rendőr súlyos balesete. Berlinből jelentik: Csütörtökön délelben egy tíz rendőrrel megrakott őráratkocsi Berlin-Lichterfeldben teljes erővel nekiment egy gázszlopnak. A kocsi szétrombolódott és mind a tíz rendőr súlyosan megsebesült.

— Buddha lett és kolostorba vonult Trebitsch Lincoln, a hírhedt nemzetközi kalandor. Londonból jelentik: Hosszu idő után újból életelt adott magáról Trebitsch Lincoln, a magyar származású, világhírré jutott politikai kalandor. Egy londoni lap most táviratot kapott Colomboból és ez a távirat hírül adja, hogy Trebitsch Lincoln engedélyt kér a kormánytól, hogy Tandler Leó néven visszatérhessen Ceylonra és mint híhű buddhista bevonuljon egy buddhista kolostorba.

— A Prpics-pörben befejezték a bizonyítási eljárást. Zagrebből jelentik: A Prpics-pör szombati tárgyalásán folytatják a tanúkinterjúkat. Több tanu megcáfolta a vádlottaknak azt az állítását, hogy a csendőrök veréssel kényszerítették őket vallomásra. Prpics és társai alibitanui sem tettek mentővallomást. A bizonyítási eljárást szombaton befejezték és hétfőn az ügyész tartja meg vádbeszédét.

— Zászlószentelés a csantaviri iparosdalárdában. Topoláról jelentik: A csantaviri iparosdalárda május 6-ikán szenteli fel új zászlóját. Zászlóanyának Varga Mihályné kérte fel a dalárda vezetősége.

Philips kis akkumulátor

tő.tő készülék Din. 590

Egy lámpás 8591

Ericsson készülék

Din. 550

Maller Béla okl. gépészmérnök,
Subotica, Petrogradska ul. 8 - Telefon 35

Aki a szép és jó könyvet szereti, olvassa el a Bácsmegeyi Napló könyvostálya hirdetését és ne mulasszon el egy próbarendelést feladni.

Kérjen Gerber-féle Góliát-sört!

— Noviszdai mérnökök tanulmányozzák a budapesti uccakövezést. Noviszadról jelentik: A noviszdai városi közigazgatási bizottság pénteken Lakics János alpolgármester elnökletével ülést tartott. A bizottság utasította a mérnöki hivatalt, hogy a kiszácsi és pirosi utakat összekapcsoló és a Kliszan és a Szlanabarán át vezető utat törvényhatósági utnak tekintse és kezdjék meg az előmunkálatokat az ut kikövezésére. A közigazgatási bizottság Stessel Rudolf városi főmérnököt és Sagmeister Danielt, a budapesti utak tanulmányozására Budapestre küldötté ki.

Hír Szilácsfürdőről

Ezen világhíru szénasavos hévízű gyógyfürdőben a közkedvelt és előkelően berendezett Bristol-Tátra szállókban és éttermekben elsőrangú étlappal választott élemezés szép lakással együtt az előidényben 46, főidényben 56 Ké-ért kapható. Új tejjócsarnok, diétás konyha. Budapesti információk minden délután: József körút 9, II. ep. 5. Dr. Strausz Pál irodájában. Telefon J. 339-99. — Prospektust és részletes árajánlatot küld: Bristol-Tátra üzemzetősége Szilács (Slovensko). — Azonnali lakásfoglalás és a megadott címre való figyelem ajánlatos. 4161

— **Ötvenéves a szubotcai Pucska Kaszina.** A szubotcai bunyevác Pucska Kaszina, amely ötven évvel ezelőtt alakult meg néhai Sárcevic Bóza ügyvéd kezdeményezésére, jövő héten, május 5-én és 6-án ünnepli meg fennállásának ötven éves jubileumát. A kaszino jelenlegi elnöke, Malagurszki Josko földbírtokos vezetése alatt rendezőbizottság alakult, amely gazdag programot dolgozott ki a jubiláris ünnepségre. Az ünnepségen Mándics Mijó városi könyvtárigazgató, nyugalmazott tanfelügyelő fog emlékbeszédet mondani.

— **Egészségügyi kiállítás Beeskereken.** Noviszadról jelentik: A beeskereki szerb jótékonyági nőegylet felkérésére Ir. Markovics Lázár, a noviszadi egészségügyi palota igazgatója Beeskereken május tizenkettőiktől egészségügyi kiállítást rendez. A kiállítás tizennégy napig marad nyitva. Beeskerekről a kiállítást Karlovóra, Dragutinovóra és Melencére viszik el. A kiállítással egyidejűleg Beeskereken anyavédelmi tanfolyam nyílik.

— **Jogi képviselőt kapnak a szubotcai szervezett munkások.** A noviszadi munkáskamara, mint értesülünk, elhatározta, hogy a szubotcai kirendeltséghez jogi képviselőt szerződtet, aki a szubotcai szervezett munkások jogi képviselője is lesz. A pályázatot az állásra a legközelebbi napokban kiírják.

Igmándi
természetes **KESERŰVIZ**
gyomor- és béltisztító hatása páratlan!
Ne tévessze össze más keserűvízzel.
Mindenütt kapható.
Vezérképviselő és raktár:
Cselikovics Testvéreké, Novisad

— **Megszökött a vinkovcei fogházból egy nemzetközi betörő.** Vinkovcéről jelentik: A rendőrségnek néhány nappal ezelőtt sikerült ártalmatlanná tennie egy Rousek Fedor nevű embert, akit rajtakaptak, amikor szerdára virradó éjjel betörést kísérelt meg a Remptinger-féle üzletbe. Az állítólagos Rouseket a rendőrség nyomban letartóztatta. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy egy régen körözött veszedelmes nemzetközi betörővel azonos. Rousek péntekre virradó éjjel megszökött a vinkovcei fogházból. Kézrekerítésére erélyes nyomozás indult.

D. BJELIĆ fatelepe
Novisad, Sremska ul. 4. Telefon 24-68
ajánl tüzelőfát minden mennyiségben a legolcsóbb napi áron

— **A jugoszláv szaklapok szövetsége.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szaklapok kezdeményezésére az ország szaklapjai érdekeik védelmére szövetségbe tömörülnek. Az előkészítő értekezletet a közeli hetekben tartják meg.

— **A feleséggyilkos malomtulajdonos a vizsgálóbíró előtt.** Beeskerekről jelentik: A vizsgálóbíró pénteken délelőtt hallgatta ki Ördög Péter szerbaradáci malomtulajdonost, aki — mint ismeretes — agyonszúrta a feleségét. A feleséggyilkos elmondta, hogy teljesen ittas volt és nem tudja, mit csinált. A vizsgálóbíró elfrendelte ellene a vizsgálati fogságot.

ZAGREBI VÁSÁR
április 29-től május 6-ig

V. Autóvásár
IX Különleges tavaszi mezőgazdasági vásár
Rádió
Kis és háziipar
Tanoncunka kiállítás
Turisztikai kiállítás
Május 2-án
Counours d' elegance és divatbemutató

Kedvezmények a vasutakon és gőzhajókon
Várható olványok minden utazási irodában és pénzügyeseknél kaphatók

GYÖNGYFÉNY FOGSOR ILLATOS SZÁJ SARG féle

KALUDONT

— **Hat évi börtönrre ítélték a noviszadi posta sikkasztóját.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken pénteken tárgyalta dr. Prudan Iván-tanácsa Belajics Vladimírnek, a sikkasztó noviszadi postaellenőrnek bűnügyét, aki — mint ismeretes — hivatali hatalmából kifolyólag számos csalást és sikkasztást követett el. A törvényszék dr. Klein Rezső ügyvéd védőbeszéde után hat évi börtönrre ítélte Belajicsot. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítélt felelősségét jelentett be.

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalonja különleges arc- és bőrápolás, villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5. I. Tel. 539.

— **Házasság.** Berlekovich Sándor, a Bácsmegyei Napló apatini munkatársa, május hó 1-én délután 4 órakor házasságot köt Csulich Vilma urleánnyal az apatini római katolikus templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Négy lábú liba.** Noviszadon, a Darányi-telep egyik házában a természet különös tréfája látható, amelynek csodájára járnak a környékbeli lakosok. A csoda: olyan liba, amely négy lábbal jött világra. Teljesen kifejlett négy lába van a libának, de a végtagokkal duplán ellátott szárnyas nem kíván több eledelet, mint más közönséges libák. A csodaliba híre nem kacska, ezt bizonyítja az is, hogy a tulajdonos, Kokueska Márton Darányi-telepi házában valósgos bucsujárás van.

— **Eljegyzés.** Ney Mancika Szubotica és Goldberger Frigyes Csonopljá jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A Tolnai Világlapja** legújabb száma az érdekes képek és olvasnivalók gazdag tárháza. A népszerű képes hetilap, amely külön regénykötetet ad mellékletül, a Literária árusítójánál kapható.

Májustól októberig siremlékkiállítás Weigner Károly márvány- és gránitipartelepén Sztaribecsejen.

— **Eljegyzés.** Dr. Schwarz Lajos ügyvéd és Steiner Boriska jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Uj hetilap indul meg Szentán.** Szentáról jelentik: Május 6-ikán »A mi világunk« címen Csányi Endre szerkesztésében új kulturális és társadalmi hetilap indul meg Szentán. A lap szépirodalommal, műkedveléssel, politikával, szociológiával és minden a Vajdaság kulturéletét érintő kérdéssel foglalkozni fog és utat akar nyitni a kezdő tehetségek számára is. Az új lap szerkesztőjének, Csányi Endrének a neve, aki csak legutóbb tűnt fel komoly Baudelaire-tanulmányával, biztosított arra, hogy »A mi világunk« komoly jóakarattal fog bekapcsolódni a vajdasági kulturmunkába.

— **A nők pártjának szubotcai gyűlése.** A jugoszláv nők pártja vasárnap délután négy órakor Szubotcán, a városháza dísztermében gyűlést tart, amelyen a szubotcai szervezet több vezetője, továbbá a beogradai központ részéről dr. Neskoviczné, Vucsetin Jelica, dr. Mihajlovicsné Klesics Szlavka, Szubotcáról dr. Révészné Krausz Lenke és dr. Milics Ivó egyetemi tanár fogják ismertetni a mozgalom célját. Tekintettel a nagy érdeklődésre és arra, hogy belépőjegyeket nem adnak ki, a rendezőség kéri a közönséget, hogy helyekről idejében gondoskodjanak.

Dr. Wohl József specialista szülész és nőorvos lakását áthelyezte Kralja Alekszandra ul. 9., Halbrohr-házba. Szülönöket elfogad teljes ellátásra.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: Fodor János kántortanító pénteken hatvanöt éves korában meghalt. Fodor János negyven évig volt Szentán tanító és néhány évvel ezelőtt ment nyugdíjba. Halála városzerte nagy részvétet keltett.

Trencsén Teplic
(Csehszlovákia)
természetes forrású kén források és iszapfürdői gyógyulást hoznak a **csuzos, köszvényes és isiászos betegek** százezreinek
Fenyvesekkel koszorúzott festői szép fekvés!
Információ és prospektus:
Trencsén-teplic-fürdő igazgatóságától

Kurhaus dr. Seidl-penzio, Crikvenica. A legnagyobb és legszebb jugoszláv tengeri fürdőben most épült fel a modern minden komforttal berendezett, orvosi felügyelet alatt álló penzio, amely a nyári szezonban már megnyílik. Mérsékelt árak, lég- és napfürdő, a strandfürdővel szemben, a kurpark mellett. Magyar és német levelezés. Nagyobb gyermekeket kísérő nélkül is felvesznek. A legkellemebb és legolcsóbb nyaralás. Vasuti kedvezmény.

— **A vajdasági munkáskamara a bulgáriai földrengés áldozatainak tízezer dinárt küld.** Noviszadról jelentik: A vajdasági munkáskamara igazgatósága pénteken megtartott ülésén Nikolics Milán kamarai főtitkár indítványára a bulgáriai földrengés által károsult munkásszervezeteknek tízezer dinár segílyt szavazott meg. Az összeget hétfőn fogják a bulgár munkásszervezeteknek átutalni.

Bérmálási ajándékok
legnagyobb választékban 30% árengedménnyel 4152
KLEIN és FREYGANG
ékszer és órák cégé, Novisad, Kralja Petra 29. Tessék meggyőződni!

— **A Képes Vasárnap** legújabb száma az elmúlt hét szenzációs eseményeiről: a népköri teasteélyről, a Budapest-Szubotica válogatott mérkőzésről stb. hoz szebbnél-szebb riportképeket. Az irodalmi rovatot a legjobb magyar írók cikkek teszik változatossá. A »Nagyta- karítás« rovat szenzációsan érdekes. A kitéző hetilap mindenütt kapható. Ára 5.— dinár.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

— **Eltűnt vasuti tisztviselő.** Donjimi-holjacról jelentik: A szlavóniai Guttmann-féle helyiérdekű vasut donjimi-holjac állomásán, mint vasuti tisztviselő teljesített szolgálatot Horvát István. A husvétii ünnepek után Horvát pár napi szabadságot kért, hogy fontos magánügyben Beogradba utazzék. A szabadságáról azonban nem tért vissza és azóta nem adott életjelt magáról. A fiatal tisztviselő eltűnése ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Patai József szubotcai előadása.** Patai József dr., a nagyhírű zsidó-magyar költő a szubotcai izraelita nőegylet és népkonyha rendezésében május 13-án Szubotcán előadást tart, amelyre jegyek már kaphatók dr. Lóránt Zoltán ügyvédi irodájában Alekszandra ul. 7. szám alatt.

Ing. Bedő Ferenc mérnöki irodáját Szubotica, Senoe ul. 19. (Telefon 436.) megnyitotta.

Gyomor-, bél- és anyagcserebeteg- nél a természetes »Ferenc József« keserűviz az emésztőszervek működését határozottan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a **Ferenc József** víz különösen ülő életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

KINTORNA

— **Mondd csak fiam, mért nem szönsz nekem?**

— **Kérem tanító ur. hiszen vakáció van!**

*
Két barátnő beszélget.

— **Olyan férjet szeretnék, aki keves- sel megelégszik!**

— **Légy nyugodt, drágám, csak olyat kaphatsz!**

*
Színházi ügynök: Mit óhajt, kicsikém. **Leány:** Én csak kezdő vagyok, kérem, de a mamám azt mondja, hogy szépen énekelek.

*
Színházi ügynök: Hozzon bizonyítványt erről a szomszédoktól is és akkor majd meglátom, mit tehetek magáért.

*
A fiatal Durstig hirtelen megházasodik és amikor feleségével először jelenik meg az uccán, egyik barátja félrehívja és ijedten kérdezi tőle:

— **Az isten szerelmére, ki ez a nő? Hiszen ez valóságos madárijesztő!**

Durstig csillapítja a barátját:
— **Pszt, hiszen ez a feleségem! És ha a külseje sok kívánnivalót hagy maga után, annál szebb és nemesebb belülről.**

— **Na, barátom, akkor sürgősen fordítsd ki!**

SPORT

Hatalmas program keretében tartja meg jubileumát a Szubotocai Sport

Junius hó 28-án kezdődnek a három napra tervezett jubileumi ünnepségek

A Szubotocai Sport, amely a legrégibb vajdasági sportegyesület, jubileumi ünnepségekre készül. Ebben az évben lesz ötvenedik évfordulója annak, hogy néhány lelkes és áldozatkész sportember megalakította ezt az egyesületet, amely ötven éven át szüntelenül dolgozott és fejlesztette a város sportéletét. Ötven év alatt számos sikert ért el az egyetékék-fehér legénysége nemcsak a futballban, hanem az atlétikában is, sőt az első olimpiászon még egy világbajnokságot is elhozott. Az utóbbi időben főképp a futballt, a kerékpárt és a teniszt kultiválta a Szubotocai Sport és mindahárom ághban jelentős eredményeket ért el. Az idei futballbajnokságban előreláthatólag a negyedik helyen fog végezni. A kerékpársportban elért sikerei az egész Vajdaság sporttársadalma előtt ismeretesekek, míg a teniszszakosztály rövidesen a Vajdaság egyik legerősebb tenisz-gárdájával fog rendelkezni.

A Sportegylet választmánya elhatározta, hogy a háromnapos jubileumi ünnepségeket junius 28-ikán kezdi meg. A részletes program összeállítására bizottságokat küldtek ki. Eddig csupán annyit lehet tudni, hogy a jubileumi ünnepségeknek nagy nemzetközi futball- és atlétikai programja lesz, azonkívül a teniszszakosztály külön versenyt fog rendezni. A jubileum alkalmából az egyesület vezetősége almanachot is kiad, amely be fog számolni a Szubotocai Sport félszázados működéséről.

A bajnokság finise

Szubotocán az SzMTC—ZsAK mérkőzés a Szand-pályán

A bajnokság utolsó előtti fordulóját játszik le vasárnap az elsőosztályú csapatok. Szubotocán egy mérkőzés lesz:

a SzAND-pályán délután fél öt órai kezdettel a ZsAK és SzMTC találkoznak.

A ZsAK is és a vasasok is kompletten állnak ki, mert mindkét csapatnak fontos érdekei fűződnek a győzelemhez. A ZsAK a harmadik helyet biztosíthatja magának, ha megszerzi a két bajnoki pontot, az SzMTC viszont egy hellyel előrerúkkolna a tabellán, ha győztesen vonul le a pályáról. Mindezek a körülmények erős, izgalmas küzdelmet ígérnek, amelyből az állóképesebb, tempóbíróbb csapat kerül ki győztesen.

A második mérkőzés Vrbaszon lesz, ahol

A SzAND és a VSC csapatok össze.

A vrbaszi csapat a hazai pályán minden csapatra veszélyes és a tartalékos bajnokoegyüttesnek minden tudását latba kell vetni, ha nem akar pontot veszíteni.

A Szubotocai Sport—Szentai AK mérkőzés a szentai csapat játékjogának felfüggesztése miatt elmarad és a két bajnoki pontot 3:0-as gólaránnyal a szubotocai csapat javára írják

Május 1-én a Szand—SzMTC játszik barátságos mérkőzést

Május elsején, kedden érdekes programja lesz a szubotocai közönségnek. A SzAND-pályán délután fél öt órai kezdettel a SzAND játszik barátságos mérkőzést az SzMTC-vel. A mérkőzésre mindkét csapat kompletten áll ki. A SzAND-ban szerepel Beleszlin és Weisz is, a vasas-csapat pedig Bakaszcicsal megerősödve veszi föl a küzdelmet. Az érdekes, nivósnak ígérkező mérkőzést nagy érdeklődés előzi meg.

Lemondott Kiss Gyula magyar szövetségi kapitány. Budapestről jelentik: A magyar sportéletnek szenzációja van:

Kiss Gyula az MLSz kapitánya lemondott tisztségéről és már az Ausztria elleni magyar válogatottak összeállításában sem vesz részt. Kiss Gyula lemondása váratlanul érte a magyar sportköröket és oka az, hogy az Új Nemzedék sportrovatában kiméltelen és súlyosan gyanúsító cikk jelent meg Kiss Gyula ellen, mert az Ausztria elleni válogatottban Turay helyett Konrád II.-öt akarta beállítani. Hogy Kiss Gyula álláspontja mennyire helyes volt azt nemcsak az bizonyítja, hogy Turay a csehek ellen a csatársor legrosszabb embere volt, hanem az is, hogy Szubotocán is nagy csalódást keltett a Ferencváros centerének játéka. Az ügy fejleményeit nagy érdeklődéssel várják Budapesten.

A Bunjevác SK Szentán. A szubotocai Bunjevaci SK vasárnap délután Szentán játszik az ottani Radnicskival. A mérkőzést valószínűleg a jóképességű Bunjevác fogja megnyerni.

A másodosztályú bajnokság vasárnapi fordulójára minden csapatot porondra szólít. Szubotocán a SzAND-pályán a Ferrum—Konobar, Postás—Villanytelep játszanak, a Bácska-pályán a Hakoah és Sloga találkoznak. Egyéb mérkőzések: Topolai SC—Kanizsai SC, Vrbaszi Amatőr—Soko, Odzsaci SC—Sombori TK.

TŐZSDE

Zürich, április 28. (Zárlat.) Beograd 9.1325, Páris 420.4225, London 25.3275, Newyork 518.90, Brüsszel 72.525, Milánó 27.36, Amszterdam 209.225, Berlin 124.10, Bécs 73, Szófia 3.74, Prága 15.38, Varsó 58.175, Budapest 90.625, Bukarest 3.25.

Szentai gabonaárak, ápr. 28. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 355 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállításra 282.50 dinár, májusi szállításra 280 dinár, takarmányárpa 275—277.50 dinár, zab 282.50 dinár, rozs 315—317.50 dinár, köles 247.50—252.50 dinár, muharmag 770—820 dinár, heremag 1820 dinár, burgonya 230 dinár, örlemények: 0-ás liszt gg 530 dinár, nullás liszt g 530 dinár, kettes főzöliszt 510 dinár, ötös kenyérliszt 480 dinár, hetes 325 dinár, nyolcas 255 dinár, korpa 245 dinár, konkolydara 260 dinár. Irányzat: szilárd. Kínálat: tartózkodó, kereslet: élénk.

Budapesti gabonátözsde, április 28. A gabonátözsde irányzata megszilárdult. A buza és rozs 25 fillérrel, a tengeri és zab 10 fillérrel drágult. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza májusra 34.10—34.20, zárlat 34.10—34.12, októberre 32.04—32.14, zárlat 32.04—32.06, rozs májusra 33—33.04, zárlat 32.88—32.90, októberre 28.04—28.16, zárlat 28—28.02, tengeri májusra 27.60—27.70, zárlat 27.66—27.68, októberre 28.74—28.84, zárlat 28.72—28.74. A készárúpiacon: Buza 33.95—35.45, rozs 33.20—35, árpa 30—31.25, sörárpa 32—35, köles 29—30.50, tengeri 27.50—28.60, zab 34.10—34.50, korpa 23.75—24.

Noviszadi terménytözsde, április 28. Buza bácskai 77—78 kilós két százalékos 360—362.50, bánáti 78—79 kilós két százalékos 357.50—360. Árpa 297.50—302.50, Zab 260—265. Tengeri bácskai 287.50—292.50, bánáti 285—290. Lisztek: Ogg és Og bácskai 485—495, kettes 465—475, ötös 445—455, hatos 415—425, hetes 350—360, nyolcas 240—245, korpa 232.50—237.50. Bab bácskai fehér 420—430, szerémi fehér 430—430. Irányzat: továbbra is szilárd. Forgalom 106 vagon.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duma: Bezdán 256 (—18), Apatin 333 (—16), Bogojevó 332 (—11), Vukovár 274 (—), Palánka 278 (—6), Noviszad 323 (—5), Zemun 388 (0), Pancseva 368 (0), Szmederevó 444 (0), Orsova 386 (+16). Dráva: Osziyek 140 (—6), Száva: Mitrovica 422 (+8), Beograd 332 (0), Tisza: Szentai 502 (—10), Titel 420 (—5).

Ujjonghatsz!

Többet jelent a győzelmes siker érdekében a női arc szépsége, az arcbőr finomsága, mint sok más előnyös tulajdonság, melyekkel nők rendelkezhetnek. Az Elida Favorit szappan használatával érzékeny arcbőre most biztonságban van. A kézbeillő, jókora szappandarab izléselesen van csomagolva, mindig végig illatosítva, kellemes és frissítő.

ELIDA Favorit SZAPPAN

SZÍNHÁZ

Jubiláns műkedvelők

Weisz Irénke kétszázadik, Schadt József és Nöszt Béla százodik fellépésüket ünneplik a Cigányprimásban

A szubotocai műkedvelő színházának jelentős eseménye lesz május 5-ikén. A szubotocai Katolikus Legényegyletben diszeloádás keretében ünneplik kétszázadik fellépését Weisz Irénke, a kiválóan tehetséges műkedvelő primadonna; ugyanakkor ünneplik százötvenedik fellépésüket Nöszt Béla és Schadt József, a Legényegylet műkedvelő gárdájának kitűnő tagjai.

A három műkedvelő jubileumát a közönség szeretete meleg ünneppé avatja. Rendező bizottság alakult a közönség köréből, amely széleskörű akciót indított, hogy a három műkedvelő jubileumán ajándéktárgy átnyújtásával is kifejezést adjanak szeretetüknek. Az akció, melyet e célból indítottak, fényes sikerrel járt.

Május 5-ikén, szombaton este a Cigányprimás hatodik előadása alkalmával ünnepi külsőségek között nyújtják át az ünnepelekteknek a közönség ajándékát. Évek során át egvedül a műkedvelők szólaltattak meg magyar darabokat és sok vidéki szintársulat nivóát is tülhaladó előadásokat produkáltak. Abban a munkában, melyet a műkedvelők végeztek, önzetlenül vett részt Weisz Irénke, Nöszt Béla és Schadt József is fáradhatatlanul, sok kitartással és ambícióval.

Az ünnepi előadás részletes programját most dolgozza ki a rendező bizottság. Az előadásra meghívták az összes szubotocai kulturegyesület vezetőit és a magyar párt elnökségét

»Nem nősülök« — vasárnap délután, Május 6-ikán, vasárnap délután leszállított helyárák mellett újítja fel N. Reményi Sári együttese a »Nem nősülök« előadását. A darab főbb szerepeit Piukovics Mancsi, N. Reményi Sári, Kóhalmi Jenő és Szabó Márton játsszák. Az együttes a közeljövőben a budapesti fővárosi operettszínház legújabb slágerét, a »Zenében«-t fogja bemutatni. Jegyek a vasárnap délutáni előadásra a Krécsi-féle könyvkereskedésben válthatók előre.

Munkás-műkedvelő előadás Szubotocán. A szubotocai »Abrasevics« egyetűlt munkásműkedvelő csoport 29-ikén vasárnap este nyolc órai kezdettel a Bunjevác Matica helyiségében műsoros-estét rendez. Az előadást táncmulatság követi.

Jack London

a nemrég elhunyt kiváló író páratlanul érdekes és izgató élettörténetét felesleges írta meg. Jack London élettörténete változatosságban és nagyvonalúságban vetekszik bármely regénnyel. Ára 85.— dinár és kapható a Minerva r.t. Szubotocai könyvosztályában.

Jack London művei:

A tengeri farkas	56.— din.
A nagy ház kisasszonykaja	50.— «
Az éneklő kutya	50.— «
A beszéző kutya	40.— «
Eden Martin I.—II.	92.— «
Amikor az Isten kacag ..	32.— «
Farkas fia	32.— «
A mélység lakói	38.— «
Kaland	44.— «
A korhely és a tündér	34.— «
Az óceán meséi	34.— «
Tüzes napsugár	60.— «

KÖZGAZDASÁG

A jugoszláv magántisztviselők május hó 5-én országos kongresszust tartanak

A zagrebi és beogradi szövetség között áthidalhatatlan politikai ellentét van

Noviszadról jelentik: A jugoszláv magánalkalmazottak május 5-ikén Zagrebban országos kongresszust tartanak, amelyen a magánalkalmazottaknak egy táborba való tömörüléséről fognak tanácskozni.

A jugoszláviai magánalkalmazottak már régóta két részre szakadtak és pedig az egyik rész a zagrebi, a kisebbik rész a beogradi központhoz csatlakozott. A külön szervezkedésnek politikai háttere van, mert míg a zagrebiak az Ursz, vagyis az amszterdami szocialista kongresszus politikáját követik, addig a beogradi szövetségben tömörült magánhivatalnokok, a baloldaliak (levicsáriak) álláspontján állanak. Zagrebban ezenkívül fennáll a bankhivatalnokok szövetsége és teljesen független, úgy a zagrebi, mint a beogradi magánalkalmazottak szövetségétől.

Noviszadon a bank- és magántisztviselők, a Botics néven szereplő banktisztviselőszövetségben tömörültek és szintén nem tartoznak sem a beogradi, sem a zagrebi szövetséghez. A noviszadi Botics egyesület a zagrebi országos kongresszuson a mérleg nyelvének szerepét fogja betölteni és önállóságát megtartva, megmarad eddig elfoglalt álláspontja mellett, hogy a magánalkalmazottak szövetsége legyen független a munkásmozgalomtól. A noviszadiak azt kívánják, hogy létesítsenek egy országos magánalkalmazott szervezetet, amelyben az egyes szakaszok teljes autonómiával bírjanak.

A magánalkalmazottak zagrebi központja azzal a kéréssel fordult a zagrebi bankhivatalnokok szervezetéhez, hogy a májusi zagrebi kongresszuson együtt dolgozzanak az amszterdami kongresszus alapján álló szervezettel és ezáltal tegyék lehetetlenné a beogradi szélsőséges csoport túlsúlyra jutását. A beogradiak értesültek a zagrebi mozgalmáról és úgy határoztak, hogy ha ez az ad hoc szövetség a magánalkalmazottak és a bankhivatalnokok között létrejönne, akkor nem képvisel-

tik magukat a zagrebi kongresszuson, hanem azon csak mint vendégek vesznek részt.

Megnyílt a budapesti árumintavásár

Sok jugoszláv kiállító vesz részt a Jugoszláv vásáron

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó szombaton a kormány több tagjának, nagyszámu képviselőnek és a kereskedelmi és gazdasági élet előkelőségeinek jelenlétében megnyitotta a budapesti nemzetközi vásárt. Az ünnepélyes megnyitás után a kormányzó kíséretével sétált a vásár területén és elsősorban a külföldi kiállítók pavilonjait szemlélte meg. Hosszasan időztek az előkelőségek a jugoszláv csoportnál, ahol a kormányzó a jugoszláv követség és a jugoszláv kereskedelmi képviselői tagjaival hosszasan elbeszélgetett.

Az árumintavásár kiállítási anyagát ezidén az Iparcsarnokban, a Mezőgaz-

dasági Múzeumban és husz erre a célra épített külső pavilonban helyezték el. Külön pavilonban vesz részt Jugoszlávia monopolárúkkal, a szkopljai kamara pedig exportáruval és faipari munkákkal.

A vásáron 1200 kereskedő és iparos állít ki és több mint 150 szakma van képviselve. A résztvevők 10—12 százaléka külföldi.

Cukorfinomitót állítanak fel a beljei állami hirtokon. Oszijekről jelentik: A beljei állami uradalom igazgatósága elhatározta, hogy Baranyaváron cukorfinomitót állítanak fel, a már meglévő cukorgyár mellé. Az építési és berendezési költségek mintegy négy millió dinárt tesznek ki.

A pékmunkások harminchatórás vasárnapi munkaszünete. Noviszadról jelentik: Szavkov Lázár mérnök, a noviszadi Inspekciójá Rada főnöke pénteken délután hat órára ankétot hívott egybe. A pékmunkások ugyanis panasszal fordultak az Inspekciójához, hogy a munkaadók nem tartják be a munkásvédelmi rendeletet a munkaszünet tekintetében és harminchat óra helyett, csak huszonnégy óra munkaszünetet tartanak. Az ankétot a munkaadók és a munkások küldöttei, továbbá Timotics Nikola, munkáskamarai kiküldött vett részt. Az ankétot a fehérsütő munkaadók belegegyeztek a harminchat órás munkaszünetbe, míg a barnakenyérsütő munkaadók ragaszkodtak a huszonnégy órás munkaszünethez. Timotics

Nikola kamarai kiküldött indítványára elhatározták, hogy ebben az ügyben széleskörű értekezletet tartanak.

A Noviszad-vukovári hajójárat új menetrendje. Noviszadról jelentik: A Noviszad és Vukovár között közlekedő Napred nevű hajó május 2-ikától kezdve a következő menetrenddel fogja a hajójáratokat lebonyolítani: Indulás Noviszadról mindennap reggel 3 órakor, érkezés Vukovára délelőtt 9.30 órakor, indulás Vukovarról éjjel 1.30 órakor, érkezés Noviszadra 6.40 órakor. Diákok és állami tisztviselők féláru kedvezményben részesülnek. Minden hónap elsején és 15-ikén kazántisztítás miatt szünetel a forgalom. A Napred, Beocsin, Csrevec, Begecs, Bánostor, Susek, Csib, Nestin, Palánka, Ilok, Saregrad, Bukin, Opatovac, Bacnovoszeo, Sotin állomásokon köt ki.

Hatszázhetvenegy személy vándorolhat ki az idén Jugoszláviából az Egyesült Államokba. Zagrebből jelentik: A zagrebi kivándorlási hivatal hivatalos értesítése szerint az idei esztendőben a kivándorlási kvóta az Egyesült-Államokba változatlan maradt. Eszerint ebben az évben is 671 személy számára adnak ki az Egyesült-Államokba szóló utleveget.

Országos vásár Csantavíren. Április 29-ikén, vasárnap Csantavíren országos vásárt tartanak. A vásárra véstmentes helyről mindennemű állatok felhathatók.

Jobb megelőzni a bajt, mint gyógyítani. Sokkal nehezebb és költségesebb a betegséget megszüntetni, mint kellő időben történő védelemmel egészségesen tartani önmagunkat és szerveinket. Mindenkinek kötelessége, megóvni fogait a romlástól. A jó fogak jók maradnak, a szép fogak szépek maradnak, ha következetesen használjuk az ODOL-t. ODOL-t használni: Páriját ritkító szájudítás!

ODOL kapható minden gyógyszerertárban, drogériában, illatszerezésnél és fodrásznál

3315

Louis Hémon:

AZ ÖKÖLVIVÓ

Sportregény

(6)

Lord Westmount végigsétáltatta tekintetét ezen az egész piszkos trsaságon; abban a megvető mosolyban, amely ajkán ült, a lenézés jóleső mulatsága is kifejeződött. Kifogástalan szabásu öltönye, ingmelle, melynek ragyogó fehérsége valóságos meglepő volt a piszkos tömeg között, vérbeli arisztokrata külseje és modora: mindez természetesen a közönség érdeklődésének a központjává tette. De a tekintetek, amelyeket az alacsony néposztály emberei a lordra vetettek, telve voltak a legmélyebb tisztelettel, mert minél mélyebbre hatolunk az angol nép társadalmi rétegeiben, annál erősebb, annál elvakultabb tiszteletét találjuk a különböző magasabb osztályoknak, szinte örvendező megalázkodást a gazdagok és nemesek elismert fölénye előtt. Ezt a kiválasztott társadalmi osztályt a nép magánál mindenképpen felsőbbrendű fajnak tekintik, amely különbözik a dolgozó emberek közösségétől.

Az örnagy megnézte a műsort és hirtelen azt dünnyögte:

— Végre!... most a mi emberünk következik.

A várakozás és kíváncsiság morajlásából, a mely e pillanatban a teremben ülő tömegből és az emelvényen elhelyezkedett gentlemenek között is felhangzott, könnyű volt kitalálni, hogy a most következő mérkőzés az est fénypontja lesz, a nagy találkozás, amelyet a London külvárosai-ban bőségesen elszórt falragaszok rengeteg, bámulatosan hangzatos jelzővel hirdettek.

— Különleges Rendkívüli Nagy Mérkőzés! — Tizenöt háromperces raundban. — Az angol bajnokság idei első fordulója — a jövődöbéli pehelysúlyu bajnok, Joe Mitchell (Stratford) meg a száz mérkőzés hőse, Bill White (Manchester) között —

Wonderland valamennyi boxmérkőzése állandóan, kivétel nélkül »különleges, rendkívüli nagy mérkőzés«. A díjakat a hirdetések és a műsor mindig óriási összegnek tüntetik fel, amelynek láttára tágrameresztik szemüket a naiv műkedvelők. De akik ismerik az East End boxmérkőzéseinek kulisszatitkait, mosolyognak és tudják, mi az igaz mindebből.

De azért a boxrajongók táborában mégis némi érdeklődést keltett a ma este lefolyó mérkőzés. Lord Westmount meg az örnagy jelenléte is ezt bizonyította. Joe Mitchell egészen fiatal fiú volt, szülőföldjén, Angolország északi részén komoly, sorozatos győzelmeket aratott. A sportkritikusok annyira lelkesedtek érte, hogy máris mint a nagy Driscoll méltó utódját ünnepezték, akinek nemes és nagy feladata lesz, hogy visszaszerelzen az ősi Angolországának legalább egyet azokból a világbajnokságokból, amelyeket Amerika vagy Franciaország szép lassan elhódított.

Lord Westmount és barátja nem mint magánemberek jöttek az East-Endre, ők az egész »Brit Bajnokfelderítő Szövetség« nagyhatalmát képviselték; a Szövetség többi tagja ugyanezen az estén más ökölvívó mérkőzéseket nézett meg, London legkülönbözőbb negyedeiben, valamennyien a jövődöb bajnokaira lesve, akik majd képesek lesznek újból magas színvonalra emelni Nagy-Británia kissé megfakult hírnevét. A sportlapok — élükön a Sporting-Life-el — titokzatosan burkolt kifejezésekkel említették a Szövetség megalakulását és működését, annak tagjai között az Egyesült Királyság néhány legnagyobb nevének viselőjét és hogy mily hatalmas pénzüsszeggel rendelkezik. Nem csoda tehát, hogy a

Wonderland törzsvendégei, akikhez ezek a hírek eljutottak, majdnem babonás tiszteletet tükröző pillantást vetettek az emelvény első sorában ülő két arisztokratára.

Mesébe illő számok és suttozva kiejtett nevek halk moraja zsongott végig a termen:

— Majdnem csupa lord van közöttük... Milliókkal rendelkeznek... A fiaink közül az első, aki jól helybenhagyja az amerikaiakat és a franciákat... egész életére gazdag ember lesz.

— Hát az igaz lehet-e, hogy aki visszaszerzi Angliának az egyik világbajnokságot, báró rangot kap?

A szkeptikusok bizalmatlanul nevettek; de mások csak bólintgattak gyermekes, rendíthetetlen hiszékenységgel; halkán, makacsul ismételték:

— Nekem így mondták... Mindenki ezt mondja...

A masszörök — öreg, nyugalomba vonult boxolók, akiknek széles, hatalmas mellkasa majd szétrepesztette fehér szviterijüket — most felmentek a ringbe és kendősapkodással igyekeztek felfrissíteni és tisztábbá tenni a levegőt. Jack Woolf, a terem legendás tulajdonosa, most is, mint mindig, kis kutyáját a karjában tartva, átlépte a ring kötelét és megkérte a nézőközönséget, hogy oltsa el pipáját, szivarját, a mérkőzés ideje alatt tökéletes csendben és rendben maradjon.

— Gentlemenek tisztelték meg jelenlétükkel e termet — szólt fontoskodó, titokzatos hangon — akik a West-Endről jöttek Whitechapelbe magasztos hivatásukat betölteni, azt a hivatást, amely minden angol sportférfit, bármely osztályhoz tartozzék is, kell, hogy érdekeljen. Whitechapeliek, mutassátok meg, hogy tisztelitek a rendet és szeretitek a sportot és kívánjuk — valamennyien — lordok és egyszerű emberek, hogy ma este meglássuk a jövő bajnokát.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Mi a kü'önbség a francia és német szinpad között - A vak tenorista emlékiratai

Alred Kerr, Thomas Mann előadást tartott Párisban. André Gide és Henry Bernstein viszont Berlinbe rándult, hogy a két nagy nemzet közötti műveltségi kapcsolatot erősítse.

Berlinben egy francia társaság előadta Bernsteinnel a *Méreg* című darabját, a függöny fölgördülése előtt a drámaíró beszélt arról az ellentétről, mely a francia világszemléletet s így a drámaírást elválasztja a német világszemléletől és drámaírástól. Ezek a mélyenjáró fejtegetések élesen rávilágítanak a lényegre.

— Azt hallottam — mondotta — hogy a német színházi világ vezetői számítani akarnak mindenféle lélektani munkát. Nem tudom ezt elhinni. Ez azt jelentené, hogy minden francia szindarabot sutba vetnének, kivéve azokat, melyekre önknek nincs szükségük, mert ami nem lélektani szindarab, azok egyszerűen utánzatai, másolatai a német munkáknak s arra törekcsenek, amiben a németek kétségtelenül kiválóbbak.

— A francia író a lelket tanulmányozza. Tagadhatatlan, hogy tehetségünk mivolta lélektani képesség. Ez az erénye, de egyúttal a határa is. Az elemzésben tűnik ki, a kézzelfogható tényhez tartja magát, az életet akarja újra fölépíteni. Mi az emberben, a husban és vérben keressük az emberit, az egyénben látjuk meg az emberiséget, nem pedig egy elvont fogalomban. Goethe a szinpadot világot jelentő deszkáknak nevezte. Ebben van a német program. Az önk költői az embert az egyetemeselek működésében látják. Művészetük bölcséleti elmélkedésből szülemlik, nem sokat törődik a tapasztalati valósággal, fölülte lebeg egy képzeleti világban. Az expressionista német dráma a szenvedelmes önkvilágot és a túlhabzó energia közt mozog. Tudom, hogy ma a mértéktelenség, a tulzás, a furesaság ellen, mely Kaiser és Toller drámában nyilatkozik meg, sikra száll egy új iskola, mely ismét helyet követel az elvont gondolatnak. Mi távolról szemléljük ez a harcot, de számunkra teljesen idegen.

— A francia szellem világosan akarja látni a körvonalakat. A mi földünkön csak könnyű pára van és nincs köd, nekünk lehetetlen tulzó ábrándba süppednünk, számunkra folytonosan él a valóság. Ha beszélünk, folyton a valóságra gondolunk. Még csodás meséink is realista regények. Szavunk oly könnyű, annyira hustalan, hogy lehetetlen vele óriási szimfóniát kavarni. Mi a lélek játékát figyeljük. Rendezésünk arra törekszik, hogy a szerzőt helyesen értelmezze, a szöveg fontosabb, mint a színjáték. Közönségünk rendkívül érdeklődik a német szinpad nagy távlatai, látványosságai és új kutatásai iránt, de de mi a németeket nem követjük ezen a téren. Magunkat adjuk azáltal, hogy egészen magunk maradunk, tetszeni kívánunk önknek.

— Nekünk művészeknek ki kell cserelnünk nemzeti értékeinket. Valaki azt írta, hogy a »művészeknek nincs hazája«. Ennél nincsen fennhéjázóbb ostobaság. Nincs művészet haza nélkül. És ez szerencse is, mert ezáltal a művészet kiváncsiságot gerjeszt az idegen népeknek, közelit egymáshoz különböző nemzeteket, melyek így megismerhetik és később meg is szerethetik egymást.

Bolognában most jelent meg *Művészi pályautasom* címen Giuseppe Borgattinak, a vak tenoristának emlékirata, aki hajdan tömeg rajongó tapsai közepette Wagner és Puccini énekelte. A tenorista, akit az előző vak dalnoknak nevez, már évek óta elvesztette szemvilágát s most a sötétségből előidézti fényes éveit, mikor a szinpad lámpák világában ágált s a világ minden táján rajongva ünnepezték.

Küszködő ifjusága volt, mint kőműveslegény kezdte Népdalokat dalolt munkaközben. Nagy eseményt jelentett számára, mikor egy katonabandát hallott. Egyszer, mikor facéru bolyongott, megszólította egy gróf, hogy jöjjön el

a vadászatra hajtónak, a fiu mig szedte a prédát énekelgetett, a gróf elvitte a házához, kukta lett, de minthogy a tizenöt éves fiu beleszeretett a szobaleányba, hamarosan elküldték. *Lerongyolódva, mezitláb zarándokolt Bolognába, Busi maestrohoz, aki valami koldusnak vélte.*

Bolognában tanult. Tünelmés hangja folytán azonnal érvényesült. Madridi szereplése már valóságos diadalmenet volt. Széles kalapja csakhamar divatba jött az egész világon. Szent Péterváron az állomáson négy rendőr letartóztatta, azt hitte, hogy valamilyen nihilista. 1894-ben, mikor először ment Argentínába, a hajón tűz támadt, óriási pánik. Borgattinak egyszerre egy ölete támadt: *elkezdek énekelni s a tüzet ennek folytán elolthatták, mert az utasok red figyeltek.*

Puccinihoz meleg barátság fűzte, de azért állandóan vitakoztak egymással.

Egy alkalommal, mikor a Toscat énekelte, a híres áriát a csillagokról, Borgatti így szól Puccinihoz:

— Először ugy éneklek, amint te akartod. Aztán úgy, amint én képelem.

Az áriát megújrazták s ezután Borgattinak még négyszer kellett énekelnie.

Puccini így szól hozzá:

— Neked igazad van. Mindig neked volt igazad.

*

Angalo Conti Duse ifjuságáról emlékezik

vissza. Érdekesen és tömören jellemzi a hallhatatlan tragika világnézetét.

— Duse — írja — *alig szentelt valami figyelmet a körülötte lévő tárgyakra.* Túrta a hideget, szelet, az esőt, azokat az eróket, melyek miatt szenved a testünk, de azért sohasem kerekedett fölénk. Közönyösnek mutatkozott a gazdagsággal szemben. Csak azért szerzett meg egyet-mást, hogy oltalmazza törékeny testét. *Nem szivelte a birtokos jelzőt, mindig földhóborodott, ha valaki ezt mondta: »az én házam«.* Az otthonában nem úgy dolgozott, mint urinó, hanem vendéggént, mintha a színen járna. Miután játszott, a szinpadról gyakran könnyes szemmel távozott és nem ismerte meg azokat, akik körülvették. Egy ízben — Shakespearenek egyik alakját adta — gyalog jött haza egy téli éjszakán, könnyű kis köpenyében. Pár nappal azelőtt vesztette el édesanyját, akivel gyakran megosztotta szük ebédjét a kórházban. Az anyja öltögette össze ruháit.

Ilyesmivel ő sohasem törődött. Ezen az éjszakán érezte, hogy az anyja nélkül egyedül van a világon és egyedül lesz mindig. A művészet azonban megváltotta minden szenvedéstől. Ha játszott nem bánta, hogy kik hallgatják, hogy értik-e azt a nyelvet, melyet ő beszél, számára a közönség mindig csak a tömeg volt s úgy beszélt hozzá, mint a tenger hajóhoz. Magányában is mindig a tömeggel együtt élt. Társalgott a költőkkel, a bölcsékkel, akiket olvasott, vitakozott velük, széljegyzetekkel kísérté műveiket. Játék közben olykor valami megváltoztatta hangját, arckifejezését, nem lehetett többé felismerni, valami új lélek szállott beléje, kigyujtotta, vagy elszomorította szemét, megifjította, vagy megöregítette.

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsei Jenő

A láb

Voltak idők, amikor a láb ápolására sokkal több gondot fordítottak, mint a kéz ápolására, — hiszen a római és görög szépségek nem ismerték a cipőt, a talpaikat saru, vagy szandái fedte s a lábaik többi része egészen szabadon maradt. Tudjuk a kulturhistóriából, hogy az ősemberek a lábaik ujjait is gyűrűkkel díszítették, — a saru és szandál szíjjai drága kővekkel voltak kirakva, úgy hogy a letűnt idők szép asszonyai lábaikat is ragyogó keretben mutogatták. A fejlődés és a kultúra szülte, hogy ma már nem a láb, de a cipők formáját bámulják meg az izlésükben is enervált korcs utódok. De épen azért, — noha a láb a testnek fedett, nem látható része, — a láb ápolása igen nagy gondot igényel, mert a szük cipőkben állandó inzulzusoknak van kitéve.

A láb ápolása kettőzött gondosságot igényel már csak azért is, mivel a reá gyakorolt fizikai inger folytán a bőrben levő faggyumirigyek is intenzívebben működnek, nagyobb mennyiségű váladékot produkálnak. Ezért másodnaponkénti, nyáron mindennapi mosdást igényel, ami után jól be kell azt dörzsölni valamilyen szeszes folyadékkal, — sósorszesz, kölni víz, — ami nemcsak dezinficiálja, de oldja is az esetleg még visszamaradt zsíros anyagot.

A női cipő és magas sarok rövidesen tönkre teszi a láb formáját, sőt a járás kecsességét és könnyedségét is hátrányosan befolyásolja. Ez a két tényező egy-két év alatt elvégezi romboló munkáját, létrehozva bőrvastagodást, a legkülönbözőbb bütyköket és tyukszemeket.

A lábnak egy gyakori és igen kellemetlen hibája a *tulbő izzadás*; — különösen sokat járó egyéneknél lép föl és nyáron nagyobb mértékben, mint télen. Eltekintve attól, hogy a lábnak állandóan nedves volta az egészségre is káros, magában véve a baj is igen kellemetlen, amelyet feltétlenül gyógyítani kell.

Ecélből elsősorban azzal kell tisztában lennünk, hogy a lábizzadást nem-e ludaltal okozza? Ha igen, úgy betétet kell a cipőbe tennünk, olyant, amely a lud-

talpat megjavítja. A tapasztalat azt mutatja, hogy minél inkább tudunk a ludaltalpon segíteni, annál inkább csökken a láb izzadása. Azután kerülni kell a lakkcipő hordását és lehetőleg félcipőben, vagy szandálban járjunk. A cipő télen másodnaponként, nyáron naponta változtatandó s amíg használaton kívül áll, állandóan szellős helyen legyen. Legálább egyszer naponta tiszta harisnyát kell váltani. Otthon puha és jó nedvszívó pamutharisnyát kell viselni; — cserna, vagy selyem harisnya csak kimennetelkor legyen a lábon.

Minden este forróvizet lábfürdőt kell venni, olyan forró, aminőt a láb csak elviselni képes. Ebbe a vízbe egy gramm kalium permanganicum, vagy egy darab hyperoltabletta teendő. Mind a kettő erősen oxidáló szer és így erősen szagtalanít.

A tulbő izzadásnak a specifikus szere a *formaldekyd*, de amelyet töményoldatban nem szabad használni, mert a bőrt izgatja és fájdalmas gyulladást okozhat. A lábfürdő és formaldehyd használata után a lábat égetett timsóporral, vagy salicyl hintőporral behintjük és éjjelre harisnyát huzunk reá; — reggel, mielőtt a friss harisnyát felhuznók, ismét behintjük a lábat hintőporral.

Veress professzor szerint a lábizzadás akként is enyhíthetünk, ha a cipőbe növényi rostokból készült »japán talpbetétet« helyezünk.

Kitartó kezeléssel a legmakacsabb bántalom is elmúlik.

Legújabb Röntgen- és ultraviolettesugarakkal is igyekeztek az izzadást gyógyítani, de nem sok eredménnyel.

ÜZENETEK:

Andrea, Ecia-Crkva. A fejbőr sokkal érzékenyebb, mint bármely más bőrfelület, azért nem ajánlom, hogy a zsirtalanító szereket, mint például az alkoholt, vagy alkáliás anyagokat huzamosabb ideig állandóan használjon. A bőrön könnyen léphet fel kellemetlen feszülés érzése, kivörösödhetik és makacs fejfájást is okozhat.

Egy- és háromlángpás
készülékek
tökéletes Európa vétellel gyári áron
baphatók
MALLER BÉLA
okl. gépészmérnök Subotica, Petrogradska ulica 8 Telefon 35

H. A. Mallidjos. Tultengő fülzsirképződése ellen tiszta alkohollal vegyített glicerint használjon, amely azt feoldja; egyáltalán nem ártalmas, vagy veszedelmes kezelés.

Hü olvasó, Kopacsevó. Hajfestésre legalkalmasabb a 20%-os hydrogen hyperoxyd és így az ön által használt 12%-os nem ártalmas. Miután teljes címét megadta, levéileg teljes felvilágosítást küldök. Hogy a már egyszer hozzánk intézett kérdésére választ nem kapott, az csak technikai mulasztásból történhetett, mert hiszen bárkinek is minden kérdésére a legnagyobb készséggel válaszolok.

Kozmetikus. Az ok a kenőcs rossz elkészítésében van.

Antigone, 1001. Legyen szives megadni teljes címét s minden kérdésére válaszolok. Azonban előre megjegyzem, hogy a busulásra nincs oka, a bajon lehet segíteni.

Lilian, Sztaribecsej. A hónalj kellemetlen izzadását leginkább azzal szüntetheti meg, ha minden mosdás előtt a hónaljat hydrogen hyperoxyddal mártott vatta-pamaccsal jól bedörzsöli és száradni hagyja.

B. Hedvig, Jasa Tomics. Kétségtelen, hogy a bajt a tulerős hypermangan oldattal való szájbőlgetés idézte elő. Tessek egy jó időre felhagyni vele és azután, ha épen használni akarja, csak nagyon gyenge oldatot alkalmazzon.

Barna, Vrbász. Ahogy ön a levelét kezdte és ahogy befejezte, azt kell hinned, hogy ön engem valami kórkoszakbéli öslénynek tart, aki évezredes kozmetikai tapasztalataim folytán csodák megtételére is képes. Pedig tévedett. A küldött kézcsokot mindenesetre köszönöm és viszonzom, amit annyival is inkább jól esik tennem, mivel — amint ön írja — tizennyolc éves és bizonyára szép leány. Ami a hozzám intézett kérdéséről illeti, a nagy nyilvánosság előtt még sem szeretnék önknek ebben az irányban tanácsokat adni. Ön hozzám, mint orvoshoz, teljes bizalommal fordult, közölje velem teljes címét — tölem telhetőleg igyekezni fogok kívánságára teljes szakszerűséggel és kimerítően válaszolni.

Egy fehérbőrű. Sziveskedjék megadni teljes címét és én kívánságát teljesíteni fogom, mivel a bajon lehet segíteni.

Sch. Annuska, Szubotica. Bórxból legalább két tetőzött kávéskanállal tegyen egy mosdótál vízbe, — megkísérletti, *lehet*, hogy eredményre vezet, de csak nagyon hosszú ideig tartó használat után. Egyébként a panaszolt kozmetikai baján a legegyszerűbben és ami fő, minden fájdalom nélkül az ibolyántulú sugarakkal való lehámlasztással lehet segíteni.

C. N., Noviszad. Látnom kellene, hogy sikerrel járó tanácssal szolgálhassak, — a baj nem olyan egyszerű és a kezelés nagy körültekintést követel.

Adrienne, Kula. Ha csak kevés és nem feltűnő szeplői vannak, úgy tényleg megkísérletti a citromlével való bedörzsölést. Előbb azonban az arcot minden esetben erősen le kell mosni. Az eredmény nem nagy és az is csak huzamosabb időn át való használat után mutatkozik.

T. P., Szubotica. A kéz és hónalj izzadása ellen reggel és este szappanos, forró vizes helyi mosásokat végezzen és leszárítás után az izzadó felületeket két százalékos salicylspirittussal, vagy salicyles kölni vízzel dörzsölje meg. A szesz elpárologása után két-három százalékos salicylsavat tartalmazó talkummal hintse be. Hónalj izzadása miatt ajánlatos naponta más inget váltania. Gumiból való izzasztólapot ne hordjon, hanem ehelyett az ing karöltőjébe többszörösen összehajtogatott nagy lenvászonarabot vagy gazet tegyen, természetesen mindennap frisset. Kitűnő hatása van még, ha a salicyles hintőporba tiz-ötven százalék a szeszbe tiz százalék égetett timsót tesz.

Szerkesztői üzenetek

Nem közölhetők. Ki a boldog? A rézből sohasem lesz arany. Egy igaz szó. — Az ördögbe is, ti fickók, szót kérek.

V. N. Felelős szerkesztőnk külföldi szabadságon van s csak a jövő hó végén tér vissza. — Addig legyen türellemmel.

F. L. 25. Az ügy nem évvált el. Be lehet perelni a vételár hátralékáért a bíróságnál, mert az ügy nem tartozik a rendőrkapitányság hatáskörébe. 2. Jugoszlávia területén belül tetszése szerint változtathatja a lakóhelyét. Nincs szükség lakhatási engedélyre. 3. A szülőktől örökölt hagyaték 150.000 dinár erejéig illetékmentes, vagyis nem kell utána örökösödési illetéket fizetni. 4. A magy. kir. postatakarékpénztárnál levő betétekre vonatkozó szerződést ezideig még nem ratifikálták.

G. Z. Novivrbász. Ön az ön szobájában azt csinálhatja, amit akar, tehát énekelhet és gramofonozhat kedve szerint, tekintet nélkül a szomszédokra.

M. K. Beograd. Ha a tanuzási díjat meg akarja kapni kérjen árverést annál a bíróságnál, amely a tanudíjat megítélte, az ellen, aki annak viselésére kötelezte magát.

S. P. Apafin. Önt az ön látási hibájával legfeljebb mint »neborac«-ot fogják besorozni.

M. I. B. Hü olvasó. Oly egyén, aki a jugoszláv hadseregtől ideiglenesen el lett bocsátva, kaphat utlevelet. 2. Ha valaki külföldön lakó rokonával adoptáltatta magát, akkor természetesen követi annak állampolgárságát.

C. B. Bród. Minden további procedúra nélkül átléphet a zsidó vallás kötelekébe. Bármely vajdasági izraelita hitközség felveszi.

D. H. Bród. Sajnos, mi sem tudunk más tanácsot adni, minthogy várja be türelemmel az állampolgársági törvény meghozatalát, amely már nem késleltethető sokáig. — A vásári igazolványra egész nyugodtan ráírhatja, hogy jugoszláv állampolgár.

F. S. Önnök a törvény értelmében fizetnie kell az alkalmazott-adót.

K. P. Mitrovica. Ha ön nem veszi át a biztosítási kötvényt, akkor a biztosítás érvénytelen és az 550 dinárt a társulat per útján is visszatéríteni tartozik. Mi azonban azt ajánljuk önnök, hogy tartsa fenn a biztosítást, ha rendszeres biztosítási társasággal szerződött, mert akkor legalább a biztosított összeget nem költi el és marad valami öreg napjaira.

L. G. Potiski Sv. Nikola. A vrsaci katonai zeneiskolába 14-től 16. éves korig vesznek fel növendékeket. Előfeltétel négy elemi iskola elvégzéséről szóló bizonyítvány és SHS. állampolgárság. Tanév kezdete november 1. A tanfolyam tart négy évig.

F. K. St. Becsei. 1. A »Nada« kimondta a felszámolást, pénzük nincs és bizony sajnos nincs remény arra, hogy a betevők visszakapják befizetett pénzüket. 2. Zománcozott vaslemeztablákat rendelhet »Barzel« d. d. vaskereskedésében, Szuboticán.

Hü olvasó, Szentá. A lakástörvény nincs meghosszabbítva. Csak törvényjavaslatról van szó, amely törvényerőre akkor emelkedik, ha majd a törvényhozás elfogadja. Mindaddig, míg ez meg nem történik, nem is lehet semmi érdemlegesen mondani a lakástörvény rendelkezéseit illetőleg.

F. B. Csakovec. Ha a kiskoru, akinek részére a pénzt az árvaszéknél letétbe helyezték, nagykoruvá vált, a pénzt felveheti, minden viszonszágra való tekintet nélkül. 2. Az Agrarna Zajednica földet nem adhat el. Agráros földet általában csak az agrárminisztérium engedélyével lehet eladni. Ezen engedély nélkül az eladás semmis.

Hü olvasó, Szobotica. Ha végleg kiszuperálták, akkor többé nem hívják be sorozásra. Ha azonban mégis kapna behívót, mutassa fel az »uverenje«-t.

K. I. Csantavir. Az illető ügyvédnek a címe: Rafajlo Finc, Beograd, Jugovicsava 4.

P. P. Szentá. Általában a szülő felelős az önálló keresettel nem bíró és a háztartásban élő, bár nagykoru gyermeknek a gyógykezelési költségeiért, ha ez feltétlenül szükséges volt. A jelen esetben ez a felelősség annál inkább fennforog, mivel ön maga állítja, hogy három évig gyógykezelte nagykoru gyermekét. — Ha ön azonban az orvosnal annak idején közölte, hogy a további gyógykezelést nem igényli, sőt megtiltja és hogyha igazolni tudja, hogy a gyógykezelés nem volt feltétlenül szükséges, akkor a felelősség nem áll fenn.

Rádó, Bánát. A Magyar Rádióújság nincs kitérve Jugoszlávia területéről, csak az országban való terjesztése nincs engedélyezve. Borítékban, példányonként, egyesek részére direkt küldhető.

Noviszedi olvasó Budapestben vannak szanatóriumok, ideggyógyintézetek, amelyek iszákosságot is gyógyítanak. Így például a Renner-intézet a Hűvösvölgyben. Tessék kérdést intézni esetleg a Magyar Hírlap szerkesztőségéhez Budapestre további címeikért.

P. M. Bačka Topola. Reuma gyógyítására ajánlható fürdők: Topusko, Krapina (Zagreb mellett), Ildže (Szarajevó mellett) és Koviljača (Szerbia). Régi előfizető. A kérdéses levélnek magyar fordítása a következő: »Dood A. ur megbízásából igazolom b. levele vételét és sajnálattal értesitem, hogy tekintettel arra, hogy tömegesen érkeznek hasonló támogatást kérő levelek, Dood ur nincs abban a helyzetben, hogy ilyen ügyekkel foglalkozzék. Azt hiszem, ön is be fogja látni, hogy igazán

nincs neki módjában az ön kívánságait teljesíteni és vagyok tisztelettel, Dood A. segédtitkára.

S. A. Padina. A felszólító levelekre nem kell okmánybélyeg. A kereskedők levelezése csak akkor bélyegköteles, hogyha az illető levelet nyben vagy a hatóságok előtt felhasználják.

Beogradli olvasó. Vária be türelemmel az állampolgársági törvény meghozatalát. Az új állampolgársági törvény értelmében önt megilleti az állampolgárság.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők között egy kézfestésű hírlapartót fogunk kisorsolni

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17							18			
19				20						21				
22				23			24		25		26			
			27			28		29		30				
31	32		33			34		35		36		37	38	
39		40			41				42				43	
44				45			46				47			
48			49						50			51		
52			53		54		55		56			57		
58				59				60			61			
62			63			64				65			66	
		67		68		69			70			71		
72	73		74		75		76		77			78		79
80					81		82				83			
84					85					86		87		
88														

Vízszintes sorok:

- Claude Farrére egyik legismertebb regénye.
- Váltópénz.
- ... Rhetor, az Attila udvarában járt görög történetíró.
- Tó — olaszul.
- Ketteskén, kéz a kézben ...
- Mérték, amelyből tíz kell egy literhez.
- A görög ősidők legnagyobb hőseinek neve.
- Jelző.
- Buzdítószó.
- Csőseléket jelent.
- Zsákmanó.
- Időhatározó.
- Magyarul: pályaudvar.
- »Ugyanaz« rövidítése.
- »Udvart« — vonatkozik érzésre — uralomra.
- Folyó — idegen nyelven.
- Ne kívánd!
- Hivatalnok teszt.
- Ilyen egy valódi hős.
- Ámbár, habár — más szóval.
- Ilyen ló is van.
- Dohányos teszt.
- Autómárka.
- Női név.
- Parlagon terem meg.
- Csehszlovákiai megye.
- Fűszer.
- A történelem muzsája.
- »Tekintetes«-ből lett.
- A »hit« szokásos jelzője.
- Csibésznyelven, munkát jelent.
- Háziszor.
- Kutya teszt néha.

- Mássalhangzó.
- Házállat (névelővel).
- »Lázítás«-sal rokonértelmű.
- Francia birtoknévmás.
- Magyarul: tinta.
- Igen édes.
- Az aláírás a váltó hátlapján.
- Levegő — görögül.
- Mértani test.
- Francia személyes névmás.
- Felelet a miertre.
- Világhírű német optikai gyár.
- Eger német neve.
- Ilyen legyen a boroskupa.
- Derék jólelkű ember ilyen.
- Szeged egyik legszebb szállodája.
- Baróti Dávid legismertebb ódája.

*

Függőleges sorok:

- A. Franca egyik regénye.
- A 85. vízszintes első négy betűje, de fordított sorrendben.
- Sajnálja, hogy másnak is van.
- A Weselényi-összeesküvés egyik elítéljének monogramja.
- Boszorkánymulatság.
- Sok — németül.
15. függ. 14. 7. 4 betűje.
- Megszólitás — levelekben.
- Igen halkán beszél.
- Kötőszó.
- Férfinév.
- Szöglet.
- Férfinév.
- A lengyelek nagy szabadsághőse.
- A kishitű teszt csak.
- Híres olasz hírlapíró.

- Szép ellenkezője.
- Penyőfajta.
- Lásd 36. vízszintest.
- Igen imponáló szerepet tölt be — a tyukolban (névelővel).
- Három azonos magánhangzó.
- Fájdalom.
- Három egyforma mássalhangzó.
- Az egykori »közös« jegybank nevének kezdőbetűi.
- Elcsépelet, köznapl.
- Híres görög heteara, Nagy Sándor kedvese.
- Ügyefogyott, tehetetlen.
- Arabia délnyugati partvidéke.
- Tiszteletreméltó idős hölgy.
- Szerb szó — a. m. »mindkettő«.
- Kártékony féreg.
- Évszak.
- Szolgáló teszt.
- Becéző női név.
- Napszaka.
- Valamely mű, munka a kivétel kezdetén.
- Szaggat.
- Nem hiányozhatik annál, aki vezetésre vállalkozott.
- Mindenki pályája elején.
- Egyik vallás istene.
- ... — mozog.
- Orosz város.
- Iskola — az ékezet pótlásával.
- Tátrai vasutvállalat egykori neve.
- Vallás rövidítését képező két betű fonetikusán.
- Dán sziget a Kattegattban.
- A 39. vízszintes első három betűje.
- Az ugyanezen számú vízszintes teszt.
- Két egyforma magánhangzó.

Vendéglősök figyelmébe!

Ne kísérletezzon a drága sörökkel, hanem tegyen egy próbarendelést nálam és meg fog győződni úgy az ár, mint a minőség nagy különbségéről. Raktáron tartom a kiváló jó minőségű **Osijek-i sört**. Kérjen mindenhol csakis „Frank“-féle sört. Szállítás éjjel-nappal, gyors és pontos kiszolgálás. — **Frank Pál sörraktára**, Subotica, Senčanski put 34. Telefon 270

NYILT-TÉR

Dr. Petrás Pál orvos Mol, Bácska, több éves tanulmányutra indul és elad alig használt modern hálószobát, ebédlőt, Schweighofer zongorát, rendelőbutort, Gallois-Lyon quarzlámpát, Singer varrógépet, Telefunken rádiót stb. 4271

Felkérem volt osztálytársaimat, akik 1908-ban velem érettségiztek, s jelenleg Jugoszláviában élnek, hogy címüket közölik velem és hogy f. évi június 28-án este jelenjenek családjukkal együtt Szegeden a Kassban husz éves találkozókon.

Fiuk, a világtörténet legnagyobb éveit éltek át azóta, rendkívüli élmény lesz, ha ilyen viharok után összekerülünk és megbeszéljük az álomszerű multat és áldozunk hősi halált halt barátaink emlékének.

Dr. Boschan Sándor
ügyvéd, Senta.

4347

Gazdák figyelmébe

A kölcsönös jégkár biztosító szövetkezet, mint alkalmi egyesület f. évi április hó 1-én megtartott közgyűlésén a szubotica-i gazdaközönység nagy részvétele mellett az 1928 évre megalakult. A biztosítások felvétele f. évi május hó 1-én már megkezdődik. Az új alapszabályok értelmében a szövetkezet a jég elleni biztosítást csakis Szubotica város területén levő kalászos veteményekre veszi fel.

Az Elnökség

Jevrejska Veroispovedna Opština, Subotica

Hirdetés

Templomülések bérléte. Felhívjuk a templomülések bérlőit, hogy mult évi bérlésük jogának fentartását f. évi május hó 1-től 23-ig bezárolag a hitközségi irodában okvetlenül jelentsék be, mert az említett határidőn túl meg nem hosszabbított és le nem foglalt bérléseket a jelentkezés sorrendjében új igénylőknek fogjuk kiadni.

A Subotica-i Zsidó Hitközség
Előljáró-ága

4311

Elismerő-nyilatkozat

Boldogult férjem Szanka János üveges Szuboticán, 1926-ban biztosítást kötött a »Phönix« életbiztosító társaság jugoszláviai igazgatóságánál.

Miután férjem meghalt, a társasághoz fordultam a biztosított összeg kifizetése végett.

A társaság teljes egészében megfelelt kötelezettségének és minden akadály nélkül kifizette a teljes biztosított összeget.

A »Phönix« életbiztosító társaság ezen kuláns eljárása arra késztet, hogy ez uton fejezzem ki hálás köszönetemet kuláns eljárásáért és mindenkinek, ki önmaga és családja jövőjét biztosítva akarja látni a legmelegebben ajánljam.

Szubotica, 1928. április
4297 Özv. Szanka Jánosné.

Alulírott kijelentem, hogy feleségem hűtlenül elhagyott. Ezért neki senki ne hitelezzen, mert semmiféle tartozását nem fogom kifizetni.

Mol, 1928 április 25.

Verbászi Imre
vendéglős

4220

KÖZSÉGI ELŐLJÁRÓSÁG DEBELJACA

1275 sz. 1928.

Hirdetmény

Debeljaca község tanácsulése 23/1275—1928 sz. határozatával elhatározta, hogy a községet villanyvilágítással látja el és e célból nyilvános árlejtést eszközöl.

Az árlejtésnél csak oly ajánlattevők jöhetnek figyelembe, melyek a teljes községi hálózat kiépítését és villannyal való ellátás biztosítását engedélyes (koncessziós) szerződés alakjában nyújtják be. A szerződés a következő főbb pontokra terjeszkedik ki:

1. A szerződés időtartama.
2. Az uccai világítás feltételei és egységárai.
3. A magán- és ipari áramszolgáltatás feltételei és egységárai.
4. A nappali áramszolgáltatás feltételei.
5. Az üzem állandóságának biztosítása.
6. Az építkezés befejezése illetve az üzem megkezdése.
7. Az áramszolgáltató berendezés megváltása illetve a községre való átruházása.

Az ajánlathoz a következő mellékletek csatolandók:

- a) Egy koncessziós szerződés.
- b) Az áramszolgáltató berendezés műszaki leírása.
- c) A magán- és uccai világítási hálózat terve.
- d) Egy uccai lámpa váza.

Az uccai lámpák elosztása megtekinthető és lemásolható a községi jegyzői irodában minden nap délelőtt 8—12 óráig.

A kellően kiállított és okmánybéllyel felszerelt ajánlatok lepecsételt borítékban 25.000 dinár ovadékkal legkésőbb 1928. május hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be a Községi Előljáróságnál.

Oly ajánlatok, melyek a fenti feltételnek nem felelnek meg, illetve későn érkeznek, nem vétetnek figyelembe.

A községi előljáróság fenntartja magának a jogot, hogy a benyújtott ajánlatok közül bármelyiket választhatja, tekintet nélkül az összegre, továbbá az ajánlattevők nem tarthatnak akkor sem igényt kártérítésre, ha az előljáróság szándékától eláll.

Debeljaca, 1928 április 24.

Stefanovič István jegyző. 4304 Nándsy István bíró.

Elismerő-nyilatkozat

Boldogult férjem Zódi András, kereskedő Szuboticán 1927. januárjában biztosította magát a »Phönix« életbiztosító társaság jugoszláviai igazgatóságánál 50.000 dinárról szóló tőkére.

Miután férjem meghalt, a társasághoz fordultam a biztosított összeg kifizetése végett.

A társaság teljes egészében megfelelt kötelezettségének és minden akadály nélkül kifizette a teljes biztosított összeget azaz: ötvenezer dinárt.

A »Phönix« életbiztosító társaság ezen kuláns eljárása arra késztet, hogy ez uton fejezzem ki hálás köszönetemet kuláns eljárásáért és mindenkinek, ki önmaga és családja jövőjét biztosítva akarja látni a legmelegebben ajánljam.

Szubotica, 1928. április.
4296 Özv. Zódy Andrásné.

Értesítés

Van szerencsém értesíteni a n. é. közöniséget, hogy az ezideig Bárány szállodában vezetett éttermem **folyó hó 28-án megszüntettem** és azt

teljesen újonnan átalakítva és modernül berendezve a Beograd-szálló éttermébe helyeztem át.

Kérem a n. b. közöniség szives támogatását és vagyok szolgálataikra készen

Tumbász Lázár 4349

Okružni Ured za Osiguranje Radnika u Subotici

Br. 16114/971

Okružni Ured za Osiguranje Radnika u Subotici održaće 7. maja o. g. u sobi br. 2. Okružnog Ureda na Majšanskom putu u 3 sata po podne

pismenu ofertalnu licitaciju

za opravku vila Radničkog Oporavišta na Palicu.

Opravke obuhvataju sledeće radove:

1. Zidarsko zemljane.
2. Tesarske.
3. Limarske.
4. Počarske.
5. Ličarske.
6. Vodovod i Kanalizacija.
7. Stolarske.

Ponude se mogu podnositi posebno za svaku vrstu posla kao i za ceo posao.

Ponude u zatvorenim kovčercima u kojima su cene označene brojevima i slovima i na kojima je na spoljnoj strani kuverte označen broj i predmet oglasa imaju se predati ovom Uredu najkasnije do 7. maja 1928 god. u 12 sati do podne i moraju biti propisno takstrane po Z. Br. 25. taksema tarife zakona o taksema.

Bliži uslovi licitacije, predračun, škice, planovi i sva obaveštenja o izvodjenu posla zainteresovani mogu dobiti u kancelariji inženjera Djule Valli.

Za sigurnost izvršenja dužni su ponudjači najkasnije do 7. maja 1928 godine 10 časova položiti kauciju na blagajni ovog Ureda i to domaći 5% a strani predračunske vrednosti posla, koji reflektiraju izvršiti.

O vrsti kaucije, interesenti mogu dobiti obaveštenje kod upravnika ureda, soba br 2.

Licitanti su dužni, da u svoje ponude stave izjavu, da su im uslovi licitacije poznati, da pristaju, da prema njima učestvuju licitaciji.

Licitanti su dužni svojim ponudama priložiti uverenje u svojoj licitanskoj sposobnosti i to državljani SHS. pismenim uverenjem nadležne Komore.

Ponude, koje ne budu propisno takstrane, neodredjene ponude, ponude koje uslovljavaju izmenit uslova ustanovljene ovom oglasom, zatim ponude podnete posle zaključenog prijema ponuda i najzad telefonski i telegrafski podnete ponude ne mogu se uzimati u postupak.

U Subotici dne 28. aprila 1928.

4354

Okružni Ured za Oslg. Radnika

Földhaszonbérleti árverés

Alulírott előljáróság nyilvános árverésen haszonbérbe adja az 1928—1933-ig terjedő 5 gazdasági évre a szubotica-i izr. Szentegylet tulajdonát képező 7 láncc 1051 négyszögöl radonováci földet. Kikiáltási ár évi 1500 dinár lánconként.

Övadékul 1500 dinár teendő le. Az árverés 1928 évi május hó 13-án d. e. 10 órakor fog az izr. Szentegylet irodahelyiségében (VI. Zrinjski trg 23) megtartatni, ahol a hivatalos órák alatt előzetes felvilágosítás is nyerhető.

Szubotica, 1928. április 27.

4287

Izr. Szentegylet Előljárósága.

„VARDAR“ biztosító részvénytársaság Bácska, Bánát és Szerémség-i fiókgazgatósága Noviszádon, ezennel értesíti t. üzletfeleit, hogy az irodahelyiségét Šafari-kova ucca 25. szám alól

Trg Oslobođenja 6. szám I. em.

(Apolló mozi udvarban) 4245

helyezte át

Köszönetnyilvánítás

Korponaics Ádám üveggereskedő, ki egyleti székházunkon az üvegezési munkálatokat az építő bizottság teljes megelégedésére végezte, a mai napon együtünknek 500. azaz Ötszáz dinárt ajándékozott, mely összeg vételét ezuton is köszönettel elismerjük.

Szubotica, 1928 április hó 27-én.

Az SHS. Királyságbeli Munkások Rókkantségélyző és Nyugdíj Egyesület központi vezetősége.

Rheuma, csusz, köszvény, ischias és hasonló megbetegedéseknél

Harkány gyógyfürdő

Pécs mellett Int. tel.: Harkány 9

62° természetes meleg, kénes, iszapos, radioaktív gyógyforrásaival csodálatos hatású. Az előidéyben, IV. 15—VI. 15-ig teljes penzió napi 6-40 pengő (65 dinár) négyszeri étkezéssel, kényelmes lakással; fürdők mérsékelt áron. — A fürdőtelepen villatellek kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók, mely a fürdő tömeges látogatottsága miatt kiváló befektetés. A magyar vasutakon a külföldi fürdővendégek 50%-os kedvezményt kapnak. Prospektust és parcellázási tervet kérjen a fürdőigazgatóságtól

4275

Mondhatnak, írhatnak, amit csak akarnak

„Alexa“ nyakkenők mégis a lejjebbak

Subotica, Aleksandrova ul. 7 (Korzó). Fordításokat 10 dinárért készít

Magyar vízum nem szükséges

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza

1928 április hó 23-tól május hó 7-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vízum nélkül léphető át és a vízum Budapesten 50%-os kedvezményrel adatik ki. A vízum két havi tartózkodásra jogosít.

Ugyancsak ezen idő alatt a Budapestre és vissza való utazásra lényeges vasuti díjmérséklések alkalmazhatók.

A vízumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából adatként ki és az igazolványok a kiállítás kétszeri megtekintésére is felhasználhatók. (1928 április 28-tól május 7-ig.) Ezen igazolványok 40 dinár és portó befizetése ellenében kaphatók a *Bácsmezei Napló subotica, noviszádi, velikibeckerekéi és szombori kiadóhivatalában, Hírlap kiadóhivatalában*, nemkülönben:

Subotica: a Kereskedők és Gyárosok (Lloyd) Egyesületében, az Általános Hitelbanknál és a Közgazdasági Banknál, Radio Reklam Jugoslaviya.

Noviszádon: az Agrária Szövetkezetnél, Kereskedelmi és Iparbanknál, a Putnik Utazási Irodánál, Hoffner és Schrantz, Lusztig Bankház és Merkur Bank.

Velikibeckerekén: Takarékpénztár, Szomborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Bácskai Gazdasági Egyesület.

Pancevón: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Népbank R.-T.

Topolán: Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél és Bács-topolai Takarékpénztárnál.

Novivrbas: Takarékpénztár R.-T., Mezőgazdasági Bank.

Szentán: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Szetaj Gazdakör, Novoszel János titkár.

Kulán: Hitelbank R.-T.

Velika Kikindán: Központi Takarékpénztár

Ódzsacsi: Hódügyi Takarékpénztár.

Csakovec: Horvát Általános Hitelbank

Sztari Becsel: Potiska Banka.

Vrsac: Szerb Iparbank R.-T. és Szalay ügynökségnél.

Beogradban: „Putnik“ Utazási Iroda, Hálókocsi Társaság, Bank és Kereskedelmi R.-F. (Terazija 5), Utevéhivatal és Magyar Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya (Palata Akademia Nauka, tel. 20-23).

Megjegyzés: A vasuti kedvezmény a magyar vasutakon és a Dunagőzhajózási Társaság hajóin ugy az oda, mint a visszautazás alkalmával 50%, — az SHS vasutakon csak a visszautazásnál 50%. Visszautazni 1928. május 12-ig lehetséges. Ajánlatos lakásról előre gondoskodni.

Legjobb eredeti **BILLIÁRDGÓLYÓ** és golyó, **MANDINERGUMMI** és **TEKEGÖLYÓ** nagy választékban. — Lignum sanctum golyó 10 cm 70—, 11 és feles 75—, 12-es 100—, 12 és feles 110—, 13-as 120—, 13 és feles 130—, 14-es 150— dinár
Üz. Gerber Jakabné, Subotica
B. Sudarevičeva ul. 32

BIRTOK

43 kat. hold I-a szántó, 13 kat. hold rét és legelő, lakóházzal, istállókkal, az összes szükséges gazdasági épületekkel, vetéssel vagy anélkül, kedvező feltételek mellett **eladó**

Adolf Bröder
agenturni i komisionalni posao
Podr. Slatina

Tengeridarálót

dupla 21-es vagy más elismert jó gyártmányt, kifogástalan állapotban **keresek megvételre**
Veljković, Zagreb (Kaptol)

Eredeti francia **Eclair Vermorel** a világ legjobb **PERMETEZŐJE**
Vezérképviselő: **BARZEL D. D., SUBOTICA**
Kapható mindenütt! Kérjen árjegyzéket!

Közvetítünk

olcsó kamatu kölcsönt, hosszulejratu kölcsönöket 10, 15, 20 és 25 év. e, 8 százalékos kamattal mellett

Gergov Dániel és Fia
Sombor, Kr. Aleksandrova ul. 10
Alapított 1821

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olcsó kiadásra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felelősségteljes leveleket továbbítunk. Kérdésekhez válaszolunk megkülönböztetés nélkül.

LEVELEZÉS

Finkl Ki levelezne komoly intelligens leánnyal. Jellege: Tavasz orgonája. 4308

Richmond. Csókos meleg vallomásait köszönve köszönöm. Néha kilátástalanul kővályornak fölöttem a szürke olommadarak. — Olyankor szeretnék megbujni a Maga forró lelkében... 4250

Minden tekintetben intelligens, jó modoru, békés természetű, sepiötlen multu, szerényigényű, független, lehetőleg karsu 27—36 éves, szegény, de jólelkű nőt keresek, amelyiknek örökös otthon adhatnék. Kereskedő 49. jellegére a kiadóba. 4326

HÁZASSÁG

Százezer dinárral és uribereendezéssel férjhezmenne csinos, fiatal lány diplomás urhoz. Leveleket „Ügynökök kizárva” jellegére a kiadóba kérek. 4249

Melyik 40 éven felüli uribere venne feleségül 37 éves házias urileányt. Leveleket Csendes otthon jellegére a kiadóhivatal továbbít. 4350

Házasságot előkelő körökben garantált eredménnyel közvetít Amor házasság közvetítő iroda Temesvár, IV., Kossuth Lajos u. 21. 3334

HOVÁN LÁSZLÓ

rézműves
SUBOTICA, Zrinjski trg 24
Ajánlja legjobban bevált újrendszerű dugattyús és „VERMOREL” permetezőit, pálinkafőzőit, rézüstjeit stb. s ezek szakszerű javítását

1000 LITER INGYEN TEJ

Az Első Subotica Tejcarnok május 1-én, kedden — hogy meggyőzze vevőit tiszta uradalmi tejének, valamint a tea- és főző-vajának kitűnő minőségéről — minden vevőjének, aki 10 dinár értékben vásárol, 1 liter minta-tejet ad.

Május 1-től rendelkezés napjánként friss uradalmi tejet dugasztó üvegekben házhoz szállít.

Első Subotica Tejcarnok
Rudarska ulica 3

Grosz Miksa, kőtszerész

Sentán (a kőbázzal szemben)

Készít fűzőket, melltartókat s orvosi rendeltetűre a legjobbnak elismert speciális hasítókat gyomor-, máj- és mélycsont amlások ellen, továbbá sérvkötőket (suspensariumok) stb. a legolcsóbb áron. 4259

FOGLALKOZÁS

Utazók. Bácska, Bánát, Baranya és Szerémség részére magánfeltek látogatására kerestek fehérnemű áru eladására magas jutalék mellett. Csakis 3—4000 dinár kancióval, vagy elsőrendű garanciával rendelkezőket veszek fel. Klein József Sentán. 4260

Intelligens francia-német nevelőnőt keresek. Cím: Luxoglyár Vel-Beckerek.

Férfi és női ruhákat legolcsóbban készít, átalakít és javít V. Kuntscher, Cirila i Metoda trg 7. 4294

Politrozónót, önálló munkacéret azonnali belépésre keres Braća Goldner cég. Subotica, Jugovića 20. 4353 4353

Szülésznő, okleveles, állást keres községi vagy más közszolgálatban. — Anna Erlauer szülésznő. Opatovac, posta, Sotin. 4351

Jó megjelenésű szép kiszolgálónő cukrászdába és büfébe felvétetik. Cím a kiadóban. 4319

Deutsches Fräulein mit kroatischer Sprachkenntniss sowie Jahreszeugnissen, sucht Stelle zur Kindern. Anträge erbeten Halter Erna, Novisad, Glavna Pošta, Poste Restante. 4279

Jó családból való 24 éves horvát leány kitűnő bizonyítvánnyal házaszerzői állást keres magános urnál. Cím a kiadóban. 4109

CITROËN és BUICK

autók
3 évi részletfizetésre
Átvételkor pénz nem szükséges
„VOLAN”
Novisad, Kralja Aleksandra ulica 7.
Képviselők Subotica és Szombor környékére kerestek

Ügyes jutalékos utazót

keres szlovéniai konzervgyár Szu oticára és környékére. Ajánlatok „I. a Referenzen P-936” felirattal az **INTERREKLAM D. D., ZAGREB** Marovska 28. címre küldendő.

Értesítjük a nagyérdemű közön é.e.t. hogy **fűszer- és csemegéjzetünket** házhoz az miatt a szemben levő ideai lenes pavillonba helyeztük át. Továbbra is kérjük a vevőkörzség támogatását.
4369 **Kovács és Géányi**

Zagrebi cég UTAZÓT

Keres agilis

a Vajdaságra a gyarmat-uzsakakbó. Horvát, német és magyar nyelv ismerete feltétel. Csak 10. évé júl bevezetelt, elismert eladási érték ajánlat vehetjük figyelembe. Ujjonok és a vevőknel ismeretlen urak ne ajánkozzanak. P.x fizetést, jutalékokat és utazási költség megtérítést adunk.

Kellő referenciákat feltüntető ajánlatok „PUTNIK” jellege alatt a Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20 címre küldendők

Kereskedők és házalók,

Képviseletet keresek a felkeresnek. Vevőkörzség sokal kor szelne. Kérjen mintazott ajánlatot 45— dinár utazási költség mellett a kézzel letelet hársny dívatpárnából vagy tájleiből. Egy darabnál meggyőződhet. Meg nem teletés esetén visszaveszem.

Bazár „Viktoria” Sentán
Ugyancsak azlet előnyös feltételek mellett eladó!

HÖLGYEK

fényes keresethoz juthatnak biztos havi 6000-8000 dinár, ha egy elsőrendű udonság képviselőletét vállallják. Bővebbet **Berger Novisad** Futoški 30. 8-1 óra között

Valódi francia bilit d d k s. l. a bi Hard-golyó, ró retai, bi hárc mandla r-gum-i, ujságram és domió, ugyszintén il nunsane om-golyók, 1-a bábu-kal telegolyó, borcsapok, borostyán- és tajték-szipka, pipaszarak, eb nfa-szarak, sítapálcák, csapnyók nagyban és kicsinyben

Üz. Gerber Jakabné
Subotica, B. Sudarevičeva 32

Asztalosműhely a helyezés

Értesítem a ub. vevőkörzséget és megrendelőmet, hogy asztalosműhelymet azát házamba, Petrórad-ka (István) ul. 34. helyeztem át.

HADNAGY ISTVAN
asztalosmester

Uj cselédszerző!

Kovács Istvánné Sentán
a Deutsch Vilmos-féle emeletes házban a Főuccán kifűzéssel és lakásadással cselédszerző intézetet nyitott

Táblaüveg

a legjobb márka, minden urteiben, komplett ládaiban éliblankért a le. ocsob árban kapható 310

Építőüvegezt szakszerűen, jutányos áron vállaltok

Mihajlo Nadj, Subotica
Stro gma rova u. 9 (Háplac)

A könyvpiac szenzációja a nemrég elhunyt nagy orosz külügyminiszter: Sissanov emlékirata, a Végzetes évek

A viágégés végzetes eseményeinek diplomáciai háttérét tömör, de rendkívül élvezetes és intimításokkal tarkított stíusban festi

A könyv megjelenése oly eseménye a rolikai irodalomnak, amely méltán tart számot a legnagyobb érdeklődésre

A végzetes évek Gollért Huzj kitűnő fordításában kapható

a „Minerva” R. T. könyvoztályában
Ára 120— dinár

AIDA

Albina ulica (huspiac mellett)

Damburozás, fehérneművarrás és -himzés, gobelin, rece, reliefhimzés, selyemfestés, stb.

Négy utazót alkalmazunk (szeres- és vegyeskereskedők látogatására verseny nélküli alkalmi cikk terjesztésére. Nagy kereseti lehetőség! Az állás pénzátvételével van egybekötve. Biztosíték megkívántatik. »Kultura« Osijek. 4301

Gyermek mellé, azonnali belépésre állást keres intelligens nő. Cim a kiadóban. 4285

Két vasöntő, vaszertergályos és géplekatos azonnal felvétetik. Seidl gépgyár, Vrša. 4267

Autógarage, javítóműhely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális alumínium hegesztés. Bata-garage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvétetnek. 4289

Társ kerestetik nagyon életképes üzlethez. Csak oly személyek ajánlatát kérem, kik az irodai munkák elvégzésére vállalkoznak és némi tőkével rendelkeznek. Ajánlatok »Jó munkaadó« jeligére a kiadóba. 4338

Raktárnok kerestetik gyár részére. Csakis oly személy jöhet számításba aki nagyobb raktár kezelését vállalja. Bővebb felvilágosítások »Oceán« ügynökség Paje Kujundžićeva ul. 3. 4337

Erythrovitást gyorsan és olcsón készítek. Régen beadott erythrovitásokat sziveskedjék átvenni, mert feloldásukat tovább nem vállalok. I. Stein, Subotica, kiskápolna mellett. 4341

Borbélysegédet, jó munkást állandó munkára azonnalra vagy május 15-ére magas fizetéssel felvesz Ficsor fodrász, Stara-Kanjiža 4342

Fiatalkorú irodai gyakornokot azonnali belépésre keresünk. Bácskai Cementárnyár, Palicsi-ut. 4344

Társul menne 70.000 dinár készpénzzel jömlenő üzlethez, esetleg közreműködnie elvált 40 éves gyermektelen izr. uriaszony. Teljes cím leveleket a kiadóba kér »Üzlet-asszony« jeligére. 4328

Kelmefestő-vegytisztítóség azonnali belépésre állandó munkára felvétetik. Juhász Péter kelmefestőnél B. Topola. 4235

Okleveles gyógyszerész ki-segítést, gondnoki állást v. bérletet keres. Cim a kiadóban. 4254

Nevelőnőnek nyelv- és zenetudással és anélkül, angol, francia és birodalmi német gyermekkertésznők, háziállatok, nép- és liceumi tanítónők, zene- és gyógy-pedagógusnők közvetítését a leglelkismeretesebben végzi: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 429

Szakképzett könyv- és papírkereskedőt keresek május 15-iki belépésre. 20.000 dinár kaució megkívántatik Cim Pallas Reklam Subotica. 4130

Drognistasegéd, jó megjelenésű, önállóan dolgozik, beszél szerbül, németül, magyarul, állást változtatni óhajt. Cim a kiadóhivatásban. 3874

Fiatalkorú rőfössegéd állást keres. Cim. Jäger Antal hirdetője, Bačko Petrovoselo 4039

Cserépkályhakeresztő segédet keres állandó munkára Klein Mihály Sombor. 4228

Órakeresztő, német levelezést vállal szakember. — Ajánlatok »Seriös« jeligére a lap kiadóhivatalához. 4185

Képviselő(nők) az egész Vojvodinában könnyű, jövedelmező munkára felvétetnek. Ajánlatokat »Existencia« jeligére a kiadóba kérek. Válaszbélyeg. 4181

Gyógyszerészgyakornoköt vagy segédet keres Király gyógyszerész Sečanj (Banat). 4146

Keresünk két jó galanteria cipész munkást. Milošević Palasty, Novisad, Kralja Aleksandra 12. 4158

Jégszekrényt garanciával a legolcsóbban készit, ingyen prospektust küld. Ujváry Ferenc Temerin. 3947

VÉTEL-ELADÁS

1½ tonnás Fiat teherautó generáljavított állapotban olcsón eladó. Fellegi József, Novisad, Futóski 92. 4320

Eladó ház Mol-Gunarason a templom mellett, jó üzleteliséggel 200 □-l belsőiséggel. Bálint András, Mol (Bačka). 4323

Eladó 20—25 HP szivógáz-motor 22-es hengerek. — Üzemben megtekinthető. — Kovács-malom, Mol (Bačka). 4324

20 HP Cormick traktor egyhengeres és egy 8 HP Schutleworth átalakított magánjáró szabadkészből eladó. Kurunczi István, Novacrnja. 4325

Zongora, rövid, fekete, régi, de jó karban levő, tanításra vagy gyakorlatra alkalmas, olcsón eladó. — Vilsonova ul. 30. 4331

Teljesen jó karban levő Citroen autó olcsón eladó. Cim a kiadóban. 4336

Uj ház, teljesen be nem fejezve, két uccára szelő, alkalmas kocsmanak, vagy üzletnek eladó. Berger-telep, Párhuzamos-ut, Popović. 4312

120

Uj ház, teljesen be nem fejezve, két uccára szelő, alkalmas kocsmanak, vagy üzletnek eladó. Berger-telep, Párhuzamos-ut, Popović. 4312

10 dinár egy vagon, 10 tonna dunai homok vagonba rakva ab Bogojevo-nagyállomás. Ádám Józsefnél, Bogojevo. 4352

Ford 1½ tonnás teherkocsi és Ford luxuskocsi jutányos áron eladó. Kovács József autogarázs, Bačka Topola. 4358

Auto 5 üléses olasz gyártmányu, kitünő állapotban, olcsón eladó. Bővebbet Pecenyanovski J. Novisad, Mandjarska ul. 53. 4322

Eladó egy szivógázmotor 10-es golyóscsöppel ele-vátorral, egy drb. dupla dára- és derce tisztítógép és egy drb. kétrétű sikszita. Csak személyesen tárgyalok. Reiter malom, Svetozar Miletić. 4303

Raktárhelyiségnek is alkalmas gyárépület nagy telekkel, beépített ciszternákkal villanyvilágítással s ártézi kúttal Subotican olcsón eladó. Jović, Zmaj Jovina 1. 4290

Jó állapotban levő könyvszekrényt keresek. Jović, Zmaj Jovina 1. 4291

Ruston-csöplőgarnitúra betegség miatt 30.000 dinárért eladó. Dobó József Cantavir, Szent-Antal utca 131. 4041

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagság és címzés költségén számít. Legolcsóbb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbolygított jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekben válaszolunk mellőzőnk.

Csöplő, 10-es Máv. szivógáz-motor 110 HP olcsón eladó. Jovic, Zmaj Jovina 1. 4293

3 HP állógázmotor 18 Amperes 110 Voltos dinamo egyenáramu és egy nagy vaskocsi négykerékű, eladó. Hermetz András, Mali Idjos. 4299

FORDSON autót Fordson traktorokat becserelek, ha Chevrolet autót; vagy Cormick illetve Hofherr traktort vesz. **Földvári Béla** 4321 Stari Bečej

Permetezésre jó hordók jutányosan kaphatók. »Oceán« ügynökség. Paje Kujundžićeva 3. 4339

Szabócsipő 1 lóhoz való, eladó az ecetgyárban. I. Vojnovićeva ul. 5. 4366

Szabócsipő belterületén egy gőzmalom eladó. Ugyanott egy vadonatúj csukott luxus Fiat autó eladó Cim a kiadóban. 4365

Jókarban levő kovács-szermű eladó. Sipos István-nál Mali Idjos. 4143

Vámmalom. Bánát legjobb buzatermő vidékén 6000 lakosú nagyközségben, egye-dülálló, jömenetelű 6 járatu uj 80 lóerejű fagáz-motoros malom felerészben v. egészben azonnal eladó Cim a kiadóban. 4194

Teljes malomberendezés. 1½ vagon kapacitású, ut-fatüzlelő szivógáz-motorral eladó. Cim a kiadóban. 4194

Eladó kitünő hegedő és cselló Csáth Géza hagyatékából. Pozorišna ulica 2. II. 7. 4243

I-a olasz vöröshagyma nagyban és kicsinyben kapható. Petrogradska ul. 3. 4370

8 HP nyersolajmotor, Vohanka gyártmány, szalag-lűrész fakerettel, tárcsás koricadaráló 5½ méteres transmissio 50 mm szíjakkal, elkölözés miatt eladó. Albrecht Sándor bogárn. Doroslovo, Bačka. 4280

Kétfáratu szőlőmalom szubotici határban szabadkészből eladó, vagy használt bérbe kiadó és azonnal átvehető A malom jó karban, üzemképes állapotban van. Érdeklődések I. Poštanska ul. br. 2. (Vöröshagyma iskola szolgájanál) 7371

Eladó 8 HP gyári elevátor 3000 dinárért. Szücs Lajos, Szombor, Kralja Petra ul. 61. 4314

Keményfa hálósobabutor, márvány mosdó eladó. — Skotus Viator ul. 8. 4314

Jugović-féle Salvator sajt-oltó, amely öt perc alatt ödes turót ad, 6 dinár, vaj-és sajlfesték 5 dinár, vaj-készítőgép 5 dinár. — Visszontelárusítók kerestetnek. Szétküldi Jugović gyógyszerész, Novisad. Kérjen mintát és csatoljon a levélhez 10 dinárt. 4355

Megvételre keresek MÁV 54 golyós csöplőszekrényt kazalozóval és a többi szerelékkel. Knézy Antal, Svetozar Miletić. 4054

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikola Pašićeva ul. 1591. 3680

Eladó 8 HP csöplőgarnitúra a kazán Claiton-Schutleworth Máv csöplővel. 8 HP csöplőgarnitúra Nicholson kazán, Marschal csöplővel. Latyák József, Bajša. 3551

Műlábak műkarok, gyógyfüzők, tám-gépek betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Subotica, Paje Kujundžićeva 20. 3756

Eladó egy használt amerikai gép, 6 métermázsza (cír- és latin) betű, szekrényekkel. Cim: Pallas Reklam, Subotica. 3801

Budaörsi festőteglák kapható vagontelepekben és kicsinyben. Neuhaus i Kalmár cégnél Subotican 3827

Bélyeggyűjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyegyet tartalmazó bélyeggyűjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegjeit tartalmazó 1000 darabos gyűjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyűjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőnek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzéket, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyeggyűjteményét tartalmazza. Az SHS legregibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Sima dupla hengerezéket megvételre keres Stefano-vić malom, Ilandža (Bánát) 4231

Eladó 30 lánca föld tanyával a sentai határban, Domonkos iskola mellett a karjádi állomás közelében. Érkezéskor lehet Domonkos Mátyás-nál a tanyán. 4224

Ócskafejet, vörös- és sárgarézet, ólmit, ónt, vörös- és sárgarézet esztergahulladékok, alumíniumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetűket, kliséket, fémszalagot, vasat, öntvényeket vásárol »Calin« kom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Kovács Antal-féle téglagyár bérleje, Hermann Vilmos Subotica, ajánl mindenfajta építőtéglát, chammotttéglát és lisztet, saját iparvágányán vagonba rakva, valamint Subotican az építkezés helyszínére szállítva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és táviratcim: Hermann Vilmos, Subotica. Telefon: 6.68. 2965

Rőzsaburgonyát ajánlok 105 dinárért mázsánként. Danilo Ivkov, Stapar, Bačka. 2972

Éjjeliüzlet, jóforgalmu, Novi Bečejben házsal együtt eladó Kovács Lajos Novi Bečej 3465

Fiat 501 autó, elsőrangú állapotban, eddig csak egy tulajdonos használta, eladó. — Érdeklődni lehet Frankl Jakab cégnél, Vel. Kikinda 3617

1½—2 tonnás teherautót (nem Fordot) használt, de jókarban levő, megvételre keresünk. Ajánlatokat, ár és márka megjelölésével, Temerin, postafiók 4 szám kérünk. 4216

Sőrféltőgép, 4-es komplett, eladó. Sauer Károly, Kula. 4089

Szakkötetes jó állapotban lévő Jókai jubileumi sorozat eladó. Cim a kiadóban

Becserélném kétvasu 12 HP Simmeringi gyártmányu szántó traktoromat 6-8 HP stabil, lehetőleg szivógáz v. nyersolajmotorra. A traktort esetleg eladom. Schiller Velika Kikinda. 4215

Villa Palics a fenyvessor mellett 3 szobával, 500 négyzetgözl szőlővel 55.000 dinárért eladó. Ozsvár József Palić. 4121

Komplett keményfa hálósobabutor olcsón eladó. — Zrinjski trg 11. emelet (Gyümölcs piac). 2829

Pékség. Sentán, Vojvodina ul. 26. számú házamban jömenetelű barna- és fehérpékség más vállalat miatt kiadó, vagy házzal együtt eladó s azonnal átvehető. Novoszel Kálmán. 4093

Magánjáró 8 HP Hofherr csöplő, Schutleworth kazán, végig gyűrűs, kifogástalan állapotban, továbbá egy autórészterü magánjáró favágó-motor és egy Casalborg alakított kukoricamorzsoló, mely napi 2—3 vagonnal végez s a csukát nem törli, eladó. Apró Ferencnél, Senta, Beogradska ul. 27. 4092

Szekrények, ágyak, kisebb butorok eladók. Miloš Obilićeva ul. 4.

30—35 HP stabil szivógáz-motort megvételre keresek. Péter Ferenc, Pačir. 4129

Eladó emeletes bérház központban kedvező feltételekkel. Cim kiadóhivatalban. 4126

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaárházában (gyümölcs-piac) Rudić ulica Férfi divatöltöny már 525 D. Férfi tavaszi felöltők 675 D. Férfi ruhák már 375 D. Gyermekruhák 175 D. Gummi raglának 225 D. Nőfelöltők 455 D. Leányfiú felöltők 325 D. Férfi munkaruhák 145 D. Munkaköpenyek 155 D. Autóköpenyek 175 D. Divatnadrágok 225 D. Munkanadrágok 95 D. Bőrkabátok 725 D. Tessék meggyőződni, vidékre utánvétellel, meg nem felelés esetén pénzt visszaidom, saját érdekében ügyeljen a cégre. 8424

Transzport-hordókat, I. rendű, 300 literelű 1000 literig, azonnali szállításra ajánlok, legolcsóbb napi áron. Kérjen ajánlatot. Ruyter Péter kádármester, Kula (Bačka). 4079

Prima dunahomok 140 dinár ab állomás Bogojevo 10.000 kg-ként. Ella homoki rőzsakrumpli 120 dinár. homoki rőzsakrumpli 140 dinár, homoki rőzsa Voltmann krumpli 115 dinár, homoki Voltmann krumpli 105 dinár ab Osijek. Min ta megtekinthető. Johann Merkl, Senta. 3906

Krisantem, földieper, ibolya gömbbuzsus, tujja, jukka, irristövek kaphatók. Balog Lina cégnél. 4168

Használt rezet és fémek a legmagasabb árban veszek. Miloš Obilić 9 4176

Két csöplőszekrényt veszek 3½-tól 6. számig, lehetőleg vasrámpás (90—120 cm dobszélességgel), ele-vátorral, golyós- vagy gyűrűscsapággal. Fordson-traktorral vagy külön. — Ajánlatot leírással kérek Leicher, Valpovo (Slavonija). 4327

Irógépet, használt, kifogástalan, lehetőleg Remington portablen megvételre. Cim a kiadóban. 4330

Eladó jutányosan azonnali átadással II. kör, Istarska ulica, 19. sz. a. korsmas engedélyes ház, 4 szoba, 2 konyha és kamra. Érdeklődni lehet dr. Vas Antal ügyvéd irodájában. 4334

Autók, teljesen jókarban levők, egy 3½ európai és 12 tonnás Ford teherautó eladó. Subotica. Preradovićeva 21. Vuković. 4335

Házakat, földeket, szőlőket, különféle ipari és kereskedelmi vállalatokat megvesz, elad, bérbead »Eros« ügynökség.

Utlevélek, adó, illetőségi, iparijog, állampolgársági, trafik, italmérés, biciklien-gedélyek megszerzését Eros ügynökség közvetíti legolcsóbban.

Eladó egy üvegezett gyász-kocsi egyéb felszereléssel együtt. Djeno Budanović Bajmok. 4182

Fodrászüzletberendezés, majdnem uj, nagyon olcsón eladó. Reinholdnál Senta. 4213

Hálósobabutor keményfából és egy sezlón eladó. Cim a kiadóban. 4169

Sárga föld, mérnökileg kiválónak minősített falveréshez, eladó Hackernál (volt Szilágyi-féle kereskedés a Szentai uton, a Gázgyárnál). 4191

Eladó a csurugi határban 20 hold föld vetéssel, tanyával együtt. Érkezés a tulajdonossal Martinovics Antallal, Bačko Gradište. 4212

Jégverem 200 kocsi jéggel eladó. Mucsy, Jelačićeva 9. 4192

Eladó teljesen jó karban lévő hajómalom más vállalkozás miatt. Hisits Ferenc, Bezdán. 4144

I-a burgonya étkezésre és ültetésre 10 kg 14 dinárért kapható M. Tucicnál Zrinjski trg 11. 4240

Olcsó bevásárlás különféle cipőkből, munkás és gummicipőkből, szandálokból. Budanovics Terézianál, Rudić ul. 1. 1483

Eladó 28 HP Astra-MÁV szivógázmotor, kitünő karban és egy Ganz dupla hengerezék. Jónás István, Bács (Bačka). 3902

KÜLÖNFÉLE

Különbejáratu szépen burtozott szoba magányos uriembernek kiadó. — III. Raiceva ul. 20. 4333

Főtéren kettő uccai szoba, esetleg előszoba és fürdőszobával, irodának is igen alkalmas, azonnal kiadó. Strossmajerova ulica 20. 4340

Eladó egy alig használt ebédlobutor. Cim a kiadóban.

Lifka-moziban szerda esti előadás alatt elveszett piros crep de chine sál. Megtalálójá jutalom ellenében adja le a pénztárnál.

L I F K A

Ma vasárnap utoljára
POLA NEGRI

Gyűlölet földje

Hétfőtől szerdáig

DANI az oroszánok között

A sovány DOUGLAS Mc LEAN
A kövér WALTER HIERS

Május 3-tól előadások kezdete:

hétköznap 5 és 9 órakor, vasárnap 4, 6, 9 órakor

Kalapkülönlegességek

rendkívül sikkes kalapok
állandó raktáron

Pogány kalapszalón

Trg Fra Ješe 15. I. em. (Ljubibratić ház)

Egy szoba, előszoba, konyha kiadó. Gajeva ul. 11. 4817

Butorozott szép garzon szoba és kisebb udvari szoba kiadó. Pietsch ház. 4861
Üres lakás kiadó. Stipe Grgića ul. 43. 4363

Lakás, szép szoba, konyha mellékhelyiséggel szép kertben, butorral vagy anélkül kiadó. Pa. Dobanovačka ul. 8. Nemzeti szállodával szemben. 4362

A földtáren két különbejáratu egymásba nyíló üres szoba irodahelyiségnek, esetleg lakásnak azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 4362

Két szoba, előszoba, konyha, éléskamra kiadó. V. Zagorska ul. 17. 4306

Paloson kiadó 2 szobás lakás egész évre vagy sasonra, ugyanott kiadó egy butorozott szoba étkezőszéssel vagy anélkül nő részére. Cim Kohn úvegészületben. 4286

Butorozott szoba konyhasználattal is kiadó. VIII. Boška Vujića ul. 14. 4343

Kölcsönök, házakra, földekre, heti befizetéses törlesztéssel, zálogkölcsönök minden értékkel bíró tárgyra legelőnyösebben kaphatók Centralna Bankánál. Szubotica. 3806

Üzlethelyiség Staramoravica piacsterén hosszabb időre is kiadó. Punyi Lajos, Stara-Moravica. 4077

Moderna lakás kiadó, két uccai szoba, előszoba és konyha, éléskamra május 1-re, Bajai ut. 32. 4295

Kiadó május 1-re egy szoba, konyha, kamra lakás. Jugovića ul. 7. 4298

Kiadó azonnalra a beltéren 2 szoba, előszobás lakás összes mellékhelyiségekkel. Rockenstein, Sudarević ul. 14. 4332

Utcai butorozott szoba, különbejáratu parkettás, kiadó földtáren. Cim kiadóban. 4329

Lakások üresen és butorozva kiadók. Cimek 'Eros' ügynökségnél gyümölcs piac 4368

Elhelyező irodamba sürgősen keresek főpincért, kuciával, szobaasszonyt, kasszírót, éthordót, pincérleányt, elárusítót stb.

Gyönyörű szalonberendezés háló, ebédlő olcsón eladó.

Kisebb-nagyobb lakások üzletek, butorozottszobák, irodák kiadók. Családi és bérházak eladók. Subotica, Lang Agentura, Pašičeva 3. I. 4364

Fotoamatőrök

legjutányosabban vásárolna: minden

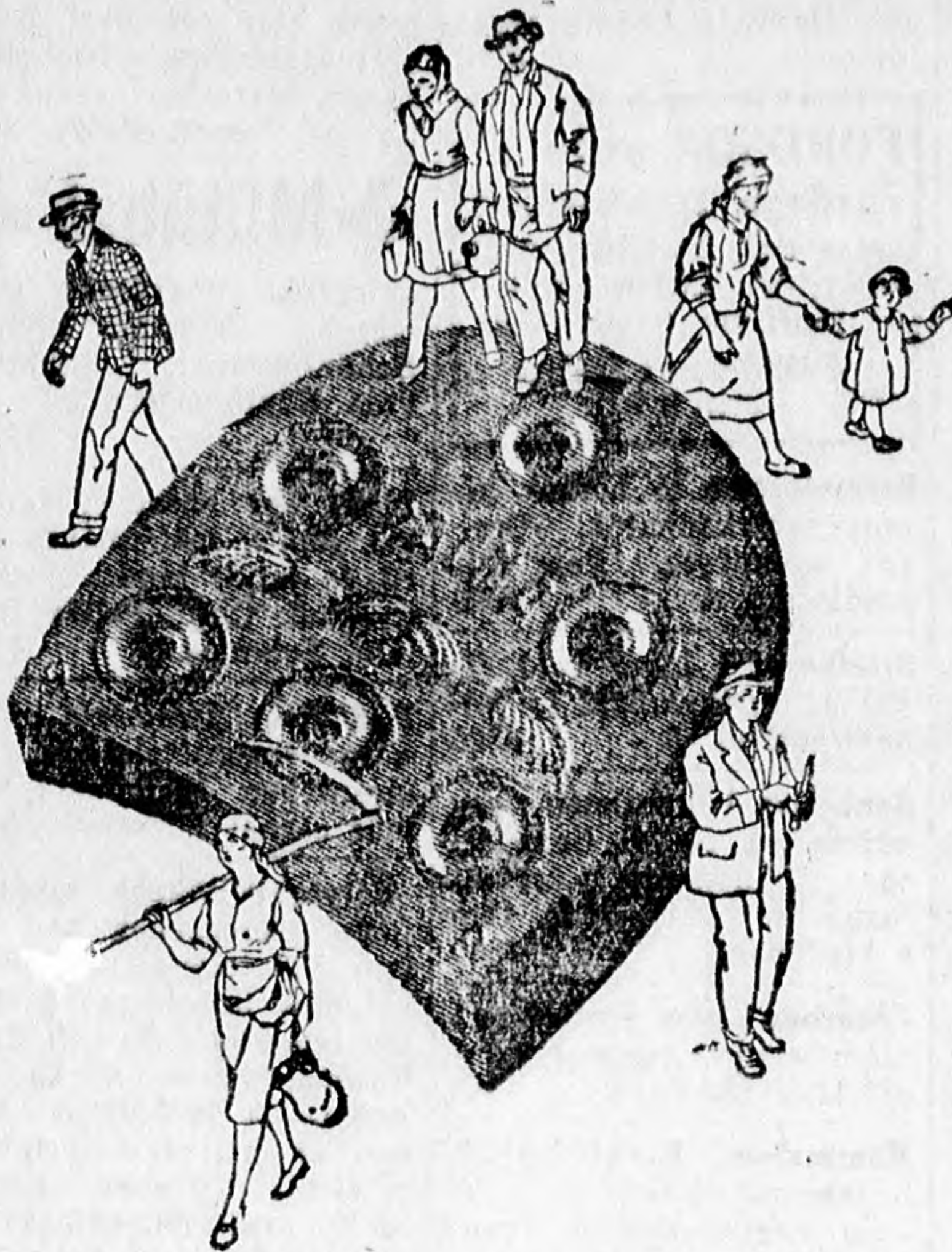
fényképezési
kelléket és gépet

DEUTSCH

optikusnál Subotican

Előhívás és másolás olcsón és gyorsan. Sötét kamra ingyen áll vevőim rendelkezésére!

Távoli utak - fáradság nélkül

Vidékieknek nincsenek olyan kényelmes közlekedési eszközök, mint a városiaknak. Órákhosszat tartó fűrésztő gyaloglások egyik helyről a másikra még mindig szükségesek. Valóságos jótétemény a fűrésztő testnek a **Palma-kaucsuk sarok**

PALMA tovább tart mint a bőr, olcsóbb annál, ruganyosabb járást biztosít és védi úgy a szervezetet mint a cipőt.

Nőknél és az ifjuságnál a Palma-kaucsuk sarok elegáns külszint ad a cipőnek minden többkiadás nélkül.

Pályázat

Nagy Kató első komoly filmje Subotican a Lifka-Moziban fog megjelenni az eredeti

SANDGRÄFIN

500

dinár jutalomban részesül az, aki a megtekintés után a legjobb és legmegfelelőbb címet adja a filmnek. Pályázatok a suboticiai országos bemutató után 8 napig **Mosinger-film** Novisad címre küldendők

CHAPLIN

világhíró

GIRKUSZA

a Vajdaságban már mindenfelé látható!

AVALA FILM NOVISAD

„PLANINKA“

havasi gyógyfűtea

fe-frissíti és tisztítja a vért, megjavítja a rossz emésztést, a rendszertelen bélműködést és kiváló hatású altesti bántalmaknál, a húgyhólyag, máj, epe megbetegedéseknél és epekövénél. A „PLANINKA“ tea étvágygerjesztő, különösen jó hatásának bizonyult éredény-elmeszesedésnél.

A „PLANINKA“ havasi gyógyfűtea csak fenti vérjegyű és leplombát dob-zokban való, egy doboz ára 20 dt. ar. Kapható gy. gyszerárakban. Készült: Dr. BAHOVEC gyógyszerár Ljubljana

Szájról-szájra

megy a hír, hogy sok pénz megakarit és árut a legjobb minőségben kap, ha azonnal ír a nagy illusztrált

árjegyzékért: ollókról, hajvárogépekről, borotvákrol, borotvakészülékekről, harmonikákról, hegedűkről, tamburákról, fényképezőkészülékekről, órákról, parfümokről, konyhatárgyakról, késekről, kanalakról, hátizsákokról, erszényekről, öngyujtókról, esernyőkről, kendőkről, nadrágtartókról, fohérműkről, cipőkről, kalapokról, harisnyákról, ruhákról és más hasznos tárgyakraól

R. Stermecki, Ceije 27. szám
nagyruháznak

1673

Megszabadulhat

kínzó csuzos, reumás és köszvényes

íráldalmától

nem kell fűrdőhelyre utazni! Egy paraffin-kezelés 10 fűrdőt pótol

PARAFFIN-THERAPIA SUBOTICA

Lifka mozi

Állandó orvosi felügyelet. Meggyógyult betegek köszöndívelei igazolják a paraffin-kezelés kiválóságát 4035

Töltésépítéshez kocsikat felvesz

HAUER JÓZSEF fakeskedő Szentá. Jelentkezni lehet munkára Apatintól tíz kilométerre a szivattyunál. 4341

VÁROSI

MOZI

Csütörtöktől vasárnapig kettős műsor:

A társadalom megbélyegzettjei

Társadalmi dráma Főszereplők:

Margareta Sch egel, Arnold Korf, Hermann Picha

Ut a halálba

Megtörtént kaland. Főszereplők:

Jack Holt és Noach Berry

APOLLO, NOVISAD

Ap illis 27-, 28- és 29-én

Harry Liedtke legújabb filmje:

A koldusdiák

Milöcker operettje 5 felvonásban (Mosinger-film)

Novisadon májusban hét MOSINGER FILM

jelenik meg az Apollóban

1. Harry a barátom

(Harry Liedtke)

2. A róka-út

(Jack Treivor)

3. Die Sandgräfin

(Nagy Kaó)

4. A pacsirta

(Evelin Holt)

5. A nevető férj

(Livion Pavanelli)

6. „U“ 9.

(Karl de Vogt)

7. Alpok őriása

(Maciste)

Az Apollo havi 12 filmjéből 7 Mosinger film van műsoron, mert MOSINGER filmje vezet

MOSINGER

Perzsa- és argamanszőnyeget

a nyári idény alatt szakszerűen készit és javit

Thurzó nővérek szőnyeg- és kézimunkasz küzlete

Subotica, Zrinjski trg 19. (Zárdával szentben) hol mindennemű kézimunka és fehérnemű legutányosabban és legizésesebben készit 4010

BUTORALBUM

a legmodernebb és stílusstervekkel most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI

lakásberendezők kiadó. Ában **SUBOTICA, Zontal-ut 3.**

Lakásberendezés és az asztalos szakmába vágó munkák a megrendelők teljes megelégedésére készünek

ELŐKELO

ölgycok fodrásza

KULICS
SUBOTICA,
I. Vanojlovićeva ul. 7.

Különbejáratu, szép uccai szoba butorozva azonnalra kiadó. Ugyanott pinchehelyiség iparos részére kiadó. Sokolska ul. 11. 4281

Paloson Kaffe Restaurant Abbazija, teljes berendezéssel betegség miatt azonnal bérbeadó. Érdeklődni lehet ugyanott. 4255

Kiadó garzonlakásnak két uccai szoba butor nélkül. Cim: Petrogradska ul. 19. 4252

Két parkettás szoba előszobával kiadó. Park Kralja Petra 11. Telefon 707. 4266

200 dinár jutalom annak, aki 24-én elveszett Dürkopf kerékpárom nyomára vezet. Szubotica, Sudarevićeva 78. 4189

Üzlethelyesít Cípész-üzletet Pašičeva (gözfűdő ucca) Csajkás házba helyeztem át. Unger Soma cípész. 4186

Autó- és kerékpárgummi vulkanizálás Takácsnál, Zrinjski trg 24. Zsidó templom során. 4175

Kiadó nagy száraz uccára nyíló helyiség. Ugyanott kétszárnyas kapu eladó. Paje Kujundžićeva ul. 50. 4242

Mali Idjosen a község háza mellett üzlethelyiség lakással vagy anélkül kiadó. Érdeklődni Urbán Pál tulajdonosnál. 4014

Raktárhelyiségek, földszintes, betonos, villanyal, szobaszerűen elosztva, továbbá fátelapengedéllyel, a gyorsáru pályaudvarnál kiadó. Subotica, Željeznicka ulica 4. Értekezni reggel 7-1/8 között. 4023

Paloson a Kursalonban egy üzlethelyiség kiadó. A helyiség divatárúzetnek kiválóan alkalmas. Csemege, cukorkaüzlet, trafik és borbélyműhelynek ki nem adható. 4236

Paloson vasúti állomástól második köz Pancsics vilála: egy szoba, konyha mellékhelyiséggel május 1-re kiadó. Érdeklődni I. Stučičeva 9. 4007

Fűtőren egy nagyobb és egy kisebb butorozott szoba (esetleg butor nélkül) egy vagy két személy részére azonnal kiadó. Cim: Dunav biztosító Vilsonova ul. 11. 4217

Hölgyeim, hiába keresnek

jobb szerit! A Santela higienikus öblítőse a leggyorsabban meggyógyítja a fehérhólyást. Elismert különlegesség. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. 3358

„Alexa“ nyakkendőipar 10 dinárért fordítja ki régi nyakkendőjét. Korzó 1249

Katharoi, a boldogország

Irtta: Tamás István

A boldogságra vágytok? Am legyen. De veszedelmes kincs ez, atyámfiai! Ha nem tudtok vele erős kezekkel bánni, örök boldogtalanságra kárhoztatok.

Egy nap repülőgépek jelentek meg a délamerikai gyémánt-város fölött. Keletről jöttek. A nép összecsendült a tereken, utcákon, udvarokon, ahol éppen megcsapta füleiket a motor kelepelése. A templom torony rémülten félrekapta a fejét. A fecskek, golyák, verebek féltékenyen menekültek. A gyerekek hurráztak és parittyával lődöztek fel a magasba, hogy oldalba találják a legalacsonyabban járókat. Már napok óta hírlett, hogy a startoló óceánrepülő erre veszik az útjukat. A városka polgármestere, amikor látta, hogy a repülőgépek leereszkednek a lövészteréren, ujjongva rikkantotta:

— Motordefektus! Bankettet rendezünk a tiszteletükre!
És a frakját sietve átküldte a pucrájba.

Dél előtt tíz óra volt. Az asszonyok megrohanták a fodrásszalomonkat és a gözfürdőket.

I.

A mezőségen dolgozó parasztok összefutottak. A legnagyobb gépből egy káromkodó fiatalember lépett ki és a propellert kezdte vizsgálgatni. Társai a segítségére siettek és munkához láttak. A sérült gép csakhamar ismét berregni kezdett, a pilóta visszamászott az ülésbe és a három gépnádár felivelt a kék égbe felé. A polgármester hosszúra nyúlt képpel bámult utánuk.

— Ugy látszik, tovább állnak.

A repülőgépek azonban ott keringtek, köröket irtak le, bravuristikket csináltak, eliramlottak és visszatértek, hancuroztak a ragyogó napsütésben, mint a kergetőző szitakötők.

II.

Ugyanekkor egy fehér vászonruhába öltözött férfi igyekezett gyalogszerrel a város felé. Kezében vékony sétatálcát tartott és füttyörészett. A városháza előtt posztoló rendőrtől megkérdezte, hogy hol találhatná meg a polgármestert, vagy a rendőrfőnököt. A rendőr szolgálatkészen azt válaszolta, hogy otthon a lakásukon, mert állami ünnep lévén, nincsenek benn a hivatalukban.

— Melyik lakik közelebb?

— A polgármester mindjárt a szembelevő sarkon. Abban a kétemeletes palotában.

A névjegyén, amit a szolgának átadott, ennyi állt:

KOINOSZ BIOSZ

Katharoi meghatalmazott nagykövete.

— Valami görög csudabogár — gondolta a polgármester és így szólott előzőkén:

— Méltóztassék befáradni.

A puhakalapos férfi szabadkozott:

— Engedelmevel, talán inkább menjünk le a kertbe — és a gyönyörűen ápolott parkra mutatott.

A polgármester csudálkozva nézett rá.

— A kertbe? Miért pont a kertbe?

— Tisztára az önök érdekében — magyarázta udvariasan az idegen, amíg lefelé haladtak a parkba vezető lépcsőn — mert ha eltűnnék a bajtársaim szeméi elől — és a felettük keringő aeroplánok ra mutatott — valószínűleg kellemetlen következmények lennének. Ugyanis a kollektív távcsővön figyelik minden lépésemet és egyezségünk úgy szól, hogy ha valami bajom esnék... ha nem látnak szabadon mozogni, ha meggátolnának missziómban... akkor lehullajtának néhányat saját találmányu bombáimból. Kérem, az expedíció igazán csudálatos. Ez a palota például másodpercek alatt pusztulna el a föld színéről...

A polgármester eszélős rémülettel nézett az ismeretlenre:

— De hát kicsoda ön, az isten szerelmére?

— Az én személyem igazán nem fontos ebben a játékban — szerénykedett az idegen — felsőbb utasításra dolgozom. Parancsom úgy szól, hogy elfog-

laliam... izé... bocsánat elfelejtettem, hogy is hívják az ön városát?

— Mucsinszko — dadogta egyre növekvő félelemmel a polgármester — kétszáz ezer lakossal... szabad kikötővel... — és verejtékcseppek gyöngyöztek a homlokán — ...ön el akarja foglalni?

— Minden bizonnyal — játszadozott sétatálcájával az idegen.

— De uram, az istenért! Hát mit jelentsen ez! Háboru van? Vagy valami alávaló tréfának estem áldozatul? Eh a leghelyesebb, ha én önt nyomban lefogatom és átvitetem a bolondok házába!

És hevesen megrántotta a park biztonságát szolgáló vérszengőt. Az idegen mosolygott.

— Mindenesetre kár lesz ezért a szép villáért. Az öné?

A polgármester megbüvölten válaszolt:

— Igen... saját tulajdonom... én építtetem... csak nem gondolja, hogy...

— Nem gondolom. Tudom...

A repülőgépek egészen alacsonyán szálltak, szinte surolták a háztetőket és fülsiketítően duruzsoltak. A polgármester ártikulálatlan hangon üvöltötte az elősiető személyzetnek:

— Egy pohár vizet hozzatok...

És mikor ismét lélegzethez jutott, keserűen kifakadt:

— Beszorkányság! Pokoli dolog mondhatom! Rajtaütni egy védtelen városra!

Az idegen elkacagta magát:

— Mért? Jobb szeretne volna, ha hadüzenettel és hadsereggel jövnék és véreket, göllokkal vesszük birtokba? Így csak igazán öntől függ... ha engedelmességek, a hajukszála sem fog meggömbölni.

Ez sovány vigasz volt a polgármester számára, lévén teljesen kopasz, azonban mégis fontolóra vette az ajánlatot:

— És mennyi hadisarcot kívánnak?

A puhakalapos bosszusan legyintett:

— Nem vagyunk mi rablók! Ön azonban tudatni fogja a lakossággal, hogy a kormány uralma megszűnt, az ország a katharoi-lak kezén van, akik igazságot és egyenlőséget jöttek tenni a nép közé.

A polgármester hamiskásan kacintott:

— Ismerjük, a régi nóta — és megkönnyebbülten sóhajtott fel — íó, hogy nem lesz hadisarc. Ha már így történt... esetleg megmaradhatunk a hivatalunkba is? Ha átveszik a hatalmat...

— Átvenni a hatalmat? Milyen hatalmat? Hol van az a hatalom? Hatalom nincs, csak erőszak, amely fölébe kerekedik a békeséges szándéknak és aránytalan többletet sajátít ki magának a földi javakból.

A polgármester elzöldült:

Tomlyó Zoltán:

Április

Ez a bágyasztó, lanyarul édes,

fiatal áprilisi nap:

ez az enyém!

A zsiros rügyekből

tavaszzillat csordul.

Biztatgatom magamat:

minden jóra fordul!...

Ez a szeszélyes, derülő-boruló,

rámcsapó áprilisi nap:

megint a kezdet!

Indulj szívem szaporán

a tavaszodó estben!

Uj lélek gőze kalapál

a régi testben...

Azt mondják: bolond az április!

Mondják ezt rád is!

Hol fu a szele, hol lánogol a napja. —

Igy kanyarul bura, örömrre a te szád is....

Ó, szívem, vad szeleidet röptesd fel

sragyogtasd fel vad napodat!

Bolond, vagy bölcs vagy?!... Kinek mi köze hozzá!

a te titkod marad!...

— De hisz ez anarchia! Bolsevizmus!

— Nevezze annak, aminek akarja. A lényeg a fontos. Ön mások rovására palotában és bőségben él...

— Tiltakozom! Én rengeteget áldozok jótékony célra! Soha koldust nem engedek el üres kezekkel.

Egy lakáj a rendőrfőnök látogatását jelentette. A polgármester igyekezett jóképet vágni, amikor bemutatta őket egymásnak.

— A a közbiztonság kitünő öre! — hajolt meg nagyvilági grandezzával a nagykövet — már volt szerencsém halani önről. Ha jól emlékszem, ön verte le olyan megsemmisítő fölényrel a bányászlázadást...

A rendőrfőnök elpirult:

— Ó, kérem, szóra sem érdemes cselszöveg...

— Tökéletes közbiztonságot teremtett!

— Ez tuzás! Azonban... egy kis rendet mindenesetre... uram, ön itt kimehet éjjel a legelhagyatottabb, legnyomortabb negyedbe is fegyvertelenül. Lehet a pénztárcáját az ucca közepére...

— Szenzáció! Ennyire becsületes a lakosság?

A rendőrfőnök pocakja belerengett a harsány hahotába:

— Isteni naivitás! Becsületességről szó sincs. Am próbálja valaki megtámadni önt, vagy elemelni a pénztárcáját! Minden sarkon három rendőr leselkedik a gyanus emberekre. Ebben a tekintetben felülmúlunk Newyorkot is, ahol csak párosával cirkálnak az őrszemek. Gázvető osztagaink vannak, rohamcsapatok és kerékpárosaink balkézrel is halálos biztonsággal tudnak bánni revolvereikkel. Hát nem ideális állapotok ezek? Minden sóhajtásról értesülünk. Nálunk csak az csap fel banditának, vagy reformernek, aki megunta az életét... A polgárság támaszai és őrangyalai vagyunk egymélyben. Most folynak a kísérletek a páncélautókkal és a tankokkal, hogy az egyre gyakrabban megisméltető hányászüntetéseknel eredményesebben lépessünk fel. Az eddigi módszer ugyanis, a kardlapozó lovasrendőrökkel, jelentékeny veszteséggel járt. Néha öt-hat rendőr is megsebesült és a lóállományunk megcsappant. A vandál tömeg sorra szütyön döfte őket.

— Szegény paripák...

— Na — legyintett a kezével — nem a paripák miatt, hanem a város nem tudta pótolni a garnitúrát.

— Mit gondol — kérdezte hirtelen fordulattal a jövevény — mi történne, ha szólnak ereszténk a rendőrséget?

A rendőrfőnök elámult.

— Ilyesmire még gondolni se szabad. Kulturállam nem lehet meg rendőrség nélkül!

— Mégis...

— Rablás, fosztogatás, gyilkosságok, utonállás, a csöcselők nyomban megharanná a palotákat és a boitokat...

elorzniuk a gazdagok vagyonát és elzavarnák a hatóságokat.

— Hát a törvény öreit nem a népakarat iltette a közhivatal polcaira?

— De igen... ám azért akadnak elégedetlenek, akik sárgák az irigységtől, mert másnak autója van, mikor nekik gyalog kell járni, mert másnak saját háza van, szép új ruhái, naponta többször kosztolhat, utazhat, kártyázhat, nőkre költöhet, amikor ő beosztani kénytelen és kuporogni, ez sehogyse fér a hegyükbe!

— Nem találja jogosnak ezt a méltatlankodást?

— Nem. Ma mindenki előtt nyitva áll a világ. A proletár elől sincsenek elzárva az érvényesülési lehetőségek. Mért nem igyekszik jobban? Ott van az Edison, Ford, Morgan és végeláthatatlan sora a semmiből lett milliárdosoknak...

— Ezek kivételek. Nem lehet mindenki pénzügyi zseni, feltaláló, vagy lángész. A szimpla, szürke ember sohasem veheti fel a versenyt egy tröszttel, egy konzervkirállyal. Tehát már születésétől fogva örök rabszolgaságra legyen itélve?

A polgármester, aki eddig fogcsikorgatva hallgatott, kezelt tördelve síránkozott:

— Én véres verejtékkel szereztem a kis földcséskémet...

A katharoi nagykövet ismét malmozni kezdett a sétatálcájával:

— Másnak a véres verejtékén — és elővette a zsebóráját — már fél tizenegy van. Bocsássanak meg, hogy nem élvezhetem tovább valóban kellemes társaságukat. Azonban estig okvetlen jelentést kell tennem a Vezérnek. Lesz szives polgármester ur felvilágosítani a rendőrfőnök urat és egyuttal sürgős megbeszélésre hívni egybe a város többi vezetőit is?

III.

A katonai helyőrség parancsnoka patetikusan széttárta tömzsi karjait:

— Nem adom meg magam! Harcolni fogok az utolsó csepp véremig! Ott essem el inkább a harc mezején...

A polgármester ingerülten ráripakodott:

— Hagyja a fenébe a honfitui rohamait, tábornok. Kivel akar maga harcolni? Hisz még lélegzethez se jut, amikor már a nyakába potyognak azok az átkozott bombák!

A jőzanabb elemek hasonló álláspontot képviseltek. Egy városatyja még megkockáztatta:

— Ha titokban értesítenénk a kormányt? Repülő osztagokat kell kérni.

De a tekintélyes vasutkirály, aki az állomásalért és a mozdonyaiért aggódott, lehurrogta:

— Örültséget beszél Jim, még csak ez hiányzik!

És a tanácskozó terem nyitott ablakából felmutatott a levegőbe, ahol élesen, fenyegetően kelepelték az aeroplánok.

— Mit akarnak tőlünk? — faggatták a polgármestert — miféle állam az a Katharoi? Példátlan eset a világtörténelemben! — így kiáltoztak összevissza.

Az idegen, aki ezalatt a kertben sétált fel-alá, megkopogtatta sétatálcájával az ablaküveget. A teremben levők össze-rezzentek.

— Nos, mi lesz — kérdezte a holdvilágfejű polgármestertől — nem szeretem a sok luzavonát. Öt percen belül határozzanak, különben megadom a jelt és... — kezével megsemmisítő mozdulatot tett — bumm!

— Gázember! — sziszegte a tábornok — lekéne löni, mint a veszott kutját!

— Egyelőre sajnos nincs más hátra — jelentette ki a rendőrfőnök — mint a bölcs megalkuvás. Aki erősebb, az győz.

Csak a vasutkirály nevetett a szakállába.

— Van egy ötletem... nem új, de eddig még valahányszor bevált... és nem riadok vissza egy kis áldozattól...

A zseniális embert vállra kapták és úgy hurcolták körül diadalmenetben.

— Kolumbus tojása! — lelkendeztek a városatyák — hogy erre mi rögtön nem gondoltunk!

IV.

A vasutkirály a nagykövet orra alá tartotta a csekkönyvét és kurtán így szólt:

— Mennyi?
Az idegen az első pillanathban nem értette, aztán önkéntelenül is nevetnie kellett.

— Ön egyenesen elragadó mister... azonban felesleges... kár...

A vasutkirály összeráncolta a szemöldökét:

— Kétféle elég lesz? Természetesen dollárban.

A nagykövet kitépte kezéből a csekk-üzetet és a földre taposta:

— Megértjük végre egymást, kedves uram?

A társaság közelben rejtőző tagjai a haragos nagykövet köré csoportosultak. A polgármester megkísérelte elsímitani az affért:

— Bocsásson meg kedvesem... a barátunk egy tapintatlan üzletember, aki a világhoz és az emberekhez való viszonyát dollárokkal...

A idegen közbevágott:

— Hagyjuk! Mi a válaszuk? Feltétlenül engedelmisséget követeltek!

— Megadjuk!

Az egyhangú kijelentést ünnepélyes csend követte. Csak a repülőgépek vijjogtak idegesítően. A rendőrfőnök alkudozni próbált:

— A lakosság nyugalma érdekében... körvonaloznánk a céljait...

— Elsősorban igazságosságra törekszünk.

— De hiszen erre valók a törvényeink! Elsősorban jogászaink. Igazságszolgáltatásunk pártatlansága közmondásos.

— Közmondásosnak közmondásos...

— A betörőt, gyilkost, államellenes elemeket példás büntetésben részesítjük.

— Villamosozzuk?

— Nem találja eléggé humánusnak? Már a tizedik másodpercben nem érez semmit a delikvens. Az ilyen gazokkal sokkal radikálisabban kéne elbánni. Hogy a más világon is megemlegessék...

V.

A városka még felsem ócsudott meglepetéséből, amikor falragaszok tudatták a lakossággal, hogy Mucsinszkió a katharóliak kezére került. A keerskedők gyorsan lehúzták a redőnyeket és bezárták boltjaikat. A nép a terekre tödült. Az események villámgyorsan követték egymást. A nagyüzemek szűköltek, nem tudták, hogy háboru esetén sikerül-e megkapniuk a municiót, egyenruhát és halkanesszállítás jogát. A pánik akkor tört ki, amikor félreem érthetően világossá vált a hódítók célja.

— Felosztani a vagyonunkat? Elköhozni a földjeinket? De hisz ez árulás! Rablás!

Izgatott emberek szaladgáltak fel-alá — És azok a harmok megadták magukat! A katonaság leszerelt! A rendőrséget is löpítették!

A módosabbak ekkor már menekülni kezdtek, mert a leszerelt katonák és rendőrök egyesült erővel fosztogatták a kirakatokat, üzleteket, sőt sok helyen behatoltak a magánvillákba és erőszakkal hurcolták el az értéktárgyakat.

VI.

A nagykövet, amikor elhaladt a népszerűségi sorfalai között, így szólt az egyszerű, boldogságtól sugárzó emberekhez:

— Jól vigyázzatok, nehogy ismét felülkerelkedjenek rajtatok szóval, cirógatással, vagy fegyverrel. De még jobban ügyeljétek magatokra, nehogy benetek, támadjon fel a Bestia. A boldogságra vágytok? Am legyen. De veszedelmes kincs ez, atvámfiak! Ha nem tudtok véle erős kezekkel bálni, örök boldogtalanságra kárhoztatok.

A toronyóra épen ütni kezdett. Délután négy óra volt.

VII.

Ahogy átsétált a csatorna hidján, amely roskadásig megtelt a menekülő luxus autóival, hirtelen hallja, amint egy kis meztelbás gyermek felkiált:

— Ni, eltűntek a repülőgépek!

A következő pillanatban száz és száz kar nyult ki az idegenért. A tömeg egyetlen bösz vadállattá változott. A karcu férfitestet ronggyá szaggatták. Kitépték karját, lábát, fülét, belét megörök mulva is lihegve taposták, mor-

zsolgatták és a gazdagabb nők tekintélyes összegeket fizettek egy-egy picurka húst, csont cafatért.

VIII.

— Mit akarhatott? — töprengett a polgármester a másnap rendkívüli értekezleten.

— Csaló volt — jegyezte meg valaki.

— Kalandor — mondta egy másik — vakmerő és körmönfont!

— Fantasztá, örült, aki ügyes trükkje! az orrunknál fogva vezetett valamennyiünket.

— Öszintén szólva én nyomban sejt-

tettem — kockáztatta meg a tábornok. — Senki se sejtette — intette le a polgármester — hogy azok a repülőgépek nem öt strázsálják. Hisz csak késő este jött a telefonértesítés a fővárosból, hogy a három gépmadár sétatrepülésre indult. A pilóták fogadtak... hogy hat óra alatt ki köröz legfőbbbet a város fölött... ezt használta ki az az ember... A saját árnyékunktól ljejtünk meg!

Ekkor nagy garral, jókedvűen, kezében kutyakorhácsot suhogtatva, betoppant a rendőrfőnök. Tréfásan haptákba vágta magát és összezsapta a bokáit:

— Jelentem alássan, a rend helyre állott. A tankok édesen működtek...

A pipiske

Elbeszélés

Irta: Terescsényi György

Az utolsó renden történt, hogy János megvágta a pipiskét. A kaszával vágta meg a barázdaparton, ahol a rozsvetés szélében selyemszálú asszonyhajfüvek kezdődtek. Parányi fészek kis kosárájában üldögélt a pipiske, tojásokon, amikor elcsapott felette a kaszapenge. A sűrű kalászerdőben hirtelen felsikoltott a megrémült madár.

A kasza megállott, fokával ledobbant a tarlóra és a nyél szabad végén két öklére hajtotta fejét János, a zsellér. A pipiske ott vergődött előtte a konkolytorzsák és zabszálak között. A penge szürke kis mellénykéjén hatolt be. Embereken csekély karcolás lett volna ez a seb, de a pipiskének nagy volt és halálos.

A tojások barnapettyes kis golyóit is szétszórta a suhintás ereje és a kis szürke szárnyas úgy haldokolt közöttük, mintha helyettük kis, a tojásokba fuló életek helyett is el kellene szenvednie az elmulás szörnyű tragédiáját.

— Ejnye... — motyogta János a kaszanyélre hajolva — szögényök...

A madár a föléje óriásodó embert nézte a földről, a parányi fekete gyöngyszemekben könyörgő és kiáltó rémület ült.

— Segítség!... — kiáltottak a szemek és az elgyöngült szárnyak parányi legyezői lankadtan terültek szét. Néhány görcsös rándulás még... és a szemhéj pergamentje lassan lecsukódott, a lábak kinyultak és előremertek. A pipiske meghalt.

— Pipiske... — suttogta magában és torkán a gyilkosság émelvítő ize csordult végig.

Nem bírta nézni a madarat és fölemelte pillantását a szöke táblák fölé, egészen a rózsaszínű fellegekig, melyek enyhe fodrozással csipkéztek az alkonyodó eget. Szeliden és véghetetlen lágy megbocsájtással nyultak alá a felhőrojtok, szép lila fátyolokkal takarták be a távoli akácerdőket, jegenyesorokat az elpihenő földeken.

— Nem akartam — suttogta János és tétován nézett körül.

Hátamögött szabályos glédákban hevert a levágott zab, az egész délutáni munka.

— Elég is lősz — tette hozzá a fáradtság megújuló lankadságával és indulni készült visszafelé, a bodzabokorhoz, ahová délután az elemóziás tarisznyát tette.

János szíve feldobogott a kopott lajbi alatt.

— Na möhetünk — mondta aztán félhangon, mintha bátorította volna magát. Száraz és kényszeredett torokszeléssel köhintett néhányat, de a kelletlenül és csak azért, hogy éppen csináljon valamit. Vállára kanyarította a tarisznyát, a kaszát is felcsapta utána, hegyével fölfelé, nehogy megvágja magát valaki benne, ha mellette elhalad.

Teremtett emberi lélek sem volt a széles határban, elcsendesült, álmos omhasággal nyult el a dülöt, az akáclevelek mind aludtak már, egymás hátára hajolva a karcu levélszárakon. Nem volt senki a földeken és János most nagyon egyedül érezte magát a mérhetetlen nagy világban, a széles táblák között, a távolba-kigyózó ut porában. Kósz gondolatok legyezgették lüktető halántékát, tétován kergetőző sejtések, mint

az alkonyi szellő lengése a tömérdek, széles pusztaságokon...

Előrefutottak, majd megint visszalibentek a gondolatok, kóvályogtak és imbolyogtak János feje körül.

— Hess, te! — csapott feléjük, a kórészék felé, melyek ott táncoltak és vihorásztak a levegőben, a feje körül, mióta elindult. Nem tudni, honnét jöttek talán a juharfa csipkés levelei alól, amikor átbujt alattuk János az utra. Azóta követték az eleven, mozgó tornyot, egyhangú és fáradhatatlan zűmmögésükkel, amely — úgy tetszett — betölti és tularasztja az egész világot.

Az utkanyarodónál szétcsapott két karjával keményen és parancsoló határozottsággal meredt eléje a fészület. Jézus bádografestett képét fakóra mosta rajta az eső, a sebek nyomán kicsorduló vér élénkpiros színét halovány szürkére szívtá a pusztai napsugár.

János lehajtott fejjel, megrönyedve haladt el mellette. Mint mindig most is megbillentette kalapja karimáját, jobbkéze mutatójával, mintha köszönné. Szája motyogott is valamit, de a köszönést egészen belül mondta el, a szíve legbelsejében, nem is szavakkal, hanem valami langyos áradással, amely felkiáltott egész testéből.

Ekkor ismét felsikoltott a pipiske...

Átható volt a sikoltás és János úgy érezte, mintha hosszú és nagyon hegyes tű hatolna be hátul a tarkóján.

— Oh... — sóhaptotta és meg is akart állni, nem is.

Jó darabot haladt így tovább a poros uton, amikor ismét felcsipogott belül a furcsa hang.

Visszanézett. A kereszt felmagasodva hőkölt rá az alkonyi égen, a lebukó nap vörvörös golyója megnövesztette és haragosra élte ki, olyan volt, mint valami zordon és hatalmas tilalomfa, hátamögött a szinarany lángtenger sugárlevezőjével.

— Uramiézus — mondta mély áhitattal János és imádkozni szeretett volna, de nem tudott. Mérhetetlen fájdalommal gondolt elkallódott bűnös kis életére, a cselédsorra, apró lopásokra, miket az uraság jószágain ejtett verejtékes élete folyamán. A gabonapalinka kupicáira gondolt, amiket szeretett felhajtogatni a nagykorcsma söntésében és asszonyára — szegényre — aki odahaza keserves rothban neveli gyermeküket.

Oh... a gyermekek, életének egyetlen örömét, a pirosarcu pufók kölyköit, árva zsellérszívének egyetlen szerelmét, életének értelmét és célját: a gyereket.

— Édső Jézus... — suttogta önfeledten... a pipiskét... nem akartam...

Lüktető halántékán ekkor lassan alábbhagyott a szurás, torkán felengedett a görcs, nehéz sóhaj emelte a mellét és ismét utnak indult.

Odahaza kigyulladt orcával már várta az asszony. Vörösré volt sírva a szeme és kezeit tördelve dőlt a pítvarajtó feléjéhez.

— A gyerekek... — nyögte fulladozva.

Nagy nehéz taglóval, mintha homlokra csapták volna, úgy dobant hátra az erős paraszt. A kasza lehullott válláról, szemét szürke fátyol hállyogozta el.

— Jaj! — ordított föl és berontott a szobába. Az asszony ágván, a feltoronyozott gárnák léscsékében feküdt a gyer-

mek. Nagy fekete szemeknek pillantása a menyézet gerendáin repdesett. Nem sirt, nem kiáltozott és nem is ismert meg már senkit maga körül. Orcája mint a lobogó láng, melle zilhalva kapkodta a lélekzetet.

— Torokgyik... fuldoklott az asszony — kinn vót az orvos is már, beötötte...

A paraszt eszelősen nézte a gyermeket, kis kövér kezelt, a buksi, fekete-fürtös fejet.

— A fiam... Uristen...

— Ha a röggelt mögéri, mögmarad — hebegte hátamögött az asszony — így mondta az orvos...

Kitámolygott a szobából. Odakünn már fölrevedeztek a csillagok, langyos és kellemes éjszaka borult le a szunyadó falura, a toronyban Angeluszra csendítették. Az istálló hátamögé támolygott és lerogyott valami fatönkre. Megmerevült szemmel hámult maga elé és nem voltak gondolatai. Sokáig ült ott így mozdulatlanul. Elhúzták az esti imát, jött az asszony és enni hívta. Felszállott a holdvilág karcu sarlója is, de János csak ült, ült mozdulatlanul.

Akkor aztán egészen messziről, szinte a mérhetetlen égboltozat közepéből, a hold ezüst sarlója alól, elhaló bugással ismét fölsirt a madár. Villámütéssel állította Jánost talpra a hang.

— A pipiske — rémült el, de nem tudta tisztán, hogy mit tesz, mit érez és mire gondol.

— Pipiském, egyetlenöm... — sóhajtotta és elborult orcával utnak indult, kikanyarodott a düllore és ment, ment egyenesen. Szédülő feje noszogatta hótorkáló lábait, meg-megrogyott a kátyukban, de csak haladt előre szakadatlanul. Az utfordulónál újra megállította a kereszt. Felneéztt rá és megszólalt:

— Látod... — mondotta neki, de torkát rögtön elszorította a görcsös fulladás, így csak a karjait lendítette el magától, fejét félvállra billentve olyan volt, szakasztott olyan, mint az a másik fenn a keresztben. A csillagos ég teljes pompájában ragyogott, a holdvilág ujjongva hintette ezüst fénykévét a szunyadó mezőkre és János megindult tovább a dülöuton a zabtábla felé. Az ismert lucernás mellett, a bodzabokor és a juharfa iránt lépett a tagra.

— Pipiske... — nyöszörgött és lehajolt.

A szürke rögök között messzevilágító fehérséggel heverték a tojások, közöttük a halott madár.

János fejéből lassan leszállott a vér, letérpedelt és hozzáfátott a temetéshez...

Tíz körmével kapart gödröt a földbe, aztán puha füvet csupált a barázdapartorról és kipárnázta vele a sirt. Végezetül fölemelte a megmerevült madár holttestét, vigyázva belefektette a gödörbe. A tojásokat is szépen köréje rakta és lágy, porhanyós fövennyel szórta be a halottakat. Rendes sírfomat emelt a gödör fölé.

Mikor mindezzel készen volt, összefonata csontos ujjait és nézte, nézte a parányi halmocskát.

— Szögényke... — ringatózott lelkében az elcsituló fájdalom.

A keleti égen felpitymalott már a hajnal, mire felállott. Kimerülten lépegetett hazafelé és jól esett forró homlokának a reggeli szellő. A fészület előtt várta a pipiske sikoltozását, meg is állott egy darabig és felnézett rá.

De nem hallatszott semmi.

A Megváltó aláhanyatlott szelid feje tisztán ragyogott a földrengő világosságban. A csillagok elsápadtak már, a Gőncsölszeker is felborulva feküdt a Tejút mellett a távolban vadlibák húztak és gyenge gágogásuk idáig szűrődött.

— Nem akartam — mondta mégegy-szer János és most már végleg elmúlt szívéből a szorítás.

Ahogy hazaért már a fájdalom hegedő sebével lépett a szobába. Az asszony azonban, aki ellankadva ült az ágy szélén, hirtelen felállott és felémelte ujját:

— Csítt! — sugta örömpesve — alszik...

— Óh, én Istenöm!... tört fel most János melléből a hála és a véghetetlen alázat mindent elsodró áradata. Egyetlen összezsukló dobbanással esett térdre... mély, hörgő emberi sirással bugyogott föl melléből a zokogás

Flört és irodalom

Írta: Baedeker

A jelenet színhelye: a nagy író dolgozószobája, mely a maga válfajában nem kevésbé kacér mint bármely modern és gazdag urinő szalonja. (Az igaz, hogy ő is gazdag, sőt modern is, — amennyire az ember ötvennégy esztendő korában modern lehet.) A falak tele könyvespolcokkal és képekkel — köztük az író életnagyságu portréja is. Művészi stílusú butorok mindenfelé, nem lakásberendező vállalatól, hanem különböző korszakokból. A kandallón s a szekrények tetején mellszobrok, köztük a házigazdáé is. Az üveges szekrényekben értékes porcellánok, murano-i üvegek, apró bronzok és drága nőktől kapott olcsó nippok, amelyeket tulajdonosuk az adományozók iránti tekintetből műtárgyként kezel. Az óriás íróasztalon, amelynek kolosszális méretei arányban iparkodnak lenni az író tehetségével, sokkal nagyobb a rendetlenség, semhogy azt pusztán pongyolaiság és genialitás idézhette volna elő. A sarokban és az íróasztal mellett süppedős, kéjes pihenéssel kecsgető karosszékek.

Ezek egyikében fog elhelyezkedni az író növédege, aki sok könyvvel a hóna alatt tipeg be pontosan a telefonon engedélyezett időben.

A hölgy fiatal, huszonhét esztendő, de annyira se látszik, mert bár író-nő s így néhanapján egy-egy eszmével vívódik, nem a munkája után — így tehát kényelmesen — él. Az író épp dupla olyan idős, de szintén jóval fiatalabbnak fest, mert korán s nehézség nélkül érkezett be, s azóta a szerencsése, amely mindig üldözte, soha egy pillanatra se hagyta el. Az ilyen boldog férfi csak lassan öregszik, s ő bizony, ha a lekszikonban nem olvasná, maga se hinné el, hogy az élet bankettjének már az utolsó fogásainál tart. Ma különösen kihuzta magát, snajdigra vasalódott, szokványos merész hódító tekintetével öleli magához a környezetét, mert fiatal nőt fogad, aki ugyan terhére van (erőszakosan tolatkodott be hozzá s írásban meg telefonon újszer is kért tőle kihallgatást), de ha már megrohanja őt — gondolja —, mutassuk meg neki, hogy jól tartjuk magunkat s a helyünket megálljuk.

A hölgy azonban nem rohanva, hanem reszkette lépett be. (ahogy kis lányok szoktak az intézeti vizsgálat törvénykezési termébe), de azt hiszem, csak mimeli zavarát és elfogódottságát abban a reményben, hogy az hizelegni fog a híres embernek. S a taktika sikerül. Az író előzékenyen elszedi tőle a könyveket, s vendégét mosolyogva a fentebb ismertető karosszékek egyikébe tessékeli. Ez a művel az ölelésnek egy nemével történik. — olyan gesztus, amelyet öregedő uriemberektől semmiféle hölgy se vehet rossz néven, annál kevésbé az, aki itt szóban forog, s aki nem azért jött ide, hogy bármit is rossz néven vegyen. Amint karcu alakja belesimult a totój puha ölébe, kecsesen előrehajolt.

— Ez hát az Ön otthona, mélyen tisztelt Méltóságos Uram! — mondta. — Ugy vágyódtam ide. Nagy ünnep az nekem, sohasem fogom feledni, amelyen Méltóságod fogadni volt kegyes.

AZ IRÓ. (Barátságosan ugyan, de nagyon előkelően.) Szívesen látom.

A NŐ. Oh, a méltóságos ur híres az udvariasságáról, hát fogadhat-e másképp? Amde arról is nevezetes, hogy nem szereti a nőirókat, s így aggodalommal, félve jöttem.

AZ IRÓ. Nem kedvelem őket, de azért még egynek se haraptam le az orrát.

A NŐ. Az igaz, ilyen atrocitást még nem követett el ellenünk Méltóságod, de sokszor sértő lenézéssel nyilatkozott rólunk s legutóbb olyan lesújtó kritikát írt egy pályatársnóm regényéről, hogy az bizony fölött egy piszeorr leharapásával.

AZ IRÓ. Na, na... Semmi se csúfíthat el valakit annyira mint a *honestamentum faciei* — az orr — hiánya, de az a kritika, amelyet Maga inkriminál, egy csöppet se ártott a valószínűleg jóindulatu de meglehetősen tehetségtelen regényíró szépségének. Ha ugyan

szép... Mondja, muszáj Maguknak regényeket írni?

A NŐ. Csak a magam nevében nyilatkozhatok, Méltóságos Uram, Nekem muszáj... Szabad nekem is kérdezni valamit?

AZ IRÓ. (Főlényesen, úgy ahogy akkor szokott, amikor meginterjúollák.) Tessék!

A NŐ. Mért gyűlöli bennünket, írónókat, annyira, Méltóságos Uram? Hiszen amint tudom, a méltóságos ur általában szereti, helyesebben (nagyon édes, hízog hangon:) viszonszereti a nőket.

AZ IRÓ. Kérem, ne méltóságoljon folytonosan. Ne vesse állandóan a szememre a kiténtetésemet, amellyel sokan dísekedhetnek, akik —

A NŐ. Akik a cipője zsinóriját se méltók megoldani.

AZ IRÓ. A hasonlat nem valami új, használják, amióta zsinóros cipők vannak a világon. De írónótól elég, s azt hiszem, találok...

A NŐ. Hát hogyan hívjam?

AZ IRÓ. Nevezzen engem egyszerűen —

A NŐ. (Reménykedve.) Minek?

AZ IRÓ. (Gondolkozik s nagyot nyel.) Szólitson engem röviden, egyszerűen és (újabb szünet után) demokratikus hangnemben »elnök ur«-nak.

A NŐ. (Valószínűleg azt remélte, hogy szabad lesz kedélyesen lebecsülni az illusztris kartársat, kissé csalódottan.) Megismétlem hát demokratikus hangnemben a kérdésemet: mért haragszik ránk annyira az igen tisztelt (ő is nyel egyet)... Elnök ur?

AZ IRÓ. Ezt csak rámfogja néhány antitalentumos nőiró, akiknek az alkotásait nem engedtem fölolvadni az irodalmi társaságban. Nem gyűlölöm az írónókat, csak szívesebben látom őket a hallgatóság körében, mint a fölolvásztalnál, s jobban szeretném, ha valami más pályán működne.

A NŐ. Az a pályatársnóm, akit az Elnök ur pálcásintárával lapított le, így hát ártatlanul szenved. Ő a tennispályán is működik.

AZ IRÓ. Kérem, viccelni én is tudok... Annak a hölgynek többet kellene tenni-szeni és kevesebbet írni.

A NŐ. Istenem! Így hát kevés reményem van arra, hogy (nehezen nyögi ki), Elnök ur a kegyelbe fogad engem, régi, igen régi bámulóját.

AZ IRÓ. (Hizeleg neki a szép asszony bókja.) No, olyan nagyon régen nem bámulhat engem...

A NŐ. (Sokkal fiatalabb, semhogy ne proccolna az öregségével.) Oh, én már öreg asszony vagyok... Hány esztendőre becsül, drága... hm... Elnök ur?

AZ IRÓ. (Elfelejtkezik arról, hogy írónóval beszél, s csak arra gondol, hogy szép fiatal hölgyet van dolga.) Azt hiszem, még nem is oly rég iskolába járt.

A NŐ. Oh, mikor volt az! *Tempi passai*... Mi irodalmi hajlandóságu nők korán kezdjük szeretni a könyveket és bámolni az írókat. Már tizennégy év óta vagyok az... izé... Elnök urnak a lelkes és hálás olvasója. Olvasni, tisztelni és csodálni 13 esztendő koromban kezdtem...

AZ IRÓ. *Il uya plus d' enfants*... Már huszonhét éves?

A NŐ. Sok ez?

AZ IRÓ. (Nem minden melankólia nélkül.) Sőt inkább kevés.

A NŐ. (Alighanem céltalosan.) Pont félannyi idős vagyok mint az igen tisztelt, nagyrabecsült, kedves Elnök ur.

AZ IRÓ. Nem hagyja abba az örökös elhözvételt? Eleget hallom másoktól. Nevezzen engem röviden s talán jellemzőbben —

A NŐ. (Reménykedik.) Hogyan?

AZ IRÓ. Talán így: Mester.

A NŐ. (Kissé csalódott.) Jó, ezentul majd így hívom... A művel, e hallhatatlan remek, mind egytől-egyig megvannak a könyvtárban s néhányat elhoztam azzal a kérelemmel, írni be a címlapiukra az európai hírességű nevét s ha a Mester le tudja győzni az ellen-szenyét, egybe e könyvek közül jegyezzen be néhány szóból álló nyájas dedikációt is.

AZ IRÓ. (Megint merevebb.) Ezért jött hozzám?

A NŐ. Ezért is. Aztán meg elhoztam két regényemet és egy novelláskötetemet.

AZ IRÓ. Br!... Boesánat az öszinteségemért. De igazán, kissé megijedtem. Olyan váratlanul jött... Attól tartok, azt is kívánja majd tőlem, hogy olvassam őket.

A NŐ. (Talán mondani se kell, hogy annyi kacérsággal, amennyi csak tőle tőle. És sok tellik.) Elvárom a lovagiasságától.

AZ IRÓ. Fiam, az irodalomban nincs lovagiasság. A könyveit elfogadom, de — akár haragszik, akár nem — kénytelen leszek őket B-lisztára helyezni, mert az elolvasásukra nem vállalkozhatok.

A NŐ. Mily kegyetlen Maga, kedves Mester! Tizennégy esztendő óta ábrándozok Ön után — oly izgatottan léptem át e szentély küszöbét mint az áldozásra készülő kis lány a templomát s a Mester velem szemben olyan — Hogy is mondjam?

AZ IRÓ. Öszinte.

A NŐ. Találób ez a szó; brutális. Vagy ez: goromba... Nos, ez fáj nekem, de imponál egyszersmind s a Mestert csak annál jobban szeretem. Imponál az ereje.

AZ IRÓ. (Sóhajt s ez minden, amit e percben tehet. Hogy mit gondol, azt az értelmes olvasó valószínűleg, az írónő pedig egészen bizonyosan tudja. S az utóbbi épp ez okból még impertinensebb lesz.)

A NŐ. A könyvek itt vannak. Irjon beléjük. (Elébe tol tizenkettsöt.)

AZ IRÓ. (Meg van hatva, amikor látja, hogy a művel pazar bókötésükkel és gazdag aranyozásukkal igen előkelő bibliofil benyomást tesznek. Mindnyájára rákanyarintja a nevet.) Egybe ajánlást fogok írni. De mit?

A NŐ. Valami szépet, drága Mester.

AZ IRÓ. (Nézi a vendéget, hosszan mestrálja s aztán határoz.) Ezt írom be: »Szép kis barátomnak szíves emlékül.« Jó lesz?

A NŐ. Az igazat megvallva, valami szellemesebbet vártam, de hát ha Ön írja alá, akkor mingyárt szellemesen hangzik... Mégis, ha szabad egy megjegyzést tennem... Szabad?

AZ IRÓ. (Egyre lágyabban.) Mindegy szabad.

A NŐ. Nézze, drága Mester, nem tudom, hogy igazán szép vagyok-e (mert ezt a nő magáról sose tudja és mindig hiszi), de már olyan sokaktól hallottam... A Mestertől valami egyebet szeretnék olvasni. Jobban szeretném, ha — De nem merem kimondani.

AZ IRÓ. Csak bátran ki vele! Hiszen már megígérttem, hogy nem harapom le az orcskáját.

A NŐ. (Egészen boldog, hogy ezt a szót hallotta a nagy írótól: orrocska. Megfogja azt a kezével és örömmel konstataja:) Csakugyan nem bántotta! Még a helyén van... Tudja, akkor volnék boldog, ha e szó helyett: szép, ezt jegyezné be: tehetséges.

AZ IRÓ. (Megint erőlyes lesz.) Lehetetlen. Ekkorát nem hazudhatok.

A NŐ. De hát honnan tudja, hogy nincs tehetségem? Hiszen még nem olvasott tőlem semmit! Avagy az orromról akarja azt leolvasni, amelyet kíméletből nem harap le?

AZ IRÓ. Az orráról valami egészen mást olvasok le... Van egy körülmény, amely az elolvasásuk nélkül is bizonyítja, hogy a könyvei nem lehetnek valami igen jók.

A NŐ. (Szomorúsággal, amely alighanem a szívéből, de pompásan van meglátszva.) Kétségbej, de egyszersmind kíváncsi tesz. Miből következteti, hogy az írásaimat nem érdemes elolvasni?

AZ IRÓ. Kedves hölgy, Maga sokkal esnosabb, semhogy tehetség lehetne.

A NŐ. Mily elfogultság! Gondoljon George Sand-ra, aki bizony szép teremtes volt és a maga korának mégis —

AZ IRÓ. (Türelmetlenül.) Kérem, az ő helye az irodalomtörténetben már ki van jelölve, és igazán nincs szükség arra, hogy számára Maga verekedjen ki pozíciót... Am ő tehetségesebb volt, mint szép, s a regényei többet értek, mint a lábszárai.

A NŐ. Nos, hát akkor itt van — (Megnevez egy őt írónót, akinek igazán pompás lábai és egyéb külsőségei vannak s mégis egészen csinos elbeszélő műveket ír.)

AZ IRÓ. Ő mint nő teljesen kielégítte le magát —

Simán E-zsébet:

Csak a gondolatára...

Csak távoli, halvány kísértete suhant át bennem a gondolatnak,
 (s talán valahol, messzi, egy készülő tette mint kökerítésen fut át a fekete árnyék egy pillanatra míg a test gazda ezalatt már akadályon lépett át s utját mástéle veszi; átsuhant belül emelt kőfalamon az árnyék, a gondolat: talán, ha elhagynál engem? Ha el is hagysz engem egyszer! S csak a gondolatra is megrendült bennem a biztos épület, mit szerelmedre építettem!

A gondolatra csak! — megszakadtak bennem a tartógerendék, pillérek, párkányok s testroppinó robajjal zihant törmelékke szklaerősnek hitt Csodaváram s én két, tágranyilt szemmel ledálltam s már tesszes logsorral, gunyosra beharapott szájjal villant át kinzott arcomon a mosoly, — ebben is lövény és gög játszott — ahogy utánaad kiáltottam a romokról, kiáltottam: men! Fuss! Utállak! Ne merj visszatérni soha hozzám könyörgő szerelemmel! S érezve a gyűlölet rettentő erejét és szívem mérhetetlen ürességét álltam egyenesen, hogy senki meg ne lássa a romokat benne álltam a gondolatban, mint árva jegenye, égremeredten: — szívből kifutott a vér s úgy éreztem: megööm magam csak a gondolatára annak hogy talán el is hagysz engem...

A NŐ. Kielégíti?

AZ IRÓ. *Honny soít qui mal y pensa.* Semmivel se ismerem jobban, mint Magát, akít ma látok először... Azt akartam mondani, hogy a női kvalitással figyelemreméltóbbak, mint novelláinak a szépségei. Szóval: szép asszony, s csak annyiban szépiró, hogy szépirodalommal foglalkozik.

A NŐ. (Resignáltan.) Így hát rólam is így ítélt?

AZ IRÓ. (Nevet.) Még igyebben. Mint írónőt nem is kívánom ismerni. Ellenben mint asszony —

A NŐ. (Kacérsággal magas hatványra emelve.) Tetszem Önnek. Ugy-e, ezt akarta mondani, kedves Mester?

AZ IRÓ. Ne nevezzen minduntalan Mesternek. A köztünk tátongó különbség igazán megengedi, hogy (rövid gondolkodás után) bácsinak szólítson.

A NŐ. Végre! (Hirtelen elhatározással.) Óh, édes, aranyos, egyetlen Andor bácsi! (Mire ezt kimondta, mdr föl is ugrott, s az író, aki ellejtett a mérnyel ellen tiltakozni, össze-vissza csókoltta.)

AZ IRÓ. (Nem szól semmit, de a csókokat erőlyesen viszonzozza. A fordulatnak nagyon örül.)

A NŐ. (Mintegy véletlenül, de rendkívül ügyesen elveszti az európai egyensúlyt s egészen tisztelgetően a tárgydra omlik. Már az ülésben ül, s mivel látja, hogy ez az trónak nem kellemetlen, ott is marad.)

AZ IRÓ. (Melege van, mert szerelemben gyakorlott érzékei hamarosan észrevették, hogy öbelle lakója nincs valami melegen ültözve.) Nem tudom, milyenek az írásaid, amelyekre most se vagyok kíváncsi, de a csókjaid igen jelentékeny tehetségre vallanak. Nagyon édesek.

A NŐ. Az önéi is, édes Andor bácsi.

AZ IRÓ. A nőnek, aki az ölemben ül, nem vagyok bácsi. Ez a címzés ilyenkor éppen nem helyzetjellemző. Arra kérek, hogy ne titulálj így.

A NŐ. Igazán nem tudom, mit csináljak. Ezek a fiatal írók mesterek abban, hogy zavarba hozzák a szegény tapasztalatlan nőszemélyeket. Bácsinak csakugyan nem szólíthatom, olyan fiatalosan csókol... Jó lesz talán visszatérni a Mester-hez.

AZ IRÓ. Nem, nem. Tudod mit? Hívj Andornak és tegezzél, ez lesz a legjobb.

A NŐ. Köszönöm. Ez igazán oly öröm, oly boldogság...

AZ IRÓ. Persze csak négyszem közt.

A NŐ. No hát, az csak természetes. A regényemben, amelyet nem akarsz elolvasni, szintén van egy a miénkhez hasonló eset.

AZ IRÓ. Egy fiatal urinő meg egy öreg író?

A NŐ. Nem, egy fiatal színész és egy nem sokkal idősebb báróné. A hasonlóság abban van, hogy ez a pár ember ott is négyszemközt sokkal intimebb, mint a nyilvánosság előtt.

AZ IRÓ. Sajnos, ez nem az első regény, amelyben ilyen viszony fordul elő... Mondtam, ugy-e, hogy nincs tehetséged? Nincs benned semmi eredetiség.

A NŐ. Azt hiszem, abban, ami az elmúlt órában történt, van némi eredetiség, s úgy gondolom, egy kis részem és érdemem nekem is van benne. Ha nem akartam volna, nem ülnek itt... S most az a kérdés, mikor jöjnek megint?

AZ IRÓ. Amikor jól esik. De van egy kikötésem: irodalomról nem fogunk beszélni.

A NŐ. Nekem is van egy: arról is fogunk beszélni.

AZ IRÓ. Ha követeled...

A NŐ. (Kurtán, de nagyon nydjasan) Követelem.

AZ IRÓ. (Nagyon engedékeny.) Kérlek... Van még valami kívánságod?

A NŐ. Az, hogy elolvassd a könyveimet.

AZ IRÓ. (Kedvetlenül.) Mind a három?

A NŐ. Örülök, hogy nincs négy... Mind a három.

AZ IRÓ. Nagyon erős eszközökkel dolgoztál. Revolverrel is... Nincs borzasztóbb, mint egy írónő... Mikor látlak megint?

A NŐ. Mihelyt azt telefonozod, hogy végigolvastad a könyveimet.

... A százdolgu író már három nap mulva értesítette a fiatal barátját, hogy készen van az érdekesítő lektúrával.

Az sietett hozzá s minden teketória nélkül mindjárt az ölében telepedett le. A multkorai preliminárekat fölősegeseknek tartotta.

— Nos, — kérdezte az első tucat csók után. — Hogy tetszettek a könyveim?

AZ IRÓ. Ha fél oly jók és szépek lennének, mint az írójuk, akkor remekművek lennének.

A NŐ. És így mi a véleményed?

AZ IRÓ. Hogy menj férjhez, vagy tégy akármit, de ne írj többet.

A NŐ. (Még mindig hízelve.) Tréfálsz, ugy-e, drága Mester?

AZ IRÓ. Nem fiam, komolyan beszélek. A nőnek, néhány kivételtől eltekintve, nem kellene írni. Mert, ha nem szép, akkor azzal bántalmazták, hogy a műveit különbeknek tartják mint őt, bármily rosszak is azok. Ha pedig szép, mint például te, akkor őt, a testi szépségét becsülik többre az írásainál, még ha azok kitérők is. Ez az ítélet legtöbbször így hangzik: a jó nő legkisebb porciójára, egy negyed kiló a testének bármely részéből többet ér, mint az egész szellemi podgyásza. Nem jobb, hogyha hallgat?

A nő szomorú lett, de aztán elgondol-

ta, hogy ha a nagy Mester pálcát tört is az írói egyénisége fölött, a női kvalitásának eléggé behódolt. Megint csak fölvidult s egészen jól érezte magát a kitünő író és kegyetlen kritikus ölében. Ha ez nem volt is éppen egy fiatal ember territórium, fölötté kiváló öreg uré volt, akinek az érdeklődését nem lehetett summibe se venni.

Egy ideig följárógatott hozzá s akik megfigyelték őket, azoknak föltűnhetett, hogy félesztendő alatt a két ember gondolkozásában észrevehető változás állott be.

Az író, ha a fiatal hölgy szóba került, már nem nyilatkozott lenézéssel róla, sőt többször hangoztatta, hogy: nem is olyan nagyon tehetségtelen, még lehet belőle valami. A női kézimunkák szerzője pedig, aki azelőtt a kilencedik szimfóniából kölcsönzött istenítéssel dicsőítette a nagy író, a napokban azt találta mondani róla: nem is olyan elpusztíthatatlan zseni, minőnek általában tartják, az ereje hanyatlak.

Csak a nagyon beavatottak jöttek rá a kettős frontváltoztatás valódi okára. A nő nagyon is a férfit nézte a kitünő íróban, az pedig csakis a nőt az író-
nőben.

Oroszországi levelek

V.

Leningradban van még üres lakás

A régi Oroszország uralkodói közül Nagy Péterrel tartják a legjobb viszonyt a bolsevikok. Céliküzéseiben és mód-szereiben van valami, ami feltétlenül rokonszenves a bolsevikok előtt. Kíméletlen, durva és szelid egyszerre: uralkodó, aki nem tűrt vitát, a cár, aki nem ismert személyes érdeket, nagy ember, akinek elegendő energiája és akarata volt, hogy a maradi Oroszországból a 18. század modern Oroszországot hozza ki. Mindebben van némi analógia. Péter a nyugati államok mintájára akarta berendezni Oroszországot, a bolsevikok úgy akarják átformálni, hogy mintául szolgáljon a nyugati államoknak. Amde bármennyire toleráns a bolsevikok magatartása Nagy Péterrel szemben, annyi szellemi noblessz mégsem volt bennük, hogy legjelentősebb művén meghagyják a nevét. Közlebb volt a forradalmi tradíció, fontosabbnak látszott a demagógiai szükséglet s ezért a büszke Petrograd ma Lenin nevet viseli. El kell felejteni, hogy a Néva mocsaras deltájának egészségtelen klímájában, a Petropavlovszka Krieposzt (Péter-Pál erőd) körül Nagy Péter a semmiből létesítette ezt a várost. Eváros történetének legfőbb momentuma Lenin érkezése, a tengerészlázadás, az 1905. és 1917. évi forradalom kell hogy legyen.

A háború idejében Petrograd, az óriási állam fővárosa, túl népes volt. Szökények, katonaság, hadiszállítók, tömésen tisztviselő, mindaz, ami egy háborús állam fővárosát teszi, a lakosság számát több, mint két és félmillióra szaporította. A forradalom, a fővárosnak Moszkvába való áthelyezése, a katonaság szétozlása ezt a számot lecsökkentették másfélmillióra. Azután következett az éhség, a polgárháború szörnyű kegyetlenségei, blokád, ragály s 1922-ben a büszke „Pitjer” lakossága alig hatszáz ezer ember. De ez a hatszáz ezer régi, hű petrográdi elszántan kitartott és dolgozott a város új fellendítésén. Amióta pedig Lenin halála után a várost Leninről nevezték el, az egész bolsevik Oroszország becsületbeli kérdésnek tekintik Petrograd új felvirágoztatását. Egyrészt az osztályhála a petrográdi nagy munkásörmegék iránt, másrészt ösztönös megérzése annak, hogy itt van az ország legtöbb kincse, elősegíti azt a törekvést, hogy Leningrad ismét azzá legyen, ami valaha Petrograd volt. E hatalmas városnegyedek, ahol a munkásság lakik, amely példátlan önmegtartással követte a forradalom vezéreit és némán vitte életét a forradalom oltárára, méltóknak látszottak a megmentésre és fejlesztésre.

A városcentruma, régi paloták, templomok, a Péter-Pál erőd, parkok és nagy terek csaknem kihaltak. Itt-ott

embercsoportok, kirándulók, bejárják és végignézik ezt a várost, amely méltán viseli a *muzeumok városa* elnevezést. A télipalota és az eremitázs állandóan látogatókkal telt. A télipalotának csaknem egész balszárnyát a *forradalom muzeuma* tölti be. Mindent, ami a djekabristák első lázadásaitól 1917. október utolsó napjáig az illegális küzdelmekhez, száműzetésekhez, raboskodáshoz kapcsolódik, ami az új életre és a régi rend megdöntésére való törekvéssel van valamelyes vonatkozásban, azt mind idegyűjtötték és itt őrzik. Hajók és vagonok, amelyeken Szibériába deportáltak az embereket, a Péter-Pál erődbeli és más kazamaták egész sorai mutatják, milyen nehéz volt a régi forradalmárok harca. Ilyen forradalmi muzeum van Szovjetoroszország csaknem mindegyik nagyobb városában, de a leningrádi a leggazdagabb. Az eremitázsban mintha csak cáfolni akarnák azokat az elbeszéléseket, amelyek szerint a bolsevikok kiürítették Oroszországot: az összes elővigyázatossági intézkedések közepette mutogatják az idegeneknek a páncéltérmekek mérhetetlen kincseit. A szki-ták pompás arany ékességei, az aranyművesség Kherzonozszon kiásott csodái, kardok, csecsebecsék, órák, minden csupa aranyból és pátinából s drágakövekkel kirakva. Az eremitázs felső emeletén levő híres galériában, mely a korai reneszánsztól a 19. századig öleli fel a festőművészetet, még futólagos áttekintést sem lehet nyerni egyszeri látogatás alatt. Csak a Rembrandt-gyűjtemény egymaga néhány órát vesz igénybe. Csodálatos, mekkora érdeklődést tanúsítanak mindeme műgyűjtemények iránt a széles néptömegek.

A hajdani Szinódus épülete, mint a Legfelsőbb Igazgatás épülete, elhagyatott. Épületóriások, száz és száz szobával, üresen állnak. Nincsenek hivatalok, amelyek elfoglalnák és arra sincs szükség, hogy privátcsaládok költözzenek be. Mert bár a lakosság száma 1922. óta megduplázódott, mégis Leningrad a maga 1,200,000 lakosával 1928.-ban talán a világ egyetlen városa, ahol nincs lakás-hiány.

A világhírű Nyevszki Prospektben ismét rossz a kövezet. A mult tavasszal kijavították valami Ural-hegységi kővel, mire egy geológus kisütötte, hogy az fél-drágakő, amit legfeljebb mozaiknak lehet használni különlegesen luksuriózus termekben. Ennek azután rögtön híre ment és a követet széthordta a lakosság, a maradékot pedig a városi hatóság szedette fel. A Nyevszki Prospekt üzletei üresek. Csupán a híres petrográdi porcellánmanufaktúra árulja gyönyörű apró holmiját. Csakhogy ilyen luksuszra nem igen jut pénz, ezért a gyár kénytelen volt hozzáfogni

tányérok és csészék tömegmennyiségben való előállításához. Így Leningradban majdnem mindenki sarló és kalapács védjegyű porcellánból teázik, most ugyanis ezt a prototípust viselik a manufaktúra gyártmányai a régi büszke embléma helyett. Ez a gyár, amely valamikor csak a cári családtól fogadott el megrendelést, ma lázasan dolgozik a bolsevik diplomáciai képviselők szerviszein és azokon az ajándéktárgyakon, amelyeket a leningrádi szovjet ad a különböző intézményeknek.

Elkerülhetetlen Leningradban a Szmolni Insztitút meglátogatása. A hajdani zárdaiskolában, ahonnan az októberi forradalmat irányították a bolsevikok, megtalálható Lenin és Krupszkaja szobája, továbbá márványtáblába vésve a Szovjetszövetség alkotmánya és végül a legkülönbözőbb emlékek azokból a viharos időkől, amikor minden bolsevik a fejével játszott.

I. Pál palotája, ahol az elmebeteg uralkodót fia beleegyezésével megölték, leégett és most lebontják. A szépséges Iszakije-templom, magas kupolájával messze dominál. A több, mint száz méter magasságból a tekintet kőbevész.

A Néva halott. Nincs külföldi forgalom, a balti flotta maradványa Kronstadban horgonyoz, a kis propellerek dőlgőtellenül vesztegelnek. Azt a helyet, ahonnan az Aurora a télipalotát bombázta, ma is mutogatják.

A tatár dzsámia elvesztette jelentőségét: ezek a délvidekiek itthagyták a zord éghajlatot és elköltöztek Moszkvába, vagy még délebbre. A tatár templommal szemközt van a Péter-Pál erőd, az a mag, amelyből Petrograd kisaradt és amelynek csak a neve erőd. Különb: templom, a cárok, nagyhercegek, cárnők és cári gyerekek sírboltjaival és semmivel sem több, mint bármely más muzeum. Még illatoz a tömién, de többé nem miséznek. A város katonai parancsnokai számára többé nem a legnagyobb kitüntetés az, ha a templom külső falaiban helyezik őket örök nyugalomra. Az öreg kaszárnyákat még a cárizmus átalakította pénzverdév. A kazamaták üresek és nyitva vannak. Egyik hajdani lakójuk kalamazolja a látogatókat és mutogatja a nevezetesebb cellákat. A legelső járatot, amelyben a Néva áradása alkalmával az ötvenes években néhány forradalmár arisztokrata elpusztult, befalazták. Az erőd előtt van az a tér, ahol a djekabristákat kivégezték. Akkor történt, hogy elszakadt a köté, amelyre Kahovszktt akasztották és ez így kiáltott fel:

— Szegény Oroszország, ahol még akasztani sem tudnak tisztességesen!

Az incidens után megtanulták a golyó általi kivégzést is és a régi kormányoknak ezt a módszerét Oroszország új urai nem felejtették el.

Jovanovics Mihailo és Krno Dalibor

Kleopatra

„a szőke Lagida-lány“

Eddig úgy élt a képzeletünkben évezredes tradíció alapján, mint az alexandriai Circe, a Lagidák vérferdő leánya, a koronás kurtizán, a lederség monstruma, a „sötét egyiptomi szőke“, akinek olyan fekete a lelke, mint a bőre, a pokolfajzatú cigányleány, aki megbabonáz bűbájos kotyvalékaival, rabul ejt ármányával s elemészt érzékeinek hevével, az akkori világ legtündéribb városában, ahol együtt lobog, minden égtáj napjainak és fajtáinak bujasága. De ezt a képet ellenségei rajzolták Kleopatráról, akik gyűlölték őt. Myriam Harry, aki egyik legkitünőbb ismerője Keletnek, aki a helyszínen próbálja visszaalmodni Alexandria régi csillogását, egészen más, természetesebb, emberibb s ezért bizonyára hűségesebb képet próbál adni Kleopatráról.

Myriam Harry:

Kleopatra szerelmiélete

c. könyve megrendelhető a MINERVA R.-T. könyvosztályában

Ara 40 dinár

A bolond

1.

A baj már a születésével kezdődött... de nem vette észre senki. Nagyon vékonykésű kis legény volt, mikor a ruháskosárból meresztette égszinkék szeméit a szoba gerendáira... Mosolygott... Mindig, egész érthetetlenül, minden mosolygott... Mintha olyan mind egy lett volna neki, hogy cirógatják, vagy verik... Egész furcsa torz mosoly nyújtotta szélesre picit száját... És nem érdekelte semmi, a csörgő tompa hangja, vagy anyja ujjainak csintalan játéka csöpp testén.

Különös kis poronty volt. Az anyja ritkán járt haza. Legföljebb este. Olyankor meggyújtotta a kemence tetején a petróleumlámpát és vizmarta, gyűrött ujjával egyszer-kétszer meg-simogatta a csöndesen alvó gyerek arcát... — Drága, jó kis bogaram.

Reggel meg, amikor munkába állt, eldicskedett a konyhán a cselédeknek.

— Mondom, még nem láttam ilyen gyereket. Soha nem sir. Áldott kis jószág... Az apjára üt-e?... Fenét... Páratlan részeges disznó volt, az Isten nyugosztalja.

2.

Akkoriban husz éves volt. A mosoly ott maradt a szája körül, meg tompafényű szemében. Sokszor ült egyhelyben órák hosszáig... Nyáron a kert közepén, fejt az ég felé szegve és ujjai-val szórakozottan tépte a sokszínű virágokat. Aztán elhajította őket... Télen a szobában az ablak előtt és hamhán, értelmetlenül meredt ki az uccára... Ha valaki belépett, megfordult. Lassan. Hosszan elnézte, aztán tovább kutatott fénytelen szemével a semmiségbe. Az anyját nem szerette. És az öregasszony soha többet senkivel nem beszélt a fiáról.

Este, mint máskor, mikor hazajött, megkérdezte.

— Hogy vagy?
— Jól, mondta és vállat vont.
— Ki volt itt?
— Senki.
— A Mari se?
— Ő itt volt.
— És még?
— Mondtam már, hogy nem volt itt senki... és dühösen csapkodott a levegőben.
— Ne kiabálj.
— Maga ne kiabáljon. Hagyjon béki-vel.
— Te! pontott rá az asszony és pofonította. Te, bolond.

3.

Később megint az otthonulást. Sokat elcsavargott. Néha már hajnalban az uccákon csatangolt. Sokszor még látta lassan eltűnni az égről az utolsó csillagot. Aztán nem került haza napokig. Rongyosan, piszkosan mászkált, céltalanul és vigyorogva mutogatta sárgult fogait. A külvárosban mindig talált valami elhajított ócskaságot, ami megfetszett neki. Lyukas, sárlepte keménykalapot tett a fejére, vagy máskor törött esernyőnyelet csapott a hóna alá és boldogan sétált vele különös, ugrándozó lépteivel.

Mikor először látta meg a villamost, csodálkozva kiáltott föl. Csábitották a színes, rohanó kocsi... És szaladt utánuk. Attól a naptól kezdve nem lehetett vele bírni... Korán reggel odaült az egyik megállóhoz, a földre és várta az első kocsi. Ahogy a fülbe akadt a messziről jövő csöngetés, szája még jobban elnyult. Aztán kezdődött a hajsz. Integgett a kocsinak és csak rohant ész nélkül... versenyzett. Este aztán alig tudott megmozdulni. Lerogyott egy székre és mesélt.

— Jaj, de szép. Tudja... Olyan érdekes színű. És magától megy... Hm... vigyorgott... de azért sokszor elhagyom... és büszkén nézett az anyjára.
Már ismerte a fél város. Ha megláták, kiabáltak feléje.
— Jani... Jani... Nézd, ott szalad a villamos. Fogd meg.
Olyankor ököibe szoritotta a kezét és a fogát csikorgatta... De nem mert bántani senkit.

4.

Azon a napon ivott. Összekoldult néhány garast és elitta. Már esteledett,

mikor kirúgták a kocsmából... Nevetett rajta... Énekelte... Lalla-lalla... Aztán hallja a villamost.
— Csingilingi, utánozta és futásnak eredt.

Az inasgyerekek hajszolták.
— Fogd meg Jani... Na még egy kis csit és eléred.

Nem látott semmit... Csak rohant, ahogy a lábait bírták... Utolérte... Odaugrott a villamos elé. Kitérta karjait és integgett hangosan röhögve.
— Győztem... Győztem.

A vezető nem tudott fékezni.

5.

Mentők vitték a kórházba. Két karja eltört és mind a két lábát levágták a

kerekek. Eleinte nem látszott rajta a szenvedés... Csak a láz csöpögöttetett verejtéket a homlokára... És folyton azt hajtogatta.

— Csingilingi... Csingilingi...

A második napon megváltozott... Fehér volt, mint a fal és fogaival tehetetlenül rágt a takaróját.

— Fáj, nyögte... Nagyon fáj...

Szemei tágranyiltak.

Az anyja ott volt mellette... Sirt... Nem tudott megmozdulni... Kínódva tépte a száját, hogy a vér az állán csörgött végig... Szemeit vakra marta a könny...

Még akkor éjjel meghalt.

Quasimodo.

A Ku-Klux-Klan

I.

Az amerikai fajvédők legveszedelmesebb szervezetét, a hírhedt *Ku-Klux-Klan*-t — amelynek szennyesét most tergette ki egyik volt vezetője, David Stephenson a pennsylvaniai legfelsőbb bíróság előtt — egy híres mozarab hívta életre.

Az amerikai polgárháború befejezése után a győztes északi államok, amelyek a rabszolgák felszabadításának jelszavával nyerték meg az új kereszties hadjáratához az egész civilizált világ rokonszenyét, megszállták a déli államokat és a humanizmus nevében tizenkét esztendőig tartó rémuralmat teremtettek. A hódító északiak és a felszabadított néger rabszolgák, akiket elvakított a győzelmi mámor és az évszázadokig elnyomott gyűlölet, a legkegyetlenebbül és a legaliasabb módon álltak bosszút a legyőzötteken. A megszállott déli államokat egyszerűen kirabolták, akik tiltakozni merészelt, azt lecsukták vagy kivégezték, a felszabadított rabszolgák terrorizálták a közvéleményt. Az egyetlen embert, akinek a tekintélye megfékezhetette volna a megszállók garázdálkodását, aki begyógyíthatta volna a kölcsönösen osztott és kapott sebeket, aki az egyesült északi és déli államok *belső* egységét valóban helyreállíthatta volna, Abraham *Lincolnt* egy elkeseredett, fanatikus déli 1865-ben meggyilkolta. A merénylet után a helyzet természetesen még jobban elvadult, az elnyomás, gazdasági és politikai, egyszerűen elviselhetetlen lett, a jogrend megszűnt. Ebben a szituációban alakult meg a *Ku-Klux-Klan*. Néhány tennesseai fiatal ember összeállt és titkos társaságot alakított védelmi szövetségnek az elnyomó északiak és négerék ellen.

A társaság a *Kyklos* (gyűrű) és a *clan* (mező) szavakból formálta a nevét

és a négerék megfélemlítését tűzte ki céljául. A négerék közismert babonás voltára való tekintettel misztikus jellegű adtak öltözékükkel, szertartásaikkal, sőt külön nyelvükkel a szervezetteknek. A működésük különben abból állt, hogy éjszakánként összegyűltek husz-harminc-an valahol lóháton, hosszú, fehér ingben, amelyre vörös kereszt volt elől varrva és csuklyában végződött, az éjszakai lovasoknak csak számukra hagytva két nyílást. A lovas kísértetek azután együtt fölkeresték valamelyik gyűlőt — és különösen az első időkben leggyakrabban teljes joggal gyűlőt — néger, vagy a megszállók valamelyik tisztjét, elcipelték a hártába és különös szertartások között itélkeztek fölötté. A büntetések kiszabása terén meglehetősen találékonyt tanusítottak a *Ku-Klux-Klan* bírái,

megcsönkítették a vádlottat, vagy forró kátrányba mártották, esetleg csak megverték, de legszívesebben *folakasztották, vagy leszurkálták.*

Tizenkét évig tartott a déli államok katonai és politikai megszállása és tizenkét évig tartottak az *éjszakai lovaglások*, amelyek különben az évek során mindinkább elfajultak, elvesztették defenzív jellegüket és egyre gyakrabban váltak egyesek magánboszujának végrehajtására szolgáló, sőt gyakran pénzszerző akciókká. Amikor a volt rabszolgatartó államok a tizenkét év leteltével megint visszanyerték egyenjoguságukat és ön-

kormányzatukat, a *Ku-Klux-Klan* elvesztette létjogosultságát, amennyiben a nagyzási hőbortba esett négerék megrendszabályozását az autonóm törvényes hatóságok vették kezükbe — személy szerint talán ugyanazok, akik addig a klan csuklyái mögött rejtőztek — és a kátrányos hordó, meg a tör helyett most már alkotmányos eszközökkel gondoskodtak a felszabadult négerék visszaszorításáról. A *Ku-Klux-Klan* fölöslegessé vált, lassan megszűnt és néhány évtized alatt tökéletesen el is felejtették. Amikor az első éjszakai lovaglások után negyven évvel, 1905-ben Thomas *Dixon* regényt írt *»The Clansman«* címmel a *Ku-Klux-Klan* történetéről, már csak legendás kuriózumot láttott az amerikai közvélemény a csuklyás maffia hőstetteiben.

A világháború első évében történt azután, hogy D. W. *Griffith*, a leghíresebb hollywoodi rendező *»The Birth of a Nation«* (Egy nemzet születése) címmel megfilmesítette *Dixon* regényét. A film 1915 januárjában járta be az Egyesült-Államok mozijait és óriási hatást keltett. Az amerikai nacionalizmus, amely a háborus propaganda erősen kezdett éleszketni, a maga feldicsőítését látta a filmben, amely természetesen félelem és gáncs nélküli hőskönek állította be a klan lovasait, még természetesebben erősen retusálta az északiak szerepét a polgárháborút követő rémuralomban, és a négeréket állította oda egyedüli bűnbaknak.

A polgárháború során kölcsönösen elkövetett kegyetlenségeket az északiak és a déllek *Griffith* filmjén keresztül felejtették el végleg egymásnak

és a déli és északi államok lelki egyesülése ezeken a mozielőadásokon következett be, de — a négerék rovására. A *Griffith*-film jelentőségét ugyanígy látja Friedrich *Schönemann*, aki *»Die Kunst der Mannesbeeinflussung in der Vereinigten Staaten von Amerika«* című művének a mozi jelentőségével foglalkozó fejezetében mutat rá erre, dr. Albrecht *Montgelas* gróf *»A Ku-Klux-Klan vége«* című tanulmányában és John M. *Mecklin* *»The Ku Klux Klan«* című monografiájában jut hasonló megállapításra. Egészen bizonyos, hogy soha még film olyan erős hullámot nem vert fel, mint *Griffith*-nek ez a legkevesebb sem jóhiszemű alkotása. A négerék, akik kétségtelenül a legagresszívebb nemzeti kisebbség, nem is túrték szó nélkül a börtükre menő történelemhamisítást a film ellen, egész amerikaszerzte tüntetéseket rendeztek, amelyek például

Csikágóban uccai harcra és a néger tüntetők tömeges lemeszárlására vezettek.

A négerék és fehérek közt kirobbant ellenségeskedést használta fel egy elzülött methodista prédikátor, William Joseph *Simmons* az új *Ku-Klux-Klan* megszervezésére. *Simmons*, aki ebben az időben egy politikai klubnak volt a *slepper*-e, tagyűjtője, felismerte azt a vonzóerőt, amit a gyerekesen primitív amerikai tömegekre a klan fantaszikus, látványos, az Údv Hadseregének mókált odaszorosan felülmuló szertartásai gyakorolnak és a *spectacular things*-re építve ünnepélyes összeeskü-

vés formájában megalakította egy nyári éjszaka a *Ku-Klux-Klant*. A szervezetnek 6 lett a vezetője. *»Öfelsége, a császári varázsló, Ku-Klux-Klan lidhatatlan birodalmának császára«* címmel. A tagokat *»rend«*-ekbe osztotta be, amelyeket *»órids-«*oknak, *»sárkány-«*oknak, *»kobold-«*oknak, *»mogul-«*oknak, *»nagy-mogul-«*oknak és végül legfelsőbb fokon *»magasztos cyklop-«*oknak keresztelt el. A császári varázsló Hiram *Evans* néven szerepelt a polgári életben és 6 kezelte a kasszát, amely később — amikor a klan szinte elképzelhetetlen befolyást szerzett az Egyesült-Államok életében, számos államban kezébe kerítette a közgazgatást, az igazságszolgáltatást és döntő szava volt a politikában — óriási mértékben megdagadt.

A klan fejlődését egyelőre megakasztotta, illetőleg szűkebb keretek közé szoritotta az körülmény, hogy az Egyesült-Államok belépett a háborúba és a négerék együtt vonultak be a fehérekkel katonának. Amíg a háború tartott, amíg a néger közlegény és a néger tiszt a harctéren vérzett az amerikai hazáért, amíg az ugynevezett hőst halottak közt tekintélyes szerepet játszottak a francia gyarmatokból vágó-hidra vitt feketék, addig nem volt megfelelő a talaj a fajgyűlölet élesztésére és kihasználására alakult társadalmi szervezeteknek. De az 6 idejük is eljött a háború után...

A háború alatt meggazdagodott amerikai polgár, a *»százperentes«,* az 1918-as év végét követő időkben riadt félelemmel tekintett Európa felé, ahol a szociális nyugtalanság a legtöbb országban látszólag komolyan fenyegette a polgári rendet és a tőkés társadalmat. A százperentesek túlzott ijedelme a bolsevizmus rémétől erős nacionalista hangulatot váltott ki. A nacionalisták kiadták a jelszót, hogy *»Amerikát csak a százperentes amerikaiak menthetik meg!«* A jelszó mögött nincs több realis tartalom, mint általában a fajvédelmi jelszavak mögött lenni szokott, de a jelszavakra alapított mozgalmak sikere teljesen független a kibocsátott jelszó értelmétől. *A tiszta amerikanizmus* elve ami utólag készült a jelszóhoz,

kizárja a százperentesek közül először is a bevándoroltakat, másodsor a négeréket, harmadszor a zsidókat, végül pedig a katolikusokat.

Az európai fajvédelem frázisaihoz szokott fülnék kissé furcsán hangzik, hogy az amerikai fasiszták katolikusokra is kiterjesztették a destrució fogalmát, és az ismert vicc alapján szinte várja az ember, hogy az amerikai faji öntudat a biciklistákat is kiközösíti magagából. A katolikus-ellenes frontnak azonban komoly értelme van: először is a katolikus vallás éppen a bevándoroltak tömegei közt van elterjedve, akik leghajlamosabbak voltak a bolsevizmusra, másodsor pedig a katolikus papság a háború alatt *»nemzetellenesen«* viselkedett, amennyiben a hivatalos győzelmi-napokon — szemben a methodistákkal és a többi amerikai-protestáns felekezettel papjaival — nem a győzelemért, hanem a békéért fohász-kodott. Az amerikai nacionalista mozgalmakat, éppugy, mint az olasz fasisztákat, a bolsevista propaganda hatásától rettegő nagytöke keltette életre és finanszírozta, ehhez képest határozották meg maguknak és szabályozták ezek az egyesületek az ellenségnek a fogalmát, aki ellen küzdeniök kell. *A Crusaders of America* *»az Isten, humanizmus és Amerika ügyének védelmé«*-ben a *»fehér, nemzsidó protestánsokat«* tömöríti a katolikusok, zsidók és négerék ellen. Az *America Protective League* elsősorban a szocialisták és a *Nonpartisan League* ellen küzd, azonkívül a külföldi szellem metelyező hatása, főleg a német művészet és film ellen. Az *American Legion*, amelynek hétszáz ezer tagja van, a bevándoroltak *americanization*-jét tűzte ki célul maga elé. Ezek mellé a régi szervezetek mellé léptek hasonló célokkal, frázisokkal és eszközökkel a *Ku-Klux-Klan*, amely hamarosan a legnagyobb jelentőségre tett szert közöttük. *Sikere títka a csuklya*

(Vége következik.)

ILONKA, A TAPINTATLAN

Sikerült megoldani a név- és születés-napi ajándékozás nehéz problémáját

Irtta: Szegeő Emil

1.

Ilonka tapintatlan volt. Huszonkettő-kén este, miközben hazafelé kísértem, »egész véletlenül kibökte, hogy két nap múlva, azaz 24-ikén életének jelentős állomásához érkezik. Megértettem és rámosolyogtam. Nekem ilyen alkalmakra speciális, kifejező mosolyaim vannak, de most azt hiszem tévesen alkalmaztam a négyes számú semmitmondó blazirt mosolyomat és tévedésből a »bizzál bennem nem csatlakozol« című diszkrét és igéretet rejtő mosolyomat küldtem az édes leány felé. Ezt abból gondolom, hogy Ilonka hálásan nézett reám és a kapuban bódultan suttozta:

— Tudtam, hogy maga egy édes ember!

2.

Nálam úgy áll az eset, hogy Ilonka akkor is tapintatlan lett volna velem szemben, ha történetesen nem huszonkettő-kén, hanem másodikán vallja be »véletlenül« hogy születésnapja közeledik. És szeretem én az ilyen véletlen elszólásokat... Azt még meg tudtam volna bocsátani, ha véletlenül bevallja, hogy szeret, de ő egy finom lélek és ilyen véletlenül sem vall be, noha én hét hónapos ismeretségünk ideje alatt naponta kétszer írásban és kétszer szóban vallottam ezt be neki, remélve, hogy vég-

legesen kiabándul Tiborból, akit szív-ből utáltam, úgy is mint jólszituáltat és úgy is mint Tibort.

3.

De mindegy. Ilonkának saját bevallása szerint tízennyolcadik, szerény véleményem szerint pedig legalább huszonötödik születése napja következett. A szerető szív, mint az enyém, azonban nem néz ilyen picit eltérésre. A szerelmes szív nem ismer korhatárokat és így nem maradt más hátra, mint megfelelő ajándékról gondoskodni. Nemes szándékomat a következő nyomós érvekkel igyekeztem alátámasztani: szeretem Ilonkát mint önmagamot, Ilonka bizik bennem és bizonyosan reméli is, hogy kiteszek magamért. Egyébként is ismeretségünk ideje alatt Ilonka kizárólag csak ígéretek és verseket kapott tőlem, ami testvérek között is kevés. Ezenkívül holtbiztosra vettem, hogy Ilonka közzívét egy kedves ajándék meglágyítja és bevallja, hogy egyedül csak értem eped és azt a hazug Tibort ki fogja rugni, ha még egyszer közeledni merészel. Mindezek az okok elegendők voltak, hogy elhatározásomat tetté érleljék és aznap este elhatároztam...

4.

De mielőtt határozottam volna, eszembe jutott, hogy határozatképtelen vagyok. Huszonkettő-kén ugyanis határozottan képtelen vagyok pénzt szerezni. Igyekeztem visszaemlékezni azokra, akiknek valaha pénzt adtam kölcsön. Többször úgy rémlett, hogy vannak ilyenek, de később rájöttem, hogy ez csak »nyiremlés« és ismerőseim között egy ember sincs, akitől beinkasszálhatnék valamit. Teljesen reménytelenül néztem Ilonka születésnapja elé. A papám ju-

tott eszembe, aki azt írta a múltkor, hogy boltot vett. Feladtam egy táviratot és kértem egy kis előleget készülő verseskötetemre. Fájó fejjel feküdtem le és elmerültem gondolataimba, ahová adósságaimon kívül még merülhettem.

5.

Álmomban, mint ilyenkor illik, Ilonka képe jelent meg előttem. Láttam Jól-

sztuált Tibort is, az ellenfeletem, amint gyönyörű gyöngygyakékot nyújt át Ilonkának, aki erre a nyakába borít és csüngött ajkán szótlanul, mint a gyümölcs a fán. Teljesen meg voltam semmisítve és Ilonkával együtt lemondtam a hozományról is. Ez volt a legfajdatmasabb lemondás életemben.

6.

De ez csak röpké álom volt. A valóságot reggel a sürgönyhordó hozta. A papám azt táviratozta, hogy rosszul értettem múltkori levelét, vett ugyan boltot, de családi sirboltot. Ez pedig olyan üzlet — láttam be magam is — amely nem jövedelmez.

7.

Reggel korán felkeltem és alkalmas helyet kerestem a parkban, ahol nyugodtan bucsut mondhatok az életnek. Egy ideig le fel sétáltam a főútcán és miközben a kirakatokat néztem, eszembe jutott, hogy egy óra muva gyengéd lelkem már megérdemelt helyén, a magasban fog röpkülni. A megsemmisülés élő szobra voltam. Én voltam a mártír és az elmulás reinkarnációja. Gyűlöltem ezt a materiális világot, ahol a pénzt többre becsülik, mint verseimet, pedig én pénzt sokkal könnyebben tudnék csinálni, mint verset. Éppen hatyudalom utolsó során gondolkoztam, mikor a tulsó oldalon megpillantottam Tibort. Ez az undok ember kizökkentett gondolataim mélységéből.

8.

Tibor életkedvvel futyult és bekacsázott a virágüzletbe. Világíjádalmas mosolyommal, amely olyan jól áll nekem, néztem utána.

— Ó boldog buta ember — gondoltam és Tibor már ki is perdült a virágüzletből és hanyag eleganciával belépett az ékszerkereskedésbe. Lehajtottam fejemet és úgy susogtam magam elé:

— Ó én szerencsétlen, ezzel az emberrel akartam versenyezni kelní, ezzel, akinek a fejében is pénz van. Elindul-

tam a park felé, amikor hirtelen és szokatlanul világság gyulladt az agyamban.

9.

Nem lettem öngyilkos, hanem Ilonka születésnapjának reggelén már korán ott cirkáltam az ő uccájukban. Kedves olvasóm ne türelmetlenkedj, rögtön meg fogod látni, hogy miért. Cirkáltam, cirkáltam egészen féltizenegyig. Ekkor az ucca végén megjelent a virágüzlet kifutója, kezében egy hatalmas virágcsokorral és egy dobozkával, amelyen az ékszerüzlet márkája látszott. Hanyag eleganciával odamentem a fiuhoz és imígyen szóltam hozzá:

— Ismersz te engem?

— Nem — felelte a fiu.

— Hát én vagyok kedves öcsém az az ur, aki ezt a virágot és ezt az ékszer küldöm Pepita Ilonka kisasszonynak, ide a tízennygy szám alá.

— Ugy van uram, oda viszem — felelte a fiu, akit a pontos adatok teljesen meggyőztek arról, hogy én vagyok az ajándékok küldője.

— Hol van a levél, melyet mellékeltem az ajándékokhoz — kérdeztem és majd eláultam az izgalomtól.

— Itt van a levele — szólt a boy és megmutatta a borítékot, amelyen fellesttem Tibor írását.

— Add ide — szóltam megvető hidegvérrel — téves adatot írtam bele, majd másikat adok.

— Tessék csak egész nyugodtan — mondta a gyerek — és átadta a borítékot, amelyet én zsebembe sülyesztettem. Ugyanekkor pedig átadtam neki egy másikat, amelyen felírtam saját írsomat.

10.

Távoztam. Délután születésnapú uzsonnára voltam hivatalos Ilonkákhoz. Daggadó kebellet léptem be pont négy órakor, nehogy bárki is megelőzhessen. Ilonka várt a hallban és szó nélkül a nyakamba borult.

— Köszönöm édes — susogta — kö-

szönöm nem is tudom mivel háláljam meg.

Ezzel forrón átölelt és megcsókolt. Ez volt a hála. Szivem repesett, fejem zugett a boldogságtól. Jött a mama és átölelt, jött a papa és melegen megrázta a kezemet. Azt se tudták, hogy hová tegyenek. Ilonka hozzám simult és csak ennyit mondott:

— Beszélj a papával, tied vagyok.

11.

Fél ötkor mosolyogva belépett Tibor. — Kiszűhand Iluci — zajongott már messziről, de Iluci jéghidegen nézett rá.

— Gratulálok Iluci és hosszú életet kívánok — mondta ő, de Ilonka rémesen hüvös volt, dacára a hosszú életnek. A mama csak úgy félvállról üdvözölte Tibort, a papa pedig ha se jött. Félre hivatam menyasszonyomat és ijedten kérdeztem:

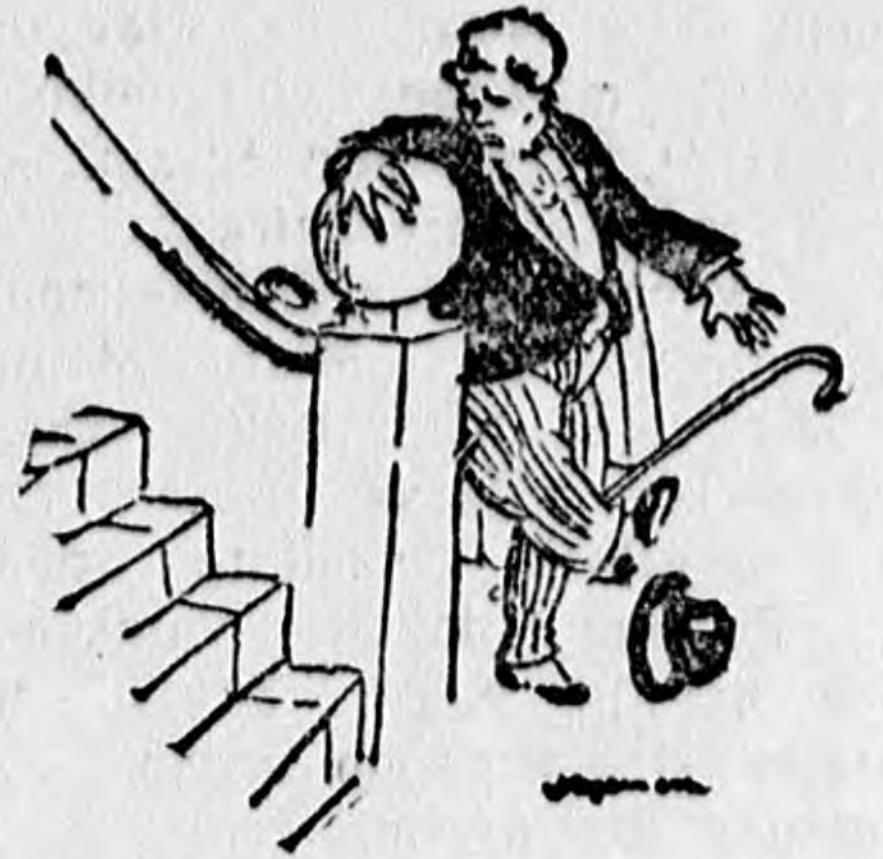
— Az Istenért Ilus, mi történt, mért bannak így ezzel a szerencsétlen emberrel?

— Hogy miért? Képzeld, egyetlen szál virággal se emlékezett meg rólam. Smucig gazember, aki szédített és öszszevissza hazudott nekem mindent.

— Így már értem — feleltem és megvető pillantást küldtem Tibor felé, aki leverten ült az asztalnál. Tibor hallgatott. Egyszer ugyan megpiszkálta az ajándék kérdését, de Ilonka olyan szemrehányóan nézett rá és olyan kitértő kedvességgel beszélt velem, hogy Tibor jobbnak látta ha szépen elbucszuk.

12.

Azóta se láttam szegény Tibort. Bizonyosan azon spekulál, hogy vajjon

mit küldhettem én Ilonkának, hogy úgy elhomályosítottam az ő gyöngygyakékát és billiáns gyűrűjét.

13.

Ez a kitünően bevált módszer arcpilálás nélkül alkalmazható névnapokon is. A szerző csak azt köti ki, hogy az 3 saját születése és névnapján (mágnak dátuma nála bármikor díjtalanul meg tudható) tilos ilymódon küldeni ajándékokat.

TINTA

Apák és fiuk

— Köszönöm a tanácsokat, barátaim, de engedjétek meg, hogy ne kövessem. Amit mondtatok, az érdekes, nagyon tetszetős. Mi vagyunk gyermekeink számára az ősi példa. Amikor hálóköntösből fogunkat mossuk, vagy ásitva ténfergünk a szobában, ők figyelnek bennünket, alakunkat óriássá nagyítva megmintázzák, eszménynek. Semmire közönyös. Egy szavunknak, melyet zárt családi körben ejtünk ki, esetleg visszhangja támadhat az időben, száz, vagy kétszáz esztendő múlva is, a leszármazó nemzedékek során. A levest kanalazva viselkedjünk úgy, mintha szobrászoknak ülnék modellt, kik utánunk tulajdon életüket faragják remekbe. Csakhogy olyan közvetlenül egyenes-e ez a hatás, amint állították? Azt tapasztaltam, hogy nem. Sohasem tudhatom, hogy szavam, vagy tettem milyen csapadékot ad egy másik lélek vegyszerével. Csontom és vérem az apámé, de különben semmi közös tulajdonságom nincs vele, merőben más a nyakkendőm és életfelfogásom, a gallérom és erkölcsöm, a betűim alakja és a hitem. Ő nevelt engem. Utánoztam is, de fonakul, mindig ellenkezőképen. Eanátfogva, ha azt akarom hogy fiaim jobbra menjenek, balra kell őket terelnem. Ha rendet kívánok, rendtelenséget kell mutatnom. Ha józanságra óhajtom őket nevelni, akkor naponta részegen kell hazatárognom. Ekkor viszont lányaim fogják imádni a mámort. De ez sem egészen bizonyos. Ezért kár ilyesmivel foglalkozni, kár úgy tipegni az életben, mint egy sakkasztán, a játszmát leghelyesebb a természetre bízni, melyet lóugrás szerint úgy sem lehet tulajdonképpen. Egy azonban tagadhatatlan. Az apák példája többnyire az ellenkező hatást kelti a fiukban. Nézzétek, a vagyonszerzők gyermekei mily következetes könnyűséggel szórják szét pénzüket, szinte vezekelve. A tüzoltó fia csóvát dob a háztetőkre. Ennek a derék lakatosmesternek a fia pedig forradalmár lett, hogy kinyissa a békés otthonok, a pncélszekrények, a börtönök zárait, melyeket apja egy életen át rakott föl rájuk...

Kosztoldnyi Dezső.

Aranyat ér

az a könyv, amely megtanít arra, hogyan kell olcsó és eredményes

reklámot csinálni

Ez a könyv

D. Szabó László:

A HIRDETÉS

című könyve Ára 60 — din.

Megrendelhető a

Minerva rt. könyvostályában

Novoszel Andor posthumus írásai

Karnyal Mártony majdnem vigéc lett

Hát így esett. Már most nem tudom, hogy az Ujlapban-e, vagy a Friss újságban hirdették, hogy ilyes valami volt benne, hogy: »Kegyeleti cikkek árusítására vidéki megbízható ügynököket keresünk«. Elég az hozzá, hogy Karnyal Mártony is olvasta és rögtön elhatározta magában, hogy ő lesz az a bizonyos megbízható ügynök. Miután Irni és olvasni tud, ékes levélben vállalkozott a kegyeleti cikkek árusítására. Erős a gyanum azonban, hogy fogalma sem volt, hogy mi az a »kegyeleti cikk«. Bizonyosan italt gondolt. Erre mifelénk azt igen kegyelik. Két-három nap múlva megjött a pesti levél, ami egy kicsit elszomorítá Karnyal Mártonyt. Írták a levélbe, hogy a napokban lejön a megbízottjuk, aki a minta kollekciót lehozza és Karnyal urat (ur volt írva) az üzletszerzésbe bevezeti. Amikor végig beütötte a levelet, odaszól a feleségének (ámbar nem is törvényes felesége, mert csak úgy bagóhíten vannak együtt):

— Hallod-e Örzse? Legyün valaki, oszt hozza a mintakollekciót.

— Mi istencsüdáját?

— Hát izé, kontekciót.

— Mi az?

— Ne járjon má annyit a szád, mer majd...

Igy a Mártony, mer hogy igen nagy-törvényű, mingyár fölfortyan, no meg amugy is mérges volt, mert ő se hallott világeletibe a kontekcióról. Már most a kollekció is nyomta vagy két napig a fejét. Dehogy kérdezte volna meg valakitől, hogy mi az, attól félt, hogy majd más is kap a hivatalon, oszt ha sokan »pálláznak«, ő talál elesni tőle.

Végre megjött ama bizonyos megbízottunk, kezében egy fekete hosszukás ládikó, igen akkuratós fogóval. De kis hűja, hogy vissza nem ment, merthogy alig találta meg Mártonyt, mármint a Karnyalit. Karnyal urat kérdezte mindenfelé, hogy hol lakik, de biz senkisémet tudta megmondani, már talán vissza is meg- »bizonyosa«, ha nem jön Kovács Máté, oszt az rá nem mondja, hogy:

— Nini, nem tom, nem-e a Csontos Mártonyrul van szó.

— No, nézze csak, a Csontos Mártonyt alighanem Karnyalnak hívják. Abbizisten. Lám-lám, persze, hogy Csontos Mártonynak Karnyal a neve.

— Mer teccik tudni — magyarázta Kovács Máté a »bizonyosnak« — mifelénk leginkább Csontosnak szólíjják nevének hogy olyan nagy behemót sovány ember.

Szóval Karnyal Mártonyt megtalálta a megbízott.

— Scheffer vagyok a (tudom is én, hogy kis és mit mondott) cégtől, mutatkozott be a megbízott. Tárgyaltak is vagy két órán keresztül. Aszongya a Scheffer ur:

— Szokott Karnyal ur inni (urazta a Mártonyt szörnyen).

— Én-e? Nem mondom, hogy néha nem iszok módjával, de hogyha valaki aszondja, hogy én italos ember vagyok, hát majd megmutatom én neki Isten...

Szóval már a pusztá kérdésre is nagyon felhevült a Mártony, úgy kellett a Scheffernek lecsillapítani. Még a felesége, az Örzse is (pedig mondom, hogy csak úgy bagóhíten vannak együtt) nagyon bizonykodta, hogy: »leginkább borzasztó józan ember az uram, nem iszik és sohase annyit, hogy italos lenne«. Ebbe oszt megnyugodtak. Mutatja azután a Scheffer a ládikót, hogy hogyan nyílik meg, hogy hogyan csukódik, végre Mártony is beletanult.

A ládikóba egész helösen bele volt illesztve a kegyeleti cikk: egy fekete kereszt, rajta egy nagyon alkalmas porcellán Krisztus, a kereszt alján egy igazi járó óra, fölötte a párkányon (már mint a kereszt párkányán) a szentcsalád. Az óra mellett egy kis hajtóra állt ki, szinte majd olyan, mint a verkli forgatója. Ha a hajtótát forgatták, gyönyörűségezen zongorált. Szóval Mártonynak szörnyen megtetszett a kegyeleti cikk. Beszélt még a Scheffer sok mindent, végre oszt elment.

At is ment a Benák Palihoz (a suta Benák házas fiához, aki rézsut át lakik vele). Be is köszön nagy jámbor »Di-

csértesség»-kel. Benák Pall csak nézi a ládikót, végre oszt aszondja:

— Ejnye Mártony bácsi, csak tán nem lett kend vénségire vigéc?

Elvörösödik a Mártony, oszt ilyenfélét mond, hogy:

— Hogy én vigéc? Dehogy öcsém, de-

hogy, csak az előtt ott volt nálam egy ur, oszt... izé... megvettem tüle, hát oszt most azt akarom, hogy izé, hogy sáccold meg, nem volt-e drága.

Hát így esett. Csupán csak ezér nem lett Karnyal Mártonyból vigéc.

Novoszel Andor

Anyagi jogi rendelkezések az új adókodekxben

Írta: Dr. Fischer Jákó

Harmadik közlemény

Járadékadó

Eddig tőkekamat és járadékadónak hívták. Most a tőkekamatadó elmaradt a — cimből. Egyébként pedig majdnem minden maradt úgy, ahogy azelőtt volt. Mintaképpül szolgál az 1909. évi VII. t. c., melynek még a definitiora vonatkozó részét is ugyszólván lemásolhatta. Ott is úgy van beállítva ez az adónem: mint a *pótkdév*. Ha valamely vagyonyból, vagy vagyonyjogból folyó jövedelem más hozadéki adóval megadóztatva nincs, akkor járadékadó alá esik. Ezen negatív alapon megszerkesztett determináció az oka annak, hogy különösen is, exemplikatiná is, felsorolják azokat az adótárgyakat, a melyek járadékadó alá tartoznak.

Igy az állam, önkormányzati vagy pénzügyi obligációk után fizetett kamatok és járadékok.

más kölcsönök és követelések után járó kamatok, bármilyen címet is adtak azoknak a felek,

takarékpénztári betétek és folyószámlák utáni kamatok,

személyes járadékok, amennyiben ezek nem szolgálati viszonyból származó teljesítményeknek az ellenértékei,

külföldről származó kamatok, járadékok és osztalékok,

bérek és haszonbérek, amennyiben más adónemnek nem tárgyai, különösen a földhaszonbéréknél a katasztrális tiszta jövedelmet túlhaladó haszonbéri összegek. Itt a *földtulajdonos fizet földadót a katasztrális tiszta jövedelem után is, meg azon többlet után is, amit a haszonbérbeadás által elér.*

Ne adj és ne kérj váltót

Nem kötelesek tőkekamatadót fizetni azok a vállalatok, kereskedők és önálló foglalkozásu egyének, akik kimutatják, hogy a követeléstük a vállalatból, üzletből vagy foglalkozásból származik, tehát már kereseti adó alá vonatott. Ebben az esetben a követelés után behajtott kamatok sem esnek adó alá. Ámde, ha a *jogcímben változás történt, vagyis a kereskedő váltót vesz a követeléséről és azután hajt be kamatot, köteles lesz tőkekamatadót fizetni.* Az eddigi gyakorlat megengedte, hogy a kereskedőnek a kötelezvényen és váltón alapuló követelése is tőkekamatadó mentes legyen, ha kimutatta, hogy a követelés az üzlet forgalmából keletkezett és ezt a magy. p. ü. közg. bíróság 17. sz. elvi határozata is megerősítette, most azonban — ha szigorúan fogják magyarázni a törvényt — akkor az árukövetelést nem lesz szabad átváltoztatni kötelezvény vagy váltóköveteléssé, mert az *ezek után élvezett kamatot már adót kell fizetni.*

Adómentes

Felmerült az a kérdés, hogy a közkereseti vagy betéti társaság tagjainak tőkebetétei után kikötött és beszedett kamatok után fizetendő-e kamatadó? A törvény — az eddigi gyakorlattól eltérően, itt is adót igényel, kivéve azt az esetet, ha az illető üzlet adóvallomásában az egész befektetett alaptőkét bejelentette.

Ugyancsak nem fizetnek adót az önkormányzati területek olyan jövedelmek után, amelyek az uccák és terek használatáért járnak. Így pl. a fiaker és autóstállások, helypénzek és kirakatok által elfoglalt területek után. Aminthogy az egyes közjöveldelmek is adómentesek.

Mentesítve vannak a postatakarékpénztári betétek és azoknak a szövetkezeteknek a betétei, amelyek nem nyereségre alakultak és tantiemeiket nem adnak az igazgatóságuknak és felügyelőbizottságuknak. Azok a tartásdíjak,

melyeket a szülők a gyermekeknek, vagy megfordítva a gyermekek a szülőknek adnak, amennyiben erre külön kikötéssel nincsenek kötelezve. A törvénynek az a rendelkezése, amely a szülőknek és a gyermekeknek ellátását teszi kölcsönösen köteleességévé, nem vonja maga után a járadékadó fizetését.

Az olyan osztalékok, melyek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál a vállalat tiszta nyereségénél már megadóztatva lettek, nem fizetnek új járadékadót, amiként a gyámoltak és gondnokoltak sem, ha a gyámpénztár összesítve és nem külön kezeli a vagyont.

A rokkantségélyek és a munkásbiztosítók által fizetett rokkant járulékok szintén mentesek, valamint azok a *mezőgazdák is, akik fizikailag nem képesek elvégezni a mezőgazdasági munkálataikat, a haszonbérbe adott földjeik után.* Arról, hogy a munkaképtelen mezőgazdák ez a mentessége, amely természetesen a földadóra nem terjed ki, hány holdnál kezdődik és hánynál végződik, a törvény nem intézkedik. Ebből azt kell következtetni, hogy egy elagott, vagy testileg képtelen földbirtokos a katasztrális tiszta jövedelmen túl elért többlet után, mely a haszonbérbeadásból folyik, soha sem lesz köteles járadékadót fizetni, még ha száz hold földnek is a tulajdonosa, amennyiben a fizikai inkapacitását bizonyítja.

Az itt felsorolt mentesség kiterjed mindazokra a pótlékokra is, amelyek egyébként a járadékadó után kivethetők voltak volna.

A pénzügyminiszter javaslatára a minisztertanács időleges adómentességet engedélyezhet bizonyos felekezeti, humánus, szociális és nevelési intézményeknek.

Az adófizetési kötelezettség a lajstromos kivetés esetén mindig a következő év január elsejével kezdődik és annak az évnek december 31-vel végződik, amely évben az adókötelezettség megszűnik. Az adófizetési kötelezettség annak létrejöttétől számított harminc nap alatt bejelentendő, mert ennek elmulasztása bírsággal jár. A megszűnés is bejelentendő, sőt az a körülmény, hogy a kamatot, illetve tőkekövetelést behajthatatlanná vált, bizonyítani is kell. A régi időben a tőkekamat és járadékadónak az a része, a mely lajstromos kivetés alá esett, a szorosan vett Magyarországon igen keveset, mindössze 3.4 millió koronát jövedelmezett, mert adóvallomáscsúszás kötelezettség nem létezett. Nálunk ez az adónem sokkal tekintélyesebb jövedelemmel kecsegtet, miután a bejelentési kötelezettség többféle szankcióval van ellátva.

A pénzügyi területek és más testületek által levont tőkekamatadó és a külföldi jogi személyek által élvezett kamatok utáni adó a kifizetéskor, tőkésítéskor, vagy jóváíráskor rováendő le.

A külföldről származó kamatok és járadékok csak abban az esetben nem adókötelesek, ha bizonyítva van, hogy a megfelelő adó a külföldön kifizetett.

Az adóalapot mindaz a pénz, vagy természetbeni szolgáltatás képezi, ami az előző évben megillette a hitelezőt akár kifizetés, akár jóváírás, akár tőkésítés útján történt az. Amennyiben a tőke, vagyon, vagy jog után való hozadék szerződéssel nincs fixírozva, azt az adókövetőbizottság *becslés útján* fogja megállapítani. Hogy ezt a becslést külön bizottsághoz, vagy a kereseti adókövető bizottsághoz fogják-e utasítani, a törvény nem mondja meg

és így ez a kérdés a végrehajtási utasításokban lesz szabályozandó: kétség támad abban a kérdésben is, hogy csak a tényleg befolyt kamatok és járadékok után kell-e adót fizetni vagy elég, ha ilyenek ki vannak kötve? Egyik helyen így, másik helyen amugy distingvál a törvény. Pld. a 68. paragrafusban azt mondja, hogy a hitelezési viszonylatban a hozadék úgy fogadandó el, amiként az az okmányban szerepel, tekintet nélkül arra, hogy az adókötelezett megkapta-e a járandóságát, míg az előző szakasz csak a tényleg befolyt kamatokról a járadékokról beszél.

Amennyiben a kamattőkevédelem nincs okiratban kikötve, vagy nem határozható meg, akkor a tőke 6%-át vélelmezik jövedelemnek. Ez a vélelem ellenében áll az 1895. évi 35. és 36. 1 cikkek rendelkezéseivel, amelyek a törvényes kamatlábat öt százalékban állapítják meg.

Ha a követelés valódisága és fennállása vitás és per tárgyát képezi, az adókövetés elhalasztható a bírói eljárás befejezéséig.

Az adókulcs kétféle és pedig aszerint, amint a tőkék a pénzügyterületeknek vagy magánosoknál vannak elhelyezve nyolc, illetve tizenöt százalék. Özvegyeknél és gyámság alatt állóknál, amennyiben a tőkekamat és járadékadó alá eső jövedelem nem haladja meg a tízezer dinárt és a kötelezett nem pénzügyterület, hanem magánszemély, szintén csak 8%-os adókulcs alkalmazandó.

Az uzsora alkonya

Az 1909. évi VII. t. c. öt százalékban állapította meg az adókulcsot, ami azonban csak látszólagosan előnyös a mi adórendszerünkkel szemben, mert ott mindenféle pótdadó is terhelte az adókulcsot, míg nálunk a nyolc, illetve tizenöt százalékos adókulcs semmiféle állami adóval nem szaporítható és itt nem létezik a többi adónemeknél ismertett progressziós kiegészítő adótétel sem.

Hogy a pénzügyterületnél elhelyezett tőkék hozadéka előnyösebb elbánásban részesül, mint azok, melyek magánosoknál kamatoznak, a *hitelpolitikai érdeknél és a pénzügyi versenyképességének elősegítésén felül* az az oka is van, hogy itt az adóalap teljes mértékben előkerül, száz percentig megadóztatható és alig kerül valamilyen adminisztrációs költségbe, míg a magánosoknál elhelyezett tőkék elbujnak és a kivetési és behajtási költségek az adó nagy részét felemésztik.

A fizetést az adóköteles vagy az adósa tartozik teljesíteni. Az állam, önkormányzatok, pénzügyterületek és az árvasékek az összesített pénzügyterület után, mint kamat és járadékfizető adósok, maguk vonják le az adót a kincstár részére, egyéb esetben a kamatot és járadékot élvező hitelező tartozik fizetni. Megtörténik sok esetben, hogy a kamat olyan hitelezőt illet meg, aki nem lakik az országunk területén és így az adó behajtása nehézségbe ütköznék. Ezért ilyen esetben is köteles az adós a hitelezőtől levonni és a kincstárnak beszolgáltatni a járadékadót.

A járadékadó után semmiféle tartományi, járási vagy községi adó ki nem vehető.

Ha a követelés bírói uton hajtattott be és az a hitelezőnek folyósították, köteles a bíróság a megfelelő járadékadót levonni a kincstár részére és ha kitűnik, hogy ez a járadékadó alá eső követelés nem volt bejelentve adókövetés céljából, következik a bírságolási eljárás.

Ebből az intézkedésből igen sok keserűség fog származni. A bíró semmi tekintettel sem lesz arra, hogy a folyósított követelés adómentességet élvez-e, hanem kegyetlenül visszatartja a járadékadót. A hitelező pedig lajve-székelné fog, hogy a behajtott követelés az ő kereskedelmi üzletéből származik, tehát nem adóköteles. A rokkant mezőgazda sirni fog, hogy az ő haszonbérbe sem esik járadékadó alá, mert a 63. §. 12. pontja neki mentességet biztosít stb. Az eredmény mégis az lesz, hogy a bíró olyan adót fog visszatartani, ami nem jár, a fél pedig kérvényezhet az emberi kor végső határáig,

A deputációzás eseteiből

A régi népek mindig szerettek deputációba járni s ez a szenvedélyük sokkal élénkebb volt, mint a mai embereké, akik szintén nem hátrálnak meg holmi kirándulás elől. A pálmát mégis elmúlt korok hőseinek kell adnunk, mert azok nem válogathattak abban a sok kényelemben ami ma áll rendelkezésre. A vasut még fehér holló volt, de meg okos ember nem is tehetette ki magát akkora veszedelemnek, hogy két rongyos vas-sínre bizza az életét. Ha a fogat felborul, legföljebb az árokba borul az ember. De ha azok a vaskolosszusok zavarodnak meg, csak az ítélet napján válnak megint teljessé a szerteaprózódott csontok.

Mentek hát az emberek szekéren, cipelve magukkal kellő időre való ennivalót, főleg bort. Ez az utóbbi oktalanságnak tetszik, hiszen Athénbe se vittek baglyot. Azonban várjunk csak, emberek, haladjunk sorjába. Való tény, hogy minden tájékon lehetett bort találni. Ahol megfelelőre akadtak, ott meg is itták azt, egyebekben jól esett a hazai, amihez hozzá vagyunk szokva.

Az utazás ideje hossza nyúlt, a torontáli utak sohasem panaszkodhattak az elkényeztetés miatt s ha utolérte a vándort az eső, hát úgy megrekedt a sárban, hogy csak a teljes szárazság idején mehetett tovább.

Mindez nem volt baj amellet a gyönyörűség mellett, amit a deputációzás tudata adott. A deputátus először is elszabadult hazuról, az otthon kényszerű megszokottságából s olyan új csodákat látott idegenben, hogy még elképzelhetlen nagy idők multával is azt emlegette.

— A Bogdán Pestre megy! — adta hírül valaki és erre egy pillanatra elhallgatott mindenki.

Titkos irigységek dagasztották a kebleket, hogy itt van ni, milyen keserves, unalmas ez az élet, amely fűzérbe szedi az egyforma hétköznapiakat, aztán mások vidáman élnek, kutyabajuk s olyan hallatlanul szerencsések, hogy utazhatnak is.

Még aznap tudta mindenki Bogdán szándékát, ezt beszélték a kaszinóban, a korcsmákban, az uccasarkokon s meszebb lakók, — akiket nem kevésbé izgatott a hír, — nem sajnálták a fáradságot, elébb kerültek s beszédjükbe szótétek a halottakat.

— Nem tudom, igaz-e, de mondják, hogy a Bogdán Pestre megy.

— Töle magától tudom, erősítette meg egy benfentes és hozzátette, hogy meglehetősen bizalmas viszonyban áll Bogdánal, aki neki már sok olyasmit elmondott, amiről másokkal szemben néma és titokzatos.

— Ez éli a világot!

— Hát bizony szerencsés ember!

Jöttek a megbízások is egymásután.

— Hozhatna valami divatos ruhaanyagot, kedveskednek a menyecskék. Maga ott ugyis körülnéz, meglátja, miben járunk most a pesti asszonyok.

A másik azzal állt elő:

— Hogyha nagyon unatkozni találsz és nincs jobb dolgod, keresd fel a sógoromat és tudd meg, mekkora már a család, életben van-e még a Milcsi néni? Ott laknak valamire Budán. De rájuk találsz könnyen, két nagy vadgesztenyefa szemel a házuk előtt.

A harmadik politikai intimításokat szeretett volna tudni egyenest Deák Ferenc szájából, öreg emberek köszvény ellen való biztos szert kerestettek vele, — egyszerűen el volt látva és boldogan ígért mindent, mert ezekben a napokban a népszerűség meleg napugara ölelte körül. Csak ült mosolyogva, kipirosodott arccal és szivta a pipáját, bólongatva nagyokat a mondottakra.

— Meglesz, minden meglesz, csak időm maradjon a hivatalos elfoglaltság mellett.

Megint menyecske jött, de az sokat süntörgött, nyilvánvaló, hogy négy szemközt akart beszélni. Zavarta a sok kletyvelő. Elkaptott végre mégis egy alkalmas pillanatot.

— Nézze, Bogdán bácsi, másnak akkor se szólnék, ha örökre néma maradok, de maga jó volt hozzám mindig, akárcsak az apám. Hát... hogy is mondjam csak, nem a hiúság szól belőlem, végtére mit adok én a világra, de az utóbbi időben olyan sápadt az arcom,

mintha a koporsóból keltem volna ki. A doktorok vasat ajánlanak, de van annál alkalmasabb szer is. Maga bizonyára elnéz a színház tájékára is, szóba áll a Kocsiszovszky Borcsával, ugyan, szeresse meg a titkát, mitől olyan nagyon szép és üde, hogy mindenki bomlik utána?

Bogdán végre utra kelt és egyszer megérkezett Pestre, ott a Lóban megszállott és attól kezdve hosszasan tanulmányozta a főváros éjszakai életét. Finom női személyekkel is megismerkedett; az egyiknek az apja tábornok volt, aki még mindig idegen rabságban sanyalódik, kiváltani őt elsőrendű cselekedet, sőt kötelesség. A másik táblalabíró leánya, a költői pályára készülő és egyelőre hangulatokat gyűjt. A hölgyek igen kedvesek voltak, versenyt ittak Bogdánal, azért makacsul ragaszkodva származásuk meséjéhez. Némi kölcsönt kérni a végén nem restelkedtek, amiért cirógatás jár ki a bácsinak.

Ákár hiszik, akár nem, még a budai sógort is megtalálta Bogdán, még pedig apró korcsmák utmutatói segítségével. Az ilyen helyekre sokan járnak az emberek közül és mindnyája barátságosan fogadja az idegent, aki új meséket hoz, soha nem hallott vidékek legendáit szövi tovább. Hát szóba kerül a sógor, akit végül valaki ismer.

Elintéződik egyszer hosszas előszobázás után a hivatalos dolog is, Bogdán hazakerül s attól fogva piros betűvel jeleztetik utja.

— Várjatok csak, mikor is történt! — mondja ő maga, tünődve valamely eseményen és nyomban hozzá teszi.

— Abban az esztendőben volt, amikor Pesten jártam.

De nem csak ő maga van így velem, hanem a többiek is.

— Ugyan, miket beszélés már, förmednek rá egy sokat füllentőre. Tévedsz az időben, mert amikor Amálka férjhez ment, Bogdán már megjárta Pestet.

Az évek szaladnak, nincs erő, amely

megállíthatná futásukat s egyre nagyobb darab marad mögöttünk abból, amit könnyelműen elherdáltunk, felületesen kezelve a szépségeit. Már fehérek lesznek a hajdani lombos, fekete fűrtök, itt-ott folytonossági hiányok is felfedezhetők; a delizsanc megszűnt, az uri fogattal legföljebb a megyeszékhelyre rándul be a gazdája, vagy a szomszédos faluba megy látogatóba, kényelmesen pófékel a vasut s megszelidítette az ellene támadókat, — azért mégis kegyelettel mutogatják az idegennek a város nevezetességeit.

— Ez pedig Bogdán bácsi, a nagy utazó. Igen szorgalmas deputátus volt, aki nem kímélt költséget és fáradságot, ha közügyben kellett eljárnia. Még Bécsben is volt egyszer számtalan-magával a királynál. Ámbár azt akkor császárnak nevezték.

Hát szó ami szó, sok torontáli küldöttségjárás történt az idők folyamán a Statthaltereihez, meg a jogügyi igazgatóságokhoz, amit a kikindaiak »Carski direktoráté«-nak hívtak, kértek a népek különféle dolgokat maguknak elsősorban, földosztást, aztán a városnak, a megyének, informáltak hétszemélyes táblát aszszonysorással (meztelen nyakkal, csipkekarokkal), meg nyomós érvekkel, de a bécsi ut marad az igazán feledhetetlen.

Bogdán ötös deputációt vezetett a császárhoz, immár nem is nagyon fontos, hogy milyen ügyben. Csak az a fontos, hogy a kihallgatás előtt megjelentek a császárvárosban már egy héttel előbb, kellett ez az idő az előkészületre.

— Oktalan alakok vagytok, feddette népét Bogdán, a császár elé kerültek, nem a komátokkal fogtok bratyizni. Ezért minden reggel nyolckor rapporton lesztek nálam, hogy a kellő mozdulatokat elsajátítsátok.

Hideg tél volt, fűtötték Bogdán szalásán a nagy vaskályhát, amely előtt ő melegedni szokott. Nyolc órakor reggel éppen hogy kikelt az ágyból, nadrágot sem húzott, sőt rajta maradt — egyetlen ruhadarabnak — hálóing, úgy kommandírozott.

Kosziolányi Dezső:

Mab királyné

(Romeo és Julia új fordításából)

MERCUTIO: *No nézd, a Mab királyné járt tenálad, A tündérek bábája, oly parányi Alakba jön, mint városi szenátor Mutatóujján a gyűrűs agátkő. Aprócska, kis, könnyű fogatba hajít át Az emberek orrán, akik alusznak A kerekek küllője nyurga pókláb, A hintó fötele egy szűcskeszárny, A hámja finom pókhálólonál, Gyeplője a hold lucskos sugara, Ostornyele tücsökcomb, rost a szija, Csöpp, szürkementés szunyog a kocsis, Félakkora, mint a kövér kukac, Mit rest cseléd az ujjából vakar ki. A kocsiváz egy üres mogyoró, A mokus eszkábálta, vagy a vén szu, Kik ősidőktől tündér-kocsigyártók. Így robban át a szeretők agyán Éjente és az álmuk szerelem, Udvarló térdén s udvarlás az álma, Fiskális ujján és az álma pördij, Nők ajkain s álmukba csókolóznak. De Mab, ha mérges, szájuk hólyagos lesz, Mivel a habcsók nekik is megárt. Nem egyszer udvaronc orrába vágta S az erre már kiüntetést szagol, Máskor dézsmás malacka farkhegyével Csiklandja az alvó papocska orrát És az plébánjáról álmodik. Majd átrobog a katona agyán És álma sok-sok nyakszelés, spanyol tör, Les és rohan, aztán öt önyvi mély, Jó — nagy ivászat; hirtelen a dobszó Pörög tüleiben, fölriad, ocsudik, Kicsit szedi a szenteket az égből S megint elalszik. Ő a Mab királyné, Lovak sörényét éjjel egybefonja, Csombókos hajba süt varázsgubancot S hogy szertebontod, az babonáság. Boszorka ő*

— Alljatok sorba, hadd látom, mire mentetek!

Azok gyakorolták a pukkedlizést, a fejtartást, a szemek ájtatos és lojális forgatását — ami szintén nem a legutolsó tudomány, — Bogdán javitgatta a mozdulatokat, a vonalakat.

— Mélyebben! Kecsesebben! Holnap az utolsó főpróba, mert délben megjelenünk a kihallgatáson.

A főpróbán különösen izgatott volt Bogdán, mert azt tapasztalta, hogy nem elég sima a meghajlás.

— Ide nézz, te ország lova, így hajolj meg!

Bogdán, állván a forró vaskályha előtt, derékban megtörött, felső teste mégis lengén uszott a levegőben. Ugyanakkor azonban örületesen sikoltott és előre vágódott hasra. Mindössze arról feledkezett meg, hogy mögötte a kályha, amelyhez odasütötte magát az előre való hajlás következtében.

Az audienciát szégyenszemre le kellett fujni, Bogdánt pedig két hétig ápolták, kengették, amíg azt mondhatta: Köszönöm, most már ülni is tudok. Attól kezdve nem is járt deputációba, élt az emlékeinek.

Öreg riporter

Történetek Ibsenről

A norvég fővárosban, ahol az imént ünnepelték meg Ibsen születésének századik évfordulóját, egy újságírónak az az ötlete támadt, hogy az uccai járókelőket sorba megkérdezi:

— Ismeri-e Ibsen Henriket?

E körkérdés eredménye üdvös leckét adhat azoknak a fiatal íróknak, akik a dicsőségről álmodoznak.

Egy rendőr, aki úgy ismeri Oslót, mint a tenyerét és azzal dicsekszik, hogy a norvég fővárosban minden uccát, minden házat tud, ezt felelte:

— Sajnálom, de nem szolgálhatok a lakcímével. Sohasem hallottam ezt a nevet.

Egy öregur, aki kucsmát viselt és aranykeretes pápaszemet, szintén tájékozatlanul mutatkozott, de így vágta ki magát:

— Bocsanatot kérek, én nem vagyok — idevaló.

Egy újságosbódé árusítóasszonya azonban ezt válaszolta:

— Ibsen? Ő a világ legnagyobb költője.

*

Ibsenné évekig lakott Münchenben. Itt mindig a Maxilian-kávéházba járt maga elé tetette az újságok oszlopát, olvasgatott. Délután a kávéház közönsége ezért megkétszereződött.

Egy napon azonban Ibsen elutazott s a kávéházat nem látogatták oly szorgalmasan a vendégek, mint annak előtte. Erre a kávéház tulajdonosának merész ötlete támadt. Szerződötett egy színészt, aki csodálatosan kimaszkírozta magát, ősz pofaszakállal, szemüveggel s beült a kávéházi sarokba s olvasgatta a skandináv lapokat.

Egy délután Ibsen maga toppant be a kávéházba s valósággal megrémült, mikor saját magát látta a társasasztalánál.

A színész a sikerén fölbuzdulva Amerikába utazott s azzal kereste kenyerét, hogy Ibsen-bemutatók után megjelent a lüggöny előtt, mint a szerző, bozontos hajjal, komor szemöldökkel. Ilyenkor a helyáratat duplára emelték, hogy az amerikaiak annál jobban tóduljanak.

Az ál-Ibsen annyira belejött szerepébe, hogy azután sem adta föl, miután Ibsen meghalt. A Hilwaukee színházban, a Rosmersholm előadások után, nyolc évvel Ibsen halála után még mindig kijött az ál-Ibsen s hajlongva köszöntö meg a tapsokat...

*

Münchenben Ibsen fölháborodva beszélt egy nőről, aki elhagyta férjét és megszökött a szeretőjével.

— De hiszen — vetette ellen egyik barátja — az ön Nórája is ugyanezt cselekedte.

Ibsen erre kiegyenesedett, csillámló szemmel felelt:

— Igen, de ő — egyedül ment el...

A KAVIÁROS VACSORA

KIS DETEKTIVREGÉNY

Irta: SVEN ELVESTAD

— Hogy mondja, *kihallgatásnak?* — mosolygott a professzor, miközben a snapszos pohárka kristálytalpát kezébe vette, úgyhogy gyűrűjének kék köve szembetűnően csillogott.

— Szándékosan használtam ezt a kifejezést — felelte Krag — mert ugyebár, feltéve, hogy én nem tettem volna eleget az ön kedves meghívásának, mi történt volna akkor? Nem ment volna ön magától a rendőrségre, hogy vallomást tegyen?

— Hogy felvilágosításokat kérjek? Lehet. Olyan ember, mint én, nem tesz vallomást. Miről is tennék? Legfeljebb arról lehet szó, hogy érdeklődjek. Ez az egész.

— Csakhogy a rendőrségnek megvannak a maga formái az ilyen egyszerű látogatásnál, amiktől nem szívesen tér el. Mindig van például egy kellemetlenül sárga korlát az érkezők és a jelenlevők között. Hogy ez az ünnepien megterített asztal sokkal kellemesebb lenség, azt nyugodtan elismerhette.

— Nos, elismerem — felelte a professzor nyájasan — de csak azért, mert ilyen kedélyesen veszi az ügyet, kedves Krag. Mit szól hozzá, nem ragyog ez a hideg felvágott? Az északi népek között olyan kulturája fejlődött ki az előételeknek, ami egyszerűen csodálatos. Milyen étvágygerjesztők, kitűnő ízűek s mégis milyen könnyűek ezek az ételek. Annál nehezebb és megemészthetlenebb véleményem szerint az északi irodalom.

— Találó megjegyzés — bólintott Krag s ön ugyebár elsősorban a szinpad irodalomra vonatkoztatta ezt? Gyakran szokott színházba járni?

— Mint ön is tudja, csütörtökön is ott voltam.

— A brazilai követtel együtt. Ugy van. Beszéltem a követtel.

— Szellemes és kedves ember.

— Feltétlenül. Nagyon örül, hogy megismerkedhetett önnel, professzor ur.

— Bizonyára ezt is hallotta, hogy *öxcexcellenciája* volt olyan szíves és bemutatott a színház intendánsának is? Ez aztán egy nagyszerű ember.

— Igen, hogyne. Az előadás, ugyebár, fél nyolctól fél tíz óráig tartott?

— Igen, azt hiszem, körülbelül addig. Én mindenestre egész idő alatt jelen voltam.

— Tudom. A követ elmondta, hogy egy pillanatra sem vesztette el Önt szem elől.

— Remélem, nem vágta mellbe a követet egy ilyen kérdés direkt feltevésével?

— Hogy teheti fel ezt rólam, professzor ur? Mi vagyok én, suszter? Nekem éppen az emberek ügyes kihallgatása a specialitásom. Remélem, nem veszi ezt a szót ismét rossznéven. Azt hiszem magamról, hogy mindenki ki tudom csalni az engem érdeklő felvilágosításokat, anélkül, hogy az illető ebből bármit is észrevenne.

— Belőlem is?

— Önből is, természetesen.

— Talán éppen most is ezzel kísérletezik?

— Ezt már megmondtam az elébb önnek. De megengedi, hogy figyelmeztessem, a hideg felvágott, amit ön az imént annyira megcsodált, nem érvényesül eléggé snapsz nélkül. Talán egy pohárka *Aquavit*-ot... Hogy úgy mondjam, ez a dolog lényege. Megengedi, professzor ur?

— Ismét koccintottak. Mc Intosh ajkaihoz emelte a jég-hideg, páras kristálypoharat és tartalmát felhajtotta. Az üres poharat egy pillanatra még kezében tartotta, azután elismerőleg bólintott. Arcvonásai nem tükröztek egyebet a vacsora fogásai fölött érzett teljes megelégedésnél és semmi nem árulta el, hogy a társalgás különös karaktere hármiképpen is kellemetlenül érintené.

Asbjörn Krag megjegyezte.

— Talán hagyjuk a színházat és keressünk más témát. Vagy ön nem gondolja, hogy a vita anyaga erről már kimerült?

— Dehogynem. Tényekről nem lehet sokáig vitatkozni.

— Térjünk át inkább a Kék Klubra. Ön ott is volt ezen az estén.

— Nem gondolja, hogy ez lehetetlenség? — kérdezte a professzor.

— Egyáltalán nem. Én nemcsak a brazilai követtel beszéltem, hanem az öreg Gundersennel is. Már pedig ő azt állítja, hogy abban az időben, amikor egy bizonyos lopás történt, látta önt a klubban.

Mc Intosh professzor előredült székén.

— Most érkezünk el a döntő ponthoz — mondotta — itt válik el a dolog. Mindenekelőtt vegye tudomásul, hogy engem a legcsekélyebb mértékben sem bánt, hogy ön ezzel a gyanúval így szemtől-szembe illet. Ellenkezőleg roppantul hálás vagyok, hogy mindent a tárgyra térünk. Ki kell fejeznem őszintén nagyrabecsülésem, azért a tapintatos módért, ahogy a klub becsülése, azért a diszkréció minden dicsőítője az ügyet kezeli. Ez a diszkréció minden dicsőítője érdemes. Mondhatom, úgy viselkedett velem szemben, mint egy dzsentlemennek a másik dzsentlemennek kell. Ő kért fel engem arra, hogy az egész esetet beszéljem meg önnel.

— Azért, mert nagyon szíven viseli a klub jó hírét. Én is tagja vagyok különben a klubnak és mindent el fogok követni, hogy az ügyet feltűnés nélkül intézhessük el. Az öreg Gundersen vádja mindamell

nagyon határozott. Ő felismerte önt a ruhájáról, hajáról és a szemüvegéről.

— Ugyan, kérem, mit láthatott ő? Egy gallért és egy nyakszírt, ami a karosszék támlája mögül kiállt. Esetleg az arcot is, az ő nézete szerint az enyém. De ne feledje el, hogy már kezdett beesteledni és a terem olyankor nem egészen világos. És az öreg Gundersen, jegyezze meg, az *öreg Gundersen*... hogy képzele Krag ur, hogy akad bíróság, amely az ő vallomását elegendő bizonyítéknak fogja tartani, ha én alibit igazolok, teljes és tökéletes alibit?

— Ma már nem esik olyan döntő sullyal egy alibi a lathá, mint azelőtt. Tanulmányozta ön az utolsó évek kriminológiáját?

— Nem.

— Ha tanulmányozta volna, tudná, hogy a modern, tudományos rendszerességgel dolgozó gonosztevők hozzá sem fognak egy bűncselekmény kiviteléhez addig, amíg alibiről nem gondoskodtak. Ez eredményezte, hogy a kriminalisták is új módszerekhez kénytelenek folyamodni a nyomozás során.

— Talán ön is az új módszereket alkalmazza most?

— Igen.

— De azt csak nem hiszi, hogy egy ember ugyanabban az időpontban két helyen is lehet egyszerre?

— Nem.

Asbjörn Krag sajtóságos kutató pillantással nézett a professzor arcába. Mc Intosh rögtön észrevette ezt és barátságosan kérdezte:

— Mit vizsgál a szememen?

— Nem a szemét vizsgálom — válaszolta Krag — hanem a szemüvegét.

A professzor levette pápaszemét, odaadta Kragnak és így szólt:

— Ezen a szemüvegen semmi rendkívüli sincs. Olyan mint tízezer másik.

Krag futólag rápillantott a pápaszemre és visszaadta.

— Rövidlátó ön? — kérdezte a professzortól.

— Nem tulságosan. *Kissé* rövidlátó vagyok.

A szeparé függőnye ebben a pillanatban szétvált, hezták a kaviárt. Krag figyelmesen nézte Mc Intoshit. A professzor nem tudott eltitkolni valamelyes megkönnyebbülést, hogy a beszélgetés félbeszakadt. *Kissé* tulzott volt az elragadtatása, mivel a nagy dobozt amely illatosan és hidegen foglalt az asztalon helyet, üdvözölte.

— Ez az, — mondta a professzor — így gondoltam. A kaviárt csak egy feltétel mellett lehet igazán élvezni, ha tudniillik frissen felbontott és meg nem kezdett dobozban szolgálgják fel.

Ujból töltöttek a poharakba.

— Milyennek találja a pezsgőt? — kérdezte a professzor.

— Öszintén szólva a *Brux*-ot jobban szeretem.

— De hiszen ez *Brux*!

Csakugyan tévedtem volna, — csodálkozott Krag — nézze csak meg, kérem, az üveget!

A professzor kiemelte az üveget a hűtőből és hangosan olvasta a címkét: »*Brux*«.

— És mosolyogva tette hozzá:

— Pedig esküdni merem volna az ön izlésének a biztonságára, kedves barátom.

— Véletlenül történt, — védekezett Krag.

Egy különös ajánlat és egy gyilkosság

A professzor mosolyogva evett tovább.

— A kaviár igazán kitűnő, — jegyezte meg Krag és hirtelen a professzorhoz fordult — vár kint az ön sofförje?

— Azt önnek is tudnia kell, — felelte Mc Intosh — elvégre hagyott kint egy örszemet, hogy a sofföröm szemmelartsa.

A kérdés meglepő volt. De meglepő volt a felelet is... az egész beszélgetés a két ur között, akik kaviárral kínálgatták egymást és szemmeláthatólag nagy súlyt helyeztek arra, hogy kölcsönösen a legnagyobbszeretetreméltóságot fejtse ki egymással szemben. Hogy közben sűrűn kocintgattak a pezsgős poharakkal az erősen természetes dolog volt.

— És arcán azzal a derüvel, amely még az asztal gyönyörűségét tükrözte vissza, sőt csámcsogva — (ez is egy renesz volt tökéletes dzsentliman-modorán) — megszólalt Mc Intosh professzor:

— Érdekesnek találja a társalgásunkat?

— Az egyetlen dolog, ami ebben a pillanatban igazat, — felelte Krag — az, hogy milyen újabb ötlettel áll majd elő a főpincér? Méltó lesz-e a folytatás a kezdethez? Honnan tudja különben, hogy őrt hagytam kint? Látta?

— Nem, de ha a helyzetet az ön nézőpontjából itélem meg, akkor fel kell tételeznem, hogy hagyott. Az ön javaslatára elbucszunk az imént a »*Színház*« témától. Engedje meg, hogy azt ajánljam, vegyünk becsut a »*Kék Klub*« témától is.

— Nagyon szívesen.

— És térjünk át egy másik tárgyra, amellyel ön, kedves Krag, nagyon kellemesen elszórakoztathatna engem, a harminchatezer koronás pénztárca ellopására.

amely október tizenhatalcadikán történt a Hitelbankban. Ott voltam.

— Ó, tudjuk.

— Juk? — ismételte meg az utolsó szótagot a professzor megütődve — egészen felesleges hangsúlyoznia, hogy nemcsak önnel állok szemben, ezt ugyanis tudom. Ez volt a legfőbb oka, hogy ezt a találkozót felajánlottam. Azt gondoltam ugyanis, hogy célszerűbb lesz egy testület helyett egy önálló, megfontolt személyiséggel, mint ön, tisztázni a dolgokat. Mint mondtam, azon a délelőttön csakugyan ott voltam a bankban, még pedig hogy a folyószámlámról felvegyek egy összeget.

— Ezt s tudjuk.

— Alkotott ön magának határozott véleményt a jellemvonásaimról, nagyrebecsült barátom? Közben azonban szabad figyelmeztetnem, hogy ne hanyagolja el a kaviárt? Minden egyebet, amj egy kifinomodott gyomor igényeit kielégíti, csak kis adagokban élvezhetünk, és sajnos, csak a kaviár az egyetlen, amelyből határtalan mennyiséget el lehet fogyasztani, amíg úgy érezzük, hogy no már elég. Nos, itt a főur.

Telle főpincér megjelent, mert nyugtalankodott váratlanul támadt gondolata miatt, hogy a pezsgősüvegek a hűtőben pihennek. Aggodalmi azonban rögtön eloszlottak, mielőtt egy pillantást vetett az asztalra. Mc Intosh megsürgette nála a menü folytatását és a főpincér eltűnt.

— Amint mondtam, kedves Krag — vette fel újból a beszéd fonalát a professzor — önnek tisztába kell jönnie a karakteremmel: nyugodtság, függetlenség, rettenthetetlenség.

— Van fegyvere? — kérdezte Krag.

— Hogyne, — felelte Mc Intosh professzor, miközben újabb adag kaviárt emelt tányérjára.

Kényelmesen, feltűnően sokáig babrált a kanállal, azután lassan elkezdte a vékonyra szelt, piritott kenyeret a kaviárral megkenni; mintha csakugyan mutogatni akarta volna finom, elegáns kezét, amelyen, mint már említettük, egy lapos, két örös pénzdarab nagyságú kék kő csillogott a gyűrű vékony aranykeretébe foglalva.

— Hol van a revolvere? — folytatta a kérdezősködést Krag.

— Itt, — felelte a professzor és kivette nagykallberű, katonai pisztolyát a zsebéből s a fehér abroszra fektette.

— Krag otthagya.

— Szép fegyver, — ennyi megjegyzést tett csak rá.

A professzor újból zsebredugta az ismétlőpisztolyt:

— Sokat utazom, — mondotta — ezért hordok mindig fegyvert magamnál. Azonban ezideig csak válaszoltam az ön kérdéseire, valamennyire, noha egyrésztüket meglehetősen motiválatlanoknak találtam. Engedje meg, hogy most konstataljak valamit, azt, hogy én önnek úgy mutatkoztam be, mint valaki, aki zavartalanul és botrányok nélkül akar élni. Ha azonban valaki megátmad, el vagyok rá szánva, hogy védekezem. Nem annyira a revolveremre gondolok, mint a személyiségemre, a befolyásomra, a lobogóra, amely alatt élek. Be tudom látni, hogy valaki, aki annyit utazik mint én, félreértéseknek lehet kitéve, de minden félreértésnek el kell oszlani, ha az emberek értelmesen beszélnek egymással és nyíltan kimutatják a kártyáikat. Magánérdekeim kívánják, hogy a személyem semmi feltűnést se keltsen. Kielégítettem végre az ön kívánságát?

— Teljesen.

Ujból koccintottak s azután Krag megkérdezte:

— Az ön sofförje, aki kint vár, ugyebár norvég?

— Igen.

— Ha nem csalódom, két hónapja áll az ön szolgálatában?

— Igen.

— Ön Bygdöben lakik egy kis villában?

— Igen.

— Van egy inasa, nemde, akit Sidneynek hívnak?

— Igen, tíz év óta van nálam.

— Ön egész egyszerű háztartást vezet, ugyebár?

— Ha megengedi.

— Ha ön otthon étkezik, akkor a legközelebb vendéglőből hozatja az ebédet?

— Igen.

— A villában öt szoba van, ha jól tudom, három a földszinten, a háló és a fürdőszoba az emeleten?

— Ugy van. Ön lát valami összefüggést a szobák elhelyezése és az öreg Gundersen klubbeli kalandja között?

— A »klub« témától elbucszunk, — figyelmeztette Krag a professzort.

— Ugy? Annak örülök. Sikerült tehát meggyőzőn önt arról, hogy semmi közöm az esethez?

— Erre a kérdésre nehezen tudnék válaszolni. Keresnünk azonban valami új beszélgetést. Akar majd játszani? Volt szerencsém alkalmilag együtt kártyázni önnel és őszintén megcsodáltam a játékát. Ön hidegvérű játékos, professzor. Ön tud kívánni. Ön nem vadászik chance-okra. Biztosra veszem, hogy számításal játszik. Nagyon örülnék, ha játszhatnánk néhány pártút.

(Folyt. köv.)

Történelem apró történetekben

Nagy Frigyes
(1712—1786)

Igen sokra becsülte a később forradalmárrá lett Mirabeau-t (1749—1791) s mint minden szellemes vagy tudós franciával szívesen elbeszélgetett vele. Egy ily társalgás alkalmával így aposztrofálta őt a király:

— Minő kár, gróf ur, hogy ön nem német!

— Még nem láttam franciát, — mondotta mosolyogva Mirabeau, — akinek az lett volna az ambíciója, hogy német legyen. Ellenben eléggé sajnálom én, aki gyönyörködöm Felsőged korrekt francia beszédében és gall szellemében, hogy Ön nem francia.

Most a király mosolygott.

— Tudja, néha kedvem volna hozzá. De nem lehet. A poroszaim nem engedik.

Corbière, J. J.
(1767—1853)

jeles államférfiu és a restauráció alatt XVIII. Lajos egyik minisztere, bár ultra-royalista, egyszersmind szokimondó ember volt s nem sokat törődött az udvari etikettel, amellyel gyakran kollízióba is került. Egy minisztertanácsi ülés alkalmával, épp igen fontos ügyekről volt szó, Corbière fogja a burnószelencéjét, szippant belőle, aztán maga elé helyezi, s később a zsebkezdőjét is melléje. A királyt, aki elnökölt az ülésen, kissé idegessé tette miniszterének ez a nonszalánza, s rászólt:

— Ugy látszik, Corbière ur, hogy a zsebjeit teljesen ki akarja üríteni.

Corbière nem vesztette el a lélekjelentét, nem is mentegette az illetlenkedését, s mosolyogva jegyezte meg:

— Én ha Felsőgednek volnék, jobban szeretném azokat a minisztereket, akik kiürítik, mint azokat, akik uruknak szolgálatában megtöltik a zsebüket.

Nagy Katalin

oroszcárnó két udvaroncával beszélgetett egyszer, s azt a zavarbaejtő kérdést intézte hozzájuk:

— Kit tartanak jelenleg Európa legnagyobb államférfiának?

Mindkét ur hallgatott, a cárnó pedig gyönyörködött a zavarban s így szólt:

— Nincs kibúvó. Tessék nyilatkozni. Az egyik némi gondolkodás után így ltelt:

— Ha Felsőged férfi volna, azt mondanám, Felsőged az.

— Hízog! — mondta mosolyogva a cárnó, s a másikra tekintett.

Ez pedig megszólalt:

— Második Frigyes.
— Goromba! — felelte vissza az uralkodónő, — aki nagyon nehezen kezelhető nő volt.

Valószínűleg azért, mert ő meg igen könnyen tudta kezelni az embereket s különösen — a férfiakat.

Oliver Cromwell
(1599—1658)

mikor mint Lord-Protector bevonult Londonba, óriási embertömeg fogadta és rendkívüli lelkesedéssel köszöntötte. Ez a bevonulás valóságos diadalmenet volt, s mikor valaki figyelmeztette, mily sokan állanak sorfalat az uccákon, mosolyogva jegyezte meg:

— Ha akasztani vinnének, még többen volnának.

Berthold Auerbach
(1812—1882)

a jeles elbeszélő író, aki különösen kitűnő parasztnovelláinak (Dorfgeschichten) köszönhetette világhírét, muzsájának ezekre a termékeire volt büszke, bár a kölcsönkönyvtárakban leginkább az érdekes regényeit keresték.

Egy kritikusa a »Schwarzwälder Dorfgeschichten«-t dicsérve, bírálatában azt a furcsa megjegyzést tette: »A paraszt is ugyszólván ember.« (Der Bauer ist sozusagen auch ein Mensch.) Mire Auerbach kissé idegesen nyilatkozott:

— Micsoda? Ugyszólván ember? Tulajdonképpen csakis ő az ember, s mindegyik az volna, ha a társaság és a vi-

lági élet nem csinálna belőlünk polgárt és urat.

Brassai Sámuel
(1800—1897)

a híres polihisztor, végigélte az egész 19. századot, rengeteg sokat tudott, so-

kat disputált és irt, de talán azért mert nagyon is sokfélehez értett, valami igazán maradandót egyik téren se alkotott.

Az akadémiában egyszer szó volt az impozáns tudásáról, a sokoldalúságáról s a vitatkozó kedvéről. Némelyek csodálattal, mások kicsinyelve nyilatkoztak róla, s Gyulai Pál ezzel a találó megjegyzéssel vetett véget a vitának:

UJ FRANCIÁK

René Arcos:

A halottak

(Les morts)

Uszik a szél

És vele usznak

Az özvegyt látylak.

És ezer idődalom

Összegyűlt sírdma

Együtt uszik az árral.

A halottak gyűlölet és lobogók nélkül

Szorosan egymás mellett alszanak

Hajukat összetapasztotta a megaludt vér,

A halottak mind egy párton vannak.

A földben, mely végnélkül egyesült

A halott világot az új csirákkal

A halottak testvéri módon, homlok a homlokon

Ma ugyanazért a vereségért vezekelnek.

Ütközzetek össze, különböző hontiak!

Tépjétek szét az örök Emberit!

De hiába határ, haza, lobogó:

A halottak mind egy párton maradnak.

Mert a föld alatt csak egy haza van

És egy remény van odalenn

Miként a Világegyetemért is

Csak egy harc van és csak egy győzelem.

Tristan Dereme:

Gyujtasz-e fényt...?

(Viendras-tu rallumer...?)

Gyujtasz-e fényt életem alkonyában,

Ó, Szerelem, eldögösz íclém?

Ezüst haj csillog homlokom sarkában,

Pedig harminc éves sem vagyok én.

Garni szállók, busan beosonok,

Kopár lépcsők — a vigaszom hol van?

Ó, elvarázsolt királyasszonyok,

Lugasban lengő kék liliomok,

Jáspis medence s kürt bug a távolban!

Hol van az újat hozó szerelem

És ki adja vissza elillant életem?

A mosdó máza horpadt és repedt

Föléje mennyi eltűnt arc hajolt.

Hová lettek? talán sok már a holt

Közöttük, de van ki messze még nevet.

Bus butorozott szobák mérge ez,

Melytől meghalna száz Mitridátesz;

A hályogos tükörnek suta éke

Allítólag szerelmesek emléke:

Gyémánttal bekarcolt nevek s napok.

Elutaztak. Most már messze lehetnek.

A tünt napokat látjuk a legszebbnek.

Ilyen kegyetlen, elhagyott szobák közt

Bolyongok én és tintásüvegem;

Részegek zaja verl tel a kis közt;

Szabad-e sirnom, sikoltnom nekem?

Aki sikolt, az könnyen bereked;

Szállóm ablakán nem látni vigaszt.

Nem láthatod az Órjás Kereket

S a sok telhőt a szépet, kereket,

Melyeket Eiffel tornya átykaszat?

Nincs-e szived a telhők közt? Nincs ott?

A szived, aki annyit utazott?

Kopott szobák kis garni szállodákban,

Hol nem talál lészket a szerelem

Multamban csak halott tisztavirág van,

És holnap sem fog más nyilni nekem.

Amok lakók és számdüztöten szállók,

A remény fénye lanyhán integet;

Futó szerelmek, kopott garni szállók,

Szívünk keresi a jobb lészkeket,

Mint nyugtalan madár, amely

Tollát és könnyét veszti el.

A hold utját busan, árván bejárja,

Ő gondomnak a kére és a párja.

— Egyetlen hibája: a legnagyobb érénye. Az, hogy *tulságos sokat tud.*

Solon

(Kr. e. 630—559)

nemcsak jeles költő és filozófus volt, de az ó-kor nagy törvényhozója is, aki múltán viselte a hét görög bölcset egyikeként a megtisztelő címét. A mondásai nemcsak elmések és találók, de valóban bölcsesek is voltak.

Azt kérdezte egyszer valaki tőle:

— Mit értesz e szó alatt: törvény?

Solon a következő feleletet adta:

— A törvény egy pókháló, amelyben az apró legyek fönnakadnak és elpusztulnak, míg a nagyok keresztülharapják magukat rajta s tovább szállnak.

A harmadfélezer év előtti görög bölcset ugyancsak modern maradt. Definíciója a mai törvényekre is ráillik.

III. Napoleon

(1808—1873)

Nagyon sok rosszat mondtak róla életében s a halála után is, de a legnagyobb ellensége se foghatta rá, hogy gyáva, s ha másban nem is, de bátorság tekintetében hasonló volt a nagyinak nevezett Napoleonhoz. Végzeteljes háborújában olyan súlyos bajjal ülte meg a lovát napról-napra, amellyel más még a boulogne-i erdőbe se mert volna kilovagolni s a számtalan merényletek alkalmával, amelyeket elkövettek ellene, valódi hősként viselkedett. Igaz, hogy ebben nagy gyakorlatra tett szert, mert ő volt az az uralkodó, aki ellen a legtöbb merényletet kísérelték meg.

Figyelmeztették egyszer, hogy bizonyos estén ne menjen az Opéra Comique-ba, mert attentátumot terveznek ellene.

— Mi közöm hozzá? — felelte a császár, s egy arcizma se rándult. — Ez a rendőrfőnökhöz tartozik és nem én-rám.

És nyugodtan ment az operába.

Dumas père

(1803—1870)

jószívűségéről, nagylelkűségéről és könnyelműségéről köteteket irtak össze. Hogy az itt következő eset igaz-e, nem-e, nem lehessen tudni, de Saphir beszélt el, aki csak akkor hazudott, ha viccelt, s amit komolyan mondott el, abban meg lehetett bizni. A történet különben olyan jellemző az idős Dumas-ra, hogy akkor is igaz, ha csak ki van gondolva.

A nagy író tartozott valakinek 800 frankkal, s mert véletlenül volt együtt ennyi pénze, föltette magában, hogy megadja azt a hitelezőjének. Kocsiba ugrik, hogy meglátogassa ezt a jó urat. Ismerős kocsis ül a bakon, aki levérnek s szomorunak látszik.

— Mi a baj, szegény barátom? — kérdezi Dumas.

— Semmi, semmi, — feleli amaz.

De a költő addig nógatja, amíg az végre elkeseri a malőrjét. A rájabizott kocsi tegnap fölborult s teljesen összedőrt, s ami még nagyobb baj, a ló is kitérte egyik lábát, valószínűleg agyon kell löni. Mára kapott ugyan kölcsön a barátjától egy cabriolet-t, de a gazdája kártérítést követel tőle, pedig nincs egy garasa se, — koldusbotra fog jutni.

— Mennyi pénzre van szüksége? — kérdezte Dumas.

Bánatos arccal felelte a kocsis:

— Óh, uram, rettentő összegre! Ötszáz frankra!

— Megállj! — kiáltotta Dumas.

A kocsis stoppol, s Dumas így szól hozzá:

— Nesze, itt az 500 frank, rendezd az ügyedet, s majd megfizeted, ha módodban lesz. És most vigyél vissza, ahonnan hoztál, haza.

A háza kapujánál erőnek erejével még a viteldíjat is rá akarta tukmálni a boldog kocsisra, s az csak nagynehezen tudta rávenni, hogy legalább az utját ne fizesse meg.

Egy barátja megtudta az esetet és szemrehányást tett a regényírónak, mért volt ily könnyelmű.

— Nézd csak, — felelte Dumas. — A hitelezőm gazdag ember, várhat a pénzére, de ennek a szegény ördögnek a segítség sűrűs volt.

A gépzene

Egy francia folyóirat, a *Menestrel*, mely már kilencven esztendeje áll fenn és páratlan nagy olvasó közönséggel rendelkezik, cikket közöl a zenéről és a gépről *Andrea Sarnette*-nek, az olasz zeneirónak a tollából, aki eredeti, elmés módon tört lánzsát a gépzene mellett, melyet a jövő muzsikájának nevez. A szerkesztőség a cikket megcsillagozza s ezt a megjegyzést fűzi hozzá: »Szokásunk szerint helyt adunk minden véleménynek, de a szerkesztőség föntartja a magáét.«

A cikk meglepő és merész. Azt a kérdést veti föl, hogy a gép tökéletességével, általános elterjedtségével nem volna-e helyes arról gondolkoznunk, hogy a zene továbbítását egyszer és mindenkorra, végérvényesen a nálunk sokkal tökéletesebb gépekre bizzuk?

E furcsa ötletre nem elég, ha szána-kozóan és mosolyogva a vállunkat vonjuk. Tény, hogy a gép mai műveltségünkben egyre több teret hódít, lehetetlen szabadulnunk félelmetes zsarnoksága alól.

Sarnette ezt írja:

— Nekem nem ellenszenves az a költő, aki verseit írógéppel írja...

Aztán beszél a zenekarok tökéletlen együttműködéséről. Sok karmester hiába hadonász, nem képes összetartani hetven, vagy száz tagból álló zenekarát. Mindebből oly zürzavar keletkezik, hogy örömmel gondolunk arra a pianóra, melyet egy értelmes zenész igazgat, vagy a zongoraverkire.

Sarnette így folytatja:

— Tegyük föl, hogy egy zenekar kitűnően játszik egy szimfóniát. *Ha játékát lassíthatnók, mint a moziban, akkor egyes akkordok és tutamok szintén gépszerűek volnának s úgy hullanának a hangok a dobhártyánkra, mint a légeső egy lámpaüvegére.*

Mindenesetre korszerű ez a fölszólalás, jellemzi századunkat, mely a gépek oly fontos szerepet juttat. Tagadhatatlan, hogy a zenében is csodálatos eredményt ért el a villamos piano, mely egy zongoraművész finomságait, minden egyéni billentését és árnyalatát maradéktalanul visszaadja a lyukacsos hengeren. A gramofonon *Beethoven* gyakran jobban élvezhető, mint a hangverseny teremben. A gép a ritmusnak új erőt adott. Egyes emeltyük, korongok jobban működnek a törekeny és rozoga emberi szívnél.

— A zenekar — írja *Sarnette* — legyen gépies: egy nagy gép egyesítse az összes eddig ismert és ismeretlen hangokat s ne majmolja a szimfónikus zenekart. A lyukacsos hengert írja meg a zeneszerző, *ez helyettesítse a partitúrát.* Akkor nem kell tartania attól, hogy *egyes szövegek nehezek lesznek s a zeneszerző nem tudja kihozni.* A homo sapiens a zeneszerszámok családfája fölé emelkedik. A gép tökéletesen fölségesse teszi az embert, mert ha az orgonaművész orgonáján a macska üt le egy billentyűt, vagy maga az orgonaművész, a között semmi különbség nincsen...

E cikk számos vitára adott alkalmat. *Ciampelli* élesen megtámadja *Sarnette* fölfogását. Így ír:

— *Sarnette* nagy tévedésben van. Ha — amint *Jean Grimod* mondja — a zongoraművészek az alkotásra képtelen emberek, az alkotásra képtelen embereknek örök vesszőparipája marad a gépzene. Az egyéni előadásban van valami sugalmas, kifejezhetetlen, meghatároz-

hatatlan varázs, mely oly rugalmas, mint maga az élet *Sarnette* a zenét ősi tisztaságában akarná látni s elvenni az emberektől, hogy csak hallgassák. Csak-hogy ez a *matematikai* sima és töké-

letes zene nem hatna ránk, mert a muzsikában éppen az emberi szenvedély, az emberi gyarlóság, az emberi vágy ragad meg bennünket, mindig az ami emberi.

TERE-FERE

A kalap forradalma. Törökország szinte szemünk előtt vedlett át moderné de hogy mi áldozatába került ez, arról majd csak később számol be a történelem. It van például egy jelentéktelennek látszó kérdés, a kalap viselet, mely évekig vajudott, míg végre megoldást talált.

A muzulmán keleten a főfedő mindig rendkívül nagy szerepet játszott. Ez különböztette meg a hívőket a gyau-roktól, sőt vallásukat, politikai meggyő-ződésüket és foglalkozásukat is jelezte. A szultán mindenha pompás főveget viselt, turbánja Allahéhoz hasonlított. Megannyi ékesség díszítette ezt. Hajdan — a tizenharmadik században — a nagyvezér cukorsüveg szerű fehér turbánt viselt, melynek közepén arany csillag tündökölt. Még a török teme-tőkben is látni a turbánokat a grászosz-lop tetején.

Nem csoda, hogy a forradalom, il-letve az európaiasodás menetét lépésről-lépésre lehet követni a főfedők nyomán.

A missolonghi ostrom után a törökök egyiptomi katonákkal érintkeztek, tőlük vették át a fezt, mely először mutat rá a haladásra. De az igazhítek csak lassan-lassan szoktak hozzá. Egy darabig a forradalom jelképe volt.

Musztafa Kemal basa merész újításai folytán 1925-ben a fezt teljesen más jelentőséget kapott, mint annakidején, 1829-ben. A maradiságot jelentette és sok millió török tört lánzsát mellette, hogy a kalap ellen tüntessen.

Amikor 1923-ban Kemal csapatai be-ovultak Konstantinápolyba, a régi törökök a kalapokat leütötték az embe-rek fejéről, a sárba taposták. A kalap nem is egy nap alatt honosodott meg.

Egyáltalán a keletiek idegen szemmel tekintenek arra a szokásra, hogy vala-kit kalap levevéssel üdvözölnek. Leven-ni a turbánt, vagy a fezt, illetlenség volt.

1925 szeptember 1-én Musztafa Kemal maga járt elől példával, dacolva a ha-gyományokkal és előítéletekkel, hajdon fött vett részt a tiszteletére rendezett ünnepségen. Így beszélt:

— A polgárosult népek nemzetközi viselete teljesen megfelel a mi nemze-tünknek. Cipőket és félcipőket fogunk viselni, nadrágot, inget, mellényt, kemény gallért, nyakkendőt, kabátot, fej-ünkre ellenzős sapkát teszünk, vagyis kalapot. Ha pedig valaki vonakodik ezt hordani, akkor szemébe mondom, hogy ostoba és tudatlan.

Aztán az angorai vallásügyi megbí-zott Törökország minden muftijához körlevelet intézett, kijelentvén, hogy ez-után a hívek kedvük szerint kalaphan, vagy hajdonfött is imádkozhatnak, mint a keresztények.

*

Enyhül a száraz-törvény. Az amerikai szárazok és nedvesek között még mindig dul a harc, de az utóbbi időben olyan jelek mutatkoznak, hogy az Egye-sült Államokban hovatovább nedvesre fordul az idő, a borus pincékben a leg-közlebbi években nyilvánosan is csapra fogják verni a hordókat.

Legalább is a szeszpartiak javára két engedmény észlelhető.

A newyorki semmitűzők ítéletet hozott, melyben megállapítja, hogy ma-gánháiban nem törvénytelen dolog a sző-lő levét megerieszteni, szóval bármely amerikai polgárnak jogában áll annyi bort tartani, amennyit csak akar.

A második jelenség, mely a mostani szigor enyhülésére vall, az, hogy az amerikai szeszellenes liga minden tag-jához körlevelet intézett, megkérdezvén őket, vajon fenn akarják-e tartani a mai törvényt, vagy bizonyos változta-tásokat javasolnak?

A válaszok nem kétségesek. Köztudo-másu, hogy a tagok többsége a törvényt a mai szigorában nem helvesli és mó-dosításokat óhajt tenni. Természetesen

akadnak konok szárazok, akik verik a mellüket és a dobót a teljes szeszmentes-ség mellett.

Máris propagandára készülnek, mely-nek céljára tíz millió dollárt szándéko-znak összegyűjteni. Két millió dollárt máris összegyűjtöttek, csak ugy, bizal-mas társaságban.

*

Német história. Egy utas vasuti je-gyet vált a drezdai állomáson, annak rendje és módja szerint fölszállt a vo-natra, de mikor elfoglalta helyét, fülké-jében szivszélhűdést kapott, szörnyet halt.

Azonnal értesítették a mentőket, akik kivonultak, de csak a halált tudták meg-állapítani s az illetőnek a személyazo-nosságát. A holttestet leszállították, a vonat megindult.

Az elhunyt családja a haloitt mellény-zsebében meglelte a teljesen használatlan vasuti jegyet s minthogy szegény volt, azzal a kérelemmel járult a vasut igaz-gatószághoz, hogy a jegyet árát térítse vissza.

A vasut igazgatóság ez ellen nem tett elvi kifogást, de arra utasította a kér-vényezőket, hogy kérésüket bővebben fejtsek ki, indokolják meg.

Most végre döntött. Kijelentette, hogy a jegy árát visszatéríti, de belőle levon tíz pfénninget, a peronjegy javára, mert az illető ugyan nem használta a vasuti jegyet, de minekelőtt beszállt a fülké-jébe, áthaladt a perronon, melyért az üzletvezetőség által meghatározott díj-tétel fizetendő eleveneknek és holtaknak.

Másszóval: a vasuti fülkében sem le-het meghalni ingyen.

*

A legdrágább ország. A világ legdrá-gabb országa kétségtelenül az orosz szovjet. Egy olasz bankár meséli, hogy pár hónappal ezelőtt egyik barátja Oroszországba utazott, Moszkvában tárgyalnia kellett valami üzleti ügyben egyik népbiztossal.

— Van önnek valami írása — kérdez-te a népbiztos — mely följogosítja, hogy országunkban tartózkodjék?

— Utlevelem van.

— Az nem elegendő. Azzal csak a határt lépheti át, már amikor. Ennélfog-va huszonnégy órán belül el kell hagy-nia Oroszországot, különben letartózt-atják és föbelövk.

— Jaj Istenem. Akkor még ma este elutazom.

— Van-e igazolványa, hogy elhagy-hatja Oroszországot?

— Nincs.

— Akkor azonnal szerezzen, külön-ben letartóztatják és föbelövk.

— De kihez kell fordulnom?

— A hivatalokban már egyáltalán nem adnak ilyesmit újabb rendelke-zésig.

Igy folyt a párbeszéd, míg végre a népbiztos megértette magát a kereske-dővel, aki kivette dollárral bélelt erszé-nyét, tartalma javarészét átnyújtotta a népbiztosnak s megkoppasztva, de épp börrrel elhagyta a szabadság országát.

(A Kreml mai uraival lehet okosan beszélni.)

*

Fülemüle flütyöt visznek ki. Különös kivített kísérletet meg ezekben a napok-ban a vállalkozó angolok. Két pár füle-mület szállítottak Uj-Zélandba. A pom-pás dalosmadarakat már föltették ha-jóra, különös gondjára bízták a hajó személyzetének, ellátták őket minden jó-val, akár az operaénekeseket.

Csak az a kérdés, alkalmazkodni tud-nak — majd az ausztráliai éghajlathoz és az ottani erdőkhez?

Ujabban az ausztráliai flóra és fauna megváltozott, gazdagodott európai növé-nyekkel és állatokkal, sőt gyökeret fog-tak itten olyan palánták is, melyeket a jeges égöv alól vittek be. Lazacot, a pisztrángot is sikerült tenyészteniük, a melyeket szintén innen szállítottak át, a halak kitűnően kibírták a horsszu utat.

Vajjon a fülemülék, az európai költé-szet kedves madarai csattogni fognak-e pár évtized múltán az ujjeländi erdők-ben?

Ezt csak az idő fogja megmutatni.

Egyelőre az ausztráliaiak azon panas-zkodnak, hogy a tengeri nyulak, melye-ket Európából vittek be, tulontul elsza-porodtak s most pusztítják vetéseiket.

*

A majom, amelyiket embernek nevel-tek. Egy frankfurti természetbúvár ki-sérletből ember módjára nevelt föl egy makimajmot, melyet Jáva szigetéről szállítottak Németországba. A kis ma-jom sokat ígér, minden tekintetben iga-zolja *Darwin* elméletét.

Csecsemőkorában nem engedték szop-ni ezt a kis lelencet, üvegen nevelték föl. Dajkájának mindig engedelmese-dett, lassanként levetkőzte azokat a tu-lajdonságokat, melyek négy lábú testvé-reit elkülönítik és sok oly ösztön, szo-kás fejlődött ki benne, melyek csak em-berekben lelhetők.

Például szopóskorában, mikor kivet-ték szájából a cuclit, ujjait szopogatta, amit még sohasem észleltek majomnál. (Nyilván a környezet hatása alatt cse-lekedte így.)

Egyébként, ha vasuton utazik, ugy viselkedik, mint valami pákosztos gyer-mek, gyujtogatja-oltogatja a villanyt, megrántja a vészféket, kihajol az abla-kon. De vásottsága nem terjed tovább. Semmi vérszomjas ösztön nem lakozik benne, mint a többi makimajomban. Ő a jónevelés diadalát jelenti. Amikor négy esztendőskorában először pillantott meg egy majmot, halálra rémült.

A természetbúvár neveltjére nagyon büszke, folytatni kívánja munkáját a kezdett uton s napról-napra följegyz' tapasztalatait.

MINDEN

kereskedő, gyáros és iparos

csatlakozzék azonnal a

Jadranska Straža »Amicia« rendszeréhez

- Az **Amicia** fokozza és állandósítja az üzleti forgalmat.
- Az **Amicia** új üzleteket hoz és megtartja az összes régiéket.
- Az **Amicia** a leghatásosabb, legjobb és legolcsóbb reklám.
- Az **Amicia** magának nem kér semmit, csupán a vevőközönség lelkiismeretes, pontos és olcsó kiszolgálását legalább 2% kasszaskontóval.
- Az **Amicia** hatalmas, szervezett erejével visszatéríti az így adott kasszaskontót is.
- Az **Amicia** minden hónapban pénzt oszt ki a csatlakozott cégek nevében azok vevői közt.
- Az **Amicia** rendszer tagja sohasem veszíti el egy vevőjét sem, mert hasznát megosztja vevőivel.

Holnap

nyílik meg

Klopper Ignác

uri és női divatruháza

új helyiségében

Jugoslavenska Banka palotában

(Spitzer úveges volt helyiségében)

Harisnyák, keztyük, ingek, nyakkendők stb.

rendkívül olcsó árban!

Egy önálló és ügyes
fémöntőt
és egy önálló és ügyes
vasöntőt

keresünk azonnali belépésre. Torontáli Mezőgazdasági Géplpar, Vas- és Fémöntőde R. T. - Veliki Bočkerek 420R

Tavaszi és nyári
angol ujdonság

modern, elegáns szabás, olcsó ár mellett fedezheti ruhaszükségletét

HÖLZL SIMON
angol uriszabónál

Novisad, Kralja Aleksandra 20

OTROV! OTROV!

Garantirano čist
Schweinfurter Zeleni
№ 1922 1/2 Kg.

Óvás!

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly Schweinfurter-zöldpor használata, mely eredeti 1/2 kg. csomagokban „Aeroplán” védjeggyel (ábra mint itt látható) van ellátva.

Vigyázzunk a védjegyre!

Kapható mindenütt. - Ismertetőt díjtalanul küld:

KEMIKALIJA, NOVISAD
FUTOŠKI PUT 27 1971

Értesitem igen tisztelt vevőimet és ismerőseimet, hogy betegségemből felépülve

szabóüzletemet

ujból megnyitottam, s a rendeléseket megkezdtem. Ajánlom legújabb angol szövetraktáramat és legszebb divatujdonságaimat

Szolid árak! Elsőrendű munka!
További szíves pártfogást kér

Mandics Pál, férfiszabó 4283
Barátok temploma mellett. (Vermes-ház)

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézikendőcs és krém

5211. szám alatt törvényesen védve. Békébéli minőségben, éjszakai használatra szirtartalmu, nappali használatra szirtalan (krém) arcvíz, szappan és puder 3 színben. — Eltávolítja a szepőket, májfoltokat, pattanásokat, bőrtkát (mitesszer) és az összes bőrtisztítási anyagokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcvíz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Királyság területére:

Jugović gyógyszerár, Novisad
Postai szétküldés. Törvényesen védve az ipari jogokat védő hivatal által. Őrizkedjék az ártalmos utánzatoktól. Viszonteladóknek engedmény 1067

Biztos existencia!
4-5000 dinár havi fix-fizetést

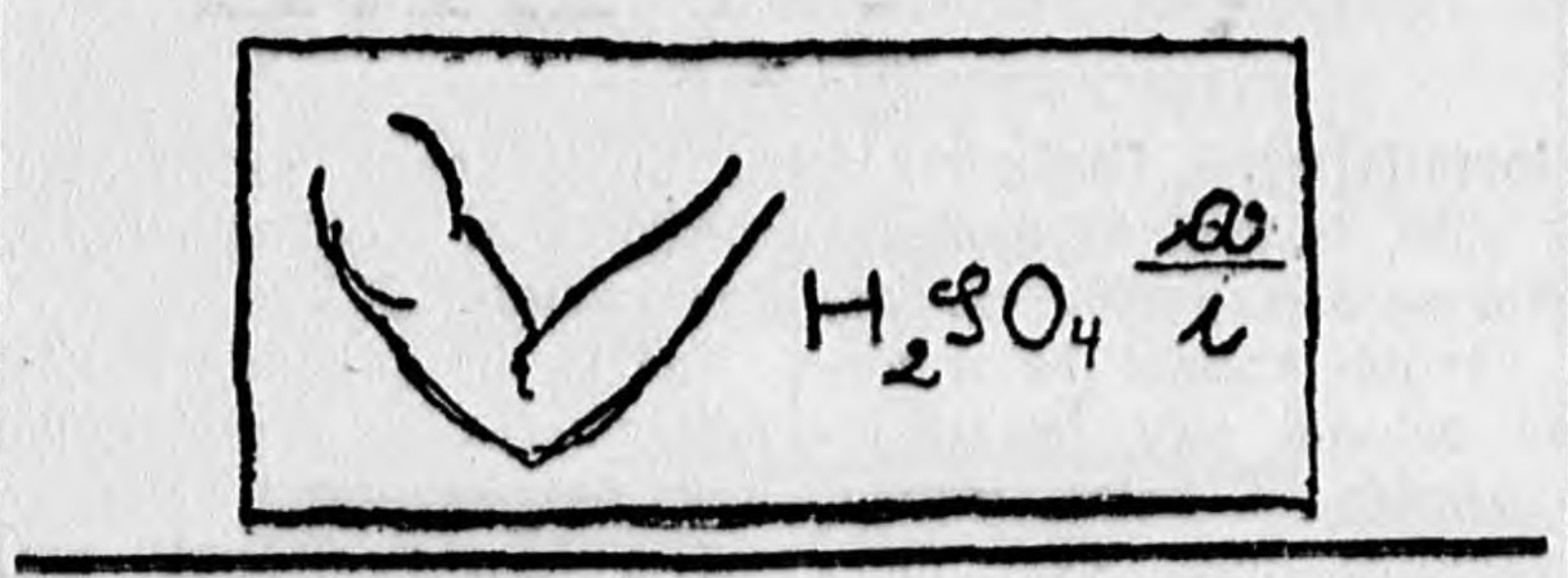
biztosítunk azon uraknak, kik állami értékpapírok havi részletre való eladásával az S. H. S. állam bármely területén foglalkozni szándékoznak.

Folyósítunk amortizációs kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett, valamint rendes kölcsönöket is belátható időtartalommal, a

PRVA GRADJEVINSKA BANKA, BEOGRAD
GENEALNO ZASTOPSTVO SUBOTICA, PAŠIĆEVA 12 (GÜZPÜRDÖPÜLET)

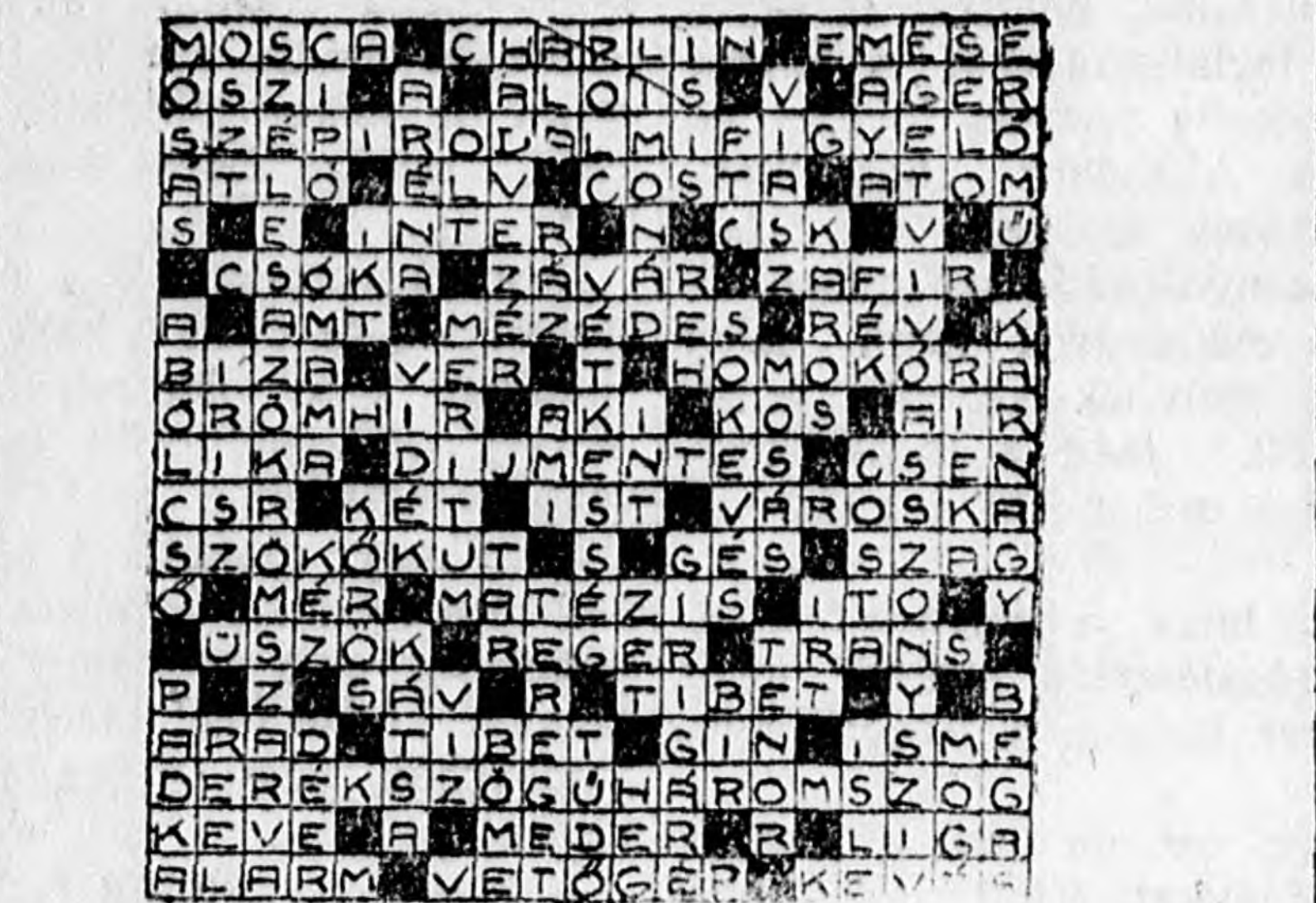
REJTVÉNY

A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:
Professzor

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvényt megfejtették 73-an. A kézfestésű hírlaptartót sorsolás után Fodor Ernő Novisad (Sliukina 3.) nyerte, akit arra kérünk, szíveskedjen 5 dinárt bélyegben, portóra beküldeni.

HA könyvszakértőre lesz szüksége, írjon:
BORBÉLY L., Novisad, Postafiók 75 3628

Butort
izléses és jó minőségben, méltányos áron, részletekre is

Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Szeplő, májtolt, pattanás végleges eltüntetése csak a törv. védett „Pompador” krémmel eredményes! — **Szépségápolás**

modern gépekkel, szemölcs, hajszálak végleges kirtása ga- **POMPADOR** kozmetikai rantált a **POMPADOR** szalonban.

Papné és társa Subotica, Paje Kujundžićeva 3

A Magyar Könyvtár
uj sorozata:

Harsányi Zolt: Livia néni — Din. 12.—
Ibsen: Peer Gynt . . . . . 16.—
D'Annunzio: Ózsi alkony álma . . . . . 4.—
Garády Viktor: Tengerparti képek . . . . . 4.—
Rudolf Herczog: Az órfás . . . . . 4.—

Megrende hetők
a Minerva r.-t. könyvosztályában

Nagy mennyiségben érkezett
tetőlemez elszigetelő
kátránypapír

Ia ALABASTER GIPSZ legolcsóbban kapható

Sipos Sándor SUBOTICA, I. Sokolska utca 6 sz. Telefon: 86A

Legmodernebb női retikülök, férfi pénz- és cigarettaszivartárak, aktatászkák, utazóbőröndök gyári raktára leszállított árak mellett!

Schlager Henrik
speciális bőröndös és bőrárúüzlete

Subotica, Aleksandrova ul. 1. szám

Eredeti párisi modell-kalapjaim

mellett raktáron tartok olcsó és síkkes kalapokat 80-120 dinárig a legnagyobb választékban.

Tekintse meg kirakatalmban!

„Eszterka”-cég a Korzón

Dr. ŠEFER-féle EPILEPSAN
a legkiválóbb gyógyszer

EPILEPSZIA, GORCSÓK, ESKORELLEN

15 év óta a legszebb eredménnyel alkalmazva Naponta újabb köszönőlevelek érkeznek.

Közelebbi felvilágosítással szolgál és a gyógyszert szállítja!

Mr. M. Fister Szent István gyógyszerárára Osijek

Mielőtt **BUTOR** szükségletét beszerezné, saját érdekében tekintse meg dus raktáramat, hol egyszerű, jóminőségű sty- és műbutorokat olcsó áron beszerezhet, vagy rajz szerint megrendelhet. — Keményfa fényezett hálók 5200.— din.-tól feljebb. Modern ebédliők 10.000 dinártól feljebb.

Eder Kálmán
műasztalos butoráruháza, Vllsonova ulca 40

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére legolcsóbb forrása, elsőrendű kivite!

Milošević Veljko
Kérjen árjegyzéket! Sombor, Žitna greda 2

»DAMA«
FEHERNEMŰ-SZALON
TOLSTOJEVA (ODOR-U.) 21

Ajánl:
valódi lyoni selyemből készült hálóingeket, combinéket, ingbugyikat, **ajándéknak** alkalmas pijamákat, linon zsebkenőket, terítőt

**Nem kell Önnek bessz,
Nem kell Önnek hossz,
GYETVAI sorsjegye
Sok szerencsét hoz!**

Huzás: 1928. május 7-én, 9-én, 11-én, 14-én, 16-án, 18-án, 21-én, 23-án, 25-én és bezárólag 28-án. Ezen a napon lesznek kihuzva az 500.000 dináros, valamint az 1.200.000 dináros jutalmak!

200 dinártól kezdve 4.200.000 dinárig minden sorsjegyre!

Orizze meg a megvett sorsjegyet, mert az nemcsak pénzt, hanem szerencsét is jelent!

Sorsjegyek ára: 125, 250, 500 dinár

Megrendelési cím:
**Gyetvai Lajos
Bačka-Topola
Postafiók 55
Telefon 26**

Ennél jobb nincs!

Creme Agnes

Postán megrendelhető:
Srbobran: Nenad Gavanski
st.-Bečej: Kozmetikai Intézet
Feketič: Papp Zoltán
St.-Moravica: Kopornya Illés

Recto-Serol

A már 20 éven keresztül kipróbált és megbízható szer az

ARANYÉR
ellen a
RECTO-SEROL
Kapható a gyógyszertárban

Permetezéshez

Vaslemez hordók olcsóbbak, mint a fahordók
Montecatini rézgálic
98/100% óvagtételekben is
Schweinfurter zöld
valódi 100%-os
Légyforgács
Aloe
Kénmáj
Kénpor valódi sublimált
Raffia Mayunga la
továbbá államilag ólomzárólt
heremag, répamag sárga és vör-
sös quedinburgi fűmag legne-
hezőbb skót raygrass, Mauth-
ner-féle konyhakerti és virág-
magvak legolcsóbb forrása

Klein Géza és Fiaival
SUBOTICA 4167

Plissirozást,
ajurozást, gombbevonást,
párnamontirozást a legújabb
divat szerint, legolcsóbban
készít

Baschné Révész Anna
Engl varrógépüzletben Subotica,
Rudič ul. 341.

ÉPÜLET 3134

BUTOR
PORTÁL
művészi kivitelben, legelőny-
sebben

Mért Lajos
asztalos műhelyében készülnek
Subotica, Jugoviča ulica 13.
Árajánlattal vidékre is
díjmentesen szolgál.
Tanoncok felvételek

Hol vásárol a vidéki Suboticán

RÁDIO

KONRATH D. D.

RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI

OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK

VILLANYSZERELEST

jutányos áron készit

IVLÁMPÁKAT

s minden szerelési anyagot legolcsóbban szerezheti be

WILHELM LÁSZLÓ-nál

Pašičeva ulica 2

KERÉKPÁR

Dürkop-kerékpár

Dürkop-varrógép

Columbia-gramofon

S. Ad. Engl-nél, Rudič ul.

KÉP ÉS KÉPKERET

Szebb lesz mint az uj!

Költőzködés alkalmával megromgálódott

arany kereteket

jutányosan javit és újból aranyoz

F. BACHINGER

képkeretező és aranyozó cég

Subotica, Aleksandrova ul. 13. B. Sudarevičeva 34

AUTO

Ujrendszerű autófényezés celoi-lakkal!

Minden eddigi fényezésnél sokkal tartósabb!

Tapacirozás! Szakszerű munka!
Jutányos árak!

Szkala Mihály

Oslobodjenja ul. (senčanski put) 23

LAKÁS-BERENDEZÉS

Minden igényt kielégítő **BUTORT**

legjutányosabban

ERDÉLYI ANTAL

butoráruházában vásárolhat

IV., B. Sudarevičeva ulica 4.

DIVAT

Kézmű- és divatárut

Pero Vujković

cégnél

mert a divatban ez az üzlet vezet

RUHA

Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák

Eisler Izsónál

Barátok temploma során

Tavaszi **RUHAJÁT** még az idény beállta előtt

rendelje meg

OSZTROGONAC és KENEDIC

angol divatszabóknál

Cara Dušana ulica 1 (Urikaszínóval szemben)

Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE

Fűszer-, csemege- és déliggümölcs-szükségletét

Kovács és Gelányinál

szerezze be — Radics-kiterő

RÉZÁRU

Csiszár József

rézöntő- és gépműhelyében

Miloš Obilić ulica 9

Réz-, fém- és szoboröntvények készítése, gépek javítása, díszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező bakok raktáron

NIKKELEZÉS

Galvanizálás Fémszinezés

AUTÓ

Uj-Fordját legelőnyösebben

WEIGAND & Co.-nál SZUBOTICA szeresheti be

Alkatrészek, Felszeresek, Gummik, Olaj és benzín, Gummi és autó javító műhely

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fájadjon be a „Bácsmegyei Napló” könyv-
osztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégítik

Nea.Crem

legmegbízhatóbb
arc- és kezápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA 580

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén
bérmentve küldöm szabadalmaz-
tolt szexuális találmányomat
ismeretleő könyvemet. — Cim

„Patent 608“

Guj (Köszvár) 1622

1. sz. postafiókberlet.

Sombori juhturó 1840

Csak akkor jó,

Ha az Cirilovtól való.

Szállítja

M. Cirilov, Sombor

Tolna megyében

megyesszékhely közelében,
vasutii fővonal és országut
mentén 800 kat. hold leg-
elsősorú szántóföld épüle-
tek el vagy azok nélküli,
kisebb-nagyobb rész etek-
ben folyó évi őszi átvételre

eladó

Érdeklődők forduljanak a

tulajdonos megbízottjához

SCHLICHTER I.

urhoz 4150

Budapest, VI, Andrássy-ut 23

Zongorák

Hegedűk,

Csellók,

Fuvókák

Harmonikák,

legnagyobb

választékban és

legolcsóbban

S. MACHNITZ

hangszeripartelegén.

Antunovičeva ul. 1.

(Rudič-palota mellett.)

Köhögést

és mellbetegséget

legbiztosabban

SIROFEN

gyógyítja. Kapható min-
den gyógyszertárban

Orvosi vélemények:

Apoteka kod „CARA DUŠANA“

Svet. Trajkoviča

Beograd

Praksisomban sikerrel hasz-
náltam az on SIROFEN-külön-
legessé az tüdőbetegségeknél és

melegen ajánlom különösen fia-
tal egyéneknek, a tüdőbaj har-
madik stádiumában, valamint

a tüdőcsucs megbetegedésénél

1928 március 14.

Sijarinska Banja.

Dr. Božidar Dj. Popović

Sijarinska Banja

tüdőgyógyítója

3230

Saját készítésű

önött szandálok

nagy választékban
raktáron, valamint

rendelésremérték után

legszebb kivitelben
és legolcsóbban

Falkenstein Sándor
Lőröndös és szijgyártónál
Subotica, Zmaj Jovin trg 5

„CARBON“ Nathan Adolf és Társai B. T.
Telefon 24-83
átvette a közismert
Novisad Trg Oslobodjenja 6
ALEKSINACI

szén egyedárusítását

a Vajdaság és Szerémség területére. A szenet mosva, minden anyagtól mentesen, eredeti bányááron szállítjuk.

Téglagyári üzemek részére aleksinaci szén tatal szénnel keverve különösen ajánlható

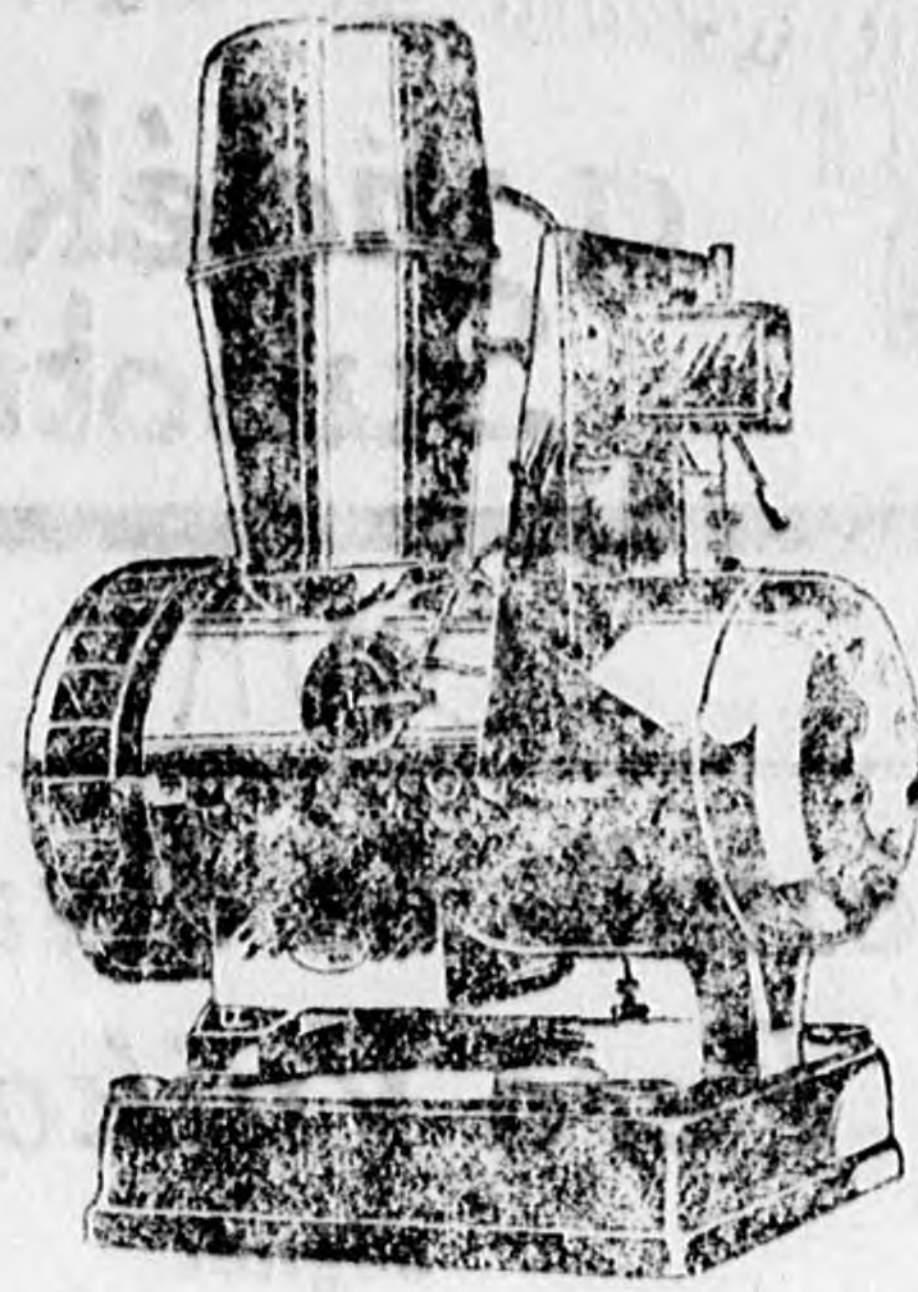

Prima gőzölt bükkfa minden vastagságban és hosszban, továbbá mindennemű fichta asztalos íru a legolcsóbban **Adám Aladár** fakereskedésében szereshető be. Subotica, Sombori ut 45. Tel. 751, lakás 339

Kellemessé teszi a vidéki életet, nappali fényt varázsol éjjel bárhol, ahová a villanyvilágítás nem vezethető ki, vagy annak kivezetése költséges — az

automatikusan működő, modern,

szakértelem nélkül bárki által kezelhető

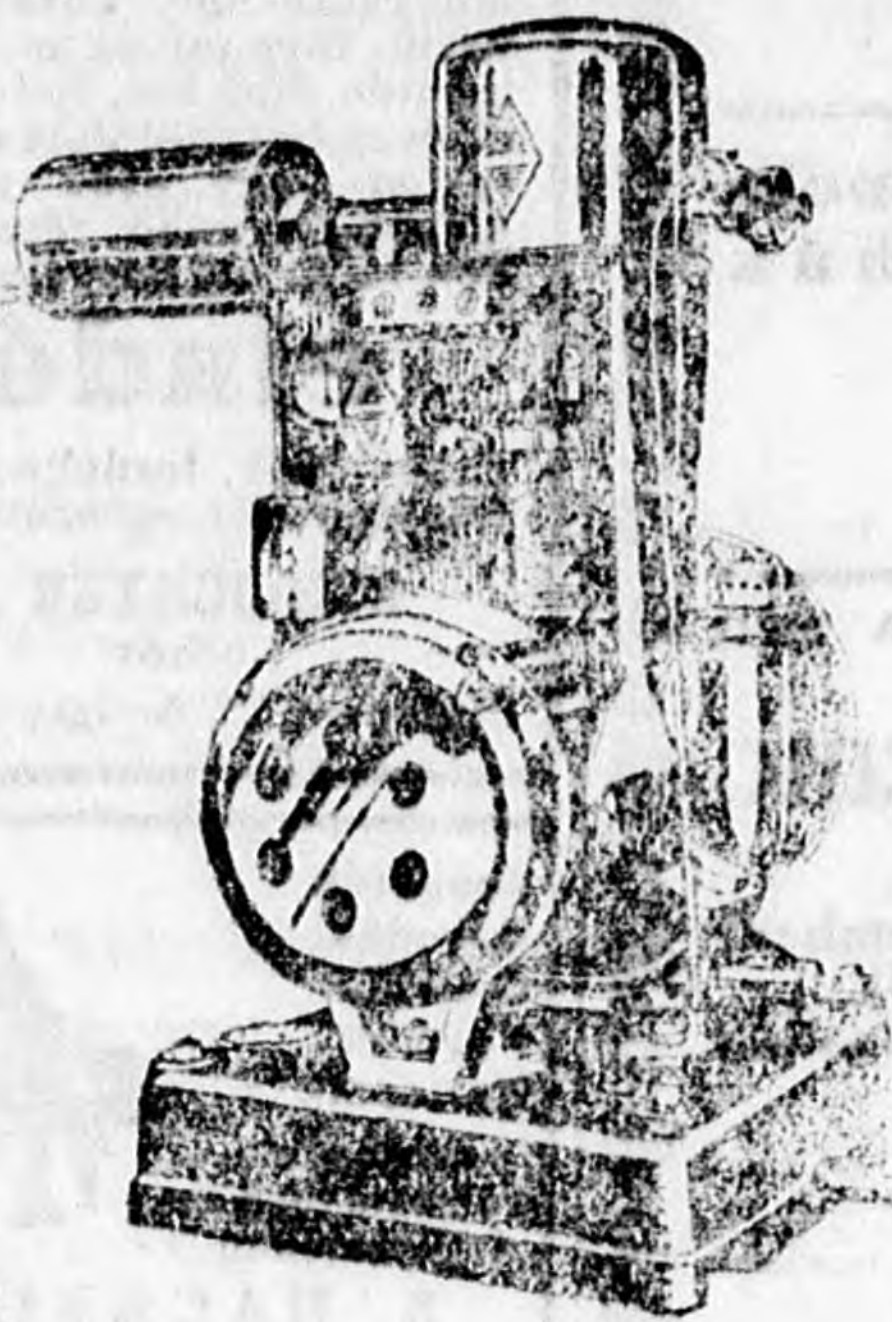
RENAULT

VILLANYVILÁGÍTÁSI TELEP

40 villanyégő üzemeltetése **6 dinár**

tehát a legolcsóbb üzem. Hajtóerő benzín vagy petroléum a legkisebb helyen elhelyezhető. A világítás kellemes, jó, biztos és veszélytelen. — Raktárról azonnal szállítja a RENAULT Művek Motorosztályának igazgatója vezérképviselése:

KRAUSZ EDE, NOVI SAD

Billiárd

dék), golyó, mandiner-gumi, zöldséztó, Lignum Sancerre tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetőek
Erich J.
esztélyosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1

SZILVERET,

teme díjnyerteseket, valamint a kifaragó szakmába vigo minden emő munkáit legolcsóbban vállaljuk

Paul Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski puti es Gabonaput 81

Vizesuborka

kg-ként 5 dinártól feljebb savanykott papr kg-ként 6 dinártól feljebb kapható a

KEMENY-féle
ecet- és konzervgyárban
Telefon 643

divatcipők

legnagyobb választékban legolcsóbban

Koch Armin

Panica cipőüzletben is Kiskörmöczi mellett

D. M. C.

legnagyobb raktár
AVRAM KAJON
Sarajevo, Prestolonasli.
Petra 26

Acél rolló gyártás

a legjobb kivitelben legolcsóbban

Vászics Péter

újonnan berendezett rolló-gyártó telephelyén

Subotica, Bene Sudarevičeva 41

INGYEN kap egy próbadoz eredeti

Daruváry-krémet

ha portóra kerül 2-dinárt becsben.

A Daruváry-krém ezideig a legolcsóbban bevitt szer a tisztálkodáshoz, orvosi használatokhoz, még azok ellen. Készíti Blum-gyógyszerár Subotica, főpostavari szobában. Viszontadónak a részletekért!

cséplőgépet

a legolcsóbban, portóra 2-dinárt becsben. a MAV. cséplőgépekről; szivattyúmotorral, gőzzel vagy traktorral. Négy évi részlettel eladásokat eszközölt a buza területén is

Trombitás Antal Bačka Topola

a MAV. kerüle i képviseletében

Telefon 573 **legolcsóbb árak!** Telefon 573

Gazdák, kereshetők!

Mielőtt elás: monccsni kékkő, ga an áit tiszta zödpör, légyforgács és alos s úksagotúzet í de nek, sziveskedjenek okvetlenül ajánlatért hozzám fordulni

Schöffer Róza Subotica

Raffa és kékkő közvetlen behozatal

VIGYÁZZON!

Ha könyvet vesz, az igazán könyv legyen!

Ajánljuk az alant felsorolt könyveket:

Szimonidesz Lajos: A világ vallásai I-II.	Din. 500	H. G. Wells: Amikor az üstökös eljön	Din. 43
Lambrecht Kálmán: Az ősenber elődei	» 400	H. G. Wells: Láthatatlan ember	» 40
Lambrecht Kálmán: Az ősenber	» 320	H. G. Wells: Egyelőre	» 60
Wells reprezentatív kiadása 7 kötet	» 500	Goethe-Sanadok: Csalavári	» 75
A Reklám művészete	» 360	D'Aragon: A hét püpos tornya	» 30
Gróf Batthyány Tivadár emlékiratai I-II.	» 340	Büffel: A legyőzött férfi	» 24
Dr. Kecskeméti Lipót: A zsidók egyetemes története	» 350	Bló Lajos: Toinette	» 34
Dekobra: A fenséges bohó	» 34	Brauer: Van Zanten	» 44
Merokovszkij: Leonardo da Vinci I-II.	» 60	Kellermann: She lenborg testvérek	» 40
Merokovszkij: Istenek születése	» 40	Kipling: A fény kialudt	» 40
Romain Rolland: Az elvácszolt lélek I-II-III-IV.	» 210	Lewis: Balbít	» 48
Merokovszkij: A szerelem tudománya	» 30	Mengkam: Szíves fátyol	» 40
Szederkényi Anna: Lázadó szívek	» 40	Mauriac: Szerelem sivataga	» 30
Burroughs: Mars ciklus I-I	» 190	Phillips Garden: Bobbanó por	» 40
Burroughs: Tarzan ciklus I-6	» 240	Schaffner: Almok őszakája	» 21
Biró Lajos: Házasság	» 32	Wassermann: Faber	» 40
Biró Lajos: Az élet acénaia	» 40	Wassermann: Land u	» 40
Dános-Kovács: A szociális eszmék fejlődése	» 64	Wells: Anna Veronika	» 43
Conan Doyle: A köd országa	» 36	Wells: William Gladstone I-II.	» 120
France Raoul: A föld élete	» 36	Berendné: Látkető talaj I-II.	» 140
Goethe: Faust I-II.	» 60	Kipling: Naulakka	» 40
Gyakorlati Gazda-lexikon I-II	» 400	Zweig: Az első élmény	» 36
Karinthy Frigyes: Együgyű lexikon	» 14	Andeux: Soha ilyen tavaszt	» 40
Leorux: Hardigras	» 44	Tamás: 5 világrész a Szajna partján	» 60
H. G. Wells: Egyelőre	» 60	Tamás: Fekete májális	» 50
Nagy J.: A filozófia története	» 120	Gergely: Hídat vernek	» 55
H. G. Wells: Az Istenek elődele	» 40	Bernáth: A rumy-játék és szabályai	» 12

Férfi könyvek kaphatók a **Minerva R. T. könyvosztályában, Suboticán**

Négy száz dinártól felül ren felősnél ké lve ző fizetésl feltételek mellett száll tunk! Kérjen áránlato!

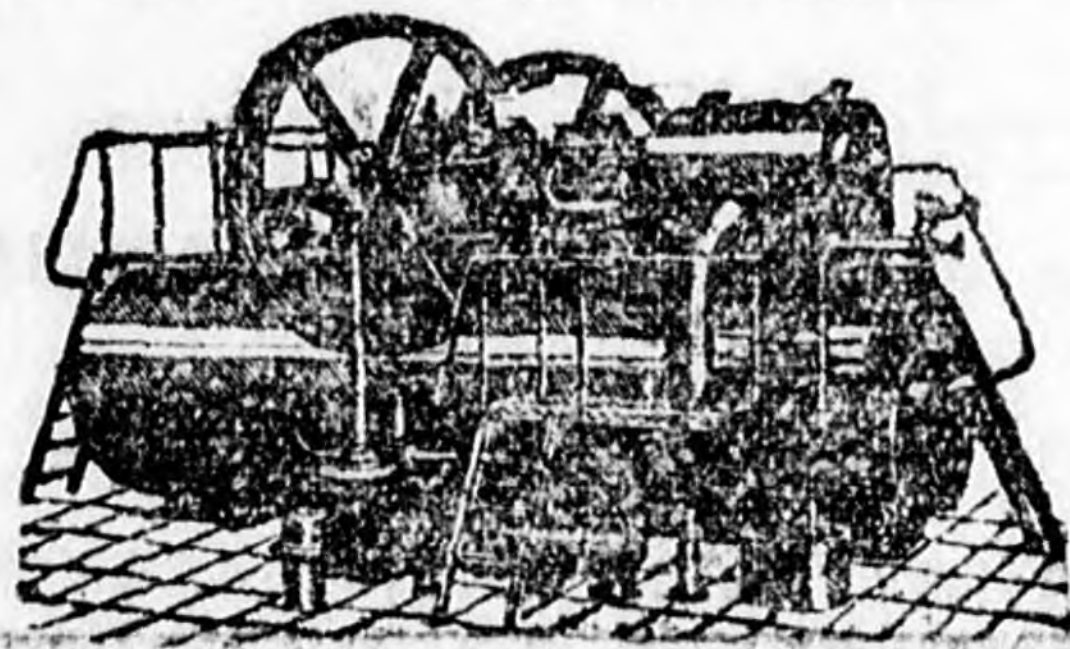

**A
TAPASZTALT
AUTOMOBILISTA
GÉPKOCSIJA
MERT:**

**Láng L. Gépgyár R. T.
Budapest 56.**

Félstabil gőzgépek
csekély fogyasztással

Stabil gőzgépek **Gőzmozdonyok**
Felvilágosítással szolgál: **SOMOGYI LÁSZLÓ** okl. gépészmérnök Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15
1965

**A Fonó- és Kötélverőgyár r. t.
Odžaci**

ajánl a legolcsóbb árban és igen kedvező fizetési feltételek mellett

Manilla-, Sisal- és háromágu kenderkévékötőfonalat aratógépek részére

Kérjen árajánlatot!

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és

ÉRETTSÉGIRE
a legjobb sikerrel készít elő
GALGÓCZY TANINTEZET
BUDAPEST
Mária Terézia-tér 3
10518

Eladó

**új, komplett felszerelt
autogummi-
vulkanizáló-műhely**

Felvilágosítással szolgál:
„FIT” Beograd, Frankopanska 33

Olcsó árak   Olcsó árak
Divatos   Izlőses
Partós   Elegáns

Steyr
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESSÉGEI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértékosztály

Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Jutányos árban szereshető be
A benzin- és olajfogyasztás
a legcsekélyebb!
A kocsi élethossza határtalan
Az alkatrészek kopása jelentéktelen
Technikailag tökéletes
Hatalmas lőerőtartalékkal rendelkezik
A rossz utak ideálja
Elegáns és izlőses kivitel
Kellemes fizetési feltételek
A jugoszláv versenyek győztese!

BUTORSZÖVETEK

Selyem ripszek   Moquettek
Brokátok   Matracgradlik
Damasztok   Szőnyegek
Velourok   Futók

az összes kárpitos kellékek nagyban és kicsinyben.

ZSÁKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖTÉLÁRUK

Mintákat vidékre is küldünk.

Weitzenfeld és Társa

Subotica   Details Városi bérpalota, Engrosi Vilsonova ul. 7.

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL, SENTA
modern előnyomlábberendezési gyára

Relief-festés tanítása az összes
hozzávaló festékek, perok és kellékek kaphatók

Tekintse meg!

Tekintse meg!

Ilyen kellemes nyári üdülőhely
a Hirt Pali bácsi vendéglő
teljesen újonnan épített
nyári kerthelyisége
mely május 1-én nyílik meg!
Allandóan frissen csapolt sör, elsőrendű kolobiat borok, kitűnő házi konyha!

Májusi költözködését

szakszerűen és legjutányosabban

Halbrohr és Társa
Subotica (Prokesch-palota) végzi

2 ÉVI HITEL

Mindennemű egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépített motorral vagy anélkül
keretfűrészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és keretfűrésszel kombinálva.
11745

Új bőröndös-üzlet a Csirkepiacon!

Tisztelettel értesítjük a nagydemű közönséget, hogy lőszerszám- és nyerges-üzletünket a mai kornak megfelelően

bőröndös
műhellyel bővítettük ki. — Készítünk és raktáron tartunk különféle bőröndöket, bőr táskákat, pénztárcákat és a legújabb divatu ritkálókot jó minőségben és jutányos áron.

A nagydemű közönség szives partifogását kéri
ANDRÁSSY és FAZEKAS VI., Trumbiceva ul. 11., Csirkepiac

VEZÉRKÉPVISELOK:

FERRUM D.

ZAGREB HATZOVA 14/B
TELEFON: 42-26

BEOGRAD KR. MILANA 54
TELEFON: 31-87

Képviselőket keresünk
Az oszljeki kiállításon megtekinthető
A zagrebi vásár alkalmával
tekintse meg kiállításunkat!

Hölgyek részére

Selyemköpenyek

850 dinártól kezdve

Szövetköpenyek

380, 450, 550, 650, 750 dinártól kezdve **kasából** és más divatanyagból

Selyemruhák

és szövetruhák a legmodernebb fazonban, legutolsó párisi újdonságok

Selyembluzok

és battisztbluzok, legújabb divat szerint

rendkívül nagy választékban kaphatók

Kosta M. Jovanović

női divatárúüzlete

BEOGRAD

Kralja Milana 76, a „LONDON“ szálló mellett

Az 1928. év slágere

H. LANZ A. G.

Univerzál nyersolajtraktor 22/28 PS

szántásra, cséplésre, vontatásra, meghajtásra — NINCS kipuffogó — NINCS mágnes
NINCS gyertya — Legegyszerűbb építés — Nyersolajelhasználás teljes megterhelésnél
óránként 10—15 dinár — Mintagép megtekinthető: PANČEVO, Novosejlačka ul. 37

Képviselő: Kopaonik B. M. DAVIDOVIĆ, Beograd, Uzun Mirkova 8

CANADIAN PACIFIC

a világ legnagyobb közlekedési vállalata

Németek, magyarok, románok egyedülálló és családok, akik Kanadába óhajtanak kivándorolni farmokra (mezőgazdaságokra), kivándorlási és szállítási feltételek ügyében forduljanak utbaigazításért az alábbi címre:

KOVACSITS RADIVOJ, a Canadian Pacific Railway Co. képviselője Sombor, Pariška ul. 2

Megjelent Paleologue

A cár országa a nagy háboruban

szenzációs könyvének második kiadása

Kapható a **Minerva r. t. könyvosztályában**

Ara 300 dinár

AMERIKAI RENDSZERŰ ARUTERJESZTÉS.

Mindenki kap ingyen egy órát

A valódi „**DELMOND**“ pipereszappannak a Jugoszláviai fogyasztókkal való megismertetése céljából **minden tucát szappanhoz egy szép és jó asztali órát ajándékozunk.** Egy tucát „Delmond“ toilette szappan ára órával együtt csak **120 dinár.** **Semmi melléköltség!** Ha 12 darabot egyenként vesz, akkor is megkapja az órát. **Kérje az ottani kereskedőktől!** Ezen rendszer rövid ideig tart! — Tegyen próbát és meg fog győződni, hogy a szappan is, az óra is külön-külön többet érnek.

Megrendelhető az SHS vezérképviselőjénél!

ALEXANDER POLLAK BEOGRAD

HILENARSKA 22.

Noviszadi lerakat **BRACA MARER**

150 dináros

havi részlettel kezdve vásárolhat egy komplett hálót, ebédlőt és mindenemű butort. Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendűen készítjük. — Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág műbutorgyár

Subotica, Sudarevićeva ul. 54—56. Tel. 383

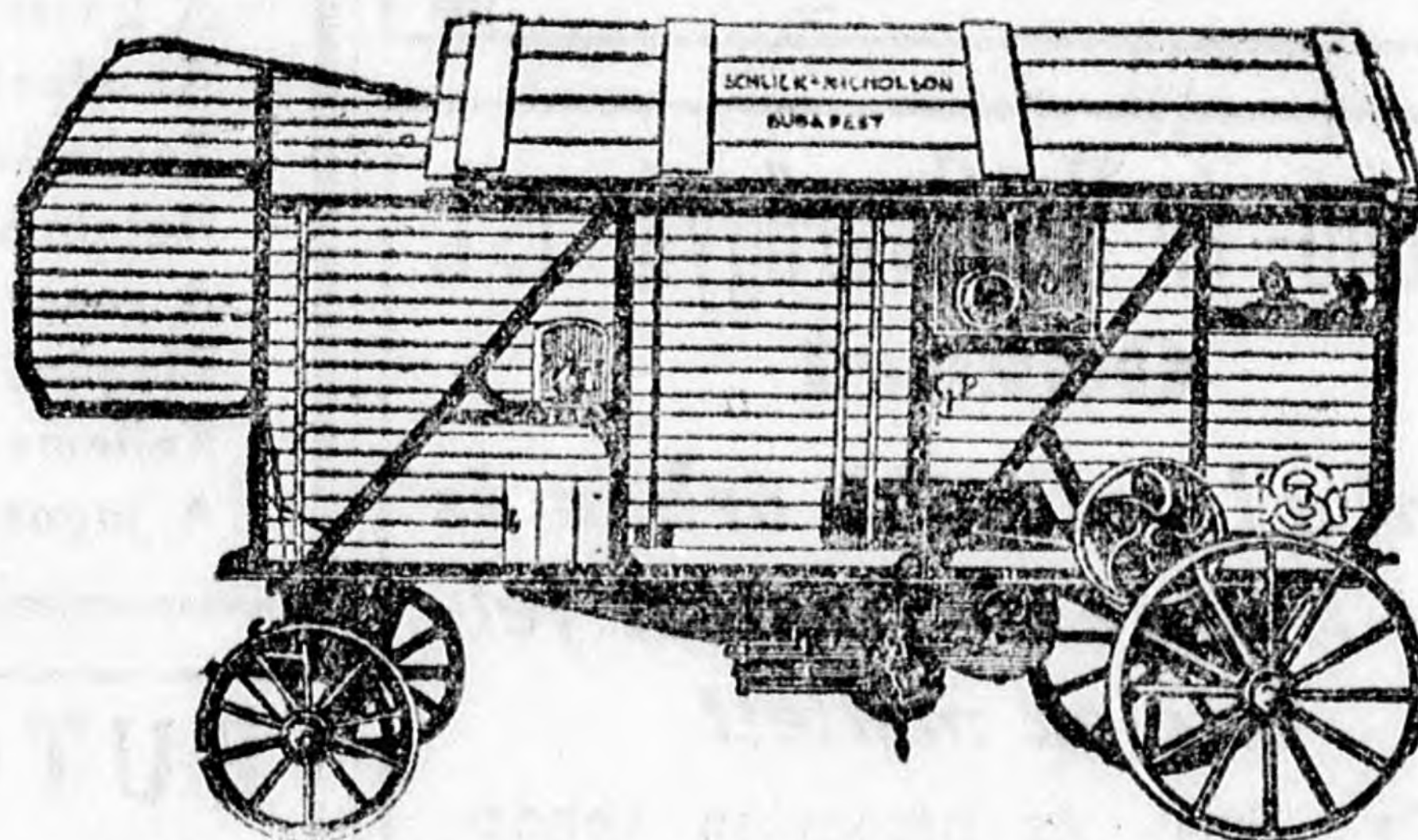
3407

A tisztelt gazdaközönség

szíves figyelmébe ajánljuk a **GANZ-DANUBIUS** világhírű budapesti gyár által előállított

„SCHLICK-NICHOLSON“ márkájú acél- és tölgyfakerekes cséplőszekrényeket, gőzlokomobilokat, gőzmagánjárókat, szivógáz-lokomobilokat és a minden hasonló gyártmányt felülmúló

Schlick-Hannomag traktorokat

Kedvező részletfizetési feltételek!

Szakközvegeink — kivánságra — szívesen szolgálnak a helyszínen felvilágosítással. Forduljon mielőbb a következő címekre:

Jugoszláv-Ganz Részvénytársaság

Beograd, Karadjordjeva 75

A MEZŐGAZDASÁGI GÉPOSTÁLY ÉS RAKTÁR
Karadjordjeva 101 alatt van. — Sürgőnyelv: **Ganz Beograd**

Műszaki iroda: Zagreb, Draškovićeva 27.

LERAKAT ÉS KÉPVISELETEK:

a **Bácskában:**
„**LOKOMOBIL**“ mezőgazdasági gépek raktára **Subotica**,
Dančičev put 173
Senta: **Karlo Bilicki**
„**KONSUM**“ kereskedelmi vállalat **Stari-Bečej**

a **Bánátban:**
Vodička Eduard, mérnök
Vel.-Bečkerak
a **Szerémségben:**
Özv. Tachtler Sándorné,
Vukovar

3025

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner löbbszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szobotica**, Jugovića ulica 20
Kérjen árjegyzéket!

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Ibsen Öregkori szerelme Regény, dráma, levelekben

Az Ibsen centennárium alkalmából *Rouveyre* új világitásba helyezi azt a meghatározó szerelmi regényt, melyet Ibsen hatvan esztendőskorában élt át. Ekkor tudvaleg halálosan beleszeretett egy tizenhét éves leányba, *Bardach Emiliába*.

1899 nyarán Ibsen a feleségével Tivolban nyaralt Gossensass-ban. Itt találkozott Bardach Emiliával, aki anyjával volt ott.

A szerelem emlékeztet *Goethe* utolsó szerelmére, aki *hetvennégy esztendőskorában Marienbadban szeretett bele Levetzow Ulrikába*, aki akár Ibsen bárátnője szintén tizenhét éves volt. *Goethe meg is kérte a leány kezét, de a család udvariasan kossarat adott neki.* Ennek ellenére Goethe nem tett le a házasságról, csak a fia és a menyé látta be vele, hogy ez a fiatalos lépés méltatlan hozzá. A német költő azonban sokáig szenvedett s egy gyönyörű elégiát is írt erről a kései szerelméről.

Ő azonban ekkor már özvegy volt. Ibsen nem.

Szerelmét nagyban bonyolultta tette az, hogy *feleségét nem akarta megbánni, aki hü és jószágos hitvese volt neki egy életen át, egy luteránus lelkész leánya.* (Termetre nézve tagbaszakadt és egészséges.)

Ezzel szemben Bardach Emilia finom és kecses volt, arisztokratikus megjelenésű, úgyhogy teljesen joggal nevezte őt Ibsen „kis hercegnőnek.”

Amikor Bardach Emilia az anyjával együtt szeptemberben elment Gossensassból, *levelezés kezdődött Ibsen és a leány között.* Három hónap múlva azonban a norvég költő a valóságra ócsu dott, elválni nem akart feleségétől s a szerelmi regényt előadta. (*A Solness építmester*-ben mindenesetre Bardach Emiliáról mintázta Hilda alakját, ebben a drámájában sűrítette össze szerelmi csalódását.)

Amikor elvált tőle egy arcképet adott neki, ezzel az aláírással:

— Egy szeptemberi élet májusi nap-sugarának.

Tivol, Ibsen Henrik.

Leveleiben bár leplezetten, érezteti azt a lelki tusát, mely nem hagyja nyugodni:

— Itt jülök, mint rendszeren a dolgozószobámban — írja Ibsen. *Most kedvem lenne dolgozni, de nem tudok.* Képzetelem, igaz, nagyon eleven, de mindig másutt kalandozik. Ott, ahol igazán nem szabadna lennie, akkor, amikor dolgozni akarok. *Nem bírom elnyomni nyári emlékeimet. És nem is akarom.* Azt, amit átéltem, újra és újra átélem. Örököké. *Mirdezt átahitani egy műalkotás-sá lehetetlennek látszik ebben a pillanatban.*

Egy másik levelében ez a helyzet tárul elénk:

— *Zavarnak. Nem folytathatom. Legszebb majd hosszabban.*

Ibsen egyre jobban elzárkózik a leány elől. Takarodót fuj:

— Mostanában nagyon kevés időm és nyugalmam van, hogy írhattak magának. Kérem is, hogy *egyelőre ne írjon nekem.* Ha majd a körülmények megváltoztak, értesítem.

Hét esztendővel később Ibsen hetven éves születésnapján a leány sürgönyileg üdvözli a költőt, aki elküldi neki arcképet, melyre ezeket a sorokat írja:

— *Agossensassi nyár a legszebb, a legboldogabb volt egész életemben. Alig merek rá gondolni. De azért örököké gondolok rá Örököké.*

KÖNYVEK

Paul Reboux: Madame Du Barry szerelmi élete

A *Genius Emberek, Életek, Szerelmek* című kortörténeti írásk sorozatában most jelent meg a Du Barry asszony szerelmi életéről szóló könyv. Ha ez a könyv nem is olyan okos, bölcs és objektív, mint Maurois-nak ugyane sorozatban megjelent Disraeli élete című könyve, ha nem is annyira meleg és szeretettel teli, mint Szini Gyula most megjelent Jókai életrajza, a fantáziát és az érdeklődést jobban izgatja ennek a ragyogó szépségű asszonynak az élete, aki a szépsége révén ért el csodálatos karriert. A szépsége révén s azzal, hogy nem nagyon fukarkodott szerelmével.

Ezt az asszonyi karriert írja le Paul Reboux könyve, amely ha pikáns is, több mint hálósza történetek felsorolása. Amit megír, abban van lüktető drámaiság, filozófia, ötlet és humor.

A könyv, amelyet Kállay Miklós fordított magyarra, nagyon élvezetes olvasmány. Ára postai küldéssel 45 dinár s a Minerva könyvostályában rendelhető meg.

1. Vándor Iván: Andrea szerencséseje.
2. Locke: Pujol-Arisztid kalandjai.
3. Komáromy János: Szülőföldem szép határa.
4. Medveczky Bella: Mámor.

Vándor Iván egy hosszabb regényciklust kezdett meg, amelynek első kötete az Andrea szerencséseje. Kissé rap-szódikus, nem mindenben normális emberek felvonulása ez a könyv, nem olyan epikus nyugalma a történet, mint a Fo-

rsyte Sagában, de nem is kell olyan sok családtörténeti tanulmány, hogy alakjaival, az enervált festő enervált gyerekeivel s azokkal, akik közéjük csoportosulnak, tisztában legyen az olvasó.

Egészben érdekes olvasmány az Andrea szerencséseje s érdeklődéssel várjuk a Solyom ház többi tagjainak a történetét is.

A könyvet Dick Manó cég adta ki.

Ugyancsak Dick Manó kiadásában jelent meg *Locke* kedves és vidám könyve: *Pujol-Arisztid vidám kalandjai*, amit a régen hallgató Reichardt Piroška fordított magyarra.

Pujol-Arisztid egy ügynök neve, aki szösztyár, de udvarias, hazug, de jószívű. A könyv néhány történetet mond el életéből. A történetek tagadhatatlanul derűsek, jóízűek s az olcsó könyv kedves olvasmány.

Komáromy János: Szülőföldem szép határa című könyvében kedves, meleg históriákat mond el a szűkebb patriájáról, az ott élőkéről, családjáról, meg Viresikről s a többi falubéliekről.

Medveczky Bella: Mámor című regénye sokat ígér, hatalmas testes kötet, közel 300 lapos s a szerző Vihar című regényének sikere tetézi az érdeklődést új műve iránt. S meg lehet állapítani, hogy a regény mindvégig érdekes olvasmány, amelynek asszonyos erotikája semmiben se marad mögötte Erdős René könyveinek, aki úgy látszik irodalmi példaképe az írónőnek.

A FEHÉR MAJOM

Az új Galasworthy-regény — A Forsyte Saga folytatása

Az angol írók fedezték fel először, hogy a háborúból egy új nemzedék került a közélet, az üzlet, a társadalom tevékenység köreibé. Ez az új nemzedék az első lépésénél szembekerült apáival, akik a háboru előtti mértékek szerint, Viktória királyné uralkodásának hagyományából kiindulva itélik meg az életet és nem veszik észre, hogy körülöttük mennyire megváltozott a világ, eszméik mennyire elavultak, mértékeik elvesztették hitelüket. Ebből konfliktus származott a két nemzedék között. Az öregek tragédiának érzik magukra nézve a nagy változást, megszokott ideáljaink összeomlását s veszedelmesnek az ifjúság új élettempóját, nyugtalan sóvárgást valami új után. — a fiatalok pedig kiméltlenül sietnek eltakarítani az utból a háboru előtti világ rem-emlékeit, energikusan érvényesítik a saját életformáikat s perbeszállnak az öregekkel a maguk igazáért. Ez az állapot nemcsak a közéletben okoz izgalmat és homlást, hanem az emberek magánéletemben, a családi életben, szülők és gyermekek egymáshoz való viszonyában.

Számtalan új angol regény foglalkozik a társadalmi izgalom e jelenségeivel. Nem maradhatott ki ebből a versenyből az angol középosztály nagy költő-monografusa, *John Glasworthy* sem. A *Forsyte Saga* nagy ciklusában megírta a háboru előtti angol gazdag középosztály lelki képét, tipikus alakjainak történetében — most aztán tovább figyelte a körülötte hullámzó élet változásait s belefogott a háboru utáni angol atmoszféra

megörzítésébe. Új ciklusát kezdte meg a Forsyte Sagának, amelyben a Forsyteok második és harmadik nemzedékét írja meg, apáikhoz, önmagukhoz és kortársaikhoz való viszonyukban.

Ennek az új ciklusnak első része *A fehér majom* című regény, melyet most adott ki magyarul a Franklin-Társulat. Annak a Forsytenak, akit a régi ciklusban a legnagyobb érdeklődéssel tárgyalt Forsyte Soamesnak a leánya, Fleur, áll az új regény középpontjában, az ő szerelmének és házasságának története az a fonál, melyen az író végigpergeti a mai Anglia természetrajzának jeleneteit és jelenségeit. Glasworthy soha nem volt annyira költő, mint ebben a regényében, az izgatottabb és izgatottabb téma változást hozott stílusában is, kiemelte régebbi objektív fölényéből, sok lírai elemet vitt bele s a főszereplő nőalak rajzában olyan gyönyörű költői portraire ihlette, amely beragyogja szépségével az egész cselekményt. Ezzel emelkedik ki *A fehér majom* az angol érdeklődés köréből s magához ragadja minden nemzetbeli olvasó figyelmét. Minden egyéb érdekessége mellett külön élvezet az olvasónak, látni egy szokatlan méretű írői szellem teljes, végső diadalát anyaga és mesterségének eszközei fölött.

Glasworthy új regényét *Kiss Dezső* gondos és finom stílusú fordítása tolmácsolja a magyar olvasó számára, izgalmas kiállításáról pedig a Franklin-Társulat gondoskodott, mely a *Külföldi Regényírók* kitünően megválogatott gyűjte-

ményében adta ki a minden tekintetben szép és értékes könyvet. Ára füzve 70, kötve 95 dinár s a Minerva könyvostályában rendelhető meg.

*

A Sárga Kigyó. A fehér és a sárga faj gigászi harca, leegyszerűsítve egy kínai és egy angol férfi élet-halálküzdelmére. Hatalmas gazdasági érdekek ütköznek össze és a harc heveséggé még fokozza, hogy a két ellenfél összetűzésének középpontjában áll egy fiatal leány, akit mind a két ellenfél szenvedélyesen szeret. A támadó fél a kínai, aki fájának kegyetlen ravaszágával, fanatikus gyűlöletével üldözi az angolt. Az első sortól az utolsóig izgató, érdekesítő regény, amelyről egy Wallace-rajongó így nyilatkozik: »Edgar Wallace könyvei mellett elhalványodik minden más írás! Ha este hozzáfogsz bármelyik Wallace-kötet olvasásához, nem bírod letenni, míg csak a végsőig nem érsz, — még hogyha közben rád virrad is a reggel.«

*

Pakots József: Az ember, aki utvesztőbe jutott. (Regény. 214 oldal. Az Athenaeum kiadása.) Pakots József írói pályája egyenesen emelkedett. Egyike az azoknak az íróknak, akikben megvan az elbeszélőhöz szükséges nagyszerű adománya: érdekesen, változatosan és izgalmasan tudja a regényt elővinni. Nem pihen el pillanatra sem: száguldva halad előre regényeiben a történet s a végső megoldás felé. Dickens mondotta: A jó regény föltétele, hogy érdekes emberekkel érdekes dolgok történjenek. Pakots regénye ilyen s nála még beválik Stendhal mondanása is: Szeretem, ha maga az író is érdekes ember.

Mi történik Pakots új regényében? Egy nagyszerű és tudós doktor szanatóriumában, ahol tüdőbetegek várják a gyógyulást, forró és buja szerelmek is születnek s a legizgalmasabb szerelme Romhai, a forradalmár s emberbarát esik legjobb barátjának s élete védelmezőjének, a tudós-doktornak felesége iránt. Ez a szerelem magában hordja a katasztrófa magját: ahogy megégeti az asszony lelkét, úgy zuzza össze Romhai amugy is halálraírt életét. Ez ember, aki utvesztőbe jutott, belerohan a halálba, amely amugyis várja. Mindezt színesen és szinte lázasan mondja el Pakots. Nagyszerű embereket rajzol; s ami a legintósbabb: ez a regény a ma regénye emberekről szól, akik itt élnek közöttünk, akiket szinte nevéükön tudnánk nevezni, annyira ismerőseink. Hogy miért? Mert ez a regény már a háboru után keletkezett társadalom regénye s ez az erő iz-zik ki belőle mindvégig: mai problémák, mai világ, mai érzések, mai emberek kötik le és ragadják el figyelmünket.

*

Pourtales: Liszt Ferenc élete. (Fordította: Lányi Viktor. 248 oldal, 4 mű-melléklettel.) Az Athenaeum kiadása. Liszt Ferencet a magyar föld adta a nagyvilágnak, ő pedig megajándékozta a művelt világot a magyar zenével.

Kész regény Liszt élete, olyan regény, amelynek szereplői Európa legérdekesebb férfiainak és nőinek sorából kerültek ki, mozgó erői pedig a kor nagy eszméivel, uralkodó szellemi áramlataival azonosak. Egy kiváló francia író és tudós, Guy de Pourtales vállalkozott rá, hogy ezt az életregényt művészi formába öntse. Az utolsó évek egyik legnagyobb francia és német könyvsikere lett ez az életrajz. Erre a sikerre igazi irodalmi értékénél fogva szolgált rá Pourtales könyve. Főlényes tárgyismerettel, az óriási adathalmaz okos megrostálásával mindvégig érdekes és élvezetes elő-

Felhívás az írókhoz! Várkonyi Nándor, a pécsi egyetem könyvtárosa, a modern magyar irodalmat részletesen ismertető munkán dolgozik, melynek megjelenése biztosítva van. Ezért ezután kéri a most szereplő írókat, hogy címüket, életrajzi és írói adataikat, továbbá műveiket szíveskedjenek címére (Pécs, Egyetemi Könyvtár) megküldeni.

adásban hőmpolygati Liszt széles nedrű életfolyamatát. A doborjáni tisztartóalakban indul meg a történet, ahol a csodagyermek-Liszt első szárnypróbálgatásai már lázba hozzák a nyugatmagyarországi művelt mágnásvilágot. Sopron, Kismarton és Bécs után Párisban látjuk az ifjú zongoravirtuózt, tanulást, kenyérkereső-munka s az első szerelmi álmok világában. Svájc a következő állomás, ahová önkéntes száműzetésbe vonul Liszt, grófi férj mellől megszökött szép és szellemes barátnője, d'Agoult Mária oldalán. Külső-belső hányattatások, diadalok, sikerek, csalódások közt érik férfivá a már világhírű művész. A nagy, fájdalmas elszakadás barátnőjétől, gyermekeit anyjától, a második, egész életre szóló kapcsolatot a voronincai tündérrel, Sayn-Wittgenstein hercegnővel, a mély lelki összefonódás Wagnerrel, a weimari esztendők, az egyidejű, fantasztikus fordulatokban gazdag küzdelem barátja művészi elismertetéseért s házasságon kívüli viszonyának törvényesítéséért: micsoda tárháza egy emberi élet nagystilű mozzanatainak! Közben az alkotó munka dús, gazdag eredményeit is részletesen ismerteti az életrajzról, magas szempontu történeti és esztétikai megvilágításban. S mindvégig plasztikusan domborodik ki a hős, a nagy tanító, a nagy inspiráló, a nagy alkotó és reprodukáló művész s a legszébb nőktől körülrájongott férfi alakja. Küzdelem, dicsőség és szépségben való elmúlás — ez röviden Pourtales szép könyvének a tartalma.

*

Dos Passos: Nagyváros. (Regény. Fordította: Gaál Andor. 472 oldal.)

Egy amerikai irodalmi újság azt a kérdést intézte olvasóihoz, kít tartanak most a legizgatóbb amerikai írónak? A szavazatok többségét John Rodrigo Dos Passos nyerte el, aki valóban páratlanul népszerű ma nemcsak az Egyesült-Államokban, hanem mindenütt, ahol csak angolul olvasnak. Kevés író csinált olyan gyorsan karriert, mint az ifjú Dos Passos. Tizenkilencéves volt mindössze, amikor az Egyesült-Államok beléptek a világháborúba és Dos Passos egyike volt az első amerikai hadi önkénteseknek. Így jött át Pershing tábornok hadseregében Európába. Amikor a háborúból hazatért, megírta első regényét, amelynek címe: Három katona s amely egyszerre híressé tette az ifjú író. Fájdalmasan igaz regény volt ez és páratlan hatást tett az amerikai népre. Ezután írta meg Dos Passos hatalmas regényét, amelynek Manhattan Transfer a címe. A Nagyváros regénye ez, Newyorkról szól és az amerikaiakat sohasem ragadta el annyira regény, mint ez, mert a maguk életét ismerik meg benne. A nagyváros minden fénye-árnya ott bujkál a tarka jelenetek szövedékében, melyek épügetnek a fényes palotákba, a felhőkarcolók világába, a hatalmas üzemekbe, mint a nyomortanyákra, kikötőkbe, csatornába. Páratlan hatása volt ennek a könyvnek és így lett Dos Passos a legnépszerűbb amerikai író. Harmincegy esztendő most mindössze, karcsú fiatalember, akinek regényei angol kiadásban elérték már az egymillió példányt.

*

Martha Ostenso: Szállnak a vadludak. A Norvégiából Amerikába szakadt írónőnek ez a regénye új és valóban páratlan a maga nemében. Tökéletes harmóniában egyesül benne régi és új hazájának egész lelkivilága. Az ő hazából magával hozta a norvég hegyek és fjordok tradícióit, sőtét problematikáját, lelki feszültségeit, de mindezeket megfürösztötte a szabad amerikai prairiek friss levegőjében. Csodálatos művészettel elegyedik benne a két világ, a Knut Hamsun súlyos atmoszféráját egy tipikusan amerikai szerelmi történet idillikus bája eny-

hitt. Ismeri a föld kegyetlen zsarnokságát, amelyet Caleb Gare személyében testesít meg az anyaföldet szimbolizáló paraszt alakjában, akin megtörik minden egyéni érdek és soha meg nem szűnő rabszolgaság igájába hajtja azokat, akik a szolgálatába szegődtek. Ennek a zsarnokságnak szinte törhetetlen, lázas túlfeszültsége tölti meg a regényt és ellenálthatatlan erővel gyűjti összebb és összebb a sűrű fekete viharfellegeteket, amelyek a végső katasztrófát hozzák. De szállnak a vadludak és a fiatalok szegyetlen szárnyakkal szintén szállni akarnak oda, ahová vágyak hívják őket.

Az északamerikai telepesek küzdelmes életét, harcát a szűkkeblű természettel festi Ostenso ebben a regényében. Ostenso ismeri ezt a harcot és ismeri a földet, a mindennapi élet apróságait csak úgy, mint a háztartás minden csinját-binját. Egy költő ihletével és fantáziájával használja fel ismereteit a helyzetek, emberek, hangulatok megelevenítésére.

A munkát G. Beke Margit fordította le és Benedek Marcell látta el érdekes be-

Május elején kerül a könyvpiacra a vajdasági magyar líra első összefoglaló antológiája Sajtó alatt a Kéve

Elmondták, megírták, bebizonyították sokszor, hogy a Vajdaságban is élnek költők. A vers ez a gyönyörű, színes használatosság, amely minden érző ember élő szívében kell, hogy visszacsendüljön kivirágzott ezen a buzatermő fekete földön is. Sokféle beszélnek ma a vers válságáról, arról, hogy mai életünk rohanó tempója belezajzott ebbe a gondolkodható, gyönyörködhető szubjektív műfajba, arról, hogy a ma emberének se ideje, se hangulata, se türelme, se kedve nem maradt ahhoz, hogy végigolvassa a verset, amelyet pedig egész szívvel, bő véráldozattal neki csinálnak a mai lírikusok. Neki: a ma emberének. Mert a vers nem maradt le az idő mögött. A vers lépést tartott az idővel, a költő se maradt le a rádió mögött, a rádió messzihangzó beszéde ennek a korának az epepeidja is ott hullámoz a mai költő lelkében, fekete tintából gyűrűket vet a kéziratpapírjára. Ad vesz és közzétet mint a rádió. Nem szabad, nem lehet hát hogy ne támadjon fel újult erővel, hatványozott vehemenciával a versek iránti érdeklődés. Nem igaz, hogy a vers elvesztette szuverénitását az irodalmi szükségletben.

Mégis verset írni sehol sem hálás feladat ma. Nem hoz aranyat, és nem jelenet hírnevet. A vers megírásánál talán csak egy heroikusabb, kockázatosabb feladat van ma: verset kiadni. Így van ez mindenütt a világon és százszorosan így van a Vajdaságban, ahol talán az a szűk kerete sem maradt meg a versolvasók valaha hatalmas armádiájának, mint egyébként. A vajdasági magyar költők mindezek ellenére vállalni akarják ezt a kilitástalannak látszó harcot. A vajdasági magyar költők vállalják a versek megírásának visszhangtalanságát és vállalják a megírt versek kiadásának anyagi kockázatát is. Miért teszik ezt? Mert úgy érzik, hogy a kilitástalanság csak pillanatnyi, mert úgy érzik, hogy az olvasó embereknek az a rétege, amelyet tud méltányolni becsületes szándékot és meg tud becsülni művészi eredményt, nem mehet majd el közönnnyel a könyvesboltok előtt, amelyekben a KÉVÉ árulják.

A KÉVÉ a vajdasági magyar líra első összefoglaló antológiája. Benne lesz minden, ami versművészeti szempontból reprezentatív érték világnézeti különbségek, eszközbéli eltérések tekintetbe vétele nélkül. A KÉVÉ az első felkiáltó jel lesz a sok eddig elhangzott állítómondattal után, amelyek mind a vajdasági irodalmi értékek létezését bizonygatták. Az itteni irodalmi jövődő kézizáloga lesz ez a könyv és egyuttal dokumentuma a jelennek is.

A Kéve a vajdasági költők, névszerint Barna Klári, Csuka Zoltán, Debreczeni József, Földi Ilona, Haraszti Sándor, Mikes Flóris, Gergely Boriska, Tamás István több mint hetven költeményét fogja tartalmazni, amelyeket Csú-

vezetéssel. A könyv ára egész vászonkötésben 80 dinár.

*

»Együtt.« Ilyen címmel egy új kulturszemle jelenik meg Budapesten a kitünő magyar író, Nagy Lajos szerkesztésében. Az »Együtt« a haladó fiatal írók lapja, állandó munkatársai Barta Lajos, Kassák Lajos, Kodolányi János, Gyomai Imre, Szirmai Rezső, Nádas József, Sándor Pál, Rubin László. Az új szám egy részletet közöl »A derék Svejk kalandjai« című híres szindaraból, amely most fut óriási sikerrel a berlini Piscator színházban. Ezenkívül még Nagy Lajosnak, Justus Pálnak, Sándor Pálnak, Rubin Lászlónak, Arató Tibornak, Paál Ferencnek, Kálmán Józsefnek, Szirmai Rezsőnek a cikkei, József Attila, Franz Werfel és Déry Tibor verseit közli az »Együtt«, amelyet gazdag figyelő és szemle rovat egészíti ki. A folyóirat kapható a Minerva könyvosztályában is. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IX., Lónyay-u. 58. III. 2.

ka Zoltán, a kiváló lírikus, a céhbéli csallhatatlan kritikai érzékével és az érző ember rajongó szeretetével válogatott össze.

A könyvet izléses köntösben Balázs Árpád stílusos címlapjával bocsájtják utjára a vajdasági magyar költők. Az ára harminc dinár lesz és előjegyzéseket a Minerva könyvosztálya is elfogad.

*

Kérdezz-felelek. A keresztretjévenynél s minden más társasjátéknál érdekesebb és szórakoztatóbb az az új játék, amely Amerikából jutott el hozzánk s amelyet valósággal Lexikon-játéknak lehet nevezni. Ez a játék arra szolgál, hogy az ember műveltségtehetségét fölfrisítse, tudását gazdagítsa. Kérdezz-felelek! ez az új játék magyar neve, amit a német különben Denksportnak nevez. Most a Kultura kiadásában pompás ilyen Kérdezz-felelek könyv jelent meg. 1500 kérdést, s ugyanannyi feleletet tartalmaz ez a könyv a műveltség egész területéről, különösen azokról a dolgokról, amelyek a magyar közönséget érdeklik. Balassa József pompásan válogatta össze a kérdéseket és Karinty Frigyes bevezetése rendkívül mulatságos és érdekes. Otthon, társaságban, ha egyedül van, ha utazik, ha szórakozni kíván, mindenki jól elmúlthat ezzel a könyvvel, amelynek ára 26 dinár és a Minerva könyvosztályában kapható.

*

A régi szerető. Komáromi Jánosnak, a nagytehetségű és kiváló írónak ez a hatalmas meséjű közel négyszáz oldalas regénye a Felvidék visszajáró emlékü tájszépségeit és originális alakjait vonultatja elének. Kedvesek és vonzóak ezek az alakok — apró nagyzozással, jószágokkal, harsogó kedvükkel, avagy szóltan elborulásukkal — legszívesebben a szívünkre ölelnők valamennyit s mikor a könyv végén el kell búcsuznunk tőlük, szinte rosszul esik a válás. Komáromi János negyvennél több alakot mozgat. A régi szerető-ben, csupa pompás zsáneralakot. De közülük is magasan emelkedik ki a regény női főhőse, a magyar irodalom egyik legszebb nőalakja: a testvérke. A regény mesészövege nagy és fordulat, a béke gondtalan világában kezdődik, átvonul a háború és a hadifogság riasztó évein. A mű harctéri és szibériai részeit felejtethetnek. A népszerű könyvnek, mely most jelent meg második kiadásban az Athenumnál, fűzve 75 dinár, kötve 100 dinár az ára s a Minerva könyvosztályában kapható.

AZ ÍRÓ IS EMBER

Szász Zoltán

Monoklis markáns arc, magas egyenes termet. Pont olyan, mint amilyennek írásai után elképzeli őt az ember. Ajkszegleteit kemény, szigorú vonal metszi és a szeme fekete bogara lidérces tűzű, nyugtalanságot kelte. Első pár szava már megdöbönt. Még ugyaszólván semmit nem mondtam, már mindent tudott rólam. Lelki keresztmetszetben pillanatok alatt pöre voltam és úgy olvastam a gondolataimban, mint egy könyvben, amit hanyagul átlapoz: Szász Zoltán valóban ismeri a nőt: ismeri az embert és ismeri az életet. Ha valamiről kritikát mond, az nem úgy hat, mint valami vélemény, hanem mint ítélet. A megismerés legfelsőbb fóruma. Megfelelőbb lehet.

Mi sem természetesebb, hogy mindaz amit mond, még a legvidámabb és legjelentéktelenebb dolog is, valami komor árnyalatot nyer, ami az igazságot minden alakban oly sajátosan jellemzi.

A vidékről, főképen róluunk vajdasági írókról, alig tud valamit. Egyáltalában az a tapasztalatom, hogy budapesti írókörökben a mi mezőnk ismeretlen sivatag oázis nélkül. Csupán egy-két név él a tudatukban, az is halványan, élettele nélkül. Az utódállamok sajtóorgnumait figyelemmel kísérik ugyan, de az ottani irodalmi életről szerzett képük tulontul madártávlatos. Áll ez legfőképpen a vajdasági irodalomra, ez a legmostohább terület, amely legkevésbé csábítja az irodalomtörténészt felfedező expedícióra. A mi hibánk.

Vidéki újságírásról beszélgetve, Szász Zoltán ezt a jellemző esetet mesélte:

— A vidéki városokról kétféle impresszióm van — mondta — külső és belső. Külső a szép építkezés és ebben kiváló Nagyvárad. A másik a kulturált lakosság és ebben kitünik Miskolc. Ez a két érénye a vidéki városnak egyesül Aradban.

Nemsokkal ezután keresztülutazott Jászárokszálláson és egy szemfüles riporter neszt vette. Másnap Jászárokszállás és Vidéke egy interju formájában lehozta, hogy Miskolc kulturája és Nagyvárad szép építkezése egyesül Jászárokszállásban. Egyszerűen magukra applikálták Szász Zoltán nyilatkozatát.

Bácskáról szívesen és kedvesen emlékezik. Ezerkilencszáztizenháromban járt Szubotícán. Abban az időben Somlyó Zoltán is ott riporterkedett a Bácsme gyei Naplónál. Szász Zoltán felolvasása keretében Bácska természetét analizálta, amit aztán leközöltek a lapok is természetesen.

Szász Zoltán szerint Bácska — egy második Szicília. Féktelen, szinte Afrikára emlékeztető vad, temperamentumos népszokásokkal, lányrablással, titokzatos, fekete kézre emlékeztető naiv, de olykor veszedelmes betyártempókkal.

Pár napra a felolvasása után beküldték neki a Bácskai Hírlap egy számát, amiben egy szenzációs riport van a bácskai fekete kézről. Egy fiugyermek eltűnt egy anyai ölből és helyette mint kis virág, egy gyengéd papírlap maradt, amelyet egy óriás fekete kéz szignált... Tízezer korona lelépésért hajlandó volt visszaadni a gyermeket a bácskai briganti vállalat. Mindenesetre érdekesen valósult meg Wilde Oszkár mondása, hogy az élet kopirozza az irodalmat.

Csupa szín, kép, tartalom minden szava Szász Zoltánnak és szinte fájlalom, hogy egy kávéházi beszélgetés keretében elmondott szinte egész Európát átfogó sziporkás emlékeket mind tollamra nem tűzhetem.

Életének súlyos időszakát a közel-multhban élte át. Félesztendei vizsgálati fogságot szenvedett s fogházi élményeiről könyvet is írt. De olyan megdöbentő dolgokat mesélt erről a félévről, ami nincs a könyvében. Nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy azt a két kemény vonalat a szájszögletén — ekkor szerezte Szász Zoltán.

P. Gergely Boriska.

VELENCE Utazók keressék fel a magyar házat Ho el Budapest: ex Magherita, S. Marco 2151 a Bauer-Grünwald szálló lagunai bejáratával szemben. Elsőrendű csádi konyha. Pen-10 35 irától. Falyó viz. Ifrdő. T5h Gyula, tulajdonos

Egy szer volt, hol nem volt, tul az Operencian két kis sarga cserobogár. Vitakoztak, hajbakaptak, hogy ki erősebb. — En a cseria tetejére is fel birtam maszni! — En meg a levele is meg tudtam kapaszkodni! — Döntse hát el ez a fuszal, huzzuk kettele. — Jól Majd megtituk, ki rantja el a masikat!...

Nekigyuköztek. Ledobtak a sapkat, le a csizmat, meg kemény szarnyatakaro bundakat is lehajgaltak és huzzak, huzzak a kis fuszalat, de egyik se engedett egy tapodtat sem. Megzondolta magát a kis fuszal és derekban kettépedt, ugy hogy kettele bukfencczett a két kis cserobogár.

Megtitatta ezt egy hörhorgas saska és kikacagta öket: — Mit tudok ti! — kiáltott a feltapaszkodokra. — Huzzatok ketten ellenem, majd megtititotok, hogy mind a ketten egyenlek vagytok.

A kis cserobogarak összedugtak a fejüket, sugtak-bugtak valamit és csakhamar komolyan belegyeztek. Ujból rangattak hát a kis fuszalat, de mikor a hörhorgas saska legnagyobbat készült rantani, hirtelen kieresztették mindketten a fuszalat a kezükből, ugy, hogy a hörhorgas messzire elgurult.

— Látod, hogy mi erősebbek vagyunk! Hahaha! — kiáltottak a kis cserobogarak és habótzava elszálltak.

A henegeő saska

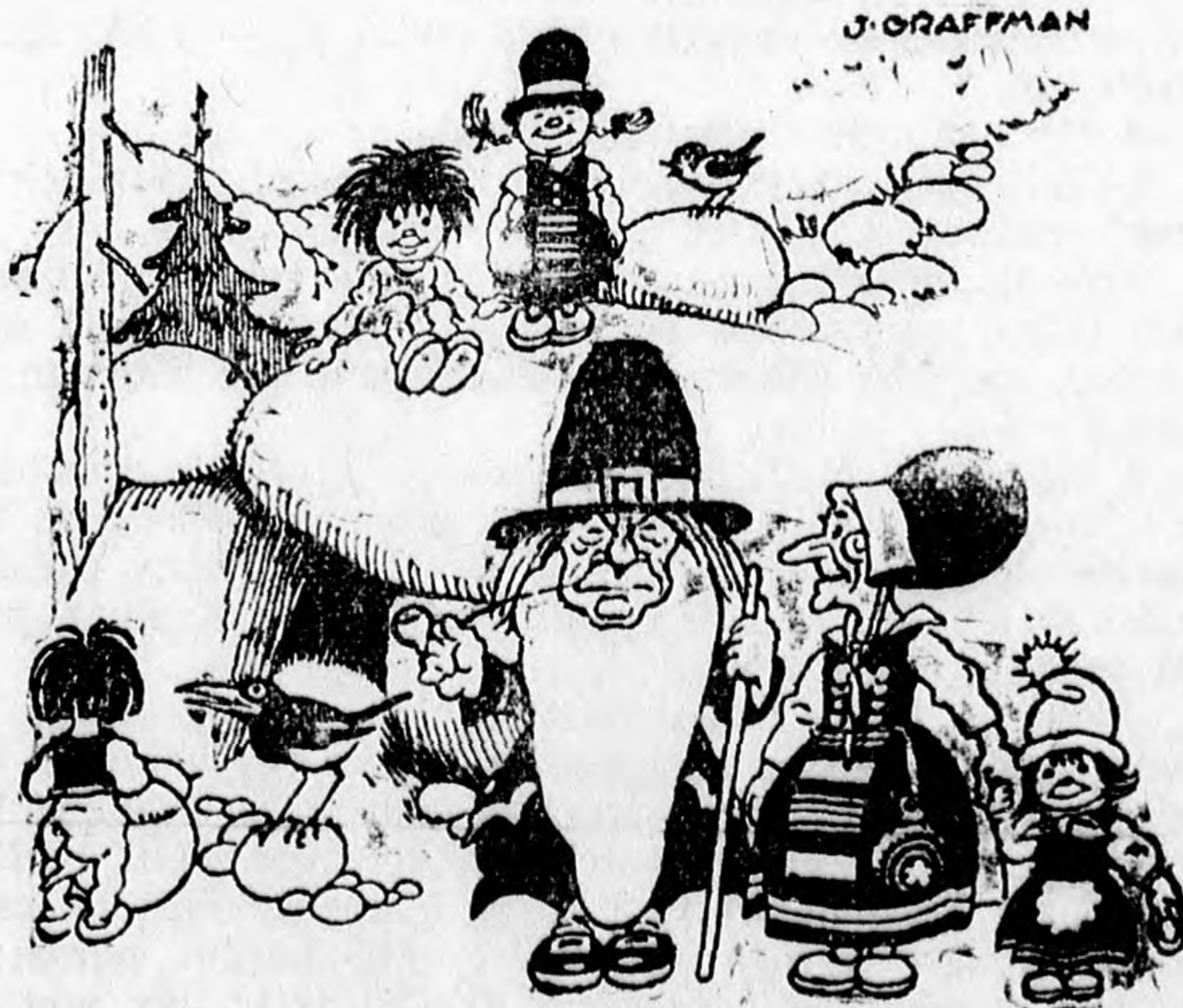
(Folyt. köv.)

Astori elbeszélése után azt is tisztázta, hogy Pali és Jack miért nézték őt kisértetnek. Mikor a cukorsüveg alakú hegy fele igykezezt éjjel, egyszerre csak látta, hogy egy bokor alól kibukik Pali és Jack. Nem értette, hogy miért futnak előle. Integettet nekik, hogy álljanak meg, mire még jobban szaladtak, később aztán elvesztette őket szem elől. Most már perze értette, hogy miért futottak. Az hitték, hogy halott és a lelke jelent meg előttük.

Pali akkor John barátja mellé ült, akivel a találkozás óta állig beszélt. Ez is elmondta a maga viszontagságos utazását, amig ideért a cukorsüveg alakú hegyhez.

A kis karaván megint teljes számban volt együtt.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
Subotica, 1928. április 29. 18

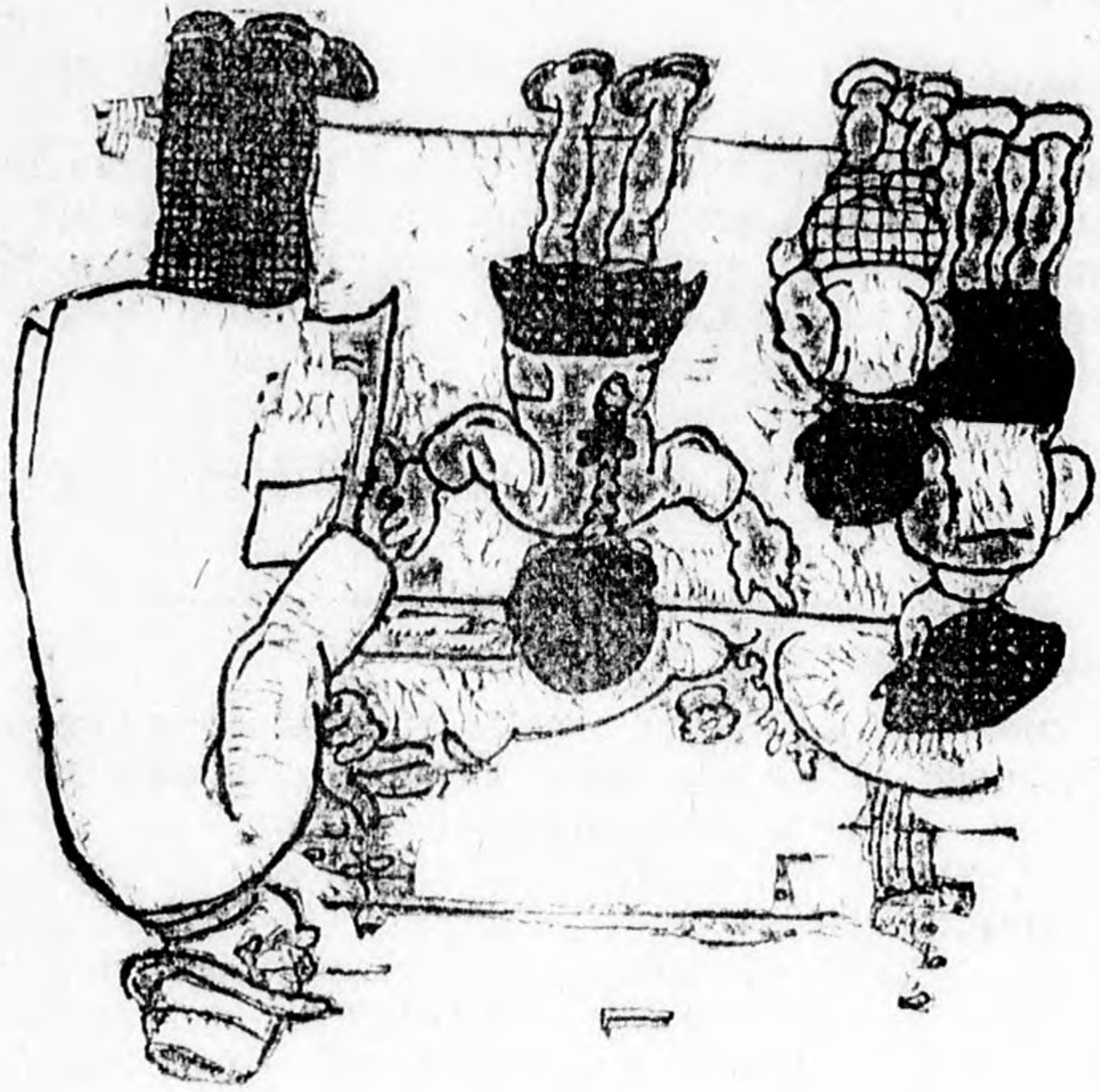
Itt a tavasz

Tavasztündér végigszállott
Az ébredő föld felett,
Napsugaras mosolyával
Kicsal minden levelet.

Virágbimbók kipattannak,
Felujjong a kismadr,
Menjetez ki a mezőre
Tavasztündér, várya vár.

Belvárosi nagy üzletben, csillogó üveg alatt,
Ett egy pompás tündértábor, díszes játék-kirakát,
Csodaszép volt. Aranyvorbán táncot lejtett sok baba,
Tüppános virághintón jött a tündér magál
Csodás kicsi ezüst hangján babatünder így danolt:
Csingilingi csengő mese... egyszer volt és hol nem volt.
Lent a kirakát sarhában egy kis labada lakott,
Rögen festett orcadskája, a ruhája is kopott,
Szomorúan nézgette a csodás tündértábot,
A ruhája öreg posztó s nem járt babáskolát.
Fakó, cernababahangján a labada így dalolt:
Csingilingi régi mese... egyszer volt és hol nem volt.
Egy szer egy szép nyári napon atyjával jött két kis lány,
Megálltak a kirakátnak tündérszép csodáinál.
Szólt a vigabó: — Vegyük meg a csodás szép tündértábot!
Kisebnek a tababó kellett: — Nem törte el legálabb,
Ezse csendben, ul hondban a két baba így danolt:
Csingilingi régi mese... egyszer volt és hol nem volt.

Mese a két babáról

A Habostorta legutóbbi számában közölt rejtvény helyes megfejtése:

EMBEREK A HOLDBAN

Helyesen megfejtették: Pollák Evike, Berki Ilke, Szőke Pali, Haupt Józsika, Kalmár Bandika, Lukács Piroska, Mendler Etuska, Goll Mancika, Vojcsena Katica és Lalika.

A jutalmat Haupt Józsika (Veliki Becskere, Obala Princess Jelena nyerte meg.

ÜZENETEK:

Vojcsena Katica: Kis hugom a rejtvényeid nagyon könnyűek, küldj nehezebbet. A jutalmat póstán el küldjük. Gáll Mancika. Nagyon örülök annak, hogy megfogsz látogatni. A Rin-tin-tin mese közlését sok képpel akkor kezdjük meg, ha a Kilyics Pali regényét befejeztük. A versed közölni fogjuk. Kuluncsics Józsika: Husvétii versecskéd elkésett, máskor az ilyen alkalmi verseket korábban küld be. Kalmár Bandika: Drága fiam körülbelül 3 hétig egyetlen levelet sem kaptam tőled. Valószínűen el kallódtak. Mindamellet nem szükséges ajánlva küldeni a leveleket, mert az sok pénzbe kerül. Nagyon helyesen tennéd, ha leveleid személyesen be hoznád a Bácsmegeyei Napló kiadóhivatalába és átadod a Margit néni-nek, ki majd eljuttatja hozzám.

lak lak				
lak	áll A	$\frac{a}{DU}$	$\frac{t}{me}$	$\frac{b}{e}$
lak lak				

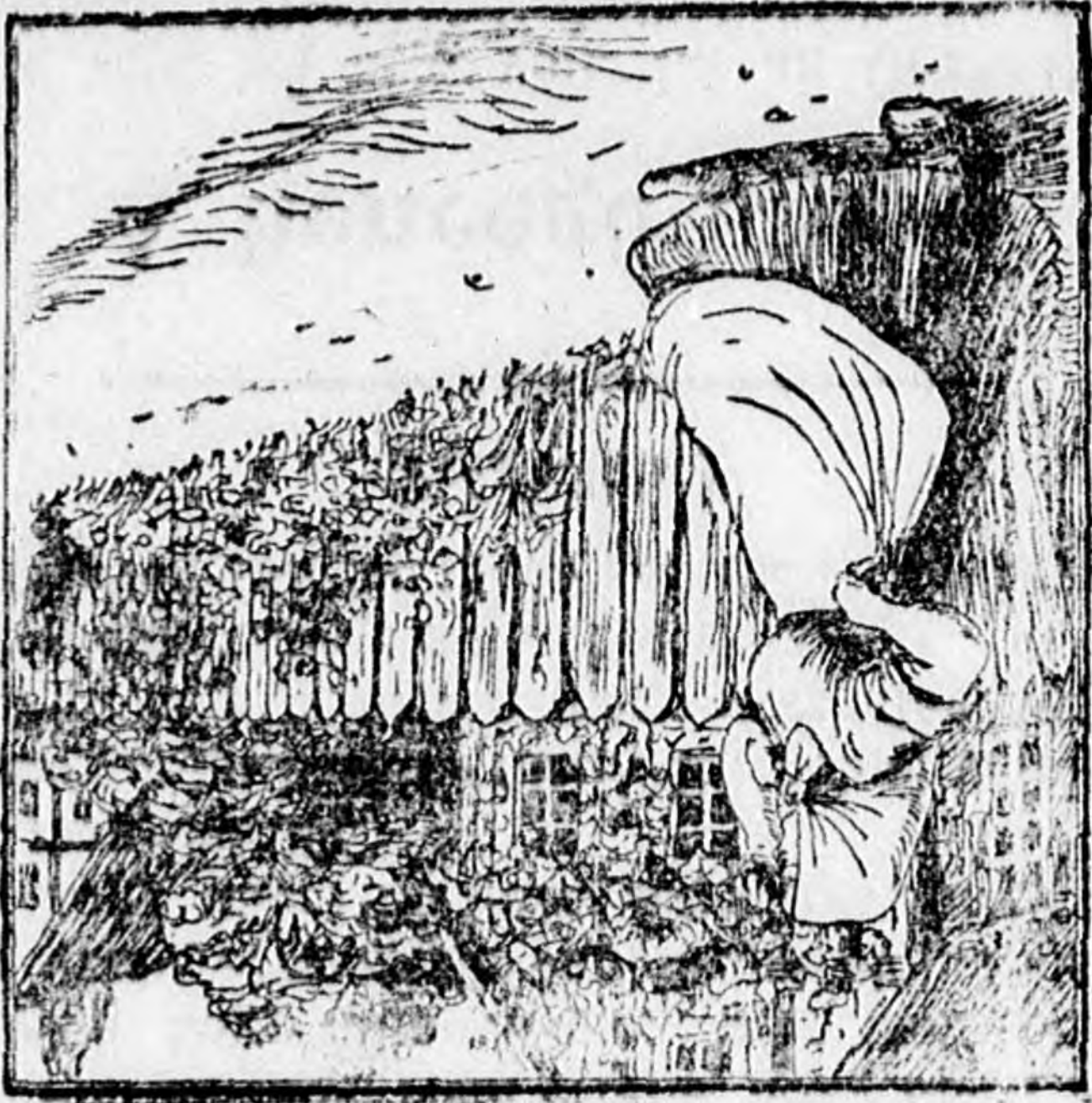
Beküldte: Frazon Edit, Bajmok.

Astor erre a zsebből elővette kis iranytűjét és megmutatta Pallinak. Az iranytű két mutatója pontosan jelezte, hogy merre van észak és merre fekszik dél. Iranytű nélkül az ember az öserdőben csak nehezen tudja meghatározni, hogy merre kell délni, vagy északnak, nyugatnak, vagy keletnek menni. Pallék, akik az öserdőben iranytű nélkül bizonygattak, csak a nap után igazodhattak, hogy merre kell menniük. A nap azonban sokszor a sűrű lomb miatt egyáltalán nem is volt látható. Így aztán érthető, hogy később értek célhoz mint Astor.

Astor erre a zsebből elővette kis iranytűjét és megmutatta Pallinak. Az iranytű két mutatója pontosan jelezte, hogy merre van észak és merre fekszik dél. Iranytű nélkül az ember az öserdőben csak nehezen tudja meghatározni, hogy merre kell délni, vagy északnak, nyugatnak, vagy keletnek menni. Pallék, akik az öserdőben iranytű nélkül bizonygattak, csak a nap után igazodhattak, hogy merre kell menniük. A nap azonban sokszor a sűrű lomb miatt egyáltalán nem is volt látható. Így aztán érthető, hogy később értek célhoz mint Astor.

Hol van a Fista?

REJTETTKÉP

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója

Ita Kóró Pál

A tanító ur aztán megmagyarázta nekem, hogy amikor ő ott van az osztályban, akkor nem kell a rendetlenkedőket fölírni, mert hiszen ő látja a dolgot és mindjárt elintézi a rendetlenkedők dolgát. Mindjárt el is intézte a Diótörő Dolfi és a Gömbölyü Muki dolgát is. Odament hozzájuk, mindegyiknek adott egy-egy csattanós pofont, mire azok abbahagyták a verkedést. A tanító ur azután én hozzám szólt:

— Hát Muncurkó, mondjad meg te, hogy mi van a hólyagban?

— Levegő — vágtam ki bátran.

— Ugy van — jegyezte meg a tanító ur, — a hólyagban levegő van.

Aztán odafordult Gömbölyü Mukihoz:

— Hát azért vagy te hólyag, mert benned is ész helyett levegő van.

Erre az egész osztály nevetett és ettől fogva Mukit mindenki hólyagnak csufolta. De ezt csak messziről merték neki mondani, mert ha elkaphatta a csufolkodót, azt alaposan elrakta.

A Gömbölyü Muki különben azért volt olyan gömbölyü, mert rengeteget evett. Többet evett egymaga, mint más három bocs együttvéve. De meg is hizott tőle, hogy egészen gömbölyü lett. Ha valamely pajtásánál ennivalót látott, meg nem állhatta, hogy ne kérje:

— Engedj csak egy harapást!

Ha aztán a pajtása megengedte neki az egy harapást, akkor olyan nagyra tátotta ki a száját, mint a bécsi kapu és bekapta pajtásának egész kenyerét és az még örülhetett, ha Muki nem harapott mindjárt a kezébe is. Mikor azonban a bocsok rájöttek Mukinak erre a módszerére, ettől kezdve már senki nem kínálta meg egy harapással. Később aztán úgy szerzett magának a bocsoktól ennivalót, hogy csereberélt velük. Egy vajaskenyérért, vagy más jó dologért adott könyvet, ostort, gummipuskát, vagy éppen olyan tárgyat, amely véletlenül a kezéigényben volt.

Csak egyszer történt, hogy nem akart valamit hat almáért odaadni, de akkor megjárta alaposan.

A dolog úgy esett, hogy közeledett a tavasz és akkor a

akaratom nélküli fel ne kelhessen. Egy csereasznyelát a ker-
— Egy padot a házam elé, amelyre, ha valaki leül, az én
— Jól van, hát mit kívánsz?
hetsz értem.
— Ha három kívánsággal teljesíted, hét év múlva eljő
ördögöl.
A Kovács szörnyen megijedt, de nem mert ellenkezni az
ha hét év múlva az enyém leszél.
— Eljöttem, hogy segítsék rajtad. De persze csak úgy,
lám, két hegyes szarv volt alatta.
— Nem-e? — azzal a vadász megemeltette kalapját, s
tudsz rajtam.
— De nem ám. Hanem mit faggatsz, segíteni úgy sem
— Hát nem fizetnek?
— Munkám van elég, csak pénzem nincs.
— Mi baj? Nincs munká?
— Elég rosszull, uram!
— Adj! Isten, mester, hogy megy a sorsod?
— Adj! Isten, mester, hogy megy a sorsod?

— Bár az ördög segítségemre jönne, — mondta elkese-
redetten.
Allig, hogy kimondta, betoppán egy vadászember a műhely

Egy kis faluban élt egy szorgalmas, becsületes Kovács-
mester. Reggelről estig dolgozott, de bizony, még a mindennapi
kenyerét sem tudta megkeresni. A falusiak adtak ugyan neki
munkát bőven, de az árával mindig adóssok maradtak. Busult
a Kovács, erősen busult, tört a fejét, hogyan segíthetne a dol-
gón.
— Bár az ördög segítségemre jönne, — mondta elkese-
redetten.
Allig, hogy kimondta, betoppán egy vadászember a műhely

A TAVASZ KOVÁCS

Mádyne Vass Róza

Babafünder gögös volt és csufolta a fábádt:
Rá se nézett! Ha tehette, megbáda a haját.
Hinta repült, szállt magasra, a két bábu kacagott,
Egyszer csak... jaj... mind a kettő a himnából kibukott.
Kemény kővön a porcellán szép feje lett tört cserép,
A fábada megsírta, mert kis teste most is ép.
Este, csendben, bus magában, könnyezett és így dalolt:
Csingilingi, babafünder... egyszer volt és hol nem volt.

Két kis cica

Kerek, miként az alma,
Mindegyre csak szaladna,
Finom, puha, no meg jó is,
Egy kerek pamutgolyóbis.

Guri, guri, guriga,
Baj lesz ebből kis cica!

Anyus nincsen ma itthon,
Magsugom hát a titkom:
Ez itt — jaj csak meg ne hallja —
Az ő pamutgomolyagja.

Miért titkoljam is hát?
Ebből köt ő harisnyát.
Azaz, hogy már éppen ebből
Egyetlen szemét se szed föl!

Guri, guri, guriga,
Mi lesz már most kis cica?

Guri, guri, guriga,
Játszik a két kis cica.

A félszobán szaladt át,
Guritja mint a labdát,
De minthogyha most belőle
Hosszu szürke kigyó nőne.

Guri, guri, guriga,
Baj lesz ebből kis cica!

És ahogy guritgatja,
Egyre hosszabb a farka,
Nő a szürke pamut-kigyó,
Jaj, bizony nem lesz ez így jó!

Jaj én uram, jó isten,
Gombolyag, az már nincsen!
A két cica, ahogy szokta,
Egész legombolyította.

Guri, guri, guriga,
Mi lesz már most kis cica?

Guri, guri, guriga,
Na mi lesz most kis cica?

Oda már a harisnya,
De ha ünnep van is m.,
Anyus keze munkába fog
S kiporolja a talpatok!

Guri, guri, guriga,
Ebből lesz csak galiba!

— De engem legalább nem öntenek ki a gyerekek vízzel, mint az ürget. Nem adom meg magamat gyávan.

— Mit, mit osztotok te gaz nációk? — Formedt rájuk egy érce, büszke hang. — Ni, a csepeszél még ők is feleselgetnek. Zavarják az erre sétáló embert.

Ez a kemény hang nem jött mástól, mint a büszkeségéről híres Kardos Sáskától. Ömeltősága nem restelt elvárni a követ kukoricásból a színes rétre. Sütkérezni, élvezni jött. Amint hallotta Barna Szöcske és Fekete Tücsök osztózatát, erre tartott.

Most aztán katonásan a kardjára ütött és rátápakodott azokra.

— Elhallgassatok, mert mindjárt felapróznak benneket! Barna Szöcskén nem íjdt meg.

— Ertem, értem! — válaszolta.

— Még visszafelcselsz?

— Ömeltősága csak nincs megsértve? — kérdezte Barna Szöcske vigyorogva.

Tyűh, hogy futotta el Kardos Sáska zöld ábrázatát a harag zóldosága, hogy kapott a kardja után, mintha a világ határmasszága sértődött volna meg.

Barna Szöcske ügyes fickó volt, s kitért a csapás elől. Kardos Sáska folyton csapkodott, de csak a fűszálakat érte hegyes kardja.

— Mindjárt elpusztul, elhordd az irhádát, te orcsilán, ordította a dühös Kardos Sáska.

— Uram-bátyám, mért rontja kedves egészségét a megergelt? — szolt alázattal Fekete Tücsök. — Jöjjön, pihenje ki magát.

Kardos Sáska először csak lenézteleg mérte végig az alázat adott neki.

— Igazad van, szögám, jól beszélsz! — s azzal letépedett a kunyhó elé egy göröngyre.

— Ez a haszontalan hogy feltörtélta a véreimet. Tyűh, de melegem van.

Mig Kardos Sáska szuszogott, addig a ravasz Barna Szöcske fülön fogta az arra játszadó Ugró Prűcsköt, aki nem igen volt nagyobb egy jókora kőmönymagnál s ravasz mosolygással nyult a zsebébe. Elővett abból egy kis pástortáska magot odanyomta Ugró Prűcsök markába.

— Fredj csak oda Fekete Tücsökhöz és cigánykerekezz Kardos Sáska orra előtt.

Tücsök urék

Napfényes vasárnap délután történt. Kint a réten ezer virág illatozott, pompázott. Junius tündére teleszórtta a földet selymes füvel, himes virágszőnyeggel.

Odább a kukoricás állt haragos zöld leveleivel. Oly kellemes volt az idő, oly édes az illat, hogy még Tücsök urék is vig cipelésre fogták a dolgot.

Barna Szöcske vigan ugrándozott egyik fűszálról a másikra. Földszinü dolmánya néha-néha, amint repült, szétnyílt és kikandikált alóla rózsaszinü mellénye. Ez az urfi, akít Tücsökék országában csak Barna Szöcskének szoktak hívni, híres volt mókáiról. Lépten-nyomon beleszólt a fű között sütkérező atyafiakhoz s azután ismét tovább loholt.

Most is, hogy Fekete Tücsök, a kunyhólakó kint ült a kunyhója előtt és süttette a nappal szénfekte dolmányát s amugy cifrázva cipelgetett, hát megállt előtte.

— No, atyámfia, mint mulik az ünnep, — szólította meg Barna Szöcske. — Talán a fogát élesítgeti a száraz fű rá-gása után?

Fekete Tücsök a szegényebb osztályhoz tartozott. Nyugodtan felelt.

— Találok én harmat-puha fűvet is, nem kell a kórót rágonm.

— Ugyancsak, — ingerkedett tovább a rosszmájú Barna Szöcske, — ezen a kis portán is meg lehet élni? Hisz egymást érik a kis bérelt földjeitek határa, hogy nem vesztek éhen? Ládd-e, én szabad vagyok. Végigjáróm a rét harmatos tükrét, megkóstolom a legillatosabb füveket is. Élek, élvezek. Fürdök gyöngyharmatban, törülközők pipacssziromban. Erős, edzett vagyok. Te csak hizlald lomha tagjaidat.

— Ohó! atyámfia, — szolt komolyan Fekete Tücsök. — Én kis portámon dolgozom, munkálkodom. A házat magam építem. Ez megvéd a bajtól. Te csak csatangolsz! Hol itt, hol ott okvetetlenkedel. Nincs hajlékod.

Nevetett Barna Szöcske.

— Csak nem is töltöm el életem javát a kunyhó küszöbén, szutykos pipából füstölgetve.

— Így szokott csufolódni a léhűtő. De bezzeg viszed a bőrd, ha jön Tövis Szuró Gébics. Akkor elmegy a kedved az efüle beszédétől.

Barna Szöcske ismét csak nevetett.

A jaguárnak a két szemé volt, amely mozdulatlanul nézett felém. Ez az pillanat, amikor a jaguár áldozatára készült ugrani. Csak egy pillanatom volt. Vallamhoz kaptam a pus-kamat és egymásután kétszer megnyomtam a ravaszt.

Két dördülés hallatszott és a következő pillanatban egy hatalmas test bukott a lábaim elé. A jaguár volt, de már élet-tenül. Épen abban a pillanatban ugrophatott, amikor pus-kamat elstüöttem. Golyóm azonban a két szemé között át-furta a homlokát és agyába hatolt. Ez okozta rögtön halál-át. Ha egy szempillanattal később lövök, vagy ha célt té-vesztek, akkor feltétlenül áldozatul estem volna a jaguárnak.

— Hala Istennek, — hogy így történt, — mondta szinte sőhajtvá Pali.

Egy bacscai fiu viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

Astor szeretettel tekintett Kilics Palira s aztán így folytatta elbeszélését:

— Sötét éjszaka volt, nem kezdhettem semmit. Ott akartam az éjszakát bevárni, hogy reggel megnyuzzam a jaguárt és hozzátok visszatérjek. Állva virasztottam át az éjszakát. Nem akartam se lefeküdni, se leülni, mert tudtam, hogy akkor ögtön elalszom a sok fáradtságtól. Az pedig az öserdőben kétszeres veszedelem, ha az ember egy elejtett vad mellett alszik, mert a szag után valamely vadállat talál jönni zsákmányra és ha ott van, akkor mégis csak inkább az embert választja. Keserves órák voltak, de végre mégis csak hajnalodott. Egyszerre igen különösen zörgött a fű és a földön heverő falevél. Jobban figyeltem és legnagyobb rémületemre egy óriáskigyót láttam ama hely felé kuszni, ahol állottam. Nagy gyűrűkben és sietve tekergőzött felém. Tisztában voltam vele, hogy a futás itt nem ér semmit, mert az óriáskigyó hamarosan utolérne. Nem jutott hirtelen más az eszembe, mint az, hogy a legközelebbi fára felmászam. Arra nem is gondoltam, hogy hiszen a kigyó könnyen utánam kuszhat. Már majdnem fent voltam a fa derekán, mikor erre gondoltam és önkénytelenül lenéztem. Akkor két körülményt vettem észre. Az egyik megborzongatott, a másik pedig megnyugtató. Amitől megborzongtam, hogy puszkámat, melyet éjszaka az álló virasztásban magam mellett támasztottam volt, lent feledtem s mellette hevert a kalapom, mely a mászás sietségében leeshetett a fejemről. Ami pedig megnyugtató, az volt, hogy az óriáskigyó nem gondolt velem, hanem nekivetette magát az elejtett jaguárnak, hogy azt fellakmározza. Épen köréje tekergőzött, hogy erős izmaival a csontjait összeropogtassa. Az ilyen művelet órákig tart, én pedig nagyon is álmos voltam. Akkor jutott eszembe, hogy az övemmel odakötözöm magamat a fa ágához és megpróbálok aludni. Kikerestem egy helyet, ahol két ág összeért. Ott nagyszerűen lehetett üdülni. Odakötöztem magamat. Aztán nem telt bele öt perc és már mélyen aludtam.

Astor egy kis pihenést tartott elbeszélésében, aztán így folytatta szavait:

Az alvás alaposan rám is fért, mert hiszen akkor már két éjszaka nem aludtam és igen fáradt voltam. Hogy meddig aludtam ott a fa tetején, azt nem tudom. Álmomban egyszer úgy tűnt föl nekem, mintha a fűben vigyázó lépéseket hallottam volna. Erőltettem a szememet és lenéztem. Akkor úgy véltem, hogy te, Kilics Pali és te, Jack álltok a fa alatt. Rátok

Ujságok és ujságírók

Ha a múlt századot a villamosság korának mondják, a mostani a rádió és a sajtó százada lesz. Ez a kettő tulajdonképpen igen közeli rokonságban áll egymással: közös anyjuk a hírszolgálat, amelynek pontosságára és gyorsaságára sohasem helyeztek olyan nagy súlyt, mint manapság.

*

Igazán hatalmas egyéneknek hatalmas barátai, de hatalmas ellenségeik is vannak. Így nézve a dolgot, a sajtó valóban nagyhatalom. Sokan vannak, akik leghívebb barátai, de ellenségeinek száma ma is jelentékeny. Megállapítható azonban, hogy egyre inkább növekszik a száma azoknak, akiknek legkedvesebb szellemi táplálékuk az ujság, mint azoké, akik az ideális világot csak ujság nélkül tudják elképzelni.

*

Sok bünt hányanak a sajtó szemére, igen gyakran érdemtellenül. Azt mondják: a sajtó üzlet. Természetesen az. Ha meggondoljuk, mekkora tőkére van szükség egy-egy másik világlapnak, amelynek tudósítói ott ülnek Európa metropolisáiban, Amerika városzörnyetegeiben, amelytől megkívánják, hogy naponta sajtó szikratáviratban számoljon be a newyorki és chicagói tőzsdék eseményeiről — akkor megértjük, hogy miért üzlet a sajtó. Hozzátevéssel azonban, hogy rendes körülmények közt teljesen tisztességes üzlet. A modern ujság általában sokkal többbe kerül, mint amennyit az olvasó fizet érte. A különbséget valahonnan elő kell teremni, ennek legbiztosabb módja a hirdetés. Persze itt összeütközésbe kerülhet a lap a magasabb erkölcsi felfogással.

*

Sokat ismételt vád: az ujság hazudik. Akik ezzel előállnak, Deák Ferenc egy állítólagos kijelentését idézik, mely szerint csak egy sajtótörvény van: igazat kell írni. Ez abszurdum. Abszolút igazság nincs, olyan, amelyet mindenki annak ismerne el. Deák ezen kétségtelenül apokrif nyilatkozatát oda módosíthatjuk, hogy »az igazságra kell törekedni.« Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy az ujság egyes részei percek leforgása alatt készülnek, ennyi idő alatt pedig igazán nem lehet meggyőződni minden hírnék abszolút igaz voltáról. Ignotus azt mondja: az ujság hazudik, becsületes ujság az, amely ezeket a hazugságokat egy meggyőződés, egy elv szolgálatában követi el, anélkül, hogy abból magának haszna volna. Ha a túlzást és szépítést is hazugságnak nevezzük, ekkor a sajtónak néha emberi, vagy hazafias kötelessége hazudni (elemi katasztrófák, háborúk stb.)

*

Vannak, akik a sajtó alacsony színvonalát kifogásolják. Erre azt felelhetjük: az ujság a közönségének tükré, nem mondhat olyat, ami a közönsége izlésével, értelmi fokával ellenkezik. Ha tehát a színvonalat emelni akarjuk, ezt a közönségen kellene megkezdennünk. Azonban ezt túlságosan ne akarjuk: az ilyesmit erőltetni nem lehet, eljön annak magától is az ideje. Rendkívül találó erre hogy igazán magasnívójú ujság, ha megindulna, a halál bélyege volna az arcán. Az a lap, amely az u. n. nívót emelni akarja, meghal. — A »nívóemelést« scan úgy akarják megoldani, hogy az ujság többet foglalkozzék tudománnyal, irodalommal, művészeti kérdésekkel. A forgalom, a hírszolgálat gyorsabbodásával, a huszadik század hírszómjának növekedésével ez bizonyos határokon túl lehetetlenné vált. A tudomány ápolása a folyóiratok kötelességévé válik. Ez a munkafelosztás egészen helyénvaló, végre is nem lehet mindent a párfilléres ujságtól követelni.

*

Mindez nem jelenti azt, hogy a sajtó abszolút tökéletes valami. A kérdés azonban nem olyan egyszerű, mint azt sokan elképzelik.

Mi még nem tanultuk meg, hogy az ujságot becsülni kell. A kinalak evvel már tisztában vannak. Az ottani viszo-

nyok egy ismerője írja, hogy a kínai lapok első oldalának sarkában ez a figyelmeztetés olvasható: »Beccsüljétek meg a papirost, amelyre valamit nyomtattak: hátréltan a nyomtatott betű érdeme.« Nem is használják ott az ujságot csomagolásra, hanem összegyűjtik, olvasgatják, míg el nem piszkolódik. Akkor azután megjelenik egy ember, elviszi a lapokat, melyeket egy közös helyen elégetnek. A törökökről pedig azt mondják, hogy ők tisztelettel bánnak a kezükbe kerülő mindenféle papirossal, hiszen könnyen meglehet, hogy a Korán valamelyik részét tartalmazza. Ebből persze még valami következik: az ujságírónak is arra kell törekednie, hogy minden darabka papírt olyan szöveggel írjon tele, amely minden olvasója becsülését megérdemli. Az ujságírónak meg kell értenie, hogy nem csak egy pillanat számára dolgozik.

*

Nem könnyű dolog ujságírónak lenni! Nem mesterség ez, hanem hivatás. A gondolatok közlésének, továbbadásának fékezhetetlen vágya, a közösséggel való egybeforrás — minden ujságírói működés első feltétele. Ez azonban még nem elég. A kifejezés technikája ugyanilyen fontos. Ha egy politikus, vagy egy tudós cikket ír valamelyik lapba: ez a közönség egy részét érdekelni fogja, az ujságnak esetleg diszere is válhat, de — nem ujságírás. Bizonyos akadémiai körökben mindig igen nagy divat az ujs-

ságíró munkáját kicsinyíteni. Stiffusa pongyola, frázsoktól hemzsegő — mondják. Nem is olyan régen élt Budapesten egy kritikus, akiről saját szerkesztője mondotta, hogy nem kész frázisokkal, hanem kész hasábkokkal dolgozik. Ennek következtében néhány pillanat alatt mindig elkészült a cikkkel, csak elő kellett keresnie a megfelelő hasábot. Ebben kétségtelenül sok a rosszmájúság, bár bizonyos igazság rejlik mögötte. Az ujságírónak sokszor arra sincs ideje, hogy kéziratát átolvassa, a gyorsaság gyakran idéz elő hibákat. De a gyorsaságnak előnyei is vannak: a cikkek mindig megérzik, hogy a pillanat hajszoló erejének hatása alatt készült-e, avagy pedig hosszas mérlegelések eredménye. Az előnyök ellensúlyozzák a hátrányokat. Igazi jó ujságírók sohasem dolgoztak napokon keresztül.

*

Manapság egyes országokban erősen terjed az a divat, hogy aktív képviselők és miniszterek a lapok hasábjain fejtik ki véleményüket. Ugy érezzük, mint ha itt kissé összezavarodtak volna a hatáskörök. A politikusnak szószerke a parlament, az ujságírónak az ujság. A parlamenti szózásszabadság, a mentelmi jog és még minden egyéb — korlátlan mozgási és megnyilatkozási lehetőséget biztosít azoknak, akikre a nép a maga sorának intését bizta. Az ujságírónak csak a lapja marad. Ezt is el akarják venni tőle? Mit szólnának ahhoz, ha egy szép napon valamelyik ujságíró a parlamentben szónoklatot akarna tartani? ...

Dr. Kemény István

FILM

A beteg film

(Jegyzetek)

A mozgás és a komikum

Csaknem mindenki, aki foglalkozott filmesztétikai kérdésekkel, észrevette és leszögezte, hogy a film alkalmasabb komikus, mint tragikus élmények visszaadására, de hogy többen adósok maradtak, illetőleg ki nem elégitő magyarázattal szolgáltak. Hevesy Iván »A filmjatek esztétikája és dramaturgiája« című könyvében a következőképp indokolja, hogy miért tud a komikum inkább megelégedni a csak külső mozgásban megnyilvánuló történéssel: »A komikum sokkal könnyebben és teljesebben megadható egyetlen szituációban, mint a dráma. A komikum létrejöttének nincs olyan messzeágazó motivációja, mint a tragikus attitűdöknek; a komikus történet okában és okozati összefüggéseiben sokkal egyszerűbb és sokkal kevésbé differenciált.« A több, mint száz kötetre terjedő filmesztétikai irodalom nem tud erről a problémáról elfogadható magyarázatot adni Hevesy meglehetősen önkényes és főleg keveset mondó fejtegetésénél.

Gyerünk vissza oda, hogy a film magyarul mozgó-fénykép, angolul moving pictures, franciául photographie du mouvement. Az egyetlen művészet, amely a mozgást ábrázolja és mozgással ábrázol. A film lényege a mozgás, elsősorban természetesen az emberi mozgás: a mozdulat. Amikor a film és a komikum közti kapcsolatot keressük, tulajdonképpen az emberi mozdulat és a komikum kapcsolatáról van szó. Ennek a megállapításával már benne is vagyunk a dolgok leglényegében, emberi mozdulat és a komikum között ugyanis olyan szoros az összefüggés, hogy Henry Bergson például a komikumról írt világhírű filozófiai művét, »A nevetés«, teljesen egészében arra a definíciójára alapítja, hogy »az emberi test mozdulatai olyan mértékben komikusak, amilyen mértékben a test közben egy pusztán mechanizmusra emlékeztet bennünket.« S minthogy minden periódikus ismétlődés, minden automatikus visszatérés a dolgoknak gépies jellegű, Bergson odáig megy megállapításában, hogy minden periódikus visszatérés, minden automatikusan ismétlődő mozdulat komikus.

Bergson szerint, ha valaki megpedri a bajuszát, az még nem komikus, de ha minden két percben megpedri, akkor ez a mozdulat már komikussá válik, mert gépiesen történik. Ugyanígy, egy mozdulat — Bergson szerint — önmagában még nem komikus, de ha valaki utánozza, az utánzás már komikus, mert periódikus ismétlődés. Harmadik példa: a közönséges járás nem komikus, Bergson szerint, de ha gépieséget viszünk bele, például megmerevített lábakkal járunk, komikussá válik.

Igy van? Így. Csak hogy Bergson nem gondolta végig az okoskodását. Abban a szabályban, hogy »minden gépies mozdulat komikus«, a gépies szó felesleges. Minden mozdulat komikus, minthogy minden mozdulat gépies.

Mi más a közönséges járás, mint periódikus ismétlődése ugyanannak a mozdulatnak? Gépiesebb mozdulatot a járásnál el sem lehet képzelni; az ember tökéletesen mechanikusan végzi, nem figyel rá, beszélhet, olvashat, másra figyelhet közben. Ha tehát a bergsoni szabály helyes: akkor a közönséges járás komikus kell, hogy legyen.

Nem komikus? Dehogynem. Csak már nem vesszük észre, mert annyiszor láttuk, hogy eltompultunk a komikumával szemben, mint ahogyan egy tizedszer hallott viccen nem nevet senki. »Zeitupe« felvételt láttam, — amely tudvaleg a mozgást roppantul meglassítva adja vissza — hallatlanul el kezdtem nevetni a képen, amely pedig nem ábrázolt mást, mint egy sétáló embert. A Zeitupe a mozgás mikroszkópja, a kép levetítésének meglassításával ráterelte a figyelmet arra, amit különben a megszokás következtében támadt elfásultság elreplez a szem elől, hogy a két láb mozgásának periódikus ismétlődése roppantul komikus jelenség. Amikor másodszor láttam Zeitupe felvételt, még mindig mulattatott, de kevésbé. Harmadszor már egyáltalán nem. A megszokás immunissá tett vele szemben. De emlékezzünk csak vissza a Zeitupe trükkjének az ellenkezőjére: a mozi csecsemőkorában divatos kergetőzései jeleneteket abnormális gyorsasággal pergették le; a menekülő Max Linder egy szempillantás

alatt végigrohant egy hosszú uccán. A mozgás abnormális meggyorsítása — éppúgy, mint a Zeitupe esetében az abnormális meglassítása — felriasztotta megfigyelőképességünket, amely a megszokott sebességű járást már észre sem veszi és felhívja figyelmünket a futó ember lábmozdulatainak automatikusan ismétlődő voltára. A hatás óriási nevetés volt. A trükköt addig ismételték, amíg elcsépelelték. Mit jelent, hogy elcsépelelték? Azt, hogy mivel hozzászoktunk a gyorsabb vetítéshez, már nem rendkívül többé és nem hívja fel a figyelmet a járás gépieségére; megint tudomásul vettük és ezzel eltompultunk a komikumával szemben. De azért a komikum megvan. Ugyanígy áll a helyzet az utánzással is. A tanító ur megvakarja a fülét. Móricka utánozza. Az utánzás derültséget kelt. Mindemellett nemcsak a második cselekvés komikus, hanem az első — a tanítóé — is, hiszen ez a fülvakarás a néző szemében, aki már száz és ezer fülvakarást látott életében, ismétlődésnek, egy már-látott mozdulat visszatérésének számít. Éppen, mert sokszor láttuk és hozzászoktunk, nem vesszük észre a komikumát, illetőleg csak akkor vesszük észre, ha Móricka felhívja rá a figyelmet az utánzással. Móricka ösztönszerűen megérezte, hogy az első mozdulatban is komikum van, hiszen azért utánozta. A nézők, amikor az utánzáson nevettek, nem Mórickát nevettek ki, hanem a tanítót, (a nevetésért a tanító haragszik meg, ha észreveszi, nem Móricka); ez is bizonyítja, hogy a komikus hatás már a tanító fülvakarásában ott lappangott. Amint hogy ott lappang az első bajuszpedrésben is, (minthogy az nem első, hanem legalább ezredik a néző memóriájában) és az ismétlődés csak felhívja a figyelmet arra, hogy tulajdonképpen már az első is ismétlődés volt.

Bergson könyve más helyén felhoz egy példát: ha valaki ablakon keresztül nézi a táncot, anélkül, hogy a zenét hallaná, komikusnak fogja találni a bentiek ugrálását. Bergson nem tudta saját szabályával megmagyarázni, kénytelen volt egy külön elméletet felállítani »a nézőről, aki nem vesz részt a dologban« és ezért találja komikusnak a látványt. Ez a magyarázat nem magyaráz meg semmit, mert nem válasz, csak módosítása a kérdésnek, amely így fog hangzani: miért talál a részt nem vevő néző komikusnak egy látványt, amit a résztvevő néző nem talál annak? Mi tudunk erre a válasz nélkül hagyott kérdésre is felelni, mégpedig éppen Bergson logikusan és konzekvensen továbbfejlesztett teóriájával. Azért találja a részt nem vevő néző a táncot komikusnak, mert minden emberi mozgás komikus, a tánc is, de ez iránt is eltompult a megszokás folytán a megfigyelőképességünk; — ha azonban valamilyen szokatlan körülmény, például a táncolásnál megszokott zene elmaradása felrúzza szenderegéséből a megfigyelőképességünket, akkor egyszeriben észre vesszük, hogy a tánc is, akár a közönséges járás, bizonyos lábmozdulatok periódikus ismétlődése.

A bergsoni tétel továbbfejlesztése, hogy minden emberi mozgás komikus. Kimutatja a komikus elem mibenlétét ugyszólván valamennyi olyan esetben, amelyekre Bergson külön-külön elméleteket — és nagyon önkényes elméleteket — kénytelen szabni, mert az ő definíciójával, hogy »minden gépies emberi mozgás komikus«, nem boldogul. Itt van például az ágyucsból kilőtt Münchhausen. Ennek a komikumát Bergson egy »uj szabállyal« magyarázza: »Mindig nevetünk, ha egy személy úgy viselkedik, mint egy tárgy.« Ez az »uj szabály« teljesen hibás. Ha egy személy a földön fekszik mozdulatlanul, mint egy tárgy, senki sem fog nevetni. A mozdulatlanúság — a tárgy egyik legjellemzőbb tulajdonsága — minden, csak nem komikus. Az ágyucsból kilőtt Münchhausen azért komikus, mert mozog. Igaz, hogy ez a mozgás nem emberi mozdulat, de önkéntelenül a szexuális élet egy hasonló lefolyásu mozzanatának szimbolusaként fogjuk fel s ezáltal emberi mozdulatot látunk benne.

A bergsoni komikum-elmélet kiépítésével tehát eljutottunk oda, hogy minden emberi mozdulat komikus, ami már következtetést enged arra, hogy miért alkalmasabb a film, amely elsősorban emberi mozdulatokat kifejező és közvetítő

A hét rádióműsora

A műsorban szereplő adóállomások hullámhosszal

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8, Dresden 252.7, München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

125 dinár

értékű ajándékot kap a

RADIOWELT

minden éves előfizetője

Egyes szám ára 6 dinár
Előfizetési ára egy évre 250 dinár

VIENER RADIOVERLAG

G.-s. m. b. H.
Wien I. Postalozgasse 6/9

594

Vasárnap, április 29.

ZAGREB 17: Táncczene. 20: Operaelőadás átvitel.

WIEN 11: Filharmonikus koncert. 16: Délutáni koncert. 18.45: Kamarazene. 20.05: »Liebchen am Dach.« (Operett, P. Sztójánovics.)

BRESLAU (GLEIWITZ) 12.20: Koncert. 17.15: Szórakoztató koncert. 19.20: Svéd zenedarábok. 20.30: Népszerű koncert. Utána táncczene.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 11.30: Koncert. 17: Koncert. 20.30: Henry Marteau hegedűkoncert. Utána táncczene.

PRÁGA 11: Matiné. 12: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német koncert. 19: Fuvós zene. 20.20: Zenekari koncert. 21.10: »Wenn der Mai kommt.« (Hangjáték.)

LEIPZIG (DRESDEN) 12: Koncert. 19.30: Kamarazene. 21.15: Katonazene.

STUTT GART (FREIBURG) 12: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 20: Koncert. Utána kabaré.

KATTOWITZ 12.10: Filharmonikus koncert. 15.15: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert. 22.20: Táncczene.

BRÜNN 11: Matiné, angol zene. 12: Koncert. 16.30: O-brünni fuvós zene. 18: Német koncert. 19: Koncert. 21: Régi operettzene. 22.20: Katonazene.

RÓMA 17: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 13: Kamarazene. 18: Koncert. 20: »Fidelio.« (Opera, Beethoven.) Utána táncczene.

BERLIN 11.30: Koncert. 17: Szórakoztató zene. 20.30: »So singt man am Rhein.« (Koncert.) 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN 17: Szórakoztató zene. 18.30: Zongora hangverseny. 20.05: »Der Verschwender.« (Mesejáték.) 22.25: Táncczene.

BUDAPEST 9. 21.30: Hírek, pontos idő. 10: Nagy mise. 12: Déli harangszó. Utána koncert. 16: Meseóra. 17: Koncert. 18.45: Sportjelentés. 19: »A sasfiók.« (Dráma, E. Rostand.) Utána cigányzene.

Hétfő, április 30.

ZAGREB 17: Koncert. 20.35: Kamarazene. 21.50: Hírek. 22: Könnyű zene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 20.05: »Der Barbier von Sevilla.« (Opera, Rossini.)

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Operettzene. 20.15: Hegedűkoncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Koncert. 21: Szonáta-est. 22.30: Táncczene.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: »Die Königin.« (Operett, O. Strauss.)

STUTT GART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20: Szimfonikus koncert. 21: Senff Georgi-est.

HAMBURG 17.30: Koncert. 20: Daleszt. 21: Szimfonikus koncert.

KATTOWITZ 18.15: Táncczene. 20.30: Koncert.

BRÜNN 12.15: Déli zene. 20: Humoros előadás.

LEIPZIG (DRESDEN) 12: Déli koncert. 20.15: Szonon-est. 21.15: Koncert. 22.30: Táncczene.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vespert-koncert. 20.15: »Tausend und ein Stück.« Utána esti táncczene.

BERLIN 17: Teazene. 20: »Thalatta.« (Szimfonikus előadás.)

BUDAPEST 9.30: 11.45: 13: 16.45: 22.20: Pontos idő, hírek. 12: Déli harangszó, utána koncert. 17: Cigányzene. 20.45: Kamarazenekar olasz estje. Utána jazzband.

Kedd, május 1.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 19.40: Előadás.

WIEN 11: Koncert. 16: Délutáni zene. 18.30: Reintz Béla dalok. 19.45: Filharmonikus koncert. 21.15: »La Serva Padrona.« (Opera, Pergolese.)

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Koncert. 20.15: Esti koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Koncert. 20.10: Májusi tarka est.

PRÁGA 12: Koncert. 16.30: Katonazene. 19.30: Májusi tarka est. 22.20: Kávéházi zene.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: »Gefangene.« (Dalljáték.) 22.30: Táncczene.

STUTT GART (FREIBURG) 16.15: Koncert. 20.15: Munkásdalárda koncertje. Utána koncert.

HAMBURG 16.15: Mozart-koncert. 19.25: »Tiefland.« (Opera, E. d'Albert.) Utána táncczene.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 19.20: Opera-előadás.

BRÜNN 11: Matiné. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német koncert. 19.20: Májusi tarka est. 22.20: Táncczene.

RÓMA 17.30: Koncert. 20.45: Opera részletek.

LANGENBERG (KÖLN) 13.05: Déli koncert. 19.30: »Rigoletto.« (Opera, Verdi.)

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: »Der Mai ist gekommen.« (Koncert.)

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18.20: Daleszt. 20: Esti koncert. 21.15: Szórakoztató zene. 22.30: Gramofon.

BUDAPEST 9.30. 11.45. 13. 16.45. 22.30: Pontos idő, hírek. 12: Déli harangszó. Utána koncert. 15.30: Gyermekmesék. 17.45: Rádió amatőr posta. 19: Cigányzene. 20.30: Koncert. 22.30: Táncczene.

Szerda, május 2.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18: Délutáni koncert. 20.35: Tavasz koncert.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni koncert. 17: Gyermekmesék. 19.30: Alarcosbál. (Opera, Verdi.)

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20: Koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.10: »Musiker Brandau.« (Dráma.) 22.30: Koncert.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.30: Lengyel-est. 21.30: Zongorakoncert.

LEIPZIG (DRESDEN) 20.15: Koncert. 21.15: Irodalmi est. 22.30: Tarka-est.

STUTT GART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20: »Die Braut von Mossina.« (Szomorújáték.)

HAMBURG 16.15: Kamarazene. 17: Anton Dvorak-koncert. 20: Puccini-est. (Koncert.)

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 20.30: Koncert.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 19: Dvorak-szonáták. 19.30: Lengyel-est. (Koncert.) 21.10: Táncczene.

RÓMA 17.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Beethoven-szonáták. 20.15: Ünnepi koncert. Utána esti és táncczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20: »Das Dreimäderlhaus.« (Operett, Schubert.) Utána: »Von Blumen und Tieren.« (Koncert.)

MÜNCHEN 16: Délutáni koncert. 20: Tarka-est. 22.45: Táncczene.

BUDAPEST 9.30. 11.45. 13. 16.45. 22: Pontos idő, hírek. 12: Déli harangszó, utána táncczene. 17.30: Szimfonikus koncert. 20.30: Bartók Béla zongorahangversenye. 22.10: Cigányzene.

Csütörtök, május 3.

ZAGREB 18: Koncert. 20: Szimfonikus hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.10: Koncert.

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Schubert-est.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 18.15: Koncert. 19: Orgona és hegedű koncert. 20.20: Zenekari hangverseny. Utána táncczene.

PRÁGA 12.05: Déli zene. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Fuvós zene. 20: Koncert.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: Irodalmi est. 21.30: Hangverseny.

STUTT GART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20: Szimfonikus koncert. Utána táncczene.

HAMBURG 17: Tea koncert. 20: »Strassenmusik« (Komedia) Utána kabaré.

KATTOWITZ 15.10: Filharmonikus koncert. 19.20: Opera előadás. 22.30: Táncczene.

FRANKFURT A/M. 16.30: Koncert. 20.15: Kozák énekkar i hangverseny. 20.15: Tarka est. Utána táncczene.

BRÜNN 18.10: Német koncert. 20: Szimfonikus koncert.

RÓMA 17.30: Koncert. 20.45: Dollárhercegnő (operett L. Fall.)

LAUGENBURG (KÖLN) 16: Vespert koncert. 21.10: Kamarazene est. Utána táncczene.

BERLIN 17: Koncert. 21: Zongora trió. 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN 16: Szórakoztatózene. 19.20: Alarcos bál (opera: Verdi).

MILÁNÓ 17.05: Koncert. 20.50: Pílangó kisasszony. (Puccini).

BUDAPEST 9.20. 11.45. 16.45. 21.50: Pontos idő, hírek. 12: Déli harangszó. Utána koncert. 17: Koncert. 19:45: Koncert. 22: Cigányzene.

Péntek, május 4.

ZAGREB 17.15: Kávéházi zene. 20.35: Koncert. 21.55: Hírek. 22: Könnyű zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.30: »Der Liebesbrief« (Avaresenko). Utána táncczene.

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: »Der Frauenkennner« (vigjáték).

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Szórakoztató zene. 20.10: »Die Bajadere« (operett Kálmán).

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Fuvós zene. 20.10: Tarka est. 21.40: Tamburazene. 22.25: Gramofon.

LEIPZIG (DRESDEN) 20: Ünnepi hangverseny. 22.15: Táncczene.

STUTT GART (FREIBURG) 16.15: Koncert. 20.30: »evgen Onegin« (Puskin).

HAMBURG 16.15: Kamarazene. 20: Szimfonikus koncert. Utána táncczene.

KATTOWITZ 20.15: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT A/M. 20: »Fahrt nach Feuerland« (radiójáték). Utána koncert.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 20: »Mariechen« (vigjáték) 20.10: Kamarazene.

RÓMA 17.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG—(KÖLN) 18: Vespert koncert. 20.10: Klaus-Groth előadás. Utána táncczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: Koncert. (Suit-ek.)

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18.15: Tamburica zene. 19.30: Dal est. 21: Szimfonikus koncert.

MILANO 17.5: Jazzband. 20.50: Szimfonikus koncert.

BUDAPEST 9.30: 11.45: 13. 16.45. 22: Pontos idő, hírek. 12: Déli harangszó, utána koncert. 17: Cigányzene. 19: Opera előadás. 22.10: Könnyű zene.

Szombat, május 5.

ZAGREB 17.30: Táncczene. 19.30: Opera előadás.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni koncert. 20.5: »Der Strom« (dráma: H. Nüchtern). Utána táncczene.

BRESLAU—(GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Tarka est. 22.30: Koncert.

KÖNIGSBERG—(DANZIG) 16.30: Szolista koncert. 20.10: Bálzene.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 17: Délutáni koncert. 19.20: »Die Schwarze Wasserrose« 22.30: Kávéházi zene.

LEIPZIG—(DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: Tarka zenés est. 22.15: Mandolin koncert.

STUTT GART 15: Szórakoztató zene. 20.15: Tarka est. Utána táncczene.

HAMBURG 16.15: »Der Musikfeind« (Opera) 20: »Panoptikum« Utána kabaré.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 20.30: Operett előadás.

FRANKFURT A/M. 16.30: Modern zene. (Koncert.) 20.15: »Raskolnikov« (dráma: Dostojevski) Utána táncczene.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 18.10: Német koncert. 19.30: »Die Schwarze Wasserrose.«

RÓMA 17.30: Koncert. 21: »Le Villi« (Opera: Puccini).

LANGENBERG—(KÖLN) 18: Vespert koncert. 20.15: Vigest. Utána koncert és táncczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20: Koncert. 22.30: Esti koncert.

MÜNCHEN 16: Délutáni koncert. 19.30: Májusfa ünnep. 20.30: Esti koncert. 22.30: Táncczene.

MILANO 17: Koncert. 21: Esti koncert

művészet, a komikumra inkább, mint a tragikumra. Hasonló megállapításra juthatunk a freudi pszichoanalízis útján is. Sigmund Freud a »Totem és Tabu«-ban, Alfred Winterstein pedig »A tragédia eredete« című művében a tragikum alapmotívumát az ugynevezett Oedipus-komplexumban látják, az apa és a fiu tudatalatti, elnyomott vetélykedésében, a tragikus költő büntudata mindig az apát (idősebb generációt, felsőbbiséget, jogrendet) teszi meg győztesnek a fiatal (fiatalabb generációval, elnyomottal, forradalmárral) szemben. Ludwig Jekels »Zur Psychologie der Komoedie« című tanulmányában a komikus színműrodalom alapos analizéséből azt az eredményt vonja le, hogy a komikum viszont a fiu győzelmével jár együtt az apa fölött.

Mindkét uton — Bergson és Freud nyomán — oda jutottunk el, hogy döntő összefüggést kell megállapítanunk egyrészt a mozgás és a komikum, másrészt a mozdulatlan és a tragikum között.

A film a mozgásnak, tehát par excellence a komikumnak a művésze. Kezdetben nem is ismerte a tragikus drámát, az első kis filmdarabok vagy komikus természetűek voltak, vagy ebből a szempontból semlegesek, (robogó vonat, halászcsonák a tengeren stb.) A tragikus cselekményt utólag és mesterségesen erőltették bele a filmbe, amikor a mozi nagyvárosi hóbortba esett és színház akart lenni, azonban a tragikum tökéletes ellentétben áll a film lényegével.

Először is a film az ember fizikai lényét reprezentálja. Már pedig »komikus minden olyan eset, amely figyelmünket olyankor, amikor lelkiekről van szó, az ember fizikai alkatára tereli«, — mondja Bergson. Ha az udvarló leánykérés közben, mialatt sirig tartó szerelméről szaval, vajaskenyereit eszik, az komikus, mert hirtelen a fizikumra tereli a figyelmet. A film azonban a lelkieket csak a fizikumon keresztül tudja ábrázolni, így tehát alapjában véve minden tragikus filmjelenet komikus.

De ellentétes a tragikum a film lényegével azért is, mert a tragikum és mozgás halálos ellenségek. A régi görögök álarcban játszották a tragédiát, mert megérezték, hogy a mimika, minthogy az arc mozgásában nyilvánul meg, nem illik a tragikumhoz. A tragikumnak nincsenek sztereotip gesztusai, mint a komikumnak, ha a színész mozdulattal akar kifejezni tragikumot, mindig az a veszély fenyegeti, hogy nevétségessé válik. A film nagy művészei tudják ezt: Chaplin a »Cirkusz« tragikus zárójelenetében mozdulatlanul ül; Balanovskaja az »Anyá« tragikus törvényszéki jelenetében merev arccal ül, amikor a fiát elítelik; Wegener meg éppen arra építette fel, mint szerző is az egész »Gölem« tragikumát, hogy egy kis gyerek egy sróf megcsavarásával mozdulatlanul teszi a sárból gyurt figurát. S ezzel a gesztussal valahogy elmutat oda, hogy a tragikum mozdulatlanúsága tulajdonképpen a halált jelenti...

Dani az oroszán vadász

A Lifka-mozi új filmje

Hétfőtől kezdve »Dani az oroszán vadász« című kacagtató, könnyed kedves bohózatot mutatja be a Lifka mozi. A film sok tekintetben elüt az újabb filmvígjátékoktól, amennyiben cselekménye a szabad természet ölében peregrál. Két gyámoltalan, gyáva jóbarát vidám kalandjait sok ötlettel és kedves naiv bájjal dolgozta gyorsan pergő darabbá a rendező. A képek, a felvételek egyszerűek és szépek, sem trükkök; sem bravurok nincsenek ebben a filmben: csupán két nagyszerű alak: Douglas Mc. Lean és Walter Hiers a Huszár Pufi II. továbbá néhány kitünően idomított vadállat.

Kaland-kalandra következik s az első perctől kezdve az utolsó »enyém-tied« csókig rengeteget nevetget a néző. Meglepően szép természeti felvételek követik egymást és a mese mindvégig érdekes.

A film, amely sokkal jobb mint a jazzvígjátékok és a társadalmi bohózatok, egyszerűségével, könnyedségével hat és Szubotcin bizonyosan sikere lesz azok között, akik kedvelik a derűt és a humort.

(— —)